

Bruxelles, 19. travnja 2021.
(OR. en)

5198/21
ADD 3

Međuinstitucijski predmet:
2020/0381 (NLE)

UK 6

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: Sporazum o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane

POSTOJEĆE MJERE

Uvodne napomene

1. U rasporedima za Ujedinjenu Kraljevinu i Uniju, u članku 133., članku 139. i članku 195. ovog Sporazuma, utvrđuju se rezerve koje su donijele Ujedinjena Kraljevina i Unija u pogledu postojećih mjera koje nisu u skladu s obvezama iz sljedećih članaka:
 - (a) članka 128. ili 135. ovog Sporazuma;
 - (b) članka 136. ovog Sporazuma;
 - (c) članka 129. ili 137. ovog Sporazuma;
 - (d) članka 130. ili 138. ovog Sporazuma;
 - (e) članka 131. ovog Sporazuma;
 - (f) članka 132. ovog Sporazuma; ili
 - (g) članka 194. ovog Sporazuma.

2. Rezervama određene stranke ne dovode se u pitanje prava i obveze stranaka na temelju GATS-a.
3. Sve rezerve sadržavaju sljedeće elemente:
 - (a) „sektor” se odnosi na opći sektor za koji se rezerva donosi;
 - (b) „podsektor” se odnosi na posebni sektor za koji se rezerva donosi;
 - (c) „industrijska klasifikacija” odnosi se, ako je to primjenjivo, na djelatnost obuhvaćenu rezervom u skladu s CPC-om, ISIC Rev. 3.1 ili kako je izričito drukčije opisano u toj rezervi;
 - (d) „vrsta rezerve” utvrđuje obvezu iz točke 1. za koju se rezerva donosi;
 - (e) „razina vlasti” označuje razinu vlasti koja zadržava mjeru za koju se donosi rezerva;
 - (f) „mjere” označuje zakone ili druge mjere kako su obuhvaćeni, gdje je to naznačeno, elementom „opis”, za koji se donosi rezerva. „Mjera” navedena u elementu „mjere”:

- i. znači mjera kako je izmijenjena, nastavljena ili obnovljena od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma;
- ii. uključuje sve podređene mjere koje su donesene ili se zadržavaju u okviru opsega primjene te mjere i dosljedno u pogledu te mjere; i
- iii. u odnosu na raspored Unije, obuhvaća sve zakone ili druge mjere s pomoću kojih se određena direktiva provodi na razini države članice; i

(g) „opis” utvrđuje nesukladne aspekte postojeće mjere za koju se donosi rezerva.

- 4. Podrazumijeva se da ako stranka donese novu mjeru na razini vlasti različitoj od one na kojoj je rezerva prvotno donesena, a ta nova mjera praktično zamjenjuje – na području na kojem se primjenjuje – neusklađeni aspekt izvorne mjere naveden u elementu „mjere”, nova se mjera smatra „izmjenom” izvorne mjere u smislu članka 133. stavka 1. točke (c), članka 139. stavka 1. točke (c), članka 144. točke (c) i članka 195. stavka 1. točke (c) ovog Sporazuma.
- 5. Pri tumačenju rezerve uzimaju se u obzir svi elementi rezerve. Rezerva se tumači s obzirom na relevantne odredbe poglavlja ili odjeljke za koje se rezerva donosi. Element „mjere” ima prednost pred svim ostalim elementima.

6. Za potrebe rasporeda Ujedinjene Kraljevine i Unije:
- (a) „ISIC Rev. 3.1” znači Međunarodna standardna industrijska klasifikacija svih gospodarskih djelatnosti kako je utvrđena u Statističkom uredu Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, br. 4, ISIC Rev. 3.1, 2002.;
 - (b) „CPC” znači privremena Središnja klasifikacija proizvoda (Statistički dokumenti, serija M, br. 77, Odjel za međunarodna gospodarska i socijalna pitanja, Statistički ured Ujedinjenih naroda, New York, 1991.).
7. Za potrebe rasporeda Ujedinjene Kraljevine i Unije, rezerva u pogledu zahtjeva za lokalnom prisutnošću na području Unije ili državnom području Ujedinjene Kraljevine odnosi se na članak 136. ovog Sporazuma, a ne na članak 135. ili 137. ovog Sporazuma. Nadalje, takav zahtjev ne uzima se kao rezerva u odnosu na članak 129. ovog Sporazuma.

8. Rezerva donesena na razini Unije primjenjuje se na mjeru Unije, na mjeru države članice na središnjoj razini ili na mjeru vlasti unutar države članice, osim ako je određena država članica isključena na temelju rezerve. Rezerva koju je donijela država članica primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini te države članice. Za potrebe rezerva u Belgiji središnjom razinom vlasti obuhvaćena je savezna vlast te vlasti regija i zajednica jer svaka od njih ima jednakovrijedne zakonodavne ovlasti. Za potrebe rezerva u Uniji i njezinim državama članicama regionalna razina vlasti u Finskoj znači Ålandski otoci. Rezerva donesena na razini Ujedinjene Kraljevine primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini.
9. U popis rezervi u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na kvalifikacijske zahtjeve i postupke, tehničke norme te zahtjeve i postupke za izdavanje dozvola ako oni nisu ograničenje pristupa tržištu ili nacionalnog tretmana u smislu članka 128., 129., 135., 136., 137. ili 194. ovog Sporazuma. Te mjere posebice mogu obuhvaćati obvezu pribavljanja dozvole, ispunjenja obveza univerzalne usluge, pribavljanja priznanja kvalifikacija u reguliranim sektorima, pripadanja određenoj profesiji (npr. u obliku članstva u strukovnoj organizaciji), angažiranja lokalnog zastupnika za uslugu ili posjedovanja lokalne adrese ili bilo koji drugi zahtjev nediskriminacije da se određene djelatnosti ne smiju obavljati u zaštićenim zonama ili područjima. Ako nisu navedene, takve se mjere i dalje primjenjuju.

10. Podrazumijeva se da za Uniju obveza odobravanja nacionalnog tretmana ne podrazumijeva obvezu proširenja tretmana odobrenog u državi članici na fizičke ili pravne osobe iz Ujedinjene Kraljevine u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njezinu provedbu u državama članicama, na sljedeće:
- i. fizičke osobe ili osobe s boravištem u drugoj državi članici; ili
 - ii. pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Unije i koje imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja u Uniji.
11. Tretmanom odobrenim pravnim osobama koje su ulagatelji jedne stranke osnovali u skladu s pravom druge stranke (uključujući, u slučaju Unije, pravo države članice), a čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u toj drugoj stranci, ne dovode se u pitanje uvjeti ili obveze u skladu s dijelom drugim naslovom prvim glavom II. poglavljem 2. ovog Sporazuma, koji su možda određeni tim pravnim osobama kad su osnovane u toj drugoj stranci te koji se i dalje primjenjuju.
12. Ovi se rasporedi primjenjuju samo na područja Ujedinjene Kraljevine i Unije u skladu s člankom 502. stavkom 2. i člankom 774. ovog Sporazuma i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između Unije i njezinih država članica s Ujedinjenom Kraljevinom. Ne utječu na prava i obveze država članica prema pravu Unije.

13. Podrazumijeva se da se nediskriminirajućim mjerama ne ograničava pristup tržištu u smislu članka 128., 135. ili 194. ovog Sporazuma za svaku mjeru:
- (a) kojom se zahtijeva odvajanje vlasništva nad infrastrukturom od vlasništva nad robom ili uslugama koje se pružaju tom infrastrukturom radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja, primjerice u području energetike, prometa i telekomunikacija;
 - (b) kojom se ograničava koncentracija vlasništva radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja;
 - (c) kojom se nastoji osigurati očuvanje i zaštita prirodnih resursa i okoliša, uključujući ograničavanje dostupnosti, broja i opsega dodijeljenih koncesija i određivanje moratorija ili zabrane;
 - (d) kojom se ograničava broj dodijeljenih odobrenja zbog tehničkih ili fizičkih ograničenja, na primjer telekomunikacijskih spektara i frekvencija; ili
 - (e) kojom se zahtijeva da određeni postotak dioničara, vlasnika, partnera ili direktora poduzeća mora biti kvalificiran ili se baviti određenim zanimanjem kao što su odvjetnici ili računovođe.

14. U pogledu financijskih usluga: Za razliku od stranih društava kćeri, podružnice koje su u državi članici izravno osnovale financijske institucije izvan Europske unije, uz određene rijetke iznimke, ne podliježu bonitetnim propisima usklađenima na razini Unije kojima se tim društvima kćerima omogućuje da iskoriste poboljšane mogućnosti za osnivanje novih subjekata i pružanje prekograničnih usluga diljem Unije. Tim se podružnicama stoga izdaju odobrenja za rad na državnom području države članice prema uvjetima istovjetnima onima koji se primjenjuju na domaće financijske institucije u toj državi članici i od njih se može zahtijevati da zadovolje niz određenih bonitetnih zahtjeva kao što su, u slučaju bankarstva i vrijednosnih papira, odvojena kapitalizacija i drugi uvjeti koji se odnose na solventnost, financijsko izvješćivanje i objavljivanje financijskih izvješća ili, u slučaju osiguranja, posebni uvjeti koji se odnose na jamstva i depozite, odvojenu kapitalizaciju i lokalizaciju u dotičnoj državi članici imovine koja predstavlja tehničke rezerve i najmanje jednu trećinu granice solventnosti.

Na popisu rezervi u nastavku upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

UK Ujedinjena Kraljevina

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

Raspored Unije

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge (osim zdravstvenih profesija)

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge (zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda)

Rezerva br. 4 – Usluge istraživanja i razvoja

Rezerva br. 5 – Usluge poslovanja nekretninama

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge

Rezerva br. 7 – Komunikacijske usluge

Rezerva br. 8 – Građevinske usluge

Rezerva br. 9 – Usluge distribucije

Rezerva br. 10 – Obrazovne usluge

Rezerva br. 11 – Usluge u području okoliša

Rezerva br. 12 – Financijske usluge

Rezerva br. 13 – Zdravstvene i socijalne usluge

Rezerva br. 14 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

Rezerva br. 15 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Rezerva br. 16 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge u prijevozu

Rezerva br. 17 – Djelatnosti povezane s energetikom

Rezerva br. 18 – Poljoprivreda, ribarstvo i proizvodnja

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Sektor: Svi sektori

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Zahtjevi u pogledu rezultata

Viša uprava i upravni odbori

Obveze za pravne usluge

Poglavlje/odjeljak: Liberalizacija ulaganja, prekogranična trgovina uslugama i regulatorni okvir za pravne usluge

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Vrsta poslovnog nastana

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

U EU: Tretman koji se na temelju Ugovora o funkcioniranju Europske unije dodjeljuje pravnim osobama osnovanima u skladu s pravom Europske unije ili države članice Europske unije i čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u Uniji, uključujući one koje su u Uniji osnovali ulagatelji iz Ujedinjene Kraljevine, ne primjenjuje se na pravne osobe koje imaju sjedište izvan Unije ni na podružnice ili predstavništva takvih pravnih osoba, uključujući podružnice ili predstavništva pravnih osoba Ujedinjene Kraljevine.

Manje povlašteni tretman može se odobriti pravnim osobama osnovanima u skladu s pravom Unije ili države članice Unije koje u Uniji imaju samo registrirano sjedište, osim ako se može dokazati da imaju učinkovitu i trajnu vezu s gospodarstvom države članice Unije.

Mjere:

EU: Ugovor o funkcioniranju Europske unije.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

Ova se rezerva primjenjuje samo na zdravstvene, socijalne ili obrazovne usluge:

EU (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Pri prodaji ili ustupanju svojih vlasničkih udjela ili imovine u postojećem državnom poduzeću ili postojećem vladinu tijelu koje pruža zdravstvene, socijalne ili obrazovne usluge (CPC 93, 92) svaka država članica može za ulagatelje iz Ujedinjene Kraljevine ili njihova poduzeća uvesti zabranu ili ograničenja u pogledu vlasništva nad tim udjelima ili imovinom i/ili ograničiti mogućnosti vlasnika tih udjela ili imovine da izvršavaju kontrolu nad poduzećima koja iz njih proizlaze. U pogledu te prodaje ili drugog ustupanja svaka država članica može donijeti ili zadržati sve mjere koje se odnose na državljanstvo članova više uprave ili upravnih odbora te sve mjere kojima se ograničuje broj dobavljača.

Za potrebe ove rezerve:

- i. sve mjere koje se zadržavaju ili donose nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma, kojima se u trenutku prodaje ili drugog ustupanja uvode zabrane ili ograničenja u pogledu vlasništva nad vlasničkim udjelima ili imovinom, zahtjevi u pogledu državljanstva ili ograničenja u pogledu broja dobavljača te koje su opisane u ovoj rezervi smatraju se postojećim mjerama; i
- ii. „državno poduzeće” znači poduzeće u vlasništvu ili pod kontrolom, preko vlasničkih udjela, države članice te uključuje poduzeća osnovana nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma isključivo u svrhu prodaje ili ustupanja vlasničkih udjela u postojećem državnom poduzeću ili vladinu tijelu odnosno njegove imovine.

Mjere:

EU: Kako je prethodno navedeno u elementu „opis”.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze

U AT: Za potrebe poslovanja podružnice, društva izvan Europskoga gospodarskog prostora (EGP) moraju imenovati najmanje jednu osobu za njezino zastupanje koja ima boravište u Austriji.

Izvršni direktori (glavni direktori, fizičke osobe) nadležni za postupanje u skladu s austrijskim Zakonom o trgovini (Gewerbeordnung) moraju imati domicil u Austriji.

U BG: Strane pravne osobe, osim ako su osnovane u skladu sa zakonodavstvom države članice Europskoga gospodarskog prostora (EGP), mogu poslovati i obavljati djelatnosti ako su osnovane u Republici Bugarskoj u obliku trgovačkog društva koje se upisuje u Registar trgovačkih društava. Osnivanje podružnica podliježe odobrenju.

Predstavništva stranih poduzeća potrebno je registrirati pri Bugarskoj trgovačkoj i industrijskoj komori i ona ne mogu obavljati gospodarske djelatnosti, nego samo oglašavati svojeg vlasnika te djelovati kao predstavnici ili zastupnici.

U EE: Ako boravište barem polovine članova uprave društva s ograničenom odgovornošću, dioničkog društva ili podružnice nije u Estoniji, drugoj državi članici EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji, društvo s ograničenom odgovornošću, dioničko društvo ili strano društvo dužno je imenovati osobu za kontakt čija se estonska adresa može upotrebljavati za dostavu postupovnih dokumenata poduzetnika i za izjave o namjeri naslovljene na poduzetnika (tj. podružnicu stranog društva).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman i regulatornog okvira za pravne usluge – obveze:

U FI: Najmanje jedan od članova javnog trgovačkog društva ili komplementara komanditnog društva mora imati boravište u EGP-u ili, ako je član pravna osoba, domicil (podružnice nisu dopuštene) u EGP-u. Tijelo za registraciju može odobriti izuzeća.

Da bi privatni poduzetnik mogao obavljati trgovinu, mora imati boravište u EGP-u.

Ako strana organizacija iz zemlje izvan EGP-a namjerava obavljati poslovnu ili trgovačku djelatnost osnivanjem podružnice u Finskoj, obvezna je pribaviti dozvolu za obavljanje trgovačke djelatnosti.

Najmanje jedan od redovnih članova i jedan od zamjenika članova upravnog odbora te glavni direktor moraju imati boravište u EGP-u. Tijelo za registraciju može odobriti izuzeća za pojedino društvo.

U SE: Strano društvo koje nije osnovalo pravni subjekt u Švedskoj ili obavlja svoje djelatnosti preko trgovačkog zastupnika svoju trgovačku djelatnost obavlja preko podružnice registrirane u Švedskoj, s neovisnom upravom i odvojenim računima. Glavni direktor podružnice i njegov zamjenik, ako je imenovan, moraju imati boravište unutar EGP-a. Fizička osoba koja nema boravište u EGP-u, a koja obavlja trgovačku djelatnost u Švedskoj, imenuje i registrira zastupnika koji ima boravište u EGP-u koji je zadužen za te djelatnosti u Švedskoj. Za djelatnosti u Švedskoj vode se odvojeni računi. Nadležno tijelo može u pojedinačnim slučajevima dopustiti izuzeća od uvjeta u pogledu podružnica i boravišta. Građevinski projekti u trajanju kraćem od godinu dana, koje provodi društvo koje se nalazi izvan EGP-a ili fizička osoba s boravištem izvan EGP-a, izuzeti su od uvjeta o osnivanju podružnice ili imenovanju zastupnika koji ima boravište u EGP-u.

U slučaju društava s ograničenom odgovornošću i gospodarskih zadruga, najmanje 50 % članova upravnog odbora, najmanje 50 % zamjenika članova upravnog odbora, glavni direktor, zamjenik glavnog direktora i najmanje jedna od osoba ovlaštenih za potpisivanje u ime društva, ako postoji, moraju imati boravište unutar EGP-a. Nadležno tijelo može odobriti izuzeća od tog zahtjeva. Ako ni jedan zastupnik društva ili poduzeća nema boravište u Švedskoj, odbor mora imenovati i prijaviti osobu koja ima boravište u Švedskoj i koja je ovlaštena za primanje pismena u ime društva ili poduzeća.

Na osnivanje svih drugih vrsta pravnih subjekata primjenjuju se odgovarajući uvjeti.

U SK: Strana fizička osoba čije će se ime upisati u odgovarajući registar (trgovački registar, registar poduzetnika ili drugi stručni registar) kao ime osobe ovlaštene za nastupanje u ime poduzetnika mora predložiti boravišnu dozvolu za Slovačku.

Mjere:

AT: Aktiengesetz, BGBl, br. 98/1965, čl. 254. st. 2., GmbH-Gesetz, RGBL, br. 58/1906, čl. 107. st. 2. i Gewerbeordnung, BGBl. br. 194/1994, čl. 39. st. 2.a,

BG: Zakon o trgovačkim društvima, članak 17.a; i
Zakon o poticanju ulaganja, članak 24.

EE: Äriseadustik (Zakonik o trgovačkim društvima) čl. 63.¹ st. 1., 2. i 4.

FI: Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (Zakon o pravu na obavljanje trgovine) (122/1919),
odjeljak 1.;

Osuuskuntalaki (Zakon o zadrugama) 1488/2001;

Osakeyhtiölaki (Zakon o društvima s ograničenom odgovornošću) (624/2006); i

Laki luottolaitostoiminnasta (Zakon o kreditnim institucijama) (121/2007).

SE: Lag om utländska filialer m.m (Zakon o stranim podružnicama) (1992:160);

Aktiebolagslagen (Zakon o trgovačkim društvima) (2005:551);

Zakon o gospodarskim zadrugama (2018:672); i Zakon o europskim gospodarskim interesnim
udruženjima (1994:1927).

SK: Zakon 513/1991 o Zakoniku o trgovačkim društvima (članak 21.); Zakon 455/1991 o izdavanju
dozvola za trgovinu; i

Zakon br. 404/2011 o boravku stranaca (članci 22. i 32.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

U BG: Osnovana poduzeća mogu zapošljavati državljane trećih zemalja samo na radna mjesta za koje ne postoji obveza bugarskog državljanstva. Ukupan broj državljana trećih zemalja zaposlenih u osnovanom poduzeću u prethodnih 12 mjeseci ne smije prijeći 20 % (35 % za mala i srednja poduzeća) prosječnog broja bugarskih državljana, državljana druge države članice, država EGP-a ili Švicarske Konfederacije zaposlenih na temelju ugovora o radu. Nadalje, poslodavac mora dokazati da za dotično radno mjesto ne postoji odgovarajući radnik koji je državljanin Bugarske, države članice EU-a, EGP-a ili Švicarske Konfederacije, i to ispitivanjem tržišta rada prije zapošljavanja državljanina treće zemlje.

Za visokokvalificirane, sezonske i upućene radnike te za osobe premještene unutar društva, istraživače i studente nema ograničenja u pogledu broja državljana treće zemlje koji mogu raditi za jedno poduzeće. Za zapošljavanje državljana treće zemlje u tim kategorijama nije obvezno ispitivanje tržišta rada.

Mjere:

BG: Zakon o migraciji i mobilnosti radne snage.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U PL: Opseg poslovanja predstavništva može uključivati samo oglašivanje i promidžbu stranog matičnog trgovačkog društva koje to predstavništvo zastupa. Za sve sektore osim pravnih usluga ulagatelji izvan Europske unije i njihova poduzeća mogu biti osnovani samo u obliku komanditnog društva, komanditno-dioničkog društva, društva s ograničenom odgovornošću i dioničkog društva, dok domaći ulagatelji i poduzeća imaju pristup i društvima građanskog prava (javno trgovačko društvo i društvo s neograničenom odgovornošću).

Mjere:

PL: Zakon od 6. ožujka 2018. o pravilima primjenjivima na gospodarsku djelatnost stranih poduzetnika i drugih stranih osoba na državnom području Republike Poljske.

(b) Stjecanje nekretnina

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U AT (primjenjuje se na regionalnu razinu vlasti): Za stjecanje, kupnju i najam ili zajam nekretnina fizičke osobe i poduzeća izvan Europske unije moraju dobiti odobrenje nadležnih regionalnih tijela (Länder). Odobrenja će se dodijeliti samo ako se smatra da je stjecanje u javnom (a posebno gospodarskom, društvenom i kulturnom) interesu.

U CY: Ciprani ili osobe ciparskog podrijetla te državljani države članice mogu bez ograničenja stjecati nekretnine na Cipru. Stranci ne mogu, osim u slučaju *mortis causa*, steći nekretninu bez prethodne dozvole Vijeća ministara. Za strance, ako stjecanje nekretnine premašuje površinu potrebnu za izgradnju kuće ili poslovnih prostora ili na drugi način premašuje površinu dvaju donuma (2 676 m²), svaka dozvola koju je dodijelilo Vijeće ministara podliježe uvjetima, ograničenjima i kriterijima koji su utvrđeni u Pravilniku Vijeća ministara i koje je odobrio Predstavnički dom. Stranac je svaka osoba koja nije državljani Republike Cipra, uključujući društva u stranom vlasništvu. Taj pojam ne uključuje strance ciparskog podrijetla ili supružnike državljana Republike Cipra koji nisu Ciprani.

U CZ: Za poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu vrijede posebna pravila.

Državno poljoprivredno zemljište mogu steći samo češki državljani, državljani druge države članice ili države EGP-a ili Švicarske Konfederacije. Pravne osobe mogu steći državno poljoprivredno zemljište od država samo ako su poljoprivredni poduzetnici u Češkoj ili osobe sličnog statusa u drugoj državi članici Europske unije ili državi EGP-a ili Švicarske Konfederacije.

U DK: Fizičke osobe koje nemaju boravište u Danskoj i koje prethodno nisu imale boravište u Danskoj u razdoblju od ukupno pet godina moraju, u skladu s danskim Zakonom o stjecanju, dobiti dozvolu Ministarstva pravosuđa radi stjecanja vlasništva na nekretninama u Danskoj. To se primjenjuje i na pravne osobe koje nisu registrirane u Danskoj. Za fizičke osobe stjecanje nekretnina dopustit će se ako podnositelj zahtjeva namjerava dotičnu nekretninu upotrijebiti kao primarno boravište.

Za pravne osobe koje nisu registrirane u Danskoj stjecanje nekretnina načelno će se dopustiti ako je ono preduvjet za poslovne djelatnosti kupca. Dozvola je obvezna i ako će podnositelj zahtjeva nekretninu upotrebljavati kao sekundarno boravište. Ta dozvola odobrit će se samo ako se na temelju općenite i konkretne ocjene utvrdi da je podnositelj zahtjeva posebno snažno povezan s Danskom.

Dozvola na temelju Zakona o stjecanju odobrava se samo za stjecanje konkretne nekretnine. Stjecanje poljoprivrednog zemljišta od strane fizičkih ili pravnih osoba uređeno je i danskim Zakonom o poljoprivrednim gospodarstvima, kojim se za sve osobe, bilo Dance ili strance, uvode ograničenja na stjecanje poljoprivredne imovine. U skladu s tim, sve fizičke ili pravne osobe koje žele steći poljoprivrednu nekretninu moraju ispunjavati uvjete iz tog zakona. To općenito znači da se na poljoprivredno zemljište primjenjuje ograničeni zahtjev u pogledu boravišta. Zahtjev u pogledu boravišta nije osobne prirode. Pravni subjekti moraju imati jedan od oblika navedenih u člancima 20. i 21. zakona i biti registrirani u Uniji (ili EGP-u).

U EE: Pravna osoba iz države članice OECD-a ima pravo na stjecanje nekretnine koja obuhvaća:

- i. manje od deset hektara poljoprivrednog zemljišta, šumskog zemljišta ili poljoprivrednog i šumskog zemljišta zajedno, bez ograničenja;
- ii. deset ili više hektara poljoprivrednog zemljišta ako se pravna osoba bavila proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, osim proizvoda ribarstva i pamuka, (dalje u tekstu „poljoprivredni proizvod”) tijekom tri godine koje su neposredno prethodile godini u kojoj je provedena transakcija stjecanja nekretnine;

- iii. deset ili više hektara šumskog zemljišta ako se pravna osoba bavila upravljanjem šumama u smislu Zakona o šumama (dalje u tekstu „upravljanje šumama”) ili proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda tijekom tri godine koje su neposredno prethodile godini u kojoj je provedena transakcija stjecanja nekretnine;
- iv. manje od deset hektara poljoprivrednog i manje od deset hektara šumskog zemljišta, no deset ili više hektara poljoprivrednog i šumskog zemljišta zajedno ako se pravna osoba bavila proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda ili upravljanjem šumama tijekom tri godine koje su neposredno prethodile godini u kojoj je provedena transakcija stjecanja nekretnine.

Ako pravna osoba ne zadovoljava zahtjeve navedene u točkama od ii. do iv., pravna osoba može steći nekretninu koja obuhvaća deset ili više hektara poljoprivrednog zemljišta, šumskog zemljišta ili poljoprivrednog i šumskog zemljišta zajedno samo uz odobrenje vijeća lokalne vlasti mjesta na kojem se nalazi nekretnina koja se stječe.

Ograničenja u pogledu stjecanja nekretnina primjenjuju se na određena geografska područja za osobe koje nisu državljani države članice EGP-a.

U EL: Fizičkim ili pravnim osobama s državljanstvom ili sjedištem izvan država članica i Europskog udruženja slobodne trgovine zabranjeno je steći ili unajmiti nekretninu u pograničnim regijama. Zabrana se može ukinuti diskrecijskom odlukom odgovarajuće decentralizirane uprave (ili ministra državne obrane ako nekretnine koje će se iskorištavati pripadaju fondu za iskorištavanje privatnog javnog vlasništva).

U HR: Strana društva mogu steći nekretnine radi pružanja usluga samo ako imaju poslovni nastan i osnovana su u Hrvatskoj kao pravne osobe. Za stjecanje nekretnina potrebnih za pružanje usluga preko podružnica potrebna je suglasnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa. Stranci ne mogu steći poljoprivredno zemljište.

U MT: Osobe koje nisu državljani države članice ne mogu steći nepokretnu imovinu u komercijalne svrhe. Društva u kojima 25 % (ili više) udjela posjeduju osobe koje nisu iz Europske unije moraju pribaviti odobrenje nadležnog tijela (ministra nadležnog za financije) za kupnju nepokretne imovine u komercijalne ili poslovne svrhe. Nadležno tijelo odredit će predstavlja li predloženo stjecanje neto korist za malteško gospodarstvo.

U PL: Strani državljani moraju pribaviti dozvolu za izravno ili neizravno stjecanje nekretnina. Dozvolu u obliku upravne odluke izdaje ministar nadležan za unutarnje poslove, uz suglasnost ministra nacionalne obrane, a u slučaju poljoprivrednih nekretnina, i uz suglasnost ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Mjere:

AT: Burgenländisches Grundverkehrsgesetz, LGBL, br. 25/2007;

Kärntner Grundverkehrsgesetz, LGBL, br. 9/2004;

NÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL, 6800,

OÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL, br. 88/1994;

Salzburger Grundverkehrsgesetz, LGBL, br. 9/2002;

Steiermärkisches Grundverkehrsgesetz, LGBL, br. 134/1993;

Tiroler Grundverkehrsgesetz, LGBL, br. 61/1996; Voralberger Grundverkehrsgesetz, LGBL. br. 42/2004; i

Wiener Ausländergrundverkehrsgesetz, LGBL, br. 11/1998.

CY: Zakon o stjecanju nekretnina (stranci) (poglavlje 109.), kako je izmijenjen.

CZ: Zakon br. 503/2012, zb., o Uredu za upravljanje državnim zemljištem, kako je izmijenjen.

DK: Danski Zakon o stjecanju nekretnina (Konsolidirani zakon br. 265 od 21. ožujka 2014.);

Izvršni nalog o stjecanju (Izvršni nalog br. 764 od 18. rujna 1995.) i Zakon o poljoprivrednim gospodarstvima (Konsolidirani zakon br. 27. od 4. siječnja 2017.).

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (Zakon o ograničenjima u pogledu stjecanja nepokretne imovine) poglavlje 2. članak 4., poglavlje 3. članak 10., 2017.

EL: Zakon 1892/1990, kako je izmijenjen, u kombinaciji, kad je riječ o primjeni, s Ministarskom odlukom F.110/3/330340/S.120/7-4-14 Ministra državne obrane i Ministra za zaštitu građana.

HR: Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 143/12, 152/14), članci 354.–358.b; Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18, 115/18, 98/19) članak 2.; Zakon o općem upravnom postupku.

MT: Zakon o nepokretnoj imovini (stjecanje od strane nerezidenata) (poglavlje 246.); i Protokol br. 6 Ugovora o pristupanju EU-u o stjecanju sekundarnih mjesta boravka u Malti.

PL: Zakon od 24. ožujka 1920. o stjecanju nekretnina od strane stranih državljana (Službeni list iz 2016., točka 1061. kako je izmijenjena).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U HU: Za kupnju nekretnine osobe koje nemaju boravište moraju pribaviti odobrenje odgovarajućeg administrativnog tijela nadležnog za geografsku lokaciju nekretnine.

Mjere:

HU: Uredba vlade br. 251/2014 (X.2.) o stjecanju od strane stranih državljana nekretnina osim zemljišta koja se upotrebljavaju za poljoprivredu ili šumarstvo; i Zakon LXXVIII iz 1993. (stavak 1/A).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, [tretman najpovlaštenije nacije:

U LV: Državljanima Ujedinjene Kraljevine dopušteno je stjecanje zemljišta u gradskim područjima preko pravnih osoba koje su osnovane i registrirane u Latviji ili drugim državama članicama:

- i. ako je, zasebno ili ukupno, više od 50 % njihova vlasničkog kapitala u vlasništvu državljana država članica, latvijske vlade ili određene općine;
- ii. ako je više od 50 % njihova vlasničkog kapitala u vlasništvu fizičkih osoba i društava iz treće zemlje s kojom je Latvija sklopila bilateralne sporazume o promicanju i recipročnoj zaštiti ulaganja te koje je latvijski parlament odobrio prije 31. prosinca 1996.;

- iii. ako je više od 50 % njihova vlasničkog kapitala u vlasništvu fizičkih osoba i društava iz treće zemlje s kojom je Latvija sklopila bilateralne sporazume o promicanju i recipročnoj zaštiti ulaganja nakon 31. prosinca 1996., ako su u tim sporazumima utvrđena prava latvijskih fizičkih osoba i društava u pogledu stjecanja zemljišta u toj trećoj zemlji;
- iv. ako je više od 50 % njihova vlasničkog kapitala u zajedničkom vlasništvu osoba iz točaka od i. do iii.; ili
- v. ako su to javna dionička društva, uz uvjet da su njihove dionice uvrštene na burzu.

Ako Ujedinjena Kraljevina latvijskim državljanima i poduzećima dopusti kupnju nekretnina u gradskim područjima na svojem državnom području, i Latvija će državljanima i poduzećima iz Ujedinjene Kraljevine dopustiti kupnju nekretnina u gradskim područjima Latvije pod istim uvjetima koje imaju latvijski državljani.

Mjere:

LV: Zakon o zemljišnoj reformi u gradovima Republike Latvije, odjeljci 20. i 21.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U DE: Na stjecanje nekretnina mogu se primjenjivati određeni uvjeti reciprociteta.

U ES: Za strana ulaganja u djelatnosti koje su izravno povezane s ulaganjima u nekretnine za diplomatske misije država koje nisu države članice obvezno je upravno odobrenje španjolskog Vijeća ministara, osim ako postoji sporazum o recipročnoj liberalizaciji.

U RO: Strani državljani, osobe bez državljanstva i pravne osobe (osim državljana i pravnih osoba iz država članice EGP-a) mogu steći prava vlasništva nad zemljištima pod uvjetima koji su uređeni međunarodnim ugovorima i na temelju reciprociteta. Strani državljani, osobe bez državljanstva i pravne osobe ne mogu steći pravo vlasništva nad zemljištem po uvjetima povoljnijima od onih koji se primjenjuju na fizičke ili pravne osobe iz EU-a.

Mjere:

DE: Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (EGBGB; Uvodni zakon Građanskog zakonika).

ES: Kraljevski dekret 664/1999 od 23. travnja 1999. o stranim ulaganjima.

RO: Zakon 17/2014 o određenim mjerama kojima se uređuje kupnja i prodaja poljoprivrednih zemljišta koja se nalaze izvan gradova te o izmjeni; i

Zakon br. 268/2001 o privatizaciji trgovačkih društava koja upravljaju državnim zemljištima u javnom i privatnom vlasništvu koja su namijenjena za poljoprivredu te o osnivanju Agencije za državno vlasništvo, kako je izmijenjen.

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge (osim zdravstvenih profesija)

Sektor – podsektor	Profesionalne usluge – pravne usluge; patentni zastupnik, zastupnik u području industrijskog vlasništva, odvjetnik u području intelektualnog vlasništva; računovodstvene i knjigovodstvene usluge; revizorske usluge, usluge poreznog savjetovanja; arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja, inženjerske usluge i integrirane inženjerske usluge
Industrijska klasifikacija:	CPC 861, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, 879 (dio)
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori Lokalna prisutnost Obveze za pravne usluge
Poglavlje/odjeljak:	Liberalizacija ulaganja, prekogranična trgovina uslugama i regulatorni okvir za pravne usluge
Razina vlasti:	EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Pravne usluge (CPC 861 (dio))¹

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

U EU: U svakoj državi članici primjenjuju se posebni zahtjevi nediskriminacije u pogledu pravnog oblika.

¹ Za potrebe ove rezerve:

- (a) „pravo jurisdikcije domaćina” znači pravo određene države članice i pravo Unije; „pravo matične jurisdikcije” znači pravo Ujedinjene Kraljevine;
- (b) „međunarodno pravo” znači međunarodno javno pravo, osim prava Europske unije, i uključuje pravo uspostavljeno međunarodnim ugovorima i konvencijama, kao i međunarodno običajno pravo;
- (c) „usluge pravnog savjetovanja” obuhvaćaju savjetovanje klijenata i savjetovanje s njima o pitanjima, uključujući transakcije, odnose i sporove, povezana s primjenom ili tumačenjem prava; sudjelovanje s klijentima ili u njihovo ime u pregovorima i drugim poslovima s trećim stranama u takvim pitanjima; pripremu dokumenata koji su u cijelosti ili djelomično pravno uređeni te provjeru dokumenata bilo koje vrste za potrebe i u skladu sa zahtjevima prava;
- (d) „usluge pravnog zastupanja” obuhvaćaju pripremu dokumenata koji se trebaju dostaviti upravnim agencijama, sudovima ili drugim propisno osnovanim službenim sudovima; i nazočnost pred upravnim agencijama, sudovima ili drugim propisno osnovanim službenim sudovima;
- (e) „usluge pravne arbitraže, mirenja i posredovanja” znači pripremu dokumentacije koja se dostavlja arbitru, miritelju ili posredniku te pripremu za svjedočenje i svjedočenje pred njima u svim sporovima koji uključuju primjenu i tumačenje prava. Ne uključuje usluge arbitraže, mirenja i posredovanja u sporovima koji ne uključuju primjenu i tumačenje prava, a koji se odnose na usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja. Ne uključuju ni djelovanje u svojstvu arbitra, miritelja ili posrednika. Kao potkategorija, usluge međunarodne pravne arbitraže, mirenja ili posredovanja odnose se na iste usluge kad spor uključuje stranke iz dviju ili više zemalja.

- i. Određene pravne usluge koje se pružaju pod stručnim nazivom matične države (CPC 861 (dio) – usluge pravnog savjetovanja, arbitraže, mirenja i posredovanja u vezi s pravom matične jurisdikcije i međunarodnim pravom uređenim dijelom drugim naslovom prvim glavom II. poglavljem 5. odjeljkom 7. ovog Sporazuma).

U skladu s uvodnim napomenama, a osobito točkom 9., podrazumijeva se da zahtjevi za registraciju u odvjetničkoj komori mogu sadržavati i zahtjev da osoba, kako bi bila prihvatljiva za članstvo u toj komori, mora imati dovršeno osposobljavanje pod nadzorom ovlaštenog odvjetnika ili uredsku ili poštansku adresu na području nadležnosti određene odvjetničke komore. Pojedine države članice mogu zahtijevati da fizičke osobe koje su na određenim položajima u odvjetničkom društvu/poduzeću ili dioničari imaju pravo na obavljanje pravne djelatnosti u području prava jurisdikcije domaćina.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, pristup tržištu i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

U AT: Za pružanje pravnih usluga u području prava jurisdikcije domaćina (pravo Unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (poslovna prisutnost). U okviru poslovne prisutnosti pravne usluge smiju pružati samo odvjetnici s državljanstvom države članice EGP-a ili Švicarske. Pružanje pravnih usluga u području međunarodnog javnog prava i prava matične jurisdikcije dopušteno je samo na prekograničnoj osnovi.

Vlasnički udio i udjeli u poslovnom rezultatu bilo kojeg odvjetničkog društva koji pripadaju stranim odvjetnicima (koji moraju ispunjavati sve uvjete za obavljanje djelatnosti u matičnoj jurisdikciji) smiju iznositi najviše 25 %; ostatak moraju držati odvjetnici iz EGP-a ili Švicarske koji ispunjavaju sve uvjete za obavljanje djelatnosti te samo oni mogu imati odlučujući utjecaj pri odlučivanju u odvjetničkom društvu.

U BE: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Strani odvjetnici mogu obavljati djelatnost pravnih savjetnika. Odvjetnici koji su članovi stranih odvjetničkih komora (izvan EU-a) i žele imati poslovni nastan u Belgiji, ali ne ispunjavaju uvjete za upis na popis potpuno kvalificiranih odvjetnika, na popisu EU-a ili na popis odvjetničkih vježbenika, mogu zatražiti upis na takozvani popis B. Takav popis B postoji samo u odvjetničkoj komori u Bruxellesu. Odvjetnik s popisa B može pružati određene pravne usluge.

U BG: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Za pružanje usluga pravnog posredovanja obvezno je trajno boravište. Posrednik može biti samo osoba koja je pri Ministarstvu pravosuđa upisana u Jedinstveni registar posrednika.

U Bugarskoj se puni nacionalni tretman u pogledu osnivanja i upravljanja društvima te u pogledu pružanja usluga može primijeniti samo na društva koja su osnovana u zemljama s kojima su sklopljeni odnosno s kojima će se sklopiti bilateralni sporazumi o zajedničkoj pravnoj pomoći te na državljane tih zemalja.

U CY: Obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske i boravište (poslovna prisutnost). Samo odvjetnici upisani u odvjetničku komoru mogu biti partneri, dioničari ili članovi upravnih odbora odvjetničkih društava na Cipru.

U CZ: Za strane odvjetnike uvjet je boravište (poslovna prisutnost).

U DE: Za strane pravnike (koji imaju kvalifikacije koje nisu švicarske ni iz države EGP-a) mogu postojati ograničenja u pogledu posjedovanja udjela u odvjetničkom društvu koje pruža pravne usluge u području prava jurisdikcije domaćina.

U DK: Neovisno o prethodno navedenoj rezervi EU-a, udjele u odvjetničkom društvu mogu posjedovati samo odvjetnici koji aktivno obavljaju odvjetničku djelatnost u društvu, njegovu matičnom društvu ili njegovoj podružnici, drugi zaposlenici u društvu ili drugo odvjetničko društvo registrirano u Danskoj. Drugi zaposlenici u društvu mogu zajedno posjedovati manje od 10 % udjela i glasačkih prava te kako bi postali vlasnici udjela moraju položiti ispit o pravilima od iznimnog značaja za obavljanje odvjetničke djelatnosti.

Članovi uprave mogu biti samo odvjetnici koji aktivno obavljaju odvjetničku djelatnost u društvu, njegovu matičnom društvu ili njegovoj podružnici, drugi vlasnici udjela i zastupnici zaposlenika. Većina članova uprave moraju biti odvjetnici koji aktivno obavljaju odvjetničku djelatnost u društvu, njegovu matičnom društvu ili njegovoj podružnici. Direktori odvjetničkog društva mogu biti samo odvjetnici koji aktivno obavljaju odvjetničku djelatnost u društvu, njegovu matičnom društvu ili njegovoj podružnici te drugi vlasnici udjela koji su položili prethodno navedeni ispit.

U ES: Za pružanje određenih pravnih usluga uvjet je poslovna adresa.

U FR: Za stalno obavljanje djelatnosti obvezno je boravište ili poslovni nastan u EGP-u.

Ne dovodeći u pitanje prethodno navedenu rezervu EU-a: Za sve odvjetnike društvo mora imati jedan od pravnih oblika koji su dopušteni na temelju francuskog prava na nediskriminirajućoj osnovi: SCP (société civile professionnelle), SEL (société d'exercice libéral), SEP (société en participation), SARL (société à responsabilité limitée), SAS (société par actions simplifiée), SA (société anonyme), SPE (société pluriprofessionnelle d'exercice) i association, pod određenim okolnostima. Dioničari, direktori i partneri mogu podlijegati posebnim ograničenjima povezanim s njihovom profesionalnom djelatnošću.

U HR: Odvjetničko društvo može osnovati samo odvjetnik koji ima hrvatsku titulu odvjetnika (društva iz Ujedinjene Kraljevine mogu osnovati podružnice koje ne smiju zapošljavati hrvatske odvjetnike).

U HU: Potreban je ugovor o suradnji sklopljen s mađarskim odvjetnikom (ügyvéd) ili odvjetničkim društvom (ügyvédi iroda). Strani pravni savjetnik ne može biti član mađarskog odvjetničkog društva. Strani odvjetnik nije ovlašten za pripremu dokumenata koji se podnose arbitru, miritelju ili posredniku ni za pravno zastupanje klijenta ispred njih.

U PT (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Stranci koji imaju diplomu bilo kojeg pravnog fakulteta u Portugalu mogu se registrirati u portugalskoj odvjetničkoj komori (Ordem dos Advogados) pod istim uvjetima kao i portugalski državljani ako njihova zemlja prema portugalskim državljanima postupa recipročno.

Ostali stranci koji imaju diplomu prava koju je priznao neki pravni fakultet u Portugalu mogu se registrirati u portugalskoj odvjetničkoj komori uz uvjet da obave potrebno osposobljavanje i polože završnu provjeru te prijemni ispit.

Pravno savjetovanje dopušteno je pravnicima, pod uvjetom da imaju profesionalno boravište („domiciliação”) u Portugalu, polože prijemni ispit i da su upisani u odvjetničku komoru.

U RO: Strani odvjetnik ne smije sudjelovati u iznošenju usmenih ili pismenih zaključaka pred sudovima ili drugim sudbenim tijelima, osim u međunarodnoj arbitraži.

U SE: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Ne dovodeći u pitanje prethodno navedenu rezervu EU-a: Član švedske odvjetničke komore može biti zaposlen samo kod člana Komore ili društva koje obavlja djelatnosti člana Komore. Međutim, član odvjetničke komore može biti zaposlen u stranom društvu koje obavlja djelatnosti odvjetnika ako dotično društvo ima domicil u državi članici Unije ili EGP-a odnosno u Švicarskoj Konfederaciji. Ako odbor švedske odvjetničke komore odobri izuzeće, član švedske odvjetničke komore može biti zaposlen i u odvjetničkom društvu izvan Europske unije.

Članovi odvjetničke komore koji pružaju pravne usluge u obliku društva ili partnerstva ne mogu imati drugi cilj niti obavljati druge djelatnosti osim pružanja usluga odvjetnika. Dopusštena je suradnja s drugim odvjetnicima; međutim, za suradnju sa stranim društvima obvezno je odobrenje odbora švedske odvjetničke komore. Samo član odvjetničke komore može izravno ili neizravno, preko društva, pružati usluge odvjetnika, držati udjele u društvu ili biti član društva. Samo član odvjetničke komore može biti član ili zamjenik člana odbora ili zamjenik glavnog direktora, ovlašteni potpisnik ili tajnik društva ili partnerstva.

U SI: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Strani odvjetnik koji ima pravo pružati pravne usluge u području prava matične jurisdikcije može pružati pravne usluge ili obavljati pravnu djelatnost u skladu s uvjetima navedenima u članku 34.a Zakona o odvjetništvu, uz uvjet da je ispunjen uvjet stvarnog reciprociteta. Neovisno o rezervi EU-a o zahtjevima nediskriminacije u pogledu pravnog oblika, poslovna prisutnost za odvjetnike koje je imenovala slovenska odvjetnička komora ograničena je samo na trgovca pojedinca, odvjetničko društvo s ograničenom odgovornošću (komanditno društvo) ili odvjetničko društvo s neograničenom odgovornošću (javno trgovačko društvo). Djelatnosti odvjetničkog društva ograničene su na pružanje pravnih usluga. Samo odvjetnici mogu biti partneri u odvjetničkom društvu.

U SK: Za odvjetnike koji nisu iz EU-a obvezan je reciprocitet.

- ii. Ostale pravne usluge (pravo jurisdikcije domaćina, uključujući usluge pravnog savjetovanja, arbitraže, mirenja i posredovanja te usluge pravnog zastupanja).

U skladu s uvodnim napomenama, a osobito točkom 9., podrazumijeva se da zahtjevi za registraciju u odvjetničkoj komori mogu sadržavati i zahtjev da osoba, kako bi bila prihvatljiva za članstvo u toj komori, mora imati diplomu prava ili njezin ekvivalent u jurisdikciji domaćina, imati dovršeno osposobljavanje pod nadzorom ovlaštenog odvjetnika ili uredsku ili poštansku adresu na području nadležnosti određene odvjetničke komore.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU: Fizičke ili pravne osobe pred Uredom Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) mogu zastupati samo pravnici koji su kvalificirani u državi članici EGP-a i čije se mjesto poslovanja nalazi u EGP-u, u mjeri u kojoj su, u dotičnoj državi članici, ovlašteni djelovati u svojstvu zastupnika u predmetima u području žigova ili u predmetima u području industrijskog vlasništva, ili profesionalni zastupnici s popisa koji u tu svrhu vodi EUIPO. (861 (dio)).

U AT: Za pružanje pravnih usluga u području prava jurisdikcije domaćina (pravo Unije i države članice), uključujući zastupanje pred sudovima, obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te boravište (poslovna prisutnost). U okviru poslovne prisutnosti pravne usluge smiju pružati samo odvjetnici s državljanstvom države članice EGP-a ili Švicarske. Pružanje pravnih usluga u području međunarodnog javnog prava i prava matične jurisdikcije dopušteno je samo na prekograničnoj osnovi.

Vlasnički udio i udjeli u poslovnom rezultatu bilo kojeg odvjetničkog društva koji pripadaju stranim odvjetnicima (koji moraju ispunjavati sve uvjete za obavljanje djelatnosti u matičnoj jurisdikciji) smiju iznositi najviše 25 %; ostatak moraju držati odvjetnici iz EGP-a ili Švicarske koji ispunjavaju sve uvjete za obavljanje djelatnosti te samo oni mogu imati odlučujući utjecaj pri odlučivanju u odvjetničkom društvu.

U BE: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Za punopravno članstvo u odvjetničkoj komori, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je boravište. Za stjecanje punopravnog članstva u odvjetničkoj komori strani odvjetnik mora imati boravište najmanje šest godina od datuma zahtjeva za registraciju, odnosno u određenim okolnostima tri godine. Mora imati potvrdu koju je izdao belgijski ministar vanjskih poslova u skladu s kojom se nacionalnim pravom ili međunarodnom konvencijom dopušta reciprocitet (uvjet reciprociteta).

Strani odvjetnici mogu obavljati djelatnost pravnih savjetnika. Odvjetnici koji su članovi stranih odvjetničkih komora (izvan EU-a) i žele imati poslovni nastan u Belgiji, ali ne ispunjavaju uvjete za upis na popis potpuno kvalificiranih odvjetnika, na popisu EU-a ili na popis odvjetničkih vježbenika, mogu zatražiti upis na takozvani popis B. Takav popis B postoji samo u odvjetničkoj komori u Bruxellesu. Odvjetnik s popisa B može davati savjete. Zastupanje pred sudom Cour de Cassation podliježe uvrštenju na određeni popis.

U BG: (u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije) Rezervirano za državljane države članice, druge države koja je stranka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ili Švicarske Konfederacije koji su dobili odobrenje za obavljanje odvjetničke djelatnosti u skladu sa zakonodavstvom bilo koje od prethodno navedenih zemalja. Strani državljanin (osim prethodno navedenih) koji je ovlašten za obavljanje odvjetničke djelatnosti u skladu sa zakonodavstvom svoje zemlje, može se žaliti pravosudnim tijelima Republike Bugarske kao odvjetnik obrane ili zastupnik državljanina svoje zemlje, u određenom predmetu, zajedno s bugarskim odvjetnikom, u slučajevima kad je to predviđeno sporazumom između Bugarske i dotične strane države ili na temelju uzajamnosti, podnošenjem zahtjeva za prethodnu odluku u tu svrhu predsjedniku Vrhovnog odvjetničkog vijeća. Zemlje u odnosu na koje postoji uzajamnost određuje ministar pravosuđa na zahtjev predsjednika Vrhovnog odvjetničkog vijeća. Za pružanje usluga pravnog posredovanja strani državljanin mora imati dozvolu dugotrajnog ili stalnog boravišta u Republici Bugarskog i biti upisan u Jedinствени регистар посредника при Министарству правосудја.

U CY: Obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske i boravište (poslovna prisutnost). Samo odvjetnici upisani u odvjetničku komoru mogu biti partneri, dioničari ili članovi upravnih odbora odvjetničkih društava na Cipru.

U CZ: Za strane odvjetnike uvjet je boravište (poslovna prisutnost) i punopravno članstvo u češkoj odvjetničkoj komori.

U DE: Samo odvjetnici s kvalifikacijom iz EGP-a ili Švicarske mogu biti primljeni u odvjetničku komoru i time dobiti pravo na pružanje pravnih usluga.-Za stjecanje punopravnog članstva u odvjetničkoj komori obvezna je poslovna prisutnost. Nadležna odvjetnička komora može odobriti izuzeća. Za strane pravnike (koji imaju kvalifikacije koje nisu švicarske ni iz države EGP-a) mogu postojati ograničenja u pogledu posjedovanja udjela u odvjetničkom društvu koje pruža pravne usluge u domaćem pravu.

U DK: Pravne usluge koje se pružaju pod nazivom advokat (odvjetnik) ili sličnim nazivom te zastupanje pred sudovima rezervirano je za odvjetnike s danskom licencijom. Odvjetnici iz EU-a, EGP-a i Švicarske mogu obavljati odvjetničku djelatnost pod nazivom iz njihove zemlje podrijetla.

Neovisno o rezervi EU-a o zahtjevima nediskriminacije u pogledu pravnog oblika, udjele u odvjetničkom društvu mogu posjedovati samo odvjetnici koji aktivno obavljaju odvjetničku djelatnost u društvu, njegovu matičnom društvu ili njegovoj podružnici, drugi zaposlenici u društvu ili drugo odvjetničko društvo registrirano u Danskoj. Drugi zaposlenici u društvu mogu zajedno posjedovati manje od 10 % udjela i glasačkih prava te kako bi postali vlasnici udjela moraju položiti ispit o pravilima od iznimnog značaja za obavljanje odvjetničke djelatnosti.

Članovi uprave mogu biti samo odvjetnici koji aktivno obavljaju odvjetničku djelatnost u društvu, njegovu matičnom društvu ili njegovoj podružnici, drugi vlasnici udjela i zastupnici zaposlenika. Većina članova uprave moraju biti odvjetnici koji aktivno obavljaju odvjetničku djelatnost u društvu, njegovu matičnom društvu ili njegovoj podružnici. Direktori odvjetničkog društva mogu biti samo odvjetnici koji aktivno obavljaju odvjetničku djelatnost u društvu, njegovu matičnom društvu ili njegovoj podružnici te drugi vlasnici udjela koji su položili prethodno navedeni ispit.

U EE: Obvezno je boravište (poslovna prisutnost).

U EL: Obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske i boravište (poslovna prisutnost).

U ES: Obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske. Nadležna tijela mogu odobriti nacionalna izuzeća.

U FI: Za upotrebu stručnog naziva „odvjetnik” (finski asianajaja, švedski advokat) obvezno je boravište u državi članici EGP-a ili u Švicarskoj te članstvo u odvjetničkoj komori. Pravne usluge mogu pružati i osobe koje nisu članovi komore.

U FR: Neovisno o rezervi EU-a o zahtjevima nediskriminacije u pogledu pravnog oblika, boravište ili poslovni nastan u EGP-u potreban je za punopravno članstvo u odvjetničkoj komori, koje je nužno za pružanje pravnih usluga. U odvjetničkom društvu posjedovanje udjela i pravo glasa mogu podlijevati kvantitativnim ograničenjima povezanim s profesionalnom djelatnošću partnera. Zastupanje pred sudom Cour de Cassation i tijelom Conseil d'Etat podliježe kvotama i rezervirano je za državljane FR i državljane države članice EU-a.

Za sve odvjetnike društvo mora imati jedan od pravnih oblika koji su dopušteni na temelju francuskog prava na nediskriminirajućoj osnovi: SCP (société civile professionnelle), SEL (société d'exercice libéral), SEP (société en participation), SARL (société à responsabilité limitée), SAS (société par actions simplifiée), SA (société anonyme), SPE (société pluriprofessionnelle d'exercice) i association, pod određenim okolnostima. Za stalno obavljanje djelatnosti obvezno je boravište ili poslovni nastan u EGP-u.

U HR: Zahtijeva se državljanstvo države članice EU-a.

U HU: Obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske i boravište (poslovna prisutnost).

U LT: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske i boravište (poslovna prisutnost).

Odvjetnici iz trećih zemalja mogu djelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s međunarodnim sporazumima, uključujući posebne odredbe o zastupanju pred sudovima. Obvezno je punopravno članstvo u odvjetničkoj komori.

U LU (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske i boravište (poslovna prisutnost). Vijeće odvjetnika može, na temelju reciprociteta, odustati od uvjeta u pogledu državljanstva za strane državljane.

U LV (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske. Odvjetnici iz trećih zemalja mogu djelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s bilateralnim sporazumima o uzajamnoj pravnoj pomoći.

Za Europsku uniju ili strane odvjetnike primjenjuju se posebni uvjeti. Na primjer, sudjelovanje u sudskim postupcima u kaznenim predmetima dopušteno je samo zajedno s odvjetnikom koji je član Latvijskog kolegija ovlaštenih odvjetnika.

U MT: Obvezni su državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske i boravište (poslovna prisutnost).

U NL: Samo odvjetnici koji imaju nizozemsku dozvolu i registrirani su u nizozemskom registru mogu upotrebljavati naziv advocate. Umjesto upotrebe punog naziva advocate (neregistrirani) strani odvjetnici obvezni su navesti strukovnu organizaciju u matičnoj jurisdikciji za potrebe obavljanja djelatnosti u Nizozemskoj.

U PT (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): zahtijeva se boravište (poslovna prisutnost). Za zastupanje pred sudovima obvezno je punopravno članstvo u odvjetničkoj komori. Stranci koji imaju diplomu bilo kojeg pravnog fakulteta u Portugalu mogu se registrirati u portugalskoj odvjetničkoj komori (Ordem dos Advogados) pod istim uvjetima kao i portugalski državljani ako njihova zemlja prema portugalskim državljanima postupa recipročno.

Ostali stranci koji imaju diplomu prava koju je priznao neki pravni fakultet u Portugalu mogu se registrirati u portugalskoj odvjetničkoj komori uz uvjet da obave potrebno osposobljavanje i polože završnu provjeru te prijemni ispit. Samo odvjetnička društva čiji udjeli pripadaju isključivo odvjetnicima koji su primljeni u portugalsku odvjetničku komoru mogu pružati pravne usluge u Portugalu.

U RO: Strani odvjetnik ne smije sudjelovati u iznošenju usmenih ili pismenih zaključaka pred sudovima ili drugim sudbenim tijelima, osim u međunarodnoj arbitraži.

U SE: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Za članstvo u odvjetničkoj komori i pravo na upotrebu naziva *advokat* obvezno je boravište u državi članici EGP-a ili u Švicarskoj. Odbor švedske odvjetničke komore može odobriti izuzeća. Članstvo u odvjetničkoj komori nije nužno za pružanje usluga u području švedskog prava.

Neovisno o rezervi EU-a o zahtjevima nediskriminacije u pogledu pravnog oblika, član švedske odvjetničke komore može biti zaposlen samo kod člana Komore ili društva koje obavlja djelatnosti člana Komore. Međutim, član odvjetničke komore može biti zaposlen u stranom društvu koje obavlja djelatnosti odvjetnika ako dotično društvo ima domicil u državi članici EGP-a odnosno u Švicarskoj Konfederaciji. Ako odbor švedske odvjetničke komore odobri izuzeće, član švedske odvjetničke komore može biti zaposlen i u odvjetničkom društvu izvan Europske unije.

Članovi odvjetničke komore koji pružaju pravne usluge u obliku društva ili partnerstva ne mogu imati drugi cilj niti obavljati druge djelatnosti osim pružanja usluga odvjetnika. Dopuštena je suradnja s drugim odvjetnicima; međutim, za suradnju sa stranim društvima obvezno je odobrenje odbora švedske odvjetničke komore. Samo član odvjetničke komore može izravno ili neizravno, preko društva, pružati usluge odvjetnika, držati udjele u društvu ili biti član društva. Samo član odvjetničke komore može biti član ili zamjenik člana odbora ili zamjenik glavnog direktora, ovlašteni potpisnik ili tajnik društva ili partnerstva.

U SI: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Zastupanje klijenata pred sudovima za naknadu uvjetovano je poslovnom prisutnošću u Republici Sloveniji. Strani odvjetnik koji ima pravo pružati pravne usluge u području prava matične jurisdikcije može pružati pravne usluge ili obavljati pravnu djelatnost u skladu s uvjetima navedenima u članku 34.a Zakona o odvjetništvu, uz uvjet da je ispunjen uvjet stvarnog reciprociteta.

Neovisno o rezervi EU-a o zahtjevima nediskriminacije u pogledu pravnog oblika, poslovna prisutnost za odvjetnike koje je imenovala slovenska odvjetnička komora ograničena je samo na trgovca pojedinca, odvjetničko društvo s ograničenom odgovornošću (komanditno društvo) ili odvjetničko društvo s neograničenom odgovornošću (javno trgovačko društvo).

Djelatnosti odvjetničkog društva ograničene su na pružanje pravnih usluga. Samo odvjetnici mogu biti partneri u odvjetničkom društvu.

U SK: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Za pružanje pravnih usluga u području jurisdikcije domaćina, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je državljanstvo države članice EGP-a te boravište (poslovna prisutnost). Za odvjetnike koji nisu iz EU-a obavezan je reciprocitet.

Mjere:

EU: Članak 120. Uredbe (EU) 2017/1001 Europskog parlamenta i Vijeća¹, članak 78. Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001.²

AT: Rechtsanwaltsordnung (Zakon o odvjetnicima) – RAO, RGBI, br. 96/1868, članci 1. i 21.c.

BE: Belgijski Pravosudni zakonik (članci 428.–508.); Kraljevski dekret od 24. kolovoza 1970.

BG: Zakon o odvjetništvu; Zakon o posredovanju; i Zakon o javnim bilježnicima i javnobilježničkoj djelatnosti.

CY: Zakon o odvjetnicima (poglavlje 2.), kako je izmijenjeno.

¹ Uredba (EU) 2017/1001 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o žigu Europske unije (SL EU L 154, 16.6.2017., str. 1.).

² Uredba Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice (SL EU L 3, 5.1.2002., str. 1.).

CZ: Zakon br. 85/1996, zb., Zakon o odvjetnicima.

DE: članci 59.e, 59.f i 206. Saveznog zakona o odvjetnicima (Bundesrechtsanwaltsordnung, BRAO);

Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland (EuRAG); i čl. 10. Rechtsdienstleistungsgesetz (RDG).

DK: Retsplejeloven (Zakon o pravosuđu) poglavlja 12. i 13. (Konsolidirani akt br. 1284 od 14. studenoga 2018.).

EE: Advokatuuriseadus (Zakon o odvjetničkoj komori);

Tsiviilkohtumenetluse seadustik (Zakon o parničnom postupku); halduskohtumenetluse seadustik (Zakon o upravnom sudskom postupku); kriminaalmenetluse seadustik (Zakon o kaznenom postupku); i vääртеomenetluse seadustik (Zakon o prekršajnom postupku).

EL: Novi Zakonik o odvjetnicima br. 4194/2013.

ES: Estatuto General de la Abogacía Española, aprobado por Real Decreto 658/2001, članak 13.1a.

FI: Laki asianajajista (Zakon o odvjetnicima) (496/1958), odjeljci 1. i 3.; i Oikeudenkäymiskaari (4/1734) (Zakonik o sudskom postupku).

FR: Loi 71-1130 du 31 décembre 1971, Loi 90- 1259 du 31 décembre 1990, décret 91-1197 du 27 novembre 1991 i Ordonnance du 10 septembre 1817 modifiée.

HR: Zakon o odvjetništvu (NN 9/94, 117/08, 75/09 i 18/11).

HU: Zakon LXXVIII. iz 2017. o profesionalnim djelatnostima odvjetnika.

LT: Zakon o odvjetničkoj komori Republike Litve od 18. ožujka 2004. br. IX-2066, kako je zadnje izmijenjen 12. prosinca 2017. Zakonom br. XIII-571.

LU: Loi du 16 décembre 2011 modifiant la loi du 10 août 1991 sur la profession d'avocat.

LV: Zakon o kaznenom postupku, odjeljak 79.; i Zakon Republike Latvije o odvjetništvu, odjeljak 4.

MT: Zakonik o organizaciji i parničnom postupku (poglavlje 12).

NL: Advocatenwet (Zakon o odvjetništvu).

PT: Zakon 145/2015, 9. rujna, kako je izmijenjen Zakonom 23/2020, 6. srpnja; (članak 194., kako je zamijenjen člankom 201., i članak 203., kako je zamijenjen člankom 213.).

Statut portugalske odvjetničke komore (Estatuto da Ordem dos Advogados) i Uredba sa zakonskom snagom 229/2004, članak 5. i članci 7.–9.;

Uredba sa zakonskom snagom 88/2003, članci 77. i 102.;

Statut Profesionalnog udruženja odvjetnika (Estatuto da Câmara dos Solicitadores), kako je izmijenjen Zakonom 49/2004 te Zakonom 154/2015, 14. rujna; Zakonom 14/2006 i Uredbom sa zakonskom snagom br. 226/2008, kako je izmijenjena Zakonom 41/2013, 26. lipnja;

Zakon 78/2001, članci 31. 4., kako je izmijenjen Zakonom 54/2013, 31. srpnja;

Uredba o posredovanju u obiteljskopравnim i radnopravnim predmetima (Pravilnik 282/2010), kako je izmijenjena Odlukom 283/2018, 19. listopada;

Zakon 21/2007 o posredovanju u kaznenim predmetima, članak 12.;

Zakon 22/2013, 26. veljače, kako je izmijenjen Zakonom 17/2017, 16. svibnja, kako je izmijenjen Uredbom sa zakonskom snagom 52/2019, 17. travnja.

RO: Zakon o odvetništvu;
Zakon o posredovanju; i
Zakon o javnim bilježnicima i javnobilježničkoj djelatnosti.

SE: Rättegångsbalken (švedski Zakonik o sudskom postupku) (1942:740); i Kodeks ponašanja švedske odvetničke komore usvojen 29. kolovoza 2008.

SI: Zakon o odvetništvu (Neuradno prečišćeno besedilo – ZOdv-NPB8 Državnega Zbora RS z dne 7 junij 2019 (Zakon o odvetništvu, neslužbeni konsolidirani tekst koji je pripremio slovenski parlament od 7. lipnja 2019.).

SK: Zakon 586/2003 o odvetništvu, članci 2. i 12.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U PL: Strani odvetnici poslovni nastan mogu uspostaviti samo u obliku javnog trgovačkog društva, komanditnog društva ili komanditno-dioničkog društva.

Mjere:

PL: Zakon od 5. srpnja 2002. o pravnoj pomoći koju strani odvetnici pružaju u Republici Poljskoj, članak 19.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu

U IE, IT: Za pružanje pravnih usluga u području prava jurisdikcije domaćina, uključujući zastupanje pred sudovima, obvezno je boravište (poslovna prisutnost).

Mjere:

IE: Zakon o odvjetnicima, 1954.–2011.

IT: Kraljevski dekret 1578/1933, članak 17., Zakon o odvjetništvu.

(b) Patentni zastupnici, zastupnici u području industrijskog vlasništva, odvjetnici u području intelektualnog vlasništva (CPC 879 (dio), 861, 8613)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U AT: Za pružanje usluga patentnih zastupnika obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske te je obvezno boravište na državnom području države članice EGP-a ili Švicarske.

U BG i CY: Za pružanje usluga patentnih zastupnika obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske. U CY: Boravište je obvezno.

U DE: Samo patentni zastupnici s kvalifikacijom iz Njemačke mogu biti primljeni u odvjetničku komoru i time dobiti pravo na pružanje usluga patentnih zastupnika u Njemačkoj u području domaćeg prava. Strani patentni zastupnici mogu pružati pravne usluge u stranom pravnom sustavu ako dokažu stručno znanje, a za pružanje pravnih usluga u Njemačkoj obvezna je registracija. Strani patentni zastupnici (koji nemaju kvalifikaciju iz EGP-a ili Švicarske) ne mogu osnovati odvjetničko društvo s nacionalnim patentnim zastupnicima.

Strani patentni zastupnici (izvan EGP-a ili Švicarske) poslovnu prisutnost mogu imati samo u obliku Patentanwalts-GmbH ili Patentanwalts-AG stjecanjem manjinskog udjela.

U EE: Za pružanje usluga patentnih zastupnika obvezno je državljanstvo Estonije ili države članice EU-a ili stalno boravište u Estoniji ili EU-u.

U ES i PT: Za pružanje usluga zastupnika u području industrijskog vlasništva obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

U FR: Za uvrštenje na popis zastupnika u području industrijskog vlasništva obvezno je boravište ili sjedište u EGP-u. Fizičke osobe moraju imati državljanstvo države članice EGP-a. Za zastupanje klijenta pred nacionalnim uredom za intelektualno vlasništvo obvezan je poslovni nastan u Uniji ili EGP-u. Pružanje usluga samo preko SCP-a (*société civile professionnelle*), SEL-a (*société d'exercice libéral*) ili drugog pravnog oblika, pod određenim uvjetima. Neovisno o pravnom obliku više od polovine udjela i glasačkih prava moraju držati stručnjaci iz EGP-a. Odvjetnička društva mogu imati pravo na pružanje usluga zastupnika u području industrijskog vlasništva (vidjeti rezervu za pravne usluge).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U FI i HU: Za pružanje usluga patentnih zastupnika obvezno je boravište u državi članici EGP-a.

U SI: Za nositelja registriranih prava/podnositelja zahtjeva za registrirana prava (patenti, žigovi, zaštita dizajna) obvezno je boravište u Sloveniji. U suprotnome, za potrebe provođenja postupka, obavješćivanja itd. obvezan je patentni zastupnik ili zastupnik za žigove i dizajn koji je registriran u Sloveniji.

Mjere:

AT: Zakon o patentnim zastupnicima (članci 2. i 16.a).

BG: Članak 4. Pravilnika za zastupnike o intelektualnom vlasništvu.

CY: Zakon o odvjetnicima (poglavlje 2.), kako je izmijenjeno.

DE: Patentanwaltsordnung (PAO).

EE: Patendivoliniku seadus (Zakon o patentnim zastupnicima) članci 2. i 14.

ES: Ley 11/1986, de 20 de marzo, de Patentes de Invención y Modelos de utilidad, članci 155. – 157.

FI: Tavaramerkkilaki (Zakon o žigu) (7/1964);

Laki auktorisoiduista teollisoikeusasiamehistä (Zakon o ovlaštenim odvjetnicima u području industrijskog vlasništva) (22/2014); i

Laki kasvinjalostajanoikeudesta (Zakon o pravima uzgajivača bilja) 1279/2009; Mallioikeuslaki (Zakon o registriranom dizajnu) 221/1971.

FR: Code de la propriété intellectuelle (Zakonik o intelektualnom vlasništvu)

HU: Zakon XXXII. iz 1995. o patentnim zastupnicima.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 15/95, kako je izmijenjena Zakonom 17/2010, člankom 5. Portarije 1200/2010 te Portarijom 239/2013; i Zakon 9/2009.

SI: Zakon o industrijski lastnini (Industrial Property Act), Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečišćeno besedilo 100/13 in 23/20 (Službeni list Republike Slovenije, br. 51/06 – službeni konsolidirani tekst 100/13 i 23/20).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U IE: Za osnivanje poslovne jedinice obvezno je da barem jedan direktor, partner, rukovoditelj ili zaposlenik društva bude registriran u Irskoj kao patentni zastupnik ili odvjetnik u području intelektualnog vlasništva. Za pružanje usluga na prekograničnoj osnovi obvezni su državljanstvo države članice EGP-a i poslovna prisutnost u EGP-u, glavno mjesto poslovanja u državi članici EGP-a te kvalifikacije stečene na temelju prava države članice EGP-a.

Mjere:

IE: Odjeljci 85. i 86. Zakona o žigovima iz 1996., kako je izmijenjen;
Pravilo 51., pravilo 51.A i pravilo 51.B Pravila o žigovima iz 1996., kako su izmijenjena;
odjeljci 106. i 107. Zakona o patentima iz 1992., kako je izmijenjen; i Pravila o registru patentnih zastupnika S.I. 580 iz 2015.

(c) Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 8621 osim revizorskih usluga, 86213, 86219, 86220)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U AT: Udjeli u kapitalu i glasačka prava stranih računovođa i knjigovođa koji ispunjavaju uvjete za obavljanje djelatnosti u skladu s pravom svoje matične zemlje u austrijskom poduzeću ne smiju biti veći od 25 %. Pružatelj usluga mora imati ured ili profesionalno sjedište u EGP-u (CPC 862).

U FR: Obvezan je poslovni nastan ili boravište. Pružanje usluga preko bilo kojeg oblika društva, osim SNC-a (société en nom collectif) i SCS-a (société en commandite simple). Posebni uvjeti primjenjuju se na SEL (société d'exercice libéral), AGC (association de gestion et comptabilité) i SPE (société pluri-professionnelle d'exercice). (CPC 86213, 86219, 86220).

U IT: Boravište ili poslovni domicil obvezni su za upis u strukovni registar, što je potrebno za pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga (CPC 86213, 86219, 86220).

U PT: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije): Boravište ili poslovni domicil obvezni su za upis u strukovni registar koji vodi Komora ovlaštenih računovođa (Ordem dos Contabilistas Certificados), što je nužno za pružanje računovodstvenih usluga, pod uvjetom recipročnog postupanja prema portugalskim državljanima.

Mjere:

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (Zakon o javnim računovođama i revizorima, BGBl. I br. 58/1999), članak 12., članak 65., članak 67., članak 68. stavak 1. točka 4.; i Bilanzbuchhaltungsgesetz (BibuG), BGBl. I br. 191/2013, članci 7., 11., 28.

FR: Uredba 45-2138 od 19. rujna 1945.

IT: Zakonodavni dekret 139/2005; i Zakon 248/2006.

PT: Uredba sa zakonskom snagom n.º452/99, izmijenjena Zakonom br. 139/2015, 7. rujna.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U SI: Za pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga (CPC 86213, 86219, 86220) obvezan je poslovni nastan u Europskoj uniji.

Mjere:

SI: Zakon o uslugama na unutarnjem tržištu, Službeni list Republike Slovenije br. 21/10.

(d) Usluge revizije (CPC 86211 i 86212 osim računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U EU: Za pružanje usluga zakonske revizije potrebno je odobrenje nadležnih tijela države članice koja može priznati jednakovrijednost kvalifikacija revizora koji je državljanin Ujedinjene Kraljevine ili bilo koje treće zemlje podložno načelu reciprociteta (CPC 8621).

Mjere:

EU: Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹; i Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća².

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U BG: Mogu se primjenjivati zahtjevi nediskriminacije u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

BG: Zakon o neovisnoj financijskoj reviziji.

¹ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL EU L 182, 29.6.2013., str. 19.).

² Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL EU L 157, 9.6.2006., str. 87.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U AT: Udjeli u kapitalu i glasačka prava stranih revizora koji ispunjavaju uvjete za obavljanje djelatnosti u skladu s pravom svoje matične zemlje u austrijskom poduzeću ne smiju biti veći od 25 %. Pružatelj usluga mora imati ured ili profesionalno sjedište u EGP-u.

Mjere:

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (Zakon o javnim računovođama i revizorima, BGBl. I br. 58/1999), članak 12., članak 65., članak 67., članak 68. stavak 1. točka 4.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U DK: Za pružanje usluga zakonske revizije obvezno je odobrenje Danske kao revizora. Za odobrenje je obvezno boravište u državi članici EGP-a. Revizori i revizorska društva koji nisu ovlašteni u skladu s uredbom kojom se provodi Direktiva 2006/43/EZ na temelju članka 54. stavka 3. točke (g) Ugovora o zakonskim revizijama ne smiju, u ovlaštenim revizorskim društvima, imati više od 10 % glasačkih prava.

U FR: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Za zakonske revizije: potreban je poslovni nastan ili boravište. Britanski državljani mogu pružati usluge zakonske revizije u Francuskoj, podložno načelu reciprociteta. Pružanje usluga preko bilo kojeg oblika društva osim onih u kojima se partneri smatraju trgovcima (commerçants), kao što je SNC (société en nom collectif) i SCS (société en commandite simple).

U PL: Za pružanje revizorskih usluga obavezan je poslovni nastan u Europskoj uniji.

Primjenjuju se zahtjevi u pogledu pravnog oblika.

Mjere:

DK: Revisorloven (danski Zakon o ovlaštenim revizorima i revizorskim društvima), Zakon br. 1287 od 20.11.2018.

FR: Code de commerce (Trgovački zakonik)

PL: Zakon od 11. svibnja 2017. o ovlaštenim revizorima, revizorskim društvima i javnom nadzoru, Službeni list iz 2017., točka 1089.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U CY: Obvezno je odobrenje, podložno ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriterij: stanje zaposlenosti u podsektoru. Dopuštena su profesionalna udruženja (partnerstva) fizičkih osoba.

U SK: Samo poduzeće u kojem je najmanje 60 % udjela u kapitalu ili glasačkih prava rezervirano za slovačke državljane ili državljane države članice može biti ovlašteno za obavljanje revizija u Republici Slovačkoj.

Mjere:

CY: Zakon o revizorima iz 2017. (Zakon 53(I)/2017).

SK: Zakon br. 423/2015 o zakonskim revizijama.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U DE: Revizorska društva (Wirtschaftsprüfungsgesellschaften) smiju imati isključivo pravne oblike dopuštene u EGP-u. Javna trgovačka društva i komanditna društva mogu se priznati kao Wirtschaftsprüfungsgesellschaften ako su navedena kao trgovačka društva u trgovačkom registru na temelju svojih fiducijarnih aktivnosti, članak 27. WPO-a. Međutim, revizori iz trećih zemalja registrirani u skladu s člankom 134. WPO-a mogu obavljati zakonsku reviziju godišnjih fiskalnih izvještaja ili osigurati konsolidirane financijske izvještaje društva sa sjedištem izvan Unije, čiji su prenosivi vrijednosni papiri ponuđeni za trgovanje na uređenom tržištu.

Mjere:

DE: Handelsgesetzbuch (HGB; Zakonik o trgovačkom pravu);

Gesetz über eine Berufsordnung der Wirtschaftsprüfer (Wirtschaftsprüferordnung – WPO; Zakon o javnim računovođama).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U ES: ovlašteni revizori moraju biti državljani države članice. Ova se rezerva ne primjenjuje na reviziju društava s poslovnim nastanom izvan Europske unije koja su uvrštena na španjolskom uređenom tržištu.

Mjere:

ES: Ley 22/2015, de 20 de julio, de Auditoría de Cuentas (novi zakon o reviziji: Zakon 22/2015 o revizorskim uslugama).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U EE: Primjenjuju se zahtjevi u pogledu pravnog oblika. Većina glasova koje predstavljaju udjeli revizorskog društva pripadaju zaprisegnutim revizorima koji podliježu nadzoru nadležnog tijela države članice EGP-a koji su kvalifikacije stekli u državi članici EGP-a ili revizorskim društvima. Barem tri četvrtine osoba koje zastupaju revizorsko društvo na temelju prava moraju imati kvalifikacije stečene u državi članici EGP-a.

Mjere:

EE: Zakon o djelatnosti revizora (Audiitortegevuse seadus) članci 76.–77.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U SI: Obvezna je poslovna prisutnost. Revizorski subjekt iz treće zemlje može biti dioničar ili član slovenskog revizorskog društva pod uvjetom da, u skladu s pravom zemlje u kojoj je revizorski subjekt iz treće zemlje osnovan, slovenska revizorska društva mogu biti dioničari ili članovi revizorskog društva u toj zemlji (zahtjev u pogledu reciprociteta).

Mjere:

SI: Zakon o reviziji (ZRev-2), Službeni list Republike Slovenije br. 65/2008 (kako je zadnje izmijenjen Zakonom br. 84/18); i Zakon o trgovačkim društvima (ZGD-1), Službeni list Republike Slovenije br. 42/2006, kako je zadnje izmijenjen br. 22/19 – ZPosS).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BE: Obvezan je poslovni nastan u Belgiji na mjestu gdje će se obavljati profesionalna djelatnost i gdje će se održavati akti, dokumenti i korespondencija povezani s tom djelatnošću, te je obvezno da barem jedan službenik ili rukovoditelj u toj poslovnoj jedinici bude odobreni revizor.

U FI: Najmanje jedan od revizora u finskim društvima s ograničenom odgovornošću i društvima koja su obvezna obavljati revizije mora imati boravište u EGP-u. Revizor mora biti lokalno ovlašten revizor ili lokalno ovlašteno revizorsko društvo.

U HR: Usluge revizije mogu pružati samo pravne osobe s poslovnim nastanom u Hrvatskoj ili fizičke osobe s boravištem u Hrvatskoj.

U IT: Fizičke osobe moraju imati boravište da bi mogle pružati revizorske usluge.

U LT: Za pružanje revizorskih usluga obvezan je poslovni nastan u EGP-u.

U SE: Usluge zakonske revizije mogu pružati samo revizori odobreni u Švedskoj i revizorska društva registrirana u Švedskoj. Obvezno je boravište u EGP-u. Nazive „odobreni revizor” i „ovlašteni revizor” mogu upotrebljavati isključivo revizori odobreni ili ovlašteni u Švedskoj. Revizori gospodarskih zadruga i određenih drugih poduzeća koji nisu certificirani ni odobreni računovođe moraju imati boravište u EGP-u, osim ako im Vlada ili tijelo Vlade koje imenuje Vlada u pojedinom slučaju dopusti drukčije.

Mjere:

BE: Zakon od 7. prosinca 2016. o organizaciji djelatnosti i javnom nadzoru nad revizorima (Zakon o javnoj reviziji).

FI: Tilintarkastuslaki (Zakon o reviziji) (459/2007), sektorski zakoni kojima je propisano angažiranje lokalno ovlaštenih revizora.

HR: Zakon o reviziji (NN 146/05, 139/08 i 144/12), članak 3.

IT: Zakonodavni dekret 58/1998, članci 155., 158. i 161.;

Dekret predsjednika Republike 99/1998; i Zakonodavni dekret 39/2010, članak 2.

LT: Zakon o reviziji od 15. lipnja 1999. br. VIII-1227 (nova verzija od 3. srpnja 2008. br. X1676).

SE: Revisorslagen (Zakon o revizorima) (2001:883);

Revisionslag (Zakon o reviziji) (1999:1079);

Aktiebolagslagen (Zakon o trgovačkim društvima) (2005:551);

Lag om ekonomiska föreningar (Zakon o gospodarskim zadrugama) (2018:672); i

Ostali akti kojima se uređuju uvjeti za angažiranje ovlaštenih revizora.

- (e) Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863, ne uključuje usluge pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja u poreznim pitanjima, koje pripadaju u pravne usluge)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U AT: Udjeli u kapitalu i glasačka prava stranih poreznih savjetnika koji ispunjavaju uvjete za obavljanje djelatnosti u skladu s pravom svoje matične zemlje u austrijskom poduzeću ne smiju biti veći od 25 %. Pružatelj usluga mora imati ured ili profesionalno sjedište u EGP-u.

Mjere:

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (Zakon o javnim računovođama i revizorima, BGBl.

I br. 58/1999), članak 12., članak 65., članak 67., članak 68. stavak 1. točka 4.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U FR: Obvezan je poslovni nastan ili boravište. Pružanje usluga preko bilo kojeg oblika društva, osim SNC-a (société en nom collectif) i SCS-a (société en commandite simple). Posebni uvjeti primjenjuju se na SEL (société d'exercice libéral), AGC (association de gestion et comptabilité) i SPE (société pluri-professionnelle d'exercice).

Mjere:

FR: Uredba 45-2138 od 19. rujna 1945.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U BG: Za porezne savjetnike obvezno je državljanstvo države članice.

Mjere:

BG: Zakon o računovodstvu;

Zakon o neovisnoj financijskoj reviziji; Zakon o porezu na dohodak; i Zakon o porezu na dobit.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U HU: Za pružanje usluga poreznog savjetovanja obvezno je boravište u EGP-u.

U IT: Obvezno je boravište.

Mjere:

HU: Zakon 150 iz 2017. o oporezivanju; Uredba Vlade 2018/263 o registraciji i osposobljavanju za djelatnosti poreznog savjetovanja.

IT: Zakonodavni dekret 139/2005; i Zakon 248/2006.

- (f) Arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja, inženjerske usluge te usluge integriranog inženjerstva (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U FR: U Francuskoj arhitekt može pružati arhitektonske usluge samo u okviru jednog od sljedećih pravnih oblika (na nediskriminirajućoj osnovi): SA i SARL (sociétés anonymes, à responsabilité limitée), EURL (entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée), SCP (en commandite par actions), SCOP (Société coopérative et participative), SELARL (société d'exercice libéral à responsabilité limitée), SELAFA (société d'exercice libéral à forme anonyme), SELAS (société d'exercice libéral) ili SAS (société par actions simplifiée) odnosno kao fizička osoba ili partner u društvu za arhitektonske usluge (CPC 8671).

Mjere:

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales; Décret 95-129 du 2 février 1995 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société en participation;

Décret 92-619 du 6 juillet 1992 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société d'exercice libéral à responsabilité limitée SELARL, société d'exercice libéral à forme anonyme SELAFA, société d'exercice libéral en commandite par actions SELCA; i Loi 77-2 du 3 janvier 1977.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Za arhitektonske usluge, usluge urbanističkog planiranja i inženjerske usluge koje pružaju fizičke osobe obvezno je boravište u državi članici EGP-a ili u Švicarskoj Konfederaciji.

Mjere:

BG: Zakon o prostornom razvoju;

Zakon o građevinskoj komori; i

Zakon o Udruženju arhitekata i Udruženju inženjera u području dizajna razvoja projekata.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U HR: Planove ili projekte stranih arhitekata, inženjera ili arhitekata urbanista mora potvrditi ovlaštena fizička ili pravna osoba u Hrvatskoj s obzirom na njihovu usklađenost s hrvatskim zakonodavstvom (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

Mjere:

HR: Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (NN 118/18, 110/19)

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 39/19).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U CY: Za pružanje arhitektonskih usluga, usluga urbanističkog planiranja, inženjerskih usluga te usluga integriranog inženjerstva (CPC 8671, 8672, 8673, 8674) obvezni su državljanstvo i boravište.

Mjere:

CY: Zakon 41/1962, kako je izmijenjen; Zakon 224/1990, kako je izmijenjen; i Zakon 29(I)2001, kako je izmijenjen.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CZ: Obvezno je boravište u EGP-u.

U HU: Za pružanje sljedećih usluga obvezno je boravište u EGP-u ako ih pruža fizička osoba koja je prisutna na državnom području Mađarske: arhitektonske usluge, inženjerske usluge (primjenjuje se samo na diplomirane vježbenike), usluge integriranog inženjerstva te usluge krajobrazne arhitekture (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

U IT: Boravište ili poslovni domicil/poslovna adresa u Italiji obvezni su za upis u strukovni registar, što je potrebno za pružanje arhitektonskih i inženjerskih usluga (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

U SK: Boravište u EGP-u obvezno je za registraciju u strukovnoj komori, što je potrebno za pružanje arhitektonskih i inženjerskih usluga (CPC 8671, 8672, 8673, 8674).

Mjere:

CZ: Zakon br. 360/1992 zb. o djelatnosti ovlaštenih arhitekata i ovlaštenih inženjera i tehničara koji rade u području gradnje.

HU: Zakon LVIII. iz 1996. o strukovnim komorama arhitekata i inženjera.

IT: Kraljevski dekret 2537/1925 o uređenju arhitektonskih i inženjerskih djelatnosti; Zakon 1395/1923; i

Dekret predsjednika Republike (D.P.R.) 328/2001.

SK: Zakon 138/1992 o arhitektima i inženjerima, članci 3., 15., 15.a, 17.a i 18.a.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BE: Pružanje arhitektonskih usluga obuhvaća i nadzor nad izvođenjem radova (CPC 8671, 8674).

Strani arhitekti koji su ovlašteni u svojim zemljama domaćinima i koji žele povremeno obavljati svoju djelatnost u Belgiji moraju dobiti prethodno odobrenje Vijeća Udruženja u geografskom području u kojem namjeravaju obavljati svoju djelatnost.

Mjere:

BE: Zakon od 20. veljače 1939. o zaštiti naziva arhitektonske djelatnosti; i

Zakon od 26. lipnja 1963., u skladu s kojim je izrađen Pravilnik Udruženja arhitekata od 16. prosinca 1983. o etičkim standardima koje je utvrdilo Nacionalno vijeće Udruženja arhitekata (odobreno člankom 1. Kraljevskog zakona od 18. travnja 1985., M.B., 8. svibnja 1985.).

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge (zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda)

Sektor – podsektor Profesionalne usluge – medicinske (uključujući psihologe) i stomatološke usluge; usluge primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja; veterinarske usluge; maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti

Industrijska klasifikacija: CPC 9312, 93191, 932, 63211

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Poglavlje/odjeljak: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

- (a) Medicinske usluge, stomatološke usluge te usluge primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja (CPC 852, 9312, 93191)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U IT: Za pružanje usluga psihologa obvezno je državljanstvo države članice EU-a, a stranim državljanima obavljanje djelatnosti može se odobriti na temelju reciprociteta (CPC 9312 (dio)).

Mjere:

IT: Zakon 56/1989 o psihološkoj djelatnosti.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U CY: Za pružanje medicinskih usluga (uključujući psihologe), stomatoloških usluga te usluga primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja obvezni su ciparsko državljanstvo i boravište.

Mjere:

CY: Zakon o registraciji liječnika (poglavlje 250.), kako je izmijenjen;

Zakon o registraciji stomatologa (poglavlje 249.), kako je izmijenjen;

Zakon 75(I)/2013 – podijatri;

Zakon 33(I)/2008, kako je izmijenjen – medicinska fizika;

Zakon 34(I)/2006, kako je izmijenjen – radni terapeuti;

Zakon 9(I)/1996, kako je izmijenjen – zubni tehničari;

Zakon 68(I)/1995, kako je izmijenjen – psiholozi;

Zakon 16(I)/1992, kako je izmijenjen – oftalmolozi;

Zakon 23(I)/2011, kako je izmijenjen – radiolozi/radioterapeuti;

Zakon 31(I)/1996, kako je izmijenjen – dijetetičari/nutricionisti;

Zakon 140/1989, kako je izmijenjen – fizioterapeuti; i

Zakon 214/1988, kako je izmijenjen – medicinske sestre;

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost:

U DE (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Na registraciju djelatnosti mogu se uvesti geografska ograničenja koja se jednako primjenjuju na državljane i osobe koje nisu državljani.

Liječnici (uključujući psihologe, psihoterapeute i stomatologe) moraju se registrirati u regionalnim udruženjima liječnika ili stomatologa u okviru obveznog zdravstvenog osiguranja (kassenärztliche ili kassenzahnärztliche Vereinigungen) ako žele liječiti pacijente osigurane na temelju obveznog zdravstvenog osiguranja. Ta registracija može podlijeći količinskim ograničenjima na temelju regionalne raspodjele liječnika. To se ograničenje ne primjenjuje na stomatologe. Registracija je nužna samo za liječnike koji sudjeluju u sustavu javnog zdravstva. Mogu postojati nediskriminirajuća ograničenja u pogledu pravnog oblika poslovnog nastana potrebnog za pružanje tih usluga (članak 95. SGB-a V).

Za usluge primalja pristup je ograničen samo na fizičke osobe. Za medicinske i stomatološke usluge pristup je moguć za fizičke osobe, ovlaštene centre za zdravstvenu skrb i ovlaštena tijela. Mogu se primjenjivati uvjeti u pogledu poslovnog nastana.

Kad je riječ telemedicini, broj pružatelja usluga IKT-a (informacijska i komunikacijska tehnologija) može se ograničiti kako bi se zajamčila interoperabilnost, kompatibilnost i potrebne sigurnosne norme. To se primjenjuje na nediskriminirajućoj osnovi (CPC 9312, 93191).

Mjere:

Bundesärzteordnung (BÄO; Savezni propis o liječnicima);

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde (ZHG);

Gesetz über den Beruf der Psychotherapeutin und des Psychotherapeuten (PsychThG; Zakon o pružanju usluga psihoterapije);

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung (Heilpraktikergesetz);

Gesetz über das Studium und den Beruf von Hebammen(HebG);

Gesetz über die Pflegeberufe (PflBG);

Sozialgesetzbuch Fünftes Buch (SGB V; Socijalni zakonik, svezak peti) – Obvezno zdravstveno osiguranje.

Regionalna razina:

Heilberufekammergesetz des Landes Baden-Württemberg;

Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz - HKaG) in Bayern;

Berliner Heilberufekammergesetz (BlnHKG);

Heilberufsgesetz Brandenburg (HeilBerG);

Bremisches Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz - HeilBerG);

Heilberufsgesetz Mecklenburg-Vorpommern (Heilberufsgesetz M-V – HeilBerG);

Heilberufsgesetz (HeilBG NRW);

Heilberufsgesetz (HeilBG Rheinland-Pfalz);

Gesetz über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/ Ärztinnen, Zahnärzte/ Zahnärztinnen, psychologischen Psychotherapeuten/ Psychotherapeutinnen und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten/psychotherapeutinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz - SHKG); Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG)and Thüringer Heilberufegesetz.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost:

U FR: Ulagateljima iz Unije raspoložive su i druge vrste pravnog oblika, a strani ulagatelji imaju pristup samo pravnim oblicima société d'exercice liberal (SEL) i société civile professionnelle (SCP). Za medicinske i stomatološke usluge te usluge primalja obvezno je francusko državljanstvo. Međutim, pristup stranaca moguć je u okviru godišnje utvrđenih kvota. Medicinske i stomatološke usluge te usluge primalja i medicinskih sestara, mogu se pružati isključivo u obliku SEL à forme anonyme, à responsabilité limitée par actions simplifiées ili commandite par actions SCP, société coopérative (samo za neovisne stručnjake opće prakse i specijalizirane stručnjake) ili société interprofessionnelle de soins ambulatoires (SISA) za multidisciplinarni zdravstveni centar (MSP).

Mjere:

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi n°2011-940 du 10 août 2011 modifiant certaines dispositions de la loi n°2009-879 dite HPST, Loi n°47-1775 portant statut de la coopération; i Code de la santé publique.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U AT: Suradnja liječnika za potrebe ambulantne zdravstvene skrbi, takozvane grupne liječničke prakse, može se osnovati samo u pravnom obliku Offene Gesellschaft/OG ili Gesellschaft mit beschränkter Haftung/GmbH. Samo liječnici mogu biti članovi takve grupne liječničke prakse. Moraju imati pravo obavljanja neovisne medicinske djelatnosti, biti registrirani u austrijskoj Liječničkoj komori te se aktivno baviti medicinom u toj liječničkoj praksi. Druge fizičke ili pravne osobe ne smiju biti članovi grupne liječničke prakse i ne smiju primiti dio njezina prihoda ili dobiti (CPC 9312 (dio)).

Mjere:

AT: Zakon o zdravstvenoj djelatnosti, BGBl. I br. 169/1998, članci 52.a–52.c;
Savezni zakon o visokokvalificiranim zdravstvenim radnicima, BGBl. br. 460/1992; i Savezni zakon o medicinskim maserima niže i više razine, BGBl. br. 169/2002.

(b) Veterinarske usluge (CPC 932)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U AT: Samo državljani države članice EGP-a mogu pružati veterinarske usluge. Uvjet u pogledu državljanstva ne primjenjuje se na osobe koje nisu državljani države članice EGP-a ako konkretna država koja nije država članica EGP-a ima sklopljen sporazum s Unijom kojim je predviđen nacionalni tretman u pogledu ulaganja i prekogranične trgovine veterinarskim uslugama.

U ES: Za obavljanje djelatnosti obvezno je članstvo u profesionalnom udruženju te državljanstvo države članice Unije, a od te se obveze može odustati na temelju bilateralnog sporazuma o određenoj djelatnosti. Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

U FR: Za pružanje veterinarskih usluga obvezno je državljanstvo države članice EGP-a, no od te se obveze može odustati podložno načelu reciprociteta. Mogući pravni oblici društva za pružanje veterinarskih usluga ograničeni su na SCP (*société civile professionnelle*) i SEL (*société d'exercice libéral*).

Drugi pravni oblici društva predviđeni francuskim domaćim pravom ili pravom druge države članice EGP-a i čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u državi članici EU-a ili EGP-a mogu biti ovlašteni, pod određenim uvjetima.

Mjere:

AT: Tierärztegesetz (Zakon o veterinarstvu), BGBl, br. 16/1975, članak 3. stavci 2. i 3.

ES: Real Decreto 126/2013, de 22 de febrero, por el que se aprueban los Estatutos Generales de la Organización Colegial Veterinaria Española; članci 62. i 64.

FR: Code rural et de la pêche maritime (Zakonik o poljoprivredi i morskom ribarstvu).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U CY: Za pružanje veterinarskih usluga obvezni su državljanstvo i boravište.

U EL: Za pružanje veterinarskih usluga obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske.

U HR: Samo pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom u državi članici za potrebe obavljanja veterinarske djelatnosti mogu pružati prekogranične veterinarske usluge u Republici Hrvatskoj. Samo državljani države članice Unije mogu osnovati veterinarsku praksu u Republici Hrvatskoj.

U HU: Za članstvo u mađarskoj Veterinarskoj komori, koje je potrebno za pružanje veterinarskih usluga, obvezno je državljanstvo države članice EGP-a. Odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: uvjeti na tržištu rada u sektoru.

Mjere:

CY: Zakon 169/1990, kako je izmijenjen.

EL: Predsjednička odluka 38/2010, Ministarska odluka 165261/IA/2010 (Službeni list 2157/B).

HR: Zakon o veterinarstvu (NN 83/13, 148/13, 115/18), članak 3. stavak 67., članci 105. i 121.

HU: Zakon CXXVII. iz 2012. o Mađarskoj veterinarskoj komori i o uvjetima pružanja veterinarskih usluga.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CZ: Za pružanje veterinarskih usluga obvezna je fizička prisutnost na državnom području.

U IT i PT: Za pružanje veterinarskih usluga obvezno je boravište.

U PL: Za pružanje veterinarskih usluga obvezna je fizička prisutnost na državnom području Poljske; da bi mogle obavljati djelatnost veterinarskog kirurga na državnom području Poljske, osobe koje nemaju državljanstvo države članice EU-a moraju položiti ispit na poljskom jeziku koji organizira poljska Komora veterinarskih kirurga.

U SI: Samo pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom u državi članici za potrebe obavljanja veterinarske djelatnosti mogu pružati prekogranične veterinarske usluge u Republici Sloveniji.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U SK: Za pristup strukovnoj komori, koji je nužan za pružanje veterinarskih usluga, obvezno je boravište u EGP-u. Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

Mjere:

CZ: Zakon br. 166/1999 zb. (Zakon o veterinarstvu), članci 58.–63., 39.; i
Zakon br. 381/1991 zb. (o Komori veterinarskih kirurga Češke Republike), stavak 4.

IT: Zakonodavni dekret C.P.S. 233/1946, članci 7.–9.; i
Dekret predsjednika Republike 221/1950, stavak 7.

PL: Zakon od 21. prosinca 1990. o djelatnosti veterinarskih kirurga i komori veterinara.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 368/91 (Statut Udruženja veterinara) izmijenjena
Zakonom 125/2015, 3. rujna

SI: Pravilnik o priznavanju poklicnih kvalifikacij veterinarjev (Pravilnik o priznavanju stručnih
klasifikacija veterinara), Službeni list Republike Slovenije br. 71/2008, 7/2011, 59/2014 i 21/2016;
Zakon o uslugama na unutarnjem tržištu Službeni list Republike Slovenije br. 21/2010.

SK: Zakon 442/2004 o privatnim veterinarima i komori veterinara, članak 2.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama –
pristup tržištu:

U DE (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na
fizičke osobe. Usluge telemedicine mogu se pružati samo u kontekstu primarnog liječenja koje
uključuje prethodnu fizičku prisutnost veterinara.

U DK i NL: Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

U IE: Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe ili partnerstva.

U LV: Pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.

Mjere:

DE: Bundes-Tierärzteordnung (BTÄO; Savezni zakonik o veterinarstvu).

Regionalna razina:

Zakoni o vijećima medicinskih djelatnika u saveznim pokrajinama (Heilberufs- und Kammergesetze der Länder) i (na temelju njih)

Baden-Württemberg, Gesetz über das Berufsrecht und die Kammern der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten sowie der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz - HBKG);

Bayern, Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz - HKaG);

Berliner Heilberufekammergesetz (BlnHKG);

Brandenburg, Heilberufsgesetz (HeilBerG);

Bremen, Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz - HeilBerG);

Hamburg, Hamburgisches Kammergesetz für die Heilberufe (HmbKGGH);

Hessen, Gesetz über die Berufsvertretungen, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufsgesetz);

Mecklenburg-Vorpommern, Heilberufsgesetz (HeilBerG);

Niedersachsen, Kammergesetz für die Heilberufe (HKG);

Nordrhein-Westfalen, Heilberufsgesetz NRW (HeilBerg);

Rheinland-Pfalz, Heilberufsgesetz (HeilBG);

Saarland, Gesetz Nr. 1405 über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/Ärztinnen, Zahnärzte/Zahnärztinnen,

Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz - SHKG);

Sachsen, Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat Sachsen (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG);

Sachsen-Anhalt, Gesetz über die Kammern für Heilberufe Sachsen-Anhalt (KGHB-LSA);

Schleswig-Holstein, Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit für die Heilberufe (Heilberufekammergesetz - HBKG);

Thüringen, Thüringer Heilberufegesetz (ThürHeilBG); i

Berufsordnungen der Kammern (Kodeksi profesionalnog ponašanja vijeća veterinara).

DK: Lovbekendtgørelse nr. 40 af lov om dyrlæger af 15. januar 2020 (Konsolidirani zakon br. 40 od 15. siječnja 2020. o veterinarskim kirurzima).

IE: Zakon o veterinarskoj praksi iz 2005.

LV: Zakon o veterinarskoj medicini.

NL: Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 (WUD).

- (c) Maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti obvezno je državljanstvo (CPC 63211)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U AT: Maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo preko ljekarne. Za upravljanje poslovanjem ljekarne obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije. Zakupoprimci i osobe nadležne za upravljanje ljekarnom moraju imati državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije.

Mjere:

AT: Apothekengesetz (Zakon o ljekarništvu), RGeBl. br. 5/1907, kako je izmijenjen, članci 3., 4., 12.; Arzneimittelgesetz (Zakon o lijekovima), BGeBl. br. 185/1983, kako je izmijenjen, članci 57., 59., 59.a; i Medizinproduktegesetz (Zakon o medicinskim proizvodima), BGeBl. br. 657/1996, kako je izmijenjen, članak 99.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U DE: Ljekarnu smiju voditi samo fizičke osobe (farmaceuti). Državljanima drugih zemalja ili osobama koje nisu položile stručni ispit za farmaceuta u Njemačkoj mogu steći samo dozvolu za preuzimanje ljekarne koja postoji unazad tri godine. Ukupan broj ljekarna po osobi ograničen je na jednu ljekarnu i najviše tri podružnice ljekarna.

U FR: Za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske.

Strani farmaceuti mogu dobiti odobrenje za osnivanje ljekarne u okviru utvrđenih godišnjih kvota. Mora biti odobreno otvaranje ljekarne, a poslovna prisutnost, uključujući prodaju lijekova javnosti na daljinu preko usluga informacijskog društva, mora imati jedan od pravnih oblika koji su dopušteni na temelju nacionalnog prava na nediskriminirajućoj osnovi: société d'exercice libéral (SEL) anonyme, par actions simplifiée, à responsabilité limitée unipersonnelle ili pluripersonnelle, en commandite par actions, société en noms collectifs (SNC) ili société à responsabilité limitée (SARL) unipersonnelle ili pluripersonnelle.

Mjere:

DE: Gesetz über das Apothekenwesen (ApoG; Zakon o ljekarništvu);
Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (AMG);
Gesetz über Medizinprodukte (MPG);
Verordnung zur Regelung der Abgabe von Medizinprodukten (MPAV)

FR: Code de la santé publique (Zakonik o javnom zdravstvu); i
Loi 90-1258 du 31 décembre 1990 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales and Loi 2015-990 du 6 août 2015.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U EL: Za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EU-a.

U HU: Za upravljanje ljekarnom obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

U LV: Kako bi počeo samostalno obavljati ljekarničku djelatnost, farmaceut ili pomoćni farmaceut koji je strani državljanin, a školovan je u državi koja nije država članica Unije ili EGP-a, mora najmanje godinu dana raditi u ljekarni u državi članici EPG-a pod nadzorom farmaceuta.

Mjere:

EL: Zakon 5607/1932, kako je izmijenjen zakonima 1963/1991 i 3918/2011.

HU: Zakon XCVIII. iz 2006. o općim odredbama o pouzdanoj i gospodarski isplativoj opskrbi lijekovima i medicinskim pomagalicama te o distribuciji lijekova.

LV: Zakon o ljekarništvu, članak 38.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U BG: Upravitelji ljekarni moraju biti kvalificirani farmaceuti i mogu upravljati samo jednom ljekarnom u kojoj i sami rade. Postoji kvota (najviše 4) za broj ljekarni koje jedna osoba može posjedovati u Republici Bugarskoj.

U DK: Pružanje usluga maloprodaje farmaceutske proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su dobile dozvolu za bavljenje djelatnošću farmaceuta od Danskog nadležnog tijela za zdravlje i lijekove.

U ES, HR, HU i PT: Odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba.
Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća na određenom području.

U IE: Zabranjeno je naručivanje farmaceutskih proizvoda poštom, osim lijekova koji se ne izdaju na recept.

U MT: Izdavanje dozvola za otvaranje ljekarni uz posebna ograničenja. Jedna osoba ne može imati više od jedne dozvole na svoje ime u nekom gradu ili selu (članak 5. stavak 1. propisa Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)), osim ako nema drugih zahtjeva za taj grad ili selo (članak 5. stavak 2. propisa Pharmacy Licence Regulations (LN279/07)).

U PT: U trgovačkim društvima u kojima je kapital podijeljen na dionice one moraju glasiti na ime. Nitko ne smije istovremeno izravno ili neizravno biti vlasnik, upravitelj ili rukovoditelj više od četiriju ljekarni.

U SI: Mreža ljekarni u Sloveniji obuhvaća javne farmaceutske ustanove u vlasništvu općina i privatne ljekarne koje imaju koncesiju, u kojima većinski vlasnik mora biti farmaceut po zanimanju. Zabranjeno je naručivanje poštom farmaceutskih proizvoda koji se izdaju na recept. Za naručivanje poštom lijekova koji se ne izdaju na recept potrebna je posebna državna dozvola.

Mjere:

BG: Zakon o lijekovima u humanoj medicini, članci 222., 224., 228.

DK: Apotekerloven (danski Zakon o ljekarništvu) LBK br. 801, 12.6.2018.

ES: Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (Zakon 16/1997 od 25. travnja o uslugama koje se pružaju u ljekarnama), članak 2. i članak 3. stavak 1.; i Real Decreto Legislativo 1/2015, de 24 de julio por el que se aprueba el Texto refundido de la Ley de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios (Ley 29/2006).

HR: Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19).

HU: Zakon XCVIII. iz 2006. o općim odredbama o pouzdanoj i gospodarski isplativoj opskrbi lijekovima i medicinskim pomagalima te o distribuciji lijekova.

IE: Zakoni o irskoj agenciji za lijekove iz 1995. i 2006. (br. 29 iz 1995. i br. 3 iz 2006.); Uredba o lijekovima (recept i kontrola opskrbe) iz 2003., kako je izmijenjena (S.I. 540 iz 2003.); Uredbe o lijekovima (kontrola stavljanja u promet) iz 2007., kako je izmijenjena (S.I. 540 iz 2007.); Zakon o ljekarništvu iz 2007. (br. 20 iz 2007.); Uredba o maloprodajnim farmaceutskim poduzećima iz 2008., kako je izmijenjena, (S.I. br. 488 iz 2008.).

MT: Uredbe o dozvolama za ljekarne (LN279/07) izdane na temelju Zakona o lijekovima (Cap. 458).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 307/2007, članci 9., 14. i 15. izmijenjena Zakonom 26/2011 od 16. lipnja, izmijenjenim:

— Odlukom TC 612/2011, 24/01/2012,

— Uredbom sa zakonskom snagom 171/2012, 1. kolovoza,

— Zakonom 16/2013, 8. veljače,

— Uredbom sa zakonskom snagom 128/2013, 5. rujna,

— Uredbom sa zakonskom snagom 109/2014, 10. srpnja,

— Zakonom 51/2014, 25. kolovoza,

— Uredbom sa zakonskom snagom 75/2016, 8. studenoga; i Pravilnikom 1430/2007 opozvanim Odlukom 352/2012, 30. listopada.

SI: Zakon o farmaceutske uslugama (Službeni list Republike Slovenije br. 85/2016, 77/2017, 73/2019); i Zakon o lijekovima (Službeni list Republike Slovenije br. 17/2014, 66/2019).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U IT: Djelatnost mogu obavljati samo fizičke osobe koje su upisane u registar te pravne osobe u obliku partnerstava u kojima svaki partner mora biti registrirani farmaceut. Za upis u strukovni registar farmaceuta obvezno je državljanstvo države članice Europske unije ili boravište te se djelatnost mora obavljati u Italiji. Strani državljani koji imaju potrebne kvalifikacije mogu se upisati ako su državljani zemlje s kojom Italija ima poseban sporazum na temelju kojeg mogu obavljati djelatnost uz uvjet reciprociteta (Zakonodavni dekret CPS 233/1946, članci 7. do 9. i Dekret predsjednika Republike 221/1950 stavci 3. 7.). Novim ili praznim ljekarnama odobrenje se izdaje na temelju javnog nadmetanja. U javnom nadmetanju mogu sudjelovati samo državljani države članice Europske unije koji su upisani u Registar farmaceuta (albo).

Odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća na određenom području.

Mjere:

IT: Zakon 362/1991, članci 1., 4., 7. i 9.;

Zakonodavni dekret CPS 233/1946, članci 7.–9.; i

Dekret predsjednika Republike (D.P.R. 221/1950, stavci 3. i 7.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U CY: Za pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostalih usluga koje pružaju farmaceuti obvezno je državljanstvo (CPC 63211).

Mjere:

CY: Zakon o farmaceutskim proizvodima i otrovima (poglavlje 254.), kako je izmijenjen.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekograničnih usluga – pristup tržištu:

U BG: Maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo preko ljekarne. Zabranjeno je naručivanje farmaceutskih proizvoda poštom, osim lijekova koji se ne izdaju na recept.

U EE: Maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo preko ljekarne. Zabranjena je narudžba lijekova poštom te isporuka lijekova naručenih putem interneta poštom ili kurirskom službom. Odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća na određenom području.

U EL: Pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su ovlaštene farmaceuti i društvima koja su osnovali ovlaštene farmaceuti.

U ES: Pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su licencirani farmaceuti. Svaki farmaceut može pribaviti samo jednu dozvolu.

U LU: Pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama.

U NL: Na naručivanje lijekova poštom primjenjuju se zahtjevi.

Mjere:

BG: Law on Medicinal Products in Human Medicine (Zakon o lijekovima u humanoj medicini, članci 219., 222., 228., 234. stavak 5.).

EE: Ravimiseadus (Zakon o lijekovima), RT I 2005, 2, 4; članak 29. stavak 2. i članak 41. stavak 3.; i Tervishoiuteenuse korraldamise seadus (Zakon o organizaciji zdravstvenih usluga, RT I 2001, 50, 284).

EL: Zakon 5607/1932, kako je izmijenjen zakonima 1963/1991 i 3918/2011.

ES: Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (Zakon 16/1997 od 25. travnja o uslugama koje se pružaju u ljekarnama), članak 2. i članak 3. stavak 1.; i Real Decreto Legislativo 1/2015, de 24 de julio por el que se aprueba el Texto refundido de la Ley de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios (Ley 29/2006).

LU: Loi du 4 juillet 1973 concernant le régime de la pharmacie (annexe a043);

Règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (annexe a041); i

Règlement grand-ducal du 11 février 2002 modifiant le règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (annexe a017).

NL: Geneesmiddelenwet, članak 67.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: Za ljekarnike je obvezno trajno boravište.

Mjere:

BG: Zakon o lijekovima u humanoj medicini, članci 146., 161., 195., 222. i 228.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U DE, SK: Za stjecanje dozvole za farmaceuta ili za otvaranje ljekarne radi maloprodaje farmaceutskih proizvoda i određenih medicinskih proizvoda javnosti potrebno je boravište.

Mjere:

DE: Gesetz über das Apothekenwesen (ApoG; Zakon o ljekarništvu);

Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (AMG);

Gesetz über Medizinprodukte (MPG);

Verordnung zur Regelung der Abgabe von Medizinprodukten (MPAV).

SK: Zakon 362/2011 o farmaceutskim proizvodima i medicinskim uređajima, članak 6.; i Zakon 578/2004 o pružateljima zdravstvene zaštite, medicinskom osoblju i profesionalnoj organizaciji u zdravstvu.

Rezerva br. 4 – Usluge istraživanja i razvoja

Sektor – podsektor: Usluge istraživanja i razvoja

Industrijska klasifikacija: CPC 851, 853

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

EU: Za usluge istraživanja i razvoja financirane iz javnih izvora za koje sredstva osigurava Unija na razini Unije isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima država članica i pravnim osobama iz Unije koje imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavni ured u Uniji (CPC 851, 853).

Za usluge istraživanja i razvoja financirane iz javnih izvora za koje sredstva osigurava država članica isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima dotične države članice i pravnim osobama iz dotične države članice koje imaju sjedište u toj državi članici (CPC 851, 853).

Ovom se rezervom ne dovodi u pitanje dio peti ovog Sporazuma i isključenje javne nabave koje provodi jedna stranka niti subvencije iz članka 123. stavaka 6. i 7. ovog Sporazuma.

Mjere:

EU: Svi trenutačni i svi budući okvirni programi Unije za istraživanje i inovacije, uključujući pravila za sudjelovanje u programu Obzor 2020. i propise koji se odnose na zajedničke tehnološke inicijative, odluke na temelju članka 185. i Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT), te postojeći i budući nacionalni, regionalni ili lokalni programi za istraživanje.

Rezerva br. 5 – Usluge poslovanja nekretninama

Sektor – podsektor: Usluge povezane s nekretninama

Industrijska klasifikacija: CPC 821, 822

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U CY: Za pružanje usluga poslovanja nekretninama obvezni su državljanstvo i boravište.

Mjere:

CY: Zakon o posrednicima u prometu nekretninama 71(1)/2010, kako je izmijenjen.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CZ: Da bi mogle dobiti dozvolu potrebnu za pružanje usluga poslovanja nekretninama, za fizičke osobe obvezno je boravište, a za pravne osobe obvezan je poslovni nastan.

U HR: Za pružanje usluga poslovanja nekretninama obvezna je poslovna prisutnost u EGP-u.

U PT: Za fizičke osobe obvezno je boravište u državi članici EGP-a. Za pravne osobe obvezno je osnivanje društva u državi članici EGP-a.

Mjere:

CZ: Zakon o trgovinskim dozvolama.

HR: Zakon o posredovanju u prometu nekretninama (NN 107/07 i 144/12), članak 2.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 211/2004 (članci 3. i 25.), kako je izmijenjena i ponovno objavljena pod Uredbom sa zakonskom snagom 69/2011.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U DK: Ako usluge poslovanja nekretninama pruža fizička osoba koja je prisutna na državnom području Danske, samo ovlašteni posrednici u prometu nekretninama koji su fizičke osobe upisane u registar posrednika u prometu nekretninama koji vodi Dansko tijelo za poslovanje smiju upotrebljavati naziv „posrednik u prometu nekretninama”. Zakonom je propisano da podnositelj zahtjeva mora imati boravište u Danskoj ili u Uniji, EGP-u ili Švicarskoj Konfederaciji.

Zakon o prometu nekretninama primjenjiv je samo na pružanje potrošačima usluga povezanih s nekretninama. Zakon o prodaji nekretnina ne primjenjuje se na zakup nekretnina (CPC 822).

Mjere:

DK: Lov om formidling af fast ejendom m.v. lov. br. 526 od 28.5.2014. (Zakon o prodaji nekretnina).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U SI: Ako Ujedinjena Kraljevina slovenskim državljanima i poduzećima dopusti pružanje usluga posrednika u prometu nekretninama, i Slovenija će državljanima i poduzećima iz Ujedinjene Kraljevine dopustiti pružanje usluga posrednika u prometu nekretninama pod istim uvjetima, uz ispunjenje sljedećih zahtjeva: pravo na pružanje usluga posrednika u prometu nekretninama u zemlji podrijetla, podnošenje relevantnog dokumenta o nekažnjavanju i upis u registar posrednika u prometu nekretninama pri nadležnom (slovenskom) ministarstvu.

Mjere:

SI: Zakon o agencijama za promet nekretninama.

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge

Sektor – podsektor:	Poslovne usluge – usluge najma/davanja u zakup bez rukovatelja; usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja; usluge tehničkog ispitivanja i analize; srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja; usluge povezane s poljoprivredom; sigurnosne usluge; usluge posredovanja u zapošljavanju; usluge pismenog i usmenog prevođenja i ostale poslovne usluge
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 37, CPC 612 (dio), 621 (dio), 625 (dio), 831, 85990 (dio), 86602, 8675, 8676, 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209, 87901, 87902, 87909, 88, 893 (dio)
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Usluge najma ili zakupa bez rukovatelja (CPC 83103, CPC 831)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U SE: Za plovidbu pod švedskom zastavom mora se predložiti dokaz o prevladavajućem švedskom utjecaju na poslovanje u slučaju stranih vlasničkih udjela u brodu. Prevladavajući švedski utjecaj na poslovanje znači da se vođenje poslovanja broda obavlja u Švedskoj i da brod ima i više od polovine udjela u švedskom vlasništvu ili vlasništvu osoba iz druge zemlje EGP-a. Drugim stranim brodovima mogu se pod određenim uvjetima odobriti izuzeće od ovog pravila ako su ih unajmile ili iznajmile švedske pravne osobe na temelju ugovora o zakupu broda bez posade (CPC 83103).

Mjere:

SE: Sjölagen (Zakon o pomorstvu) (1994:1009), poglavlje 1., članak 1.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U SE: Iznajmljivači ili davatelji u zakup (leasing) automobila i određenih terenskih vozila (terrängmotorfordon) bez vozača, koji se iznajmljuju ili daju u zakup tijekom razdoblja kraćeg od jedne godine, obvezni su imenovati osobu koja je odgovorna za osiguravanje, među ostalim, toga da se poslovanje odvija u skladu s važećim pravilima i propisima te da se poštuju pravila o sigurnosti prometa na cestama. Odgovorna osoba mora imati boravište u EGP-u (CPC 831).

Mjere:

SE: Lag (1998: 424) om biluthyrning (Zakon o najmu i zakupu automobila).

(b) Usluge najma ili zakupa i ostale poslovne usluge povezane sa zračnim prometom

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

EU: Za najam ili zakup zrakoplova bez posade (dry lease) na zrakoplove koje upotrebljavaju zračni prijevoznici iz Unije primjenjuju se mjerodavni zahtjevi za registraciju zrakoplova. Na ugovor o zakupu zrakoplova bez posade u kojem je jedna od stranaka zračni prijevoznik iz Unije primjenjuju se zahtjevi iz prava Unije ili nacionalnog prava u području sigurnosti zračnog prijevoza, primjerice zahtjev za prethodno odobrenje i drugi uvjeti koji se primjenjuju na upotrebu registriranih zrakoplova iz trećih zemalja. Za registraciju zrakoplova može se zahtijevati da bude u vlasništvu fizičkih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete u pogledu državljanstva ili poduzeća koja ispunjavaju posebne uvjete u pogledu vlasništva kapitala i kontrole (CPC 83104).

Kad je riječ o uslugama računalnog sustava rezervacija (CRS), ako pružatelji usluga CRS-a koji posluju izvan Unije zračnim prijevoznicima iz Unije ne dodijele jednak (odnosno, nediskriminirajući) pristup kao onaj koji zračnim prijevoznicima iz treće zemlje dodjeljuju pružatelji usluga CRS-a iz Unije u Uniji ili ako zračni prijevoznici izvan Unije pružateljima usluga CRS-a iz Unije ne dodijele jednak pristup kao onaj koji zračni prijevoznici u Uniji dodjeljuju pružateljima usluga CRS-a treće zemlje, mogu se poduzeti mjere kako bi pružatelji usluga CRS-a koji posluju u Uniji osigurali jednak diskriminatorni pristup zračnim prijevoznicima izvan Unije odnosno kako bi zračni prijevoznici iz Unije osigurali jednak pristup pružateljima usluga CRS-a izvan Unije.

Mjere:

EU: Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i Uredba (EZ) br. 80/2009 Europskog parlamenta i Vijeća².

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BE: Privatni (civilni) zrakoplovi koji pripadaju fizičkim osobama koje nisu državljani države članice Unije ili EGP-a mogu se registrirati samo ako te osobe imaju domicil ili boravište u Belgiji neprekidno najmanje godinu dana. Privatni (civilni) zrakoplovi koji pripadaju stranim pravnim subjektima u skladu s pravom države članice Unije ili EGP-a mogu se registrirati samo ako ti subjekti u Belgiji imaju sjedište poslovanja, zastupništvo ili ured neprekidno najmanje godinu dana (CPC 83104).

¹ Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL EU L 293, 31.10.2008., str. 3.).

² Uredba (EZ) br. 80/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. o Kodeksu poslovanja računalnih sustava rezervacija i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2299/89 (SL EU L 35, 4.2.2009., str. 47.).

Postupci izdavanja odobrenja za gašenje požara iz zraka, letačko osposobljavanje, zaprašivanje, izmjera, kartiranje, fotografiranje i druge poljoprivredne, industrijske i inspekcijske usluge iz zraka.

Mjere:

BE: Arrêté Royal du 15 mars 1954 réglementant la navigation aérienne.

(c) Usluge povezane sa savjetovanjem u upravljanju – usluge arbitraže i mirenja (CPC 86602)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BG: Za usluge posredovanja obvezno je stalno ili dugotrajno boravište u Republici Bugarskoj za državljane zemalja koje nisu država članica Unije ili EGP-a ili Švicarske Konfederacije.

U HU: Za obavljanje usluga posredovanja (kao što je mirenje) obvezna je prijava za upis u registar upućena ministru nadležnom za pravosuđe.

Mjere:

BG: Akt o posredovanju, članak 8.

HU: Zakon LV. iz 2002. o posredovanju.

(d) Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U CY: Za pružanje usluga kemičara i biologa obvezno je državljanstvo države članice.

U FR: Obavljanje djelatnosti biologa ograničeno je na fizičke osobe, a obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

Mjere:

CY: Zakon o registraciji kemičara iz 1988. (Zakon 157/1988), kako je izmijenjen.

FR: Code de la Santé Publique (Zakonik o javnom zdravstvu).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: Za pružanje usluge tehničkog ispitivanja i analize obvezni su poslovni nastan u Bugarskoj u skladu s bugarskim Zakonom o trgovačkim društvima i upis u trgovački registar.

Za periodičnu provjeru dokaza tehničkog stanja vozila u cestovnom prijevozu osoba bi trebala biti registrirana u skladu s bugarskim Zakonom o trgovačkim društvima ili Zakonom o neprofitnim pravnim osobama, ili bi trebala biti registrirana u drugoj državi članici EGP-a.

Ispitivanje i analizu sastava i čistoće zraka i vode može provoditi samo Ministarstvo okoliša i voda Bugarske ili njegove agencije u suradnji s Bugarskom akademijom znanosti.

Mjere:

BG: Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode;

Zakon o mjeriteljstvu;

Zakon o čistom zraku; i

Zakon o vodama, Pravilnik N-32 o periodičnoj provjeri dokaza tehničkog stanja vozila u cestovnom prijevozu.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

U IT: Za biologe, kemijske analitičare, agronome i *periti agrari* obvezno je boravište i upis u strukovni registar. Državljeni treće zemlje mogu se upisati uz uvjet reciprociteta.

Mjere:

IT: Biolozi, kemijski analitičari: Zakon 396/1967 o djelatnosti biologa; Kraljevski dekret 842/1928 o djelatnosti kemijskih analitičara.

(e) Srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

U IT: Boravište ili poslovni domicil u Italiji obvezan je za upis u registar geologa, što je potrebno za obavljanje djelatnosti geodeta ili geologa u svrhu pružanja usluga povezanih s istraživanjem rudnika te upravljanjem njima itd. Obvezno je državljanstvo države članice; no strani državljani mogu se upisati uz uvjet reciprociteta.

Mjere:

IT: Geolozi: Zakon 112/1963, članci 2. i 5.; D.P.R. 1403/1965, članak 1.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BG: Za rad u području geodezije, kartografije i katastarske izmjere fizičke osobe moraju imati državljanstvo i boravište u državi članici EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji. Za pravne subjekte obvezan je upis u trgovački registar prema zakonodavstvu države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije.

Mjere:

BG: Zakon o katastru i registru imovine; i Zakon o geodeziji i kartografiji.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U CY: Za pružanje relevantnih usluga obvezno je državljanstvo.

Mjere:

CY: Zakon 224/1990, kako je izmijenjen.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U FR: Za ispitivanje pristup je moguć samo preko SEL-a (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions), SCP-a (société civile professionnelle), SA-a i SARL-a (sociétés anonymes, à responsabilité limitée). Za usluge istraživanja i ispitivanja obavezan je poslovni nastan. Od tog se zahtjeva može odustati za znanstvene istraživače, na temelju odluke ministra nadležnog za znanstvena istraživanja, u dogovoru s ministrom nadležnim za vanjske poslove.

Mjere:

FR: Zakon 46-942 od 7. svibnja 1946. i Dekret br. 71-360 od 6. svibnja 1971.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U HR: Osnovne geološke, geodetske i rudarske konzultantske usluge te povezane konzultantske usluge u području okoliša na državnom području Hrvatske mogu se pružati samo zajedno s domaćim pravnim osobama ili preko njih.

Mjere:

HR: Pravilnik o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (NN 57/10), članci 32.–35.

(f) Usluge povezane s poljoprivredom (CPC 88 (dio))

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

U IT: Za biologe, kemijske analitičare, agronome i *periti agrari* obvezno je boravište i upis u strukovni registar. Državljeni treće zemlje mogu se upisati uz uvjet reciprociteta.

Mjere:

IT: Biolozi, kemijski analitičari: Zakon 396/1967 o djelatnosti biologa; Kraljevski dekret 842/1928 o djelatnosti kemijskih analitičara.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, tretman najpovlaštenije nacije:

U PT: Obavljanje djelatnosti biologa, kemijskog analitičara i agronoma ograničeno je na fizičke osobe. Za državljane trećih zemalja primjenjuje se režim reciprociteta (a ne zahtjev u pogledu državljanstva) u slučaju inženjera i tehničkih inženjera. Za biologe ne postoji zahtjev u pogledu državljanstva ni zahtjev reciprociteta.

Mjere:

PT: Uredba sa zakonskom snagom 119/92, izmijenjena Zakonom 123/2015, 2. rujna (Ordem Engenheiros);

Zakon 47/2011 izmijenjen Zakonom 157/2015, 17. rujna (Ordem dos Engenheiros Técnicos); i

Uredba sa zakonskom snagom 183/98, izmijenjena Zakonom 159/2015, 18. rujna. (Ordem dos Biólogos).

(g) Sigurnosne usluge (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U IT: Za pribavljanje potrebnog odobrenja za pružanje zaštitarskih usluga i prijevoz vrijedne imovine obvezni su državljanstvo države članice EU-a i boravište.

U PT: Strani državljani ne smiju pružati prekogranične sigurnosne usluge.

Za specijalizirano osoblje obvezno je državljanstvo.

Mjere:

IT: Zakon o javnoj sigurnosti (TULPS) 773/1931, članci 133.–141.; Kraljevski dekret 635/1940, članak 257.

PT: Zakon 34/2013, izmijenjen Zakonom 46/2019, 16. svibnja; i Pravilnik 273/2013, izmijenjen Odlukom 106/2015, 13. travnja.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U DK: Boravište je obvezno za fizičke osobe koje podnose zahtjev za odobrenje za pružanje sigurnosnih usluga.

Boravište je obvezno i za rukovoditelje i većinu članova upravnog odbora pravnog subjekta koji podnosi zahtjev za dozvolu za obavljanje sigurnosnih usluga. Međutim, boravište za rukovoditelje i članove upravnog odbora nije obvezno ako tako nije navedeno u međunarodnim sporazumima ili nalogima koje je izdalo Ministarstvo pravosuđa.

Mjere:

DK: Lovbekendtgørelse 2016-01-11 nr. 112 om vagtvirksomhed.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U EE: Za zaštitare je obvezno boravište.

Mjere:

EE: Turvaseadus (Zakon o sigurnosti), članci 21. i 22.

(h) Usluge posredovanja u zapošljavanju (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman (primjenjuje se na regionalnu razinu vlasti):

U BE: U svim regijama u Belgiji trgovačko društvo s glavnim uredom izvan EGP-a mora dokazati da pruža usluge posredovanja u zapošljavanju u svojoj zemlji podrijetla. U Valonskoj regiji usluge posredovanja u zapošljavanju mora pružati posebna vrsta pravnog subjekta (régulièrement constituée sous la forme d'une personne morale ayant une forme commerciale, soit au sens du droit belge, soit en vertu du droit d'un Etat membre ou régie par celui-ci, quelle que soit sa forme juridique). Trgovačko društvo s glavnim uredom izvan EGP-a mora dokazati da ispunjava uvjete utvrđene u dekretu (na primjer, u pogledu vrste pravnog subjekta). U njemačkoj zajednici trgovačko društvo s glavnim uredom izvan EGP-a te da ispunjava kriterije za prihvrat utvrđene u navedenom dekretu (CPC 87202).

Mjere:

BE: Flamanska regija: Članak 8. stavak 3., Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling.

Valonska regija: Décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Dekret od 3. travnja 2009. o registraciji agencija za posredovanje u zapošljavanju), članak 7.; i Arrêté du Gouvernement wallon du 10 décembre 2009 portant exécution du décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Odluka Vlade Valonije od 10. prosinca 2009. o provedbi Dekreta od 3. travnja 2009. o registraciji agencija za posredovanje), članak 4.

Njemačka zajednica: Dekret über die Zulassung der Leiharbeitsvermittler und die Überwachung der privaten Arbeitsvermittler / Décret du 11 mai 2009 relatif à l'agrément des agences de travail intérimaire et à la surveillance des agences de placement privées, članak 6.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U DE: Za dobivanje dozvole za rad agencije za privremeno zapošljavanje obvezno je državljanstvo države članice EU-a ili poslovna prisutnost u Uniji, u skladu s člankom 3. stavcima od 3. do 5. Zakona o privremenom radu (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz). Savezno ministarstvo rada i socijalnih poslova može izdati uredbu o posredovanju u zapošljavanju i zapošljavanju osoba koje nemaju boravište u EGP-u za određene djelatnosti, npr. za profesije u sektoru zdravstva i skrbi. Licencija ili njezino produljenje odbija se ako društva, dijelovi društava ili dodatna društva koja se ne nalaze u EGP-u namjeravaju sklopiti privremeni ugovor o radu na temelju članka 3. stavka 2. Zakona o privremenom radu (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz).

Mjere:

DE: Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG); Sozialgesetzbuch Drittes Buch (SGB XI; Socijalni zakonik, svezak treći) – Promicanje zapošljavanja; Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern (BeschV; Pravilnik o zapošljavanju stranaca).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U ES: Prije početka rada agencije za posredovanje u zapošljavanju moraju dostaviti ovjerenu izjavu kojom potvrđuju da ispunjavaju zahtjeve iz važećeg zakonodavstva (CPC 87201, 87202).

Mjere:

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

(i) Usluge usmenog i pismenog prevođenja (CPC 87905)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U BG: Za obavljanje službenih usluga prevođenja strane fizičke osobe moraju imati dozvolu dugotrajnog ili stalnog boravišta u Republici Bugarskoj.

Mjere:

BG: Uredba o legalizaciji, ovjeri i prijevodu dokumenata.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U HU: Službene prijevode, službene ovjere prijevoda i ovjerene preslike službenih dokumenata na stranim jezicima smije izrađivati samo Mađarski ured za prijevode i ovjere (OFFI).

U PL: Samo fizičke osobe mogu biti sudski tumači.

Mjere:

HU: Uredba Vijeća ministara br. 24/1986 o službenom pismenom i usmenom prevođenju.

PL: Zakon od 25. studenoga 2004. o djelatnosti pismenih ili usmenih sudskih tumača (Službeni list iz 2019., točka 1326.).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U FI: Ovlašteni prevoditelji moraju imati boravište u EGP-u.

Mjere:

FI: Laki auktorisoiduista kääntäjistä (Zakon o ovlaštenim prevoditeljima) (1231/2007),
odjeljak 2(1).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama
– nacionalni tretman:

U CY: Za pružanje usluga službenih prijevoda i ovjere obvezan je upis u registar prevoditelja.
Primjenjuje se uvjet u pogledu državljanstva.

U HR: Ovlašteni prevoditelji moraju imati državljanstvo države članice EGP-a.

Mjere:

CY: Zakon o osnivanju, registraciji i reguliranju djelatnosti pružanja usluga ovjerenih prevoditelja u Republici Cipru.

HR: Pravilnik o stalnim sudskim tumačima (NN 88/2008), članak 2.

(j) Ostale poslovne usluge (CPC 612 (dio), 621 (dio), 625 (dio), 87901, 87902, 88493, 893 (dio), 85990 (dio), 87909, ISIC 37)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U SE: Zalagaonice moraju biti osnovane kao društva s ograničenim odgovornošću ili podružnice (CPC 87909 (dio)).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CZ: Usluge koje se odnose na povrat i upotrebu ambalaže može pružati samo ovlašteno društvo za ambalažu, koje mora biti pravna osoba osnovana kao dioničko društvo (CPC 88493, ISIC 37).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U NL: Za pružanje usluga žigosanja obvezna je poslovna prisutnost u Nizozemskoj.

Isključivo pravo na žigosanje predmeta od plemenitih kovina trenutačno imaju dva nizozemska državna monopola (CPC 893 (dio)).

Mjere:

CZ: Zakon 477/2001 zb. (Zakon o ambalaži) stavak 16.

SE: Zakon o zalagaonicama (1995:1000).

NL: Waarborgwet 1986.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U PT: Za pružanje usluga agencija za naplatu i usluga kreditnog izvješćivanja obvezno je državljanstvo države članice (CPC 87901, 87902).

Mjere:

PT: Zakon 49/2004.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CZ: Za pružanje usluga dražbi potrebna je dozvola. Za dobivanje dozvole (za pružanje usluga dobrovoljnih javnih dražbi) društvo mora biti osnovano u Češkoj, a fizička osoba mora imati boravišnu dozvolu, pri čemu društvo odnosno fizička osoba moraju biti registrirani u Komercijalnom registru Češke (CPC 612 (dio), 621 (dio), 625 (dio), 85990 (dio)).

Mjere:

CZ: Zakon br. 455/1991 zb.;

Zakon o dozvolama za obavljanje djelatnosti; i

Zakon br. 26/2000 zb., o javnim dražbama.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U SE: Gospodarski plan stambene zadruge moraju potvrditi najmanje dvije osobe. Te osobe moraju javno odobriti tijela u EGP-u (CPC 87909).

Mjere:

SE: Zakon o stambenim zadrugama (1991:614).

Rezerva br. 7 – Komunikacijske usluge

Sektor – podsektor Komunikacijske usluge – poštanske i kurirske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 71235 (dio), 73210 (dio), 751 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

EU: Organizacija razmještaja poštanskih sandučića na javnim prometnicama, izdavanje poštanskih marki i usluge preporučene dostave koje se upotrebljavaju tijekom upravnih ili sudskih postupaka mogu se ograničiti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Mogu se uvesti sustavi dozvola za usluge za koje postoji obveza opće univerzalne usluge. Te dozvole mogu podlijevati posebnim obvezama univerzalnih usluga ili financijskim doprinosima kompenzacijskom fondu.

Mjere:

EU: Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL EU L 15, 21.1.1998., str. 14.).

Rezerva br. 8 – Građevinske usluge

Sektor – podsektor Graditeljstvo i povezane inženjerske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 51

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U CY: Zahtjev u pogledu državljanstva.

Mjera:

Zakon o registraciji i kontroli izvođača građevinskih i tehničkih radova iz 2001. (29 (I) / 2001), članci 15. i 52.

Rezerva br. 9 – Usluge distribucije

Sektor – podsektor Usluge distribucije – općenito, distribucija duhanskih proizvoda

Industrijska klasifikacija: CPC 3546, 621 (dio), 6222, 631, 632 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Usluge distribucije (CPC 3546, 631, 632 osim 63211, 63297, 62276, 621 (dio))

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U PT: Za otvaranje određenih maloprodajnih objekata i trgovačkih centara primjenjuje se poseban sustav odobrenja. To se odnosi na trgovačke centre koji imaju bruto površinu za zakup od 8 000 m² ili više te na maloprodajne objekte koji imaju prodajnu površinu od 2 000 m² ako se nalaze izvan trgovačkih centara. Glavni kriteriji: doprinos raznovrsnosti komercijalnih ponuda; procjena usluga koje se pružaju kupcima; kvaliteta zapošljavanja i društveno odgovorno poslovanje; uključivanje u urbanističko okruženje; doprinos ekološkoj učinkovitosti (CPC 631, 632 osim 63211, 63297).

Mjere:

PT: Uredba sa zakonskom snagom br. 10/2015, 16. siječnja.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U CY: Za usluge distribucije koje pružaju farmaceutski zastupnici (CPC 62117) obvezno je državljanstvo.

Mjere:

CY: Zakon 74(I) 2020, kako je izmijenjen.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U LT: Za distribuciju pirotehničkih sredstava obvezna je dozvola. Dozvola se može izdati samo pravnim osobama iz Unije (CPC 3546).

Mjere:

LT: Zakon o nadzoru prometa pirotehničkim sredstvima za civilnu upotrebu (23. ožujka 2004. br. IX-2074).

(b) Distribucija duhana (CPC 6222 (dio), 62228, dio 6310, 63108)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U ES: Državni monopol na maloprodaju duhana. Za poslovni nastan obvezno je državljanstvo države članice. Samo fizičke osobe mogu raditi kao prodavači duhana. Svaki prodavač duhana može imati najviše jednu dozvolu (CPC 63108).

U FR: Državni monopol na veleprodaju i maloprodaju duhana. Za prodavače duhana (buraliste) (CPC 6222 (dio), 6310 (dio)) obvezno je državljanstvo.

Mjere:

ES: Zakon 14/2013 od 27. rujna 2014.

FR: Code général des impôts (Opći porezni zakonik).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U AT: Samo fizičke osobe mogu zatražiti odobrenje za rad u svojstvu prodavača duhana. Prednost se daje državljanima država članica EGP-a (CPC 63108).

Mjere:

AT: Zakon o monopolu u sektoru duhanskih proizvoda iz 1996., članci 5. i 27.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U IT: Za distribuciju i prodaju duhana potrebna je dozvola. Dozvola se izdaje u okviru javnih postupaka. Izdavanje dozvola podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i geografska gustoća na postojećim prodajnim mjestima (CPC 6222 (dio), 6310 (dio)).

Mjere:

IT: Zakonodavni dekret 184/2003;

Zakon 165/1962,

Zakon 3/2003,

Zakon 1293/1957,

Zakon 907/1942; i

Dekret predsjednika Republike (D.P.R.) 1074/1958.

Rezerva br. 10 – Obrazovne usluge

Sektor – podsektor Obrazovne usluge (financirane iz privatnih izvora)

Industrijska klasifikacija: CPC 921, 922, 923, 924

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i
u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U CY: Za vlasnike i većinske dioničare u školi financiranoj iz privatnih izvora obvezno je državljanstvo države članice. Državljeni Ujedinjene Kraljevine mogu dobiti odobrenje ministra (obrazovanja) u skladu sa specificiranim oblikom i uvjetima.

Mjere:

CY: Zakon o privatnim školama iz 2019. (br. 147(I)/2019)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Osnovnoškolske i srednjoškolske obrazovne usluge financirane iz privatnih izvora mogu pružati samo ovlaštena bugarska poduzeća (obvezna je poslovna prisutnost). Odlukom Vijeća ministara na prijedlog ministra obrazovanja i znanosti bugarski vrtići i škole sa stranim udjelom u vlasništvu mogu se osnovati ili preoblikovati na zahtjev udruženja, trgovačkih društava ili poduzeća bugarskih i stranih fizičkih i pravnih subjekata koji su propisno registrirani u Bugarskoj. Vrtići i škole u stranom vlasništvu mogu se osnovati ili preoblikovati na zahtjev stranih pravnih subjekata u skladu s međunarodnim sporazumima i konvencijama te na temelju prethodnih odredaba.

Strana visoka učilišta ne mogu osnovati društva kćeri na državnom području Bugarske.

Strana visoka učilišta u Bugarskoj mogu otvoriti fakultete, odsjeke, institute i visoke škole samo u skladu s ustrojem bugarskih srednjih škola i u suradnji s njima (CPC 921, 922).

Mjere:

BG: Zakon o predškolskom i školskom obrazovanju; i
Zakon o visokom obrazovanju, stavak 4. dodatnih odredaba.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman

U SI: Samo slovenske fizičke ili pravne osobe mogu osnovati osnovne škole financirane iz privatnih izvora. Pružatelj usluge mora osnovati registrirano sjedište ili podružnicu (CPC 921).

Mjere:

SI: Zakon o organizaciji i financiranju obrazovanja (Službeni list Republike Slovenije, br. 12/1996), kako je izmijenjen, članak 40.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CZ i SK: Za podnošenje zahtjeva za državno odobrenje za rad visokog učilišta financiranog iz privatnih izvora obvezan je poslovni nastan u državi članici. Ova se rezerva ne primjenjuje na usluge u području tehničkog i strukovnog obrazovanja nakon srednjoškolskog (CPC 92310).

Mjere:

CZ: Zakon br. 111/1998, zb. (Zakon o visokom obrazovanju), članak 39.; i Zakon br. 561/2004, zb., o predškolskom, osnovnoškolskom, srednjoškolskom, stručnom visokom obrazovanju i drugim razinama obrazovanja (Zakon o obrazovanju).

SK: Zakon br. 131/2002 o sveučilištima.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekograničnih usluga: Pristup tržištu:

U ES i IT: Za otvaranje sveučilišta financiranog iz privatnih izvora koje izdaje priznate diplome ili druge isprave o studiju obvezno je odobrenje. Primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća postojećih ustanova.

U ES: Postupak uključuje pribavljanje mišljenja Parlamenta.

U IT: Temelji se na trogodišnjem programu i samo pravne osobe iz Italije mogu imati odobrenje za izdavanje diploma koje se priznaju na razini države (CPC 923).

Mjere:

ES: Ley Orgánica 6/2001, de 21 de Diciembre, de Universidades (Zakon 6 / 2001 od 21. prosinca o sveučilištima), članak 4.

IT: Kraljevski dekret 1592/1933 (Zakon o srednjoškolskom obrazovanju);
Zakon 243/1991 (Povremeni javni doprinosi privatnim sveučilištima);
Rezolucija 20/2003 CNVSU-a (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario); i
Dekret predsjednika Republike 25/1998.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i
u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U EL: Za vlasnike i većinu članova upravnog odbora u osnovnim i srednjim školama financiranim
iz privatnih izvora te za nastavnike u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama financiranim
iz privatnih izvora obvezno je državljanstvo države članice (CPC 921, 922). Sveučilišne studije
pružaju isključivo ustanove koje su potpuno samostalne javnopravne osobe. Međutim, u skladu sa
Zakonom 3696/2008 fizičke osobe s boravištem ili pravne osobe sa sjedištem u Uniji mogu
osnovati privatna visoka učilišta koja dodjeljuju potvrde koje se ne priznaju kao jednakovrijedne
akademske ili stručnim nazivima te akademskim stupnjevima koje dodjeljuju sveučilišta
(CPC 923).

Mjere:

EL: Zakoni 682/1977, 284/1968, 2545/1940, Predsjednička odluka 211/1994, kako je izmijenjena
Predsjedničkom odlukom 394/1997, Ustav Helenske Republike, članak 16 stavak 5. i
Zakon 3549/2007.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama –
pristup tržištu:

U AT: Za pružanje obrazovnih usluga na sveučilištima financiranim iz privatnih izvora u području primijenjenih znanosti potrebno je odobrenje nadležnog tijela, austrijske agencije za osiguravanje kvalitete i akreditaciju. Ulagatelju koji želi pružati takve usluge osnovna djelatnost mora biti pružanje takvih usluga te on mora dostaviti procjenu potreba i ispitivanje tržišta kako bi se prihvatio predloženi studijski program. Nadležno ministarstvo može odbiti dati odobrenje ako odluka tijela za akreditaciju nije u skladu s nacionalnim interesima u području obrazovanja. Podnositelj zahtjeva za osnivanje privatnog sveučilišta mora dobiti odobrenje nadležnog tijela, austrijske agencije za osiguravanje kvalitete i akreditaciju. Nadležno ministarstvo može odbiti dati odobrenje ako odluka tijela za akreditaciju nije u skladu s nacionalnim interesima u području obrazovanja (CPC 923).

Mjere:

AT: Zakon o studijima veleučilišta i visokih škola, BGBl. br. 340/1993, kako je izmijenjen, članci 2. i 8.; Zakon o privatnim visokim učilištima, BGBl. I br. 77/2020, članak 2.; i Zakon o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju, BGBl. br. 74/2011, kako je izmijenjen, članak 25. stavak 3.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FR: Za poučavanje u obrazovnoj ustanovi financiranoj iz privatnih izvora obvezno je državljanstvo države članice (CPC 921, 922, 923). Međutim, državljani Ujedinjene Kraljevine mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela za poučavanje u osnovnim i srednjim školama te na visokim učilištima. Državljan Ujedinjene Kraljevine mogu dobiti odobrenje relevantnih nadležnih tijela i za osnivanje i vođenje osnovnih i srednjih škola te visokih učilišta ili upravljanje njima. To se odobrenje dodjeljuje na diskrecijskoj osnovi.

Mjere:

FR: Code de l'éducation (Zakonik o obrazovanju).

U pogledu ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U MT: Pružatelji usluga koji žele pružati usluge visokog obrazovanja ili obrazovanja odraslih financiranog iz privatnih izvora moraju pribaviti dozvolu Ministarstva obrazovanja i zapošljavanja. Odluka o izdavanju dozvole može biti diskrecijska (CPC 923, 924).

Mjere:

MT: Pravna obavijest 296 iz 2012.

Rezerva br. 11 – Usluge u području okoliša

Sektor – podsektor: Usluge u području okoliša – prerada i recikliranje korištenih baterija i akumulatora, rabljenih automobila i otpada iz električne i elektroničke opreme; zaštita zraka i klime, usluge čišćenja ispušnih plinova

Industrijska klasifikacija: CPC 9402 (dio), 9404

Vrsta rezerve: Lokalna prisutnost

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U SE: Samo subjekti koji su osnovani u Švedskoj ili imaju glavni ured u Švedskoj mogu dobiti odobrenje za pružanje usluga kontrole ispušnih plinova (CPC 9404).

U SK: Za preradu i recikliranje korištenih baterija i akumulatora, otpadnih ulja, rabljenih automobila i otpada iz električne i elektroničke opreme obvezno je osnovati društvo u državi članici EGP-a (uvjet u pogledu boravišta) (CPC 9402 (dio)).

Mjere:

SE: Zakon o vozilima (2002:574).

SK: Zakon 79/2015 o otpadu.

Rezerva br. 12 – Financijske usluge

Sektor – podsektor Financijske usluge – osiguranje i bankarstvo

Industrijska klasifikacija: Nije primjenjivo.

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U IT: Pristup zanimanju aktuara samo putem fizičkih osoba. Dopušteno je poslovno udruživanje fizičkih osoba (osim u obliku trgovačkih društava). Za obavljanje zanimanja aktuara obvezno je državljanstvo države članice EU-a, a stranim državljanima obavljanje djelatnosti može se odobriti na temelju reciprociteta.

Mjere:

IT: Članak 29. Zakonika o privatnom osiguranju (Zakonodavni dekret br. 209. od 7. rujna 2005.); i Zakon 194/1942, članak 4., Zakon 4/1999 o registru.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: Mirovinsko osiguranje pruža dioničko društvo koje ima dozvolu za rad u skladu sa Zakonikom o socijalnom osiguranju i registrirano je u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima ili zakonodavstvom druge države članice EU-a (bez podružnica).

U BG, ES, PL i PT: Izravno širenje poslovne mreže nije dopušteno za posredovanje u osiguranju, koje je ograničeno na trgovačka društva osnovana u skladu s pravom države članice (obvezno je osnivanje društva u zemlji). Za PL, zahtjev u pogledu boravišta za posrednike u osiguranju.

Mjere:

BG: Zakonik o osiguranju, članci 12., 56.–63., 65., 66. i članak 80. stavak 4, Zakonik o socijalnom osiguranju članci 120.a–162., 209.–253., 260.–310.

ES: Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), članak 36.

PL: Zakon o djelatnostima osiguranja i reosiguranja od 11. rujna 2015. (Službeni list iz 2020., točke. 895. i 1180.); Zakon o distribuciji osiguranja od 15. prosinca 2017. (Službeni list 2019., oznaka 1881.); Zakon o organizaciji i radu mirovinskih fondova od 28. kolovoza 1997. (Službeni list iz 2020., točka 105.); Zakon od 6. ožujka 2018. o pravilima primjenjivima na gospodarsku djelatnost stranih poduzetnika i drugih stranih osoba na državnom području Republike Poljske.

PT: Članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 94–B/98 ukinute Uredbom sa zakonskom snagom 2/2009, 5. siječnja; i poglavlje I., odjeljak VI. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98, članak 34, točke 6. i 7. te članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 144/2006, koja je opozvana Zakonom 7/2019 od 16. siječnja. Članak 8. pravnog sustava kojim se uređuje djelatnost distribucije osiguranja i reosiguranja, odobren Zakonom 7/2019 od 16. siječnja.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U AT: Uprava podružnice mora se sastojati od barem dvije fizičke osobe s boravištem u AT.

U BG: Za članove upravljačkog i nadzornog tijela društava za (re)osiguranje i sve osobe ovlaštene za upravljanje društvom za (re)osiguranje i njegovo zastupanje obvezno je boravište u Bugarskoj.

Predsjednik uprave, predsjednik upravnog odbora, izvršni direktor i poslovođa mirovinskih osiguravajućih društava moraju imati stalnu adresu ili trajnu boravišnu dozvolu u Bugarskoj.

Mjere:

AT: Zakon o nadzoru osiguranja iz 2016., članak 14. stavak 1. br. 3, Savezni službeni list br. 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 3, BGBl. I Nr. 34/2015)

BG: Zakonik o osiguranju, članak 12., članci 56.–63., članci 65. i 66. te članak 80. stavak 4. Zakonik o socijalnoj sigurnosti, članci 120.a–162., 209.–253., 260.–310.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Prije osnivanja podružnice ili zastupništva za pružanje usluga osiguranja, strani osiguratelj ili reosiguratelj u svojoj zemlji podrijetla mora dobiti odobrenje za pružanje istih vrsta osiguranja koje želi pružati u Bugarskoj.

Prihodi fondova dodatnog dobrovoljnog mirovinskog osiguranja te slični prihodi izravno povezani s dobrovoljnim mirovinskim osiguranjem koje obavljaju osobe koje su registrirane u skladu sa zakonodavstvom druge države članice i koje mogu, u skladu s dotičnim zakonodavstvom, izvršavati aktivnosti povezane s dobrovoljnim mirovinskim osiguranjem nisu oporezivi u skladu s postupkom utvrđenim u Zakonu o porezu na dobit.

U ES: Prije osnivanja podružnice ili zastupništva za pružanje određenih vrsta osiguranja u Španjolskoj, strani osiguratelj mora imati odobrenje za pružanje istih vrsta osiguranja u zemlji podrijetla najmanje pet godina.

U PT: Kako bi se osnovala podružnica ili zastupništvo, strana društva za osiguranje moraju imati odobrenje za obavljanje djelatnosti osiguranja ili reosiguranja u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravom najmanje pet godina.

Mjere:

BG: Zakonik o osiguranju, članak 12., članci 56.–63., članci 65. i 66. te članak 80. stavak 4. Zakonik o socijalnoj sigurnosti, članci 120.a–162., 209.–253., 260.–310.

ES: Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), članak 36.

PT: Članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98, poglavlje I., odjeljak VI. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98, članak 34., točke 6. i 7. te članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 144/2006; članak 215. pravnog sustava kojim se uređuje osnivanje i obavljanje djelatnosti osiguranja i reosiguranja, odobren Zakonom 147/2005 od 9. rujna.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U AT: Kako bi dobili dozvolu za otvaranje podružnice, strani osiguratelji u svojoj matičnoj zemlji moraju imati pravni oblik koji odgovara dioničkom društvu ili udruženju uzajamnog osiguranja ili je usporediv s tim pravnim oblicima.

U EL: Poduzetnici za osiguranje i reosiguranje sa sjedištem u trećim zemljama mogu poslovati u Grčkoj tako da osnuju društvo kći ili podružnicu, pri čemu podružnica nema posebni pravni oblik već znači trajnu prisutnost na državnom području države članice (odnosno Grčke) za poduzetnika čije je glavno sjedište izvan EU-a, a koji dobiva ovlaštenje u toj državi članici (Grčka) i koji se bavi djelatnostima osiguranja.

Mjere:

AT: Zakon o nadzoru osiguranja iz 2016., članak 14. stavak 1. br. 1, Savezni službeni list br. 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 1, BGBl. I Nr. 34/2015).

EL: Članak 130. Zakona 4364/ 2016 (Službeni list 13/ A/ 5.2.2016.)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U AT: Promidžbena djelatnost i posredovanje u ime društva kćeri koje nije osnovano u Uniji ili podružnice koja nije osnovana u AT (osim za reosiguranje i retrocesiju) zabranjeni su.

U DK: Osobe ili društva (uključujući društva za osiguranje), osim društava za osiguranje koja su ovlaštena na temelju danskog zakonodavstva ili koja su ovlastila danska nadležna tijela, ne mogu u poslovne svrhe sudjelovati u pružanju djelatnosti izravnog osiguranja za osobe s boravištem u DK, za danske brodove ili za imovinu u DK.

U SE: Stranom osiguravatelju dopušteno je pružati usluge neposrednog osiguranja samo posredstvom pružatelja usluga osiguranja ovlaštenog u Švedskoj, pod uvjetom da strani osiguravatelj i švedsko osiguravajuće društvo pripadaju istoj skupini trgovačkih društava ili imaju sporazum o suradnji.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U DE, HU i LT: Da bi društva za osiguranje koja nisu osnovana u Europskoj uniji mogla pružati usluge izravnog osiguranja, moraju osnovati podružnicu i pribaviti odobrenje za nju.

U SE: Da bi mogli pružati usluge posredovanja u osiguranju, poduzetnici koji nisu osnovani u EGP-u obvezni su zasnovati poslovnu prisutnost (zahtjev u pogledu lokalne prisutnosti).

U SK: Osiguranje u zračnom i pomorskom prijevozu, koje pokriva zrakoplove/plovila i odgovornost, mogu ugovarati samo osiguravajuća društva s poslovnim nastanom u Uniji ili podružnice osiguravajućih društava bez poslovnog nastana u Uniji koje su ovlaštene u Slovačkoj Republici.

Mjere

AT: Zakon o nadzoru osiguranja iz 2016., članak 13. stavci 1. i 2., Savezni službeni list br. 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 13 Abs. 1 und 2, BGBl. I Nr. 34/2015).

DE: Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG); za sve usluge osiguranja; u vezi s LuftVZO-om (Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung) samo u području obveznog osiguranja od odgovornosti u zračnom prometu.

DK: Lov om finansiel virksomhed jf. lovbekendtgørelse 182 af 18. februar 2015.

HU: Zakon LX. iz 2003.

LT: Zakon o osiguranju, 18. rujna 2003. m. br. IX-1737, kako je zadnje izmijenjen 13. lipnja 2019. br. XIII-2232.

SE: Lag om försäkringsförmedling (Zakon o poslovanju stranih osiguratelja) (poglavlje 3. odjeljak 3., 2018:12192005:405); i Zakon o poslovanju stranih osiguravatelja u Švedskoj (poglavlje 4. odjeljci 1. i 10., 1998:293).

SK: Zakon 39/2015 o osiguranju.

(b) Bankarske i druge financijske usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: Za obavljanje djelatnosti kreditiranja sredstvima koja nisu prikupljena depozitima ili drugim povratnim sredstvima, stjecanjem udjela u kreditnoj ili drugoj financijskoj instituciji, financijskim leasingom, transakcijama jamstava, stjecanjem tražbina na zajmove i druge oblike financiranja (faktoring, forfetiranje itd.), nebankarske financijske institucije podložne su režimu registriranja pri Bugarskoj narodnoj banci. Glavno mjesto poslovanja financijske institucije mora biti na državnom području Bugarske.

U BG: Banke koje nisu iz EGP-a mogu obavljati bankarsku djelatnost u Bugarskoj ako su od Bugarske narodne banke dobile licenciju za obavljanje poslovnih djelatnosti u Republici Bugarskoj preko podružnice.

U IT: Kako bi bila ovlaštena upravljati sustavom za namiru vrijednosnih papira ili pružati usluge središnjeg depozitorija vrijednosnih papira s poslovnim nastanom u Italiji, društvo mora biti osnovano u Italiji (bez podružnica).

Kad je riječ o kolektivnim investicijskim programima, osim subjekata za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), usklađenih na temelju zakonodavstva Unije, povjerenik ili depozitar mora imati poslovni nastan u Italiji ili u drugoj državi članici i imati podružnicu u Italiji.

Poduzeća za upravljanje investicijskim fondovima koja nisu usklađena na temelju zakonodavstva Unije isto tako moraju biti osnovana u Italiji (bez podružnica).

Samo banke, osiguravajuća poduzeća, investicijska poduzeća i društva koja upravljaju UCITS-om usklađena na temelju zakonodavstva Unije s glavnim uredom u Uniji te UCITS-i osnovani u Italiji mogu obavljati djelatnost upravljanja sredstvima mirovinskih fondova.

U obavljanju djelatnosti prodaje od vrata do vrata posrednici moraju koristiti ovlaštenog financijskog trgovca s boravištem na državnom području države članice.

Predstavništva posrednika iz zemalja izvan Unije ne mogu obavljati djelatnosti usmjerene na pružanje investicijskih usluga, uključujući trgovanje za vlastiti račun i za račun klijenata, plasiranje i pokroviteljstvo financijskih instrumenata (obvezna je podružnica).

U PT: Usluge upravljanja mirovinskim fondovima mogu pružati samo specijalizirana trgovačka društva osnovana u PT u tu svrhu te osiguravajuća društva osnovana u PT i ovlaštena za obavljanje poslova životnog osiguranja ili subjekti ovlašteni za pružanje usluga upravljanja mirovinskim fondovima u drugim državama članicama. Izravne podružnice iz zemalja koje nisu članice Europske unije nisu dopuštene.

Mjere:

BG: Zakon o kreditnim institucijama, članak 2. stavak 5., članak 3.a i članak 17.

Zakonik o socijalnoj sigurnosti, članci 121., 121.b, 121.f; i

Zakon o valutama, članak 3.

IT: Zakonodavni dekret 58/1998, članci 1., 19. i 28., članci 30.–33. te članci 38., 69. i 80.;

Zajednička uredba Talijanske središnje banke i Consoba od 22. veljače 1998., članci 3. i 41.;

Uredba Talijanske središnje banke od 25. siječnja 2005.;

glava V., poglavlje VII., odjeljak II., Uredba Consoba 16190 od 29. listopada 2007., članci 17.–21., 78.–81. te 91.–111.; i podložno:

Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 12/2006, kako je izmijenjena Uredbom sa zakonskom snagom 180/2007, Uredba sa zakonskom snagom 357-A/2007, Uredba 7/2007-R, kako je izmijenjena Uredbom 2/2008-R, Uredba 19/2008-R, Uredba 8/2009. Članak 3. pravnog sustava kojim se uređuje osnivanje i funkcioniranje mirovinskih fondova i njihovih upravljačkih subjekata, odobren Zakonom 27/2020 od 23. srpnja.

¹ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL EU L 257, 28.8.2014., str. 1.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U HU: Podružnice društava za upravljanje investicijskim fondovima sa sjedištem izvan EGP-a ne mogu upravljati europskim investicijskim fondovima niti pružati usluge upravljanja imovinom privatnim mirovinskim fondovima.

Mjere:

HU: Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim poduzećima;
i
Zakon CXX. iz 2001. o tržištu kapitala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U BG: Bankom zajedno upravljaju te je zajednički zastupaju najmanje dvije osobe. Osobe koje vode i predstavljaju banku moraju biti osobno prisutne na adresi njezine uprave. Pravne osobe ne mogu biti izabrane u upravu ili upravni odbor banke.

U SE: Osnivač štedionice mora biti fizička osoba.

Mjere:

BG: Zakon o kreditnim institucijama, članak 10.;
Zakonik o socijalnoj sigurnosti, članak 121.e; i
Zakon o valutama, članak 3.

SE: Sparbankslagen (Zakon o štedionicama) (1987:619), poglavlje 2., članak 1.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U HU: Upravni odbor kreditne institucije mora imati najmanje dva člana koji se priznaju kao rezidenti u skladu s deviznim propisima i koji su prethodno imali trajno boravište u Mađarskoj tijekom najmanje godine dana.

Mjere:

HU: Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim poduzećima;
i
Zakon CXX. iz 2001. o tržištu kapitala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U RO: Operateri tržišta su pravne osobe osnovane kao dionička društva u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Alternativnim sustavima trgovanja (multilateralna trgovinska platforma (MTF) na temelju Direktive MiFID II.) može upravljati operator sustava osnovan u skladu s prethodno navedenim uvjetima ili investicijsko društvo koje je ovlastilo financijsko nadzorno tijelo (Autoritatea de Supraveghere Financiară, ASF).

U SI: Mirovinsko osiguranje može pružati uzajamni mirovinski fond (koji nije pravni subjekt i stoga njime upravlja društvo za osiguranje, banka ili mirovinsko društvo), mirovinsko društvo ili društvo za osiguranje. Osim toga, mirovinsko osiguranje mogu pružati i pružatelji mirovinskog osiguranja koji su osnovani u skladu s uredbama koje se primjenjuju u državi članici EU-a.

Mjere:

RO: Zakon br. 126. od 11. lipnja 2018. o financijskim instrumentima i Uredba br. 1/2017 o izmjeni i dopuni Uredbe br. 2/2006 o uređenim tržištima i alternativnim sustavima trgovanja, odobrena Odlukom NSC-a br. 15/2006 – ASF – Autoritatea de Supraveghere Financiară – Financijsko nadzorno tijelo.

SI: Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju (Službeni list br. 102/2015, kako je zadnje izmijenjen br. 28/19).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U HU: Društva sa sjedištem izvan EGP-a mogu pružati financijske usluge ili sudjelovati u pomoćnim uslugama povezanim s financijskim uslugama isključivo preko mađarske podružnice.

Mjere:

HU: Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim poduzećima;
i
Zakon CXX. iz 2001. o tržištu kapitala.

Rezerva br. 13 – Zdravstvene i socijalne usluge

Sektor – podsektor Zdravstvene usluge i usluge socijalne skrbi

Industrijska klasifikacija: CPC 931, 933

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U DE: (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Spasilačke usluge i „kvalificirane usluge hitne pomoći” organiziraju i uređuju savezne pokrajine (Länder). Većina saveznih pokrajina nadležnost u području spasilačkih usluga delegira općinama. Općine mogu dati prednost neprofitnim operatorima. To se jednako primjenjuje na strane i domaće pružatelje usluga (CPC 931, 933). Usluge hitne pomoći podliježu planiranju, dozvolama i akreditaciji. Kad je riječ telemedicini, broj pružatelja usluga IKT-a (informacijska i komunikacijska tehnologija) može se ograničiti kako bi se zajamčila interoperabilnost, kompatibilnost i potrebne sigurnosne norme. To se primjenjuje na nediskriminirajućoj osnovi.

U HR: Osnivanje nekih ustanova za socijalnu skrb financiranih iz privatnih izvora može podlijegati ograničenjima s obzirom na potrebe na određenim geografskim područjima (CPC 9311, 93192, 93193, 933).

U SI: Državni monopol ograničen je za sljedeće usluge: opskrba krvi i krvnim pripravcima, uklanjanje i očuvanje ljudskih organa za transplantaciju, usluge socijalne medicine, higijenske, epidemiološke i zdravstveno-ekološke usluge, patološko-anatomske usluge i biomedicinski potpomognuta oplodnja (CPC 931).

Mjere:

DE: Bundesärzteordnung (BÄO; Savezni propis o liječnicima);

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde (ZHG);

Gesetz über den Beruf der Psychotherapeutin und des Psychotherapeuten (PsychThG; Zakon o pružanju usluga psihoterapije);

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung (Heilpraktikergesetz);

Gesetz über das Studium und den Beruf der Hebammen (HebG);

Gesetz über den Beruf der Notfallsanitäterin und des Notfallsanitäters (NotSanG);
Gesetz über die Pflegeberufe (PflBG);
Gesetz über die Berufe in der Physiotherapie (MPhG);
Gesetz über den Beruf des Logopäden (LogopG);
Gesetz über den Beruf des Orthoptisten und der Orthoptistin (OrthoptG);
Gesetz über den Beruf der Podologin und des Podologen (PodG);
Gesetz über den Beruf der Diätassistentin und des Diätassistenten (DiätAssG);
Gesetz über den Beruf der Ergotherapeutin und des Ergotherapeuten (ErgThg);
Bundesapothekerordnung (BapO);
Gesetz über den Beruf des pharmazeutisch-technischen Assistenten (PTAG);
Gesetz über technische Assistenten in der Medizin (MTAG);
Gesetz zur wirtschaftlichen Sicherung der Krankenhäuser und zur Regelung der
Krankenhauspflegesätze (Krankenhausfinanzierungsgesetz - KHG);
Gewerbeordnung (njemački Zakon o trgovini i industriji);
Sozialgesetzbuch Fünftes Buch (SGB V; Socijalni zakonik, svezak peti) – Obvezno zdravstveno
osiguranje;
Sozialgesetzbuch Sechstes Buch (SGB VI; Socijalni zakonik, svezak šesti) – Obvezno zdravstveno
osiguranje;
Sozialgesetzbuch Siebtes Buch (SGB VII; Socijalni zakonik, svezak sedmi) – Obvezno osiguranje
od nezgoda;
Sozialgesetzbuch Neuntes Buch (SGB IX; Socijalni zakonik, svezak deveti) – Rehabilitacija i
uključenost osoba s invaliditetom;
Sozialgesetzbuch Elftes Buch (SGB XI; Socijalni zakonik, svezak jedanaesti) – Socijalna pomoć.
Personenbeförderungsgesetz (PBefG; Zakon o javnom prijevozu).

Regionalna razina:

Gesetz über den Rettungsdienst (Rettungsdienstgesetz - RDG) in Baden-Württemberg;
Bayerisches Rettungsdienstgesetz (BayRDG);
Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Berlin (Rettungsdienstgesetz);
Gesetz über den Rettungsdienst im Land Brandenburg (BbgRettG);
Bremisches Hilfeleistungsgesetz (BremHilfeG);

Hamburgisches Rettungsdienstgesetz (HmbRDG);
Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Mecklenburg-Vorpommern (RDGM-V);
Niedersächsisches Rettungsdienstgesetz (NRettDG);
Gesetz über den Rettungsdienst sowie die Notfallrettung und den Krankentransport durch
Unternehmer (RettG NRW);
Landesgesetz über den Rettungsdienst sowie den Notfall- und Krankentransport (RettDG);
Saarländisches Rettungsdienstgesetz (SRettG);
Sächsisches Gesetz über den Brandschutz, Rettungsdienst und Katastrophenschutz (SächsBRKG);
Rettungsdienstgesetz des Landes Sachsen-Anhalt (RettDG LSA);
Schleswig-Holsteinisches Rettungsdienstgesetz (SHRDG);
Thüringer Rettungsdienstgesetz (ThüRettG).

Landespflegegesetze:

Gesetz zur Umsetzung der Pflegeversicherung in Baden-Württemberg (Landespflegegesetz -
LPfVG);
Gesetz zur Ausführung der Sozialgesetze (AGSG);
Gesetz zur Planung und Finanzierung von Pflegeeinrichtungen (Landespflegeeinrichtungsgesetz-
LPflegEG);
Gesetz über die pflegerische Versorgung im Land Brandenburg (Landespflegegesetz - LPflegeG);
Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes im Lande Bremen und zur Änderung des
Bremischen Ausführungsgesetzes zum Bundessozialhilfegesetz (BremAGPflegeVG);
Hamburgisches Landespflegegesetz (HmbLPG);
Hessisches Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz;
Landespflegegesetz (LPflegeG M-V);
Gesetz zur Planung und Förderung von Pflegeeinrichtungen nach dem Elften Buch
Sozialgesetzbuch (Niedersächsisches Pflegegesetz - NPflegeG);
Gesetz zur Weiterentwicklung des Landespflegerechts und Sicherung einer unterstützenden
Infrastruktur für ältere Menschen, pflegebedürftige Menschen und deren Angehörige (Alten- und
Pflegegesetz Nordrhein-Westfalen – APG NRW);

Landesgesetz zur Sicherstellung und Weiterentwicklung der pflegerischen Angebotsstruktur (LPflegeASG) (Rheinland-Pfalz);
Gesetz Nr. 1694 zur Planung und Förderung von Angeboten für hilfe-, betreuungs- oder pflegebedürftige Menschen im Saarland (Saarländisches Pflegegesetz);
Sächsisches Pflegegesetz (SächsPflegeG);
Schleswig-Holstein: Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (Landespflegegesetz - LPflegeG);
Thüringer Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes (ThürAGPflegeVG).
Landeskrankenhausgesetz Baden-Württemberg;
Bayerisches Krankenhausgesetz (BayKrG);
Berliner Gesetz zur Neuregelung des Krankenhausrechts;
Krankenhausentwicklungsgesetz Brandenburg (BbgKHEG);
Bremisches Krankenhausgesetz (BrmKrHG);
Hamburgisches Krankenhausgesetz (HmbKHG);
Hessisches Krankenhausgesetz 2011 (HKHG 2011);
Krankenhausgesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LKHG M-V);
Niedersächsisches Krankenhausgesetz (NKHG);
Krankenhausgestaltungsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen (KHGG NRW);
Landeskrankenhausgesetz Rheinland-Pfalz (LKG Rh-Pf);
Saarländisches Krankenhausgesetz (SKHG);
Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz - SächsKHG);
Krankenhausgesetz Sachsen-Anhalt (KHG LSA);
Gesetz zur Ausführung des Krankenhausfinanzierungsgesetzes (AG-KHG) in Schleswig-Holstein;
Thüringisches Krankenhausgesetz (Thür KHG).

HR: Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08, 71/10, 139/10, 22/11, 84/11, 12/12, 70/12 i 144/12).

SI: Zakon o zdravstvenim uslugama, Službeni list Republike Slovenije, br. 23/2005, članci 1., 3. i 62.–64.; Zakon o liječenju neplodnosti i postupcima biomedicinski potpomognute oplodnje, Službeni list Republike Slovenije, br. 70/00, članci 15. i 16.; i Zakon o opskrbi krvi (ZPKrv-1), Službeni list Republike Slovenije, br. 104/06, članci 5. i 8.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FR: Za bolničke usluge i usluge hitne pomoći, usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje (osim bolničkih usluga) te socijalne usluge potrebno je odobrenje za izvršavanje upravljačkih funkcija.

U postupku izdavanja odobrenja uzima se u obzir raspoloživost lokalnih rukovoditelja.

Društva mogu imati bilo koji pravni oblik, osim oblika rezerviranih za slobodna zanimanja.

Mjere:

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi n°2011-940 du 10 août 2011 modifiant certaines dispositions de la loi n°2009-879 dite HPST, Loi n°47-1775 portant statut de la coopération; i Code de la santé publique.

Rezerva br. 14 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

Sektor – podsektor: Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima – hoteli, restorani te priprema i dostava hrane i pića (catering); usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući voditelje putovanja); usluge turističkih vodiča

Industrijska klasifikacija: CPC 641, 642, 643, 7471, 7472

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Obvezno je osnivanje društva (bez podružnica). Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) mogu pružati osobe sa sjedištem u EGP-u ako navedena osoba nakon uspostave poslovnog nastana na državnom području Bugarske dostavi presliku dokumenta kojim se potvrđuje njezino pravo na obavljanje te djelatnosti te potvrdu ili drugi dokument koji je izdala kreditna institucija ili osiguratelj i koji sadržava podatke o postojanju osiguranja kojim je pokrivena odgovornost navedene osobe za štetu koja može nastati kao rezultat skrivljenog neizvršenja profesionalnih dužnosti. Broj stranih rukovoditelja ne smije biti veći od broja rukovoditelja koji su bugarski državljani, ako je javni (državni ili općinski) udio u vlasničkom kapitalu bugarskog trgovačkog društva veći od 50 %. Turistički vodiči moraju imati državljanstvo države članice EGP-a (CPC 641, 642, 643, 7471, 7472).

Mjere:

BG: Zakon o turizmu, članci 61., 113. i 146.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U CY: Dozvola za osnivanje turističkog putničkog društva ili agencije i upravljanje njima te produljenje dozvole za poslovanje postojećeg društva ili agencije izdaje se samo fizičkim ili pravnim osobama iz Europske unije. Ni jedno nerezidentno društvo, osim onih koja imaju poslovni nastan u drugoj državi članici, ne može u Republici Cipru organizirano ili stalno obavljati djelatnosti iz članka 3. prethodno navedenog Zakona, osim ako ga zastupa rezidentno društvo. Za pružanje usluga turističkih vodiča, putničkih agencija i turoperatora obvezno je državljanstvo države članice (CPC 7471, 7472).

Mjere:

CY: Zakon o turističkim uredima, putničkim agencijama i turističkim vodičima iz 1995. (Zakon 41(I)/1995), kako je izmijenjen).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U EL: Državljanima trećih zemalja moraju steći diplomu škole za turističke vodiče pri grčkom Ministarstvu turizma kako bi imali pravo na obavljanje djelatnosti. Odstupajući od prethodno navedenih odredaba, obavljanje djelatnosti iznimno se može privremeno (do najviše godinu dana) odobriti građanima trećih zemalja pod određenim točno utvrđenim uvjetima u slučaju potvrđenog nepostojanja turističkog vodiča za određeni jezik.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U ES (ES se primjenjuje i na regionalnu razinu vlasti): Za pružanje usluga turističkog vodiča obvezno je državljanstvo države članice (CPC 7472).

U HR: Za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu i na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu obvezno je državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske (CPC 641, 642, 643, 7471, 7472).

Mjere:

EL: Predsjednička odluka 38/2010, Ministarska odluka 165261/IA/2010 (Službeni list 2157/B), članak 50. zakona 4403/2016, članak 47 Zakona 4582/2018 (Službeni list 208/A).

ES: Andalucía: Decreto 8/2015, de 20 de enero, Regulador de guías de turismo de Andalucía;

Aragón: Decreto 21/2015, de 24 de febrero, Reglamento de Guías de turismo de Aragón;

Cantabria: Decreto 51/2001, de 24 de julio, Article 4, por el que se modifica el Decreto 32/1997, de 25 de abril, por el que se aprueba el reglamento para el ejercicio de actividades turísticoinformativas privadas;

Castilla y León: Decreto 25/2000, de 10 de febrero, por el que se modifica el Decreto 101/1995, de 25 de mayo, por el que se regula la profesión de guía de turismo de la Comunidad Autónoma de Castilla y León;

Castilla la Mancha: Decreto 86/2006, de 17 de julio, de Ordenación de las Profesiones Turísticas;

Cataluña: Decreto Legislativo 3/2010, de 5 de octubre, para la adecuación de normas con rango de ley a la Directiva 2006/123/CE, del Parlamento y del Consejo, de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior, članak 88.;

Comunidad de Madrid: Decreto 84/2006, de 26 de octubre del Consejo de Gobierno, por el que se modifica el Decreto 47/1996, de 28 de marzo;

Comunidad Valenciana: Decreto 90/2010, de 21 de mayo, del Consell, por el que se modifica el reglamento regulador de la profesión de guía de turismo en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana, aprobado por el Decreto 62/1996, de 25 de marzo, del Consell;

Extremadura: Decreto 37/2015, de 17 de marzo;

Galicia: Decreto 42/2001, de 1 de febrero, de Refundición en materia de agencias de viajes, guías de turismo y turismo activo;

Illes Balears: Decreto 136/2000, de 22 de septiembre, por el cual se modifica el Decreto 112/1996, de 21 de junio, por el que se regula la habilitación de guía turístico en las Islas Baleares;

Islas Canarias: Decreto 13/2010, de 11 de febrero, por el que se regula el acceso y ejercicio de la profesión de guía de turismo en la Comunidad Autónoma de Canarias, članak 5.;

La Rioja: Decreto 14/2001, de 4 de marzo, Reglamento de desarrollo de la Ley de Turismo de La Rioja;

Navarra: Decreto Foral 288/2004, de 23 de agosto. Reglamento para actividad de empresas de turismo activo y cultural de Navarra.

Principado de Asturias: Decreto 59/2007, de 24 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guía de Turismo en el Principado de Asturias; i

Región de Murcia: Decreto n.º 37/2011, de 8 de abril, por el que se modifican diversos decretos en materia de turismo para su adaptación a la ley 11/1997, de 12 de diciembre, de turismo de la Región de Murcia tras su modificación por la ley 12/2009, de 11 de diciembre, por la que se modifican diversas leyes para su adaptación a la directiva 2006/123/CE, del Parlamento Europeo y del Consejo de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior.

HR: Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20 i 42/20); i Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN br. 130/17, 25/19, 98/19 i 42/20).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U HU: Za prekogranično pružanje usluga putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) te usluga turističkih vodiča potrebna je dozvola koju izdaje Mađarski ured za izdavanje trgovinskih dozvola. Dozvole su ograničene na državljane država članica EGP-a i pravne osobe sa sjedištem u EGP-u (CPC 7471, 7472).

U IT (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Turistički vodiči iz zemalja izvan Europske unije trebaju pribaviti posebnu dozvolu pokrajine kako bi mogli obavljati usluge profesionalnog turističkog vodiča. Turistički vodiči iz država članica mogu slobodno obavljati djelatnost i nije im potrebna takva dozvola. Dozvola se izdaje turističkim vodičima koji dokažu da posjeduju odgovarajuću stručnost i znanje (CPC 7472).

Mjere:

HU: Zakon CLXIV. iz 2005. o trgovini, Uredba vlade br. 213/1996 (XII.23.) o organizaciji putovanja i djelatnostima putničkih agencija.

IT: Zakon 135/2001, članci 7.5. i 6.; i Zakon 40/2007 (DL 7/2007).

Rezerva br. 15 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Sektor – podsektor: Rekreativne usluge, ostale sportske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 962, 96419 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

Ostale sportske usluge (CPC 96419)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori te prekogranična trgovina uslugama – nacionalni tretman:

U AT (primjenjuje se na regionalnu razinu vlasti): Poslovanje škola skijanja i usluge planinarskih vodiča uređeni su zakonima saveznih pokrajina (Bundesländer). Za pružanje tih usluga može biti obvezno državljanstvo države članice EGP-a. Može biti obvezno da poduzeća imenuju glavnog direktora koji je državljanin države članice EGP-a.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U CY: Za otvaranje plesne škole i za obavljanje djelatnosti tjelesnog odgoja obvezno je državljanstvo.

Mjere:

AT: Kärntner Schischulgesetz, LGBL. br. 53/97,
Kärntner Berg- und Schiführergesetz, LGBL. br. 25/98;
NÖ- Sportgesetz, LGBL. br. 5710;
OÖ- Sportgesetz, LGBL. br. 93/1997,
Salzburger Schischul- und Snowboardschulgesetz, LGBL. br. 83/89,
Salzburger Bergführergesetz, LGBL. br. 76/81,
Steiermärkisches Schischulgesetz, LGBL. br. 58/97,
Steiermärkisches Berg- und Schiführergesetz, LGBL. br. 53/76,
Tiroler Schischulgesetz. LGBL. br. 15/95,
Tiroler Bergsportführergesetz, LGBL. br. 7/98,
Vorarlberger Schischulgesetz, LGBL. br. 55/02, članak 4. stavak 2. točka (a);
Vorarlberger Bergführergesetz, LGBL. br. 54/02; i
Wien: Gesetz über die Unterweisung in Wintersportarten, LGBL. br. 37/02.

CY: Zakon 65(I)/1997, kako je izmijenjen; i
Zakon 17(I) /1995, kako je izmijenjen.

Rezerva br. 16 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge u prijevozu

Sektor – podsektor:	Usluge prijevoza – ribolov i vodni prijevoz – sve druge komercijalne djelatnosti koje se obavljaju brodom; vodni prijevoz i pomoćne usluge u vodnom prijevozu; željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu; cestovni prijevoz i pomoćne usluge u cestovnom prijevozu; pomoćne usluge u zračnom prijevozu
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 3.1 0501, 0502; CPC 5133, 5223, 711, 712, 721, 741, 742, 743, 744, 745, 748, 749, 7461, 7469, 83103, 86751, 86754, 8730, 882
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

- (a) Pomorski prijevoz i pomoćne usluge u pomorskom prijevozu. Sve komercijalne djelatnosti koje se obavljaju brodom (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502; CPC 5133, 5223, 721, 742 (dio), 745, 74540, 74520, 74590, 882)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U EU: Za lučke usluge upravljačko tijelo luke ili nadležno tijelo mogu ograničiti broj pružatelja lučkih usluga za određenu lučku uslugu.

Mjere:

EU: Članak 6. Uredbe (EU) 2017/352 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori; u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

¹ Uredba (EU) 2017/352 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2017. o uspostavi okvira za pružanje lučkih usluga i zajedničkih pravila o financijskoj transparentnosti luka (SL EU L 57, 3.3.2017., str. 1.).

U BG: Prijevoz i sve djelatnosti koje se odnose na vodogradnju i podvodne tehničke radove, ispitivanje i crpljenje minerala i drugih anorganskih resursa, peljarenje, skladištenje, prihvrat otpada, mješavina vode i ulja itd., a koji se obavljaju plovilima u unutarnjim vodama i teritorijalnome moru Bugarske, mogu obavljati samo plovila koja plovo pod bugarskom zastavom ili plovila koja plovo pod zastavom druge države članice.

Broj pružatelja usluga u lukama može se ograničiti ovisno o objektivnom kapacitetu luke, o čemu odlučuje stručna komisija koju osniva ministar prometa, informacijske tehnologije i komunikacije.

Za popratne usluge obvezno je državljanstvo. Kapetan i glavni inženjer plovila obvezno moraju biti državljani države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije. (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 5133, 5223, 721, 74520, 74540, 74590, 882).

Mjere:

BG: Zakon o morskim vodama, unutarnjim plovnim putovima i lukama Republike Bugarske; Pravilnik o uvjetima i redoslijedu odabira bugarskih prijevoznika putnika i tereta u skladu s međunarodnim ugovorima; i Pravilnik br. 3 o servisiranju plovila bez posade.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U BG: U pogledu popratnih usluga u javnom prijevozu koji se obavlja u bugarskim lukama, u lukama koje su od nacionalne važnosti pravo na obavljanje popratnih aktivnosti dodjeljuje se ugovorom o koncesiji. U lukama koje su od regionalne važnosti to se pravo dodjeljuje na temelju ugovora s vlasnikom luke (CPC 74520, 74540, 74590).

Mjere:

BG: Zakon o morskim vodama, unutarnjim plovnim putovima i lukama Republike Bugarske.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U DK: Pružatelji usluga peljarenja te usluge mogu obavljati u Danskoj samo ako imaju domicil u EGP-u te su ih danska tijela registrirala i odobrila u skladu s danskim Zakonom o peljarenju (CPC 74520).

Mjere:

DK: Danski Zakon o peljarenju, članak 18.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U DE (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Plovilo koje ne pripada državljaninu države članice može se upotrebljavati na njemačkim saveznom vodnim putovima samo za aktivnosti osim prijevoza i pomoćnih usluga nakon dobivanja posebnog odobrenja. Izuzeća za plovila iz zemalja izvan Europske unije mogu se odobriti samo ako nisu dostupna plovila iz Europske unije, ako su plovila iz Europske unije dostupna pod vrlo nepovoljnim uvjetima ili na temelju reciprociteta. Izuzeća za plovila koja plove pod zastavom Ujedinjene Kraljevine mogu se odobriti na temelju reciprociteta (članak 2. stavak 3. KüSchVO-a). Sve djelatnosti obuhvaćene područjem primjene zakona o peljarenju uređene su te je akreditacija ograničena na državljane država članica EGP-a ili Švicarske Konfederacije. Stavljanje na raspolaganje objekata za peljarenje i upravljanje tim objektima ograničeno je na tijela javne vlasti ili društva koje ta tijela ovlaste.

Za najam ili zakup plovila duge plovidbe s rukovateljima ili bez njih te za najam ili zakup plovila unutarnje plovidbe bez rukovatelja, sklapanje ugovora za prijevoz tereta brodovima pod stranom zastavom ili zakup takvih plovila može se ograničiti, ovisno o raspoloživosti brodova koji plove pod njemačkom zastavom ili zastavom druge države članice.

Poslovi između rezidenata i nerezidenata koji se odnose na sljedeće:

- i. najam plovila za prijevoz unutarnjim plovnim putovima koja nisu registrirana na gospodarskom području;
- ii. prijevoz tereta tim plovilima za prijevoz unutarnjim plovnim putovima; ili
- iii. usluge tegljenja tim plovilima za plovidbu unutarnjim plovnim putovima;

u gospodarskom području mogu biti ograničene (vodni prijevoz, popratne usluge u vodnom prijevozu, najam brodova, usluge zakupa brodova bez rukovatelja (CPC 721, 745, 83103, 86751, 86754, 8730)).

Mjere:

DE: Gesetz über das Flaggenrecht der Seeschiffe und die Flaggenführung der Binnenschiffe (Flaggenrechtsgesetz; Zakon o zaštiti zastave);

Verordnung über die Küstenschifffahrt (KüSchV);

Gesetz über die Aufgaben des Bundes auf dem Gebiet der Binnenschifffahrt (Binnenschifffahrtsaufgabengesetz - BinSchAufgG);

Verordnung über Befähigungszeugnisse in der Binnenschifffahrt (Binnenschifferpatentverordnung - BinSchPatentV);

Gesetz über das Seelotswesen (Seelotsgesetz - SeeLG);

Gesetz über die Aufgaben des Bundes auf dem Gebiet der Seeschifffahrt (Seeaufgabengesetz - SeeAufgG); i

Verordnung zur Eigensicherung von Seeschiffen zur Abwehr äußerer Gefahren (See-Eigensicherungsverordnung - SeeEigensichV).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FI: popratne usluge u pomorskom prijevozu koje se pružaju u finskome moru ograničene su na flote koje plove pod zastavom Finske, Unije ili Norveške (CPC 745).

Mjere:

FI: Merilaki (Zakon o pomorstvu) (674/1994); i

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (Zakon o pravu na obavljanje trgovine) (122/1919),
odjeljak 4.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U EL: Državni monopol u lukama za usluge utovara i istovara tereta (CPC 741).

U IT: Na usluge utovara i istovara pomorskog tereta primjenjuje se ispitivanje gospodarskih
potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća stanovništva,
geografska rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 741).

Mjere:

EL: Zakonik javnog pomorskog prava (Zakonodavni dekret 187/1973).

IT: Zakonik o brodovima;

Zakon 84/1994; i

Ministarska uredba 585/1995.

(b) Željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu (CPC 711, 743)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične
trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Samo državljani države članice mogu pružati usluge željezničkog prijevoza ili popratne usluge u željezničkom prijevozu u Bugarskoj. Ministar prometa željezničkim prijevoznicima koji su registrirani kao trgovci izdaje dozvolu za obavljanje željezničkog prijevoza putnika ili tereta (CPC 711, 743).

Mjere:

BG: Zakon o željezničkom prijevozu, članci 37. i 48.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U LT: isključiva prava na pružanje usluga provoza dodjeljuju se željezničkim poduzećima koja su u vlasništvu države ili čiji su udjeli u 100-postotnom vlasništvu države (CPC 711).

Mjere:

LT: Zakonik Republike Litve o željezničkom prijevozu od 22. travnja 2004. br. IX-2152, kako je izmijenjen 8. lipnja 2006. Zakonikom br. X-653.

(c) Cestovni prijevoz i pomoćne usluge u cestovnom prijevozu (CPC 712, 7121, 7122, 71222, 7123)

Za usluge cestovnog prijevoza koje nisu obuhvaćene dijelom drugim naslovom trećim ovog Sporazuma i Prilogom 31. ovom Sporazumu

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U AT: (odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Za prijevoz putnika i tereta isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima ugovornim strankama EGP-a te pravnim osobama iz Unije koje imaju sjedište u Austriji. Dozvole se dodjeljuju u skladu s nediskriminirajućim uvjetima, uz uvjet reciprociteta (CPC 712).

Mjere:

AT: Güterbeförderungsgesetz (Zakon o prijevozu robe), BGBl. br. 593/1995; čl. 5.;
Gelegenheitsverkehrsgesetz (Zakon o povremenom prijevozu), BGBl. br. 112/1996, čl. 6. i
Kraftfahrliniengesetz (Zakon o redovnom prijevozu), BGBl. I br. 203/1999, kako je izmijenjen, članci 7. i 8.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U EL: Za prijevoznike u cestovnom prijevozu tereta. Za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoza tereta potrebna je grčka dozvola. Dozvole se dodjeljuju u skladu s nediskriminirajućim uvjetima, uz uvjet reciprociteta (CPC 7123).

Mjere:

EL: Dozvole za cestovne prijevoznike tereta: grčki zakon 3887/2010 (Službeni list vlade A' 174), kako je izmijenjen člankom 5. Zakona 4038/2012 (Službeni list vlade A' 14).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U IE: Za pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza provodi se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća stanovništva, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 7121, CPC 7122).

U MT: Taksi: na broj dozvola primjenjuju se količinska ograničenja.

Karozzini (kočije koje vuku konji): na broj dozvola primjenjuju se količinska ograničenja (CPC 712).

U PT: Za pružanje usluga limuzina provodi se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća stanovništva, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 71222).

Mjere:

IE: Zakon o uređenju javnog prijevoza iz 2009.

MT: Uredbe o uslugama prijevoza taksijem (SL499.59).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 41/80, 21. kolovoza.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CZ: Obvezno je osnivanje društva u Češkoj (bez podružnica).

Mjere:

CZ: Zakon br. 111/1994., zb., o cestovnom prijevozu.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U SE: Za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika potrebna je švedska dozvola. Kriteriji za dobivanje dozvole za upravljanje taksijem uključuju da je trgovačko društvo imenovalo fizičku osobu u svojstvu upravitelja prijevoza (vrijedi *de facto* uvjet u pogledu boravišta – vidjeti švedsku rezervu u pogledu vrsta poslovnog nastana).

Mjere:

SE: Yrkestrafiklag (2012:210) (Zakon o profesionalnim vozačima);

Yrkestrafikförordning (2012:237) (Vladina uredba o profesionalnim vozačima);

Taxitrafiklag (2012:211) (Zakon o taksijima); i

Taxitrafikförordning (2012:238) (Vladina uredba o taksijima).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U SK: Koncesija za pružanje usluga prijevoza taksijem i dozvola za taksi centrale može se dodijeliti osobi koja ima boravište ili poslovni nastan na državnom području Slovačke Republike ili druge države članice EGP-a.

Mjere:

Zakon 56/2012, zb., o željezničkom prijevozu.

(d) Pomoćne usluge u zračnom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U EU: Za zemaljske usluge može biti obvezan poslovni nastan na području Unije.

Razina otvorenosti zemaljskih usluga ovisi o veličini zračne luke. Broj dobavljača u svakoj zračnoj luci može se ograničiti. Za „velike zračne luke” taj se broj ne može ograničiti na manje od dva dobavljača.

Mjere:

EU: Direktiva Vijeća 96/67/EZ od 15. listopada 1996.¹.

U BE (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Za zemaljske usluge obvezan je reciprocitet.

Mjere:

¹ Direktiva Vijeća 96/67/EZ od 15. listopada 1996. o pristupu tržištu zemaljskih usluga u zračnim lukama Zajednice (SL EU L 272, 25.10.1996., str. 36.).

BE: Arrêté Royal du 6 novembre 2010 réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale à l'aéroport de Bruxelles-National (članak 18.);

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de Vlaamse regionale luchthavens (članak 14.); i

Arrêté du Gouvernement wallon réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale aux aéroports relevant de la Région wallonne (članak 14.).

(e) Popratne usluge u svim vrstama prijevoza (CPC 748 (dio))

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

EU (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): Usluge carinjenja mogu pružati samo osobe s boravištem u Uniji ili pravne osobe s poslovnim nastanom u Uniji.

Mjere:

EU: Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL EU L 269, 10.10.2013., str. 1.).

Rezerva br. 17 – Djelatnosti povezane s energetikom

Sektor – podsektor	Djelatnosti povezane s energetikom – rudarstvo i vađenje; proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije, plina, pare i tople vode za vlastite potrebe; transport goriva cjevovodima; spremanje i skladištenje goriva koje se transportira cjevovodima; i usluge povezane s distribucijom energije
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14, 40, CPC 5115, 63297, 713, 742 (dio), 8675, 883, 887
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Rudarstvo i vađenje (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14, CPC 5115, 7131, 8675, 883)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U NL: Istraživanje i iskorištavanje ugljikovodika u Nizozemskoj uvijek se obavlja zajedno s društvom s ograničenom odgovornošću ili dioničkim društvom koje imenuje ministar gospodarstva. Člancima 81. i 82. Zakona o rudarstvu propisano je da sve udjele u imenovanom društvu mora izravno ili neizravno držati Nizozemska (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14).

U BE: Istraživanje i iskorištavanje mineralnih resursa i drugih neživih resursa u teritorijalnim vodama i epikontinentalnom pojasu podliježu koncesiji. Koncesionar mora imati adresu za dostavu pismena u Belgiji (ISIC Rev. 3.1:14).

U IT (za istraživanje se primjenjuje i na regionalnu razinu vlasti): Na rudnike u vlasništvu države primjenjuju se posebna pravila za istraživanje i rudarstvo. Prije iskorištavanja potrebno je ishoditi dozvolu za istraživanje (*permesso di ricerca*, članak 4. Kraljevskog dekreta 1447/1927). Ta dozvola ima ograničenu valjanost i u njoj su točno definirane granice zemljišta koje se istražuje, a različitim osobama ili društvima može se odobriti više od jedne dozvole za istraživanje za isto područje (ta vrsta dozvole nije nužno isključiva). Za obradu i iskorištavanje minerala obvezno je odobrenje (*concessione*, članak 14.) regionalnog tijela (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14, CPC 8675, 883).

Mjere

BE: Arrêté Royal du 1er septembre 2004 relatif aux conditions, à la délimitation géographique et à la procédure d'octroi des concessions d'exploration et d'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental.

IT: Usluge istraživanja: Kraljevski dekret 1447/1927; i Zakonodavni dekret 112/1998, članak 34.

NL: Mijnbouwwet (Zakon o rudarstvu).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, [tretman najpovlaštenije nacije:

U BG: Djelatnosti ispitivanja ili istraživanja podzemnih prirodnih resursa na državnom području Republike Bugarske, u epikontinentalnom pojasu i u isključivom gospodarskom pojasu u Crnom moru podliježu odobrenju, dok djelatnosti crpljenja i iskorištavanja podliježu koncesiji koja se dodjeljuje u skladu sa Zakonom o podzemnim prirodnim resursima.

Društva koja su registrirana u područjima s povlaštenim poreznim tretmanom (tj. odobalnim područjima) ili koja su izravno ili neizravno povezana s takvim društvima ne smiju sudjelovati u otvorenim postupcima za dodjelu dozvola ili koncesija za ispitivanje, istraživanje ili crpljenje prirodnih resursa, uključujući rudače uranija i torija, niti upravljati postojećom dozvolom ili koncesijom koja je dodijeljena jer su takve djelatnosti isključene, uključujući mogućnost registracije geološkog ili komercijalnog otkrića ležišta koje je rezultat istraživanja.

Vađenje rudače uranija zabranjeno je Dekretom Vijeća ministara br. 163. od 20. kolovoza 1992.

U pogledu istraživanja i vađenja rudače torija primjenjuje se opći sustav dozvola i koncesija. Odluke kojima se dopušta istraživanje i vađenje rudače torija donose se u skladu s nediskriminirajućim uvjetima, pojedinačno za svaki slučaj.

U skladu s Odlukom Nacionalne skupštine Republike Bugarske od 18. siječnja 2012. (kako je izmijenjena 14. lipnja 2012.) zabranjena je svaka primjena tehnologije hidrauličkog frakturiranja, odnosno frakiranja, za potrebe ispitivanja, istraživanja ili iskorištavanja nafte i plina.

Zabranjeno je istraživanje i vađenje plina iz škriljevca (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14).

Mjere:

BG: Zakon o podzemnim prirodnim resursima;

Zakon o koncesiji;

Zakon o privatizaciji i postprivatizacijskom nadzoru;

Zakon o sigurnoj upotrebi nuklearne energije; Odluka Nacionalne skupštine Republike Bugarske od 18. siječnja 2012.; Zakon o gospodarskim i financijskim odnosima s društvima registriranim na područjima s povlaštenim poreznim tretmanom, osobama koje su pod njihovom kontrolom i njihovim stvarnim vlasnicima; i Zakon o podzemnim resursima.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U CY: Vijeće ministara može odbiti dodijeliti odobrenje za djelatnosti ispitivanja, istraživanja i iskorištavanja ugljikovodika koje provodi bilo koji subjekt koji je pod stvarnom kontrolom Ujedinjene Kraljevine ili državljanima Ujedinjene Kraljevine. Nakon dodjele odobrenja nijedan subjekt ne smije doći pod izravnu ili neizravnu kontrolu Ujedinjene Kraljevine ili državljana Ujedinjene Kraljevine bez prethodnog odobrenja vijeća ministara. Vijeće ministara može odbiti dodijeliti odobrenje za subjekt koji je pod stvarnom kontrolom Ujedinjene Kraljevine ili državljana Ujedinjene Kraljevine ako Ujedinjena Kraljevina subjektima iz Republike ili subjektima iz država članica, u odnosu na pravo na pristup i obavljanje djelatnosti ispitivanja, istraživanja i iskorištavanja ugljikovodika, ne odobrava tretman koji je usporediv s onime koji Republika ili država članica odobrava subjektima iz Ujedinjene Kraljevine (ISIC Rev 3.1 1110).

Mjere:

CY: Zakon o ugljikovodicima (ispitivanje, istraživanje i iskorištavanje) iz 2007., (Zakon 4(I)/2007), kako je izmijenjen.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U SK: Za rudarstvo, djelatnosti povezane s rudarstvom i djelatnosti geoloških istraživanja obvezno je osnovati društvo u EGP-u (bez podružnica). Djelatnosti rudarstva i ispitivanja obuhvaćene Zakonom Slovačke Republike 44/1988 o zaštiti i iskorištavanju prirodnih resursa regulirane su na nediskriminirajućoj osnovi, među ostalim na temelju mjera javne politike čiji je cilj očuvanje i zaštita prirodnih resursa i okoliša, kao što je odobrenje ili zabrana određenih rudarskih tehnologija. Podrazumijeva se da te mjere obuhvaćaju zabranu upotrebe izluživanja cijanidom u obradi ili rafiniranju minerala, zahtjev posebnog odobrenja u slučaju frakiranja za potrebe ispitivanja, istraživanja ili iskorištavanja nafte i plina, te prethodno odobrenje na temelju lokalnog referenduma u slučaju nuklearnih/radioaktivnih mineralnih resursa. Time se ne pojačavaju nesukladni aspekti postojeće mjere na koju se donosi rezerva. (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14, CPC 5115, 7131, 8675 i 883).

Mjere

SK: Zakon 51/1988 o rudarstvu, eksplozivima i državnim upravljanjem rudarstvom; i Zakon 569/2007 o obavljanju djelatnosti geoloških istraživanja, Zakon 44/1988 o zaštiti i iskorištavanju prirodnih resursa.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U FI: Za istraživanje i iskorištavanje mineralnih resursa potrebna je dozvola za vađenje nuklearnih materijala, koju dodjeljuje vlada. Dozvolu za iskorištavanje određenog rudarskog područja mora izdati vlada. Odobrenje se može dati fizičkoj osobi koja ima boravište u EGP-u ili pravnoj osobi s poslovnim nastanom u EGP-u. Može se primjenjivati ispitivanje gospodarskih potreba (ISIC Rev. 3.1 120, CPC 5115, 883, 8675).

U IE: Društva za istraživanje i vađenje minerala koja posluju u Irskoj moraju ondje imati prisutnost. Kad je riječ o istraživanju minerala, društva (irska i strana) se za vrijeme izvođenja radova moraju koristiti uslugama zastupnika ili upravitelja istraživanjima koji ima boravište u Irskoj. Kad je riječ o rudarstvu, društvo koje je osnovano u Irskoj mora imati državnu koncesiju ili dozvolu za rudarstvo. Vlasništvo u takvom društvu nije ograničeno (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 13, 3.1 14, CPC 883).

Mjere

FI: Kaivoslaki (Zakon o rudarstvu) (621/2011); i
Ydinenergialaki (Zakon o nuklearnoj energiji) (990/1987).

IE: Zakon o razvoju ruda 1940.–2017.; i Zakon o planiranju te propisi u području okoliša.

Samo u pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U SI: Istraživanje i eksploatacija mineralnih resursa, uključujući regulirane rudarske usluge, podliježe uvjetu poslovnog nastana ili državljanstva EGP-a, Švicarske Konfederacije ili članice OECD-a. (ISIC Rev. 3.1 10, ISIC Rev. 3.1 11, ISIC Rev. 3.1 12, ISIC Rev. 3.1 13, ISIC Rev. 3.1 14, CPC 883, CPC 8675).

Mjere

SI: Zakon o rudarstvu iz 2014.

- (b) Proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije, plina, pare i tople vode za vlastite potrebe; transport goriva cjevovodima; spremanje i skladištenje goriva koje se transportira cjevovodima; usluge povezane s distribucijom energije (ISIC Rev. 3.1 40, 3.1 401, CPC 63297, 713, 742 (dio), 74220, 887)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U DK: Vlasnik ili korisnik koji planira uspostaviti infrastrukturu za opskrbu plinom ili cjevovod za transport sirove ili rafinirane nafte i naftnih proizvoda te prirodnog plina prije početka radova mora dobiti dozvolu lokalnog tijela. Broj tih dozvola koje se izdaju može biti ograničen (CPC 7131).

U MT: EneMalta plc ima monopol u opskrbi električnom energijom (ISIC Rev. 3.1 401; CPC 887)

U NL: Vlasništvo nad električnom mrežom i mrežom plinovoda isključivo se dodjeljuje nizozemskoj vladi (prijenosni sustavi) i drugim tijelima javne vlasti (distribucijski sustavi) (ISIC Rev. 3.1 040, CPC 71310).

Mjere:

DK: Lov om naturgasforsyning, LBK 1127 05/09/2018, lov om varmemforsyning, LBK 64 21/01/2019, lov om Energinet, LBK 997 27/06/2018. Bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Odluka br. 1257 od 27. studenoga 2019. o uređenju, uspostavi i djelovanju tankova ulja, sustava cjevovoda te cjevovoda)

MT: Zakon o društvu EneMalta, poglavlje 272. i Zakon o društvu EneMalta (prijenos imovine, prava, odgovornosti i obveza) poglavlje 536.

NL: Elektriciteitswet 1998; Gaswet.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U AT: Kad je riječ o transportu plina, odobrenje se dodjeljuje samo državljanima države članice EGP-a s domicilom u EGP-u. Poduzeća i partnerstva moraju imati sjedište u EGP-u.

Operator mreže mora imenovati glavnog direktora i tehničkog direktora koji je odgovoran za tehnički nadzor nad upravljanjem mrežom, a obojica moraju biti državljani države članice EGP-a.

Nadležno tijelo može odustati od uvjeta u pogledu državljanstva i domicila ako se upravljanje mrežom smatra javnim interesom.

Za transport robe, osim plina i vode, primjenjuje se sljedeće:

- i. za fizičke osobe odobrenje se dodjeljuje samo državljanima države članice EGP-a koji moraju imati boravište u Austriji; i
- ii. poduzeća i partnerstva moraju imati sjedište u Austriji. Primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba ili ispitivanje interesa. Prekograničnim cjevovodima ne smiju se ugroziti sigurnosni interesi Austrije i njezin status neutralne zemlje. Poduzeća i partnerstva trebaju imenovati glavnog direktora koji mora biti državljanin države članice EGP-a. Nadležno tijelo može odustati od uvjeta u pogledu državljanstva i sjedišta ako se upravljanje cjevovodom smatra nacionalnim gospodarskim interesom (CPC 713).

Mjere:

AT: Rohrleitungsgesetz (Zakon o transportu cjevovodima), BGBl. br. 411/1975, članak 5. stavci 1. i 2., članak 5. stavci 1. i 3. te članci 15. i 16.; i

Gaswirtschaftsgesetz 2011 (Zakon o plinu), BGBl. I br. 107/2011, članci 43., 44., 90. i 93.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbor te prekogranična trgovina uslugama – (primjenjuje se samo na regionalnu razinu vlasti), nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U AT: Za prijenos i distribuciju električne energije odobrenje se dodjeljuje samo državljanima države članice EGP-a s domicilom u EGP-u. Ako operator imenuje glavnog direktora ili zakupoprimca, ne primjenjuje se uvjet u pogledu domicila.

Pravne osobe (poduzeća) i partnerstva moraju imati sjedište u EGP-u. Oni moraju imenovati glavnog direktora ili zakupoprimca, pri čemu obojica moraju biti državljani države članice EGP-a s domicilom u EGP-u.

Nadležno tijelo može odustati od uvjeta u pogledu domicila i državljanstva ako se upravljanje mrežom smatra javnim interesom (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 887).

Mjere:

AT: Burgenländisches Elektrizitätswesengesetz 2006, LGBL. br. 59/2006, kako je izmijenjen;
Niederösterreichisches Elektrizitätswesengesetz, LGBL. br. 7800/2005, kako je izmijenjen;
Landesgesetz, mit dem das Oberösterreichische Elektrizitätswirtschafts- und -
organisationsgesetz 2006 erlassen wird (Oö. ElWOG 2006), LGBL. br. 1/2006, kako je izmijenjen;
Salzburger Landeselektrizitätsgesetz 1999 (LEG), LGBL. br. 75/1999, kako je izmijenjen;
Gesetz vom 16. November 2011 über die Regelung des Elektrizitätswesens in Tirol (Tiroler
Elektrizitätsgesetz 2012 – TEG 2012), LGBL. br. 134/2011;
Gesetz über die Erzeugung, Übertragung und Verteilung von elektrischer Energie
(Vorarlberger Elektrizitätswirtschaftsgesetz), LGBL. br. 59/2003, kako je izmijenjen;
Gesetz über die Neuregelung der Elektrizitätswirtschaft (Wiener Elektrizitätswirtschaftsgesetz
2005 – WEIWG 2005), LGBL. br. 46/2005;
Steiermärkisches Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz(ELWOG), LGBL. Nr.
70/2005; i
Kärntner Elektrizitätswirtschafts-und Organisationsgesetz(ELWOG), LGBL. br. 24/2006.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CZ: Za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, trgovinu njome te ostale aktivnosti subjekta na tržištu električne energije, za proizvodnju, transport, distribuciju i skladištenje plina te trgovinu njime, kao i za proizvodnju i distribuciju toplinske energije, obvezno je odobrenje.

Takvo odobrenje može se dodijeliti samo fizičkim osobama s boravišnom dozvolom ili pravnim osobama s poslovnim nastanom u Uniji. Postoje ekskluzivna prava za prijenos električne energije i plina te za dozvole za subjekte na tržištu (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 63297, 742, 887).

U LT: Dozvole za prijenos i distribuciju električne energije te javnu opskrbu i organizaciju trgovine električnom energijom mogu se izdati samo pravnim osobama s poslovnim nastanom u Republici Litvi, podružnicama stranih pravnih osoba ili drugim organizacijama iz druge države članice s poslovnim nastanom u Republici Litvi. Dozvole za proizvodnju električne energije, razvoj kapaciteta za proizvodnju električne energije i izgradnju izravnih vodova mogu se izdati fizičkim osobama s boravištem u Republici Litvi, pravnim osobama s poslovnim nastanom u Republici Litvi ili podružnicama pravnih osoba ili drugih organizacija iz druge države članice koje imaju poslovni nastan u Republici Litvi. Ova se rezerva ne primjenjuje na konzultantske usluge povezane s prijenosom i distribucijom električne energije uz naknadu ili na temelju ugovora (ISIC Rev. 3.1 401, CPC 887).

Za gorivo je obvezan poslovni nastan. Dozvole za prijenos i distribuciju, skladištenje goriva i ukapljivanje prirodnog plina mogu se izdati samo pravnim osobama s poslovnim nastanom u Republici Litvi, stranim pravnim osobama ili drugim organizacijama (podružnicama) iz druge države članice s poslovnim nastanom u Republici Litvi.

Ova se rezerva ne primjenjuje na konzultantske usluge povezane s prijenosom i distribucijom goriva uz naknadu ili na temelju ugovora (CPC 713, CPC 887).

U PL: Za sljedeće djelatnosti potrebna je dozvola u skladu sa Zakonom o energiji:

- i. proizvodnja goriva ili električne energije, osim sljedećega: proizvodnja krutih ili plinovitih goriva; proizvodnja električne energije iz izvora električne energije ukupnog kapaciteta od najviše 50 MW, osim ako je riječ o obnovljivim izvorima energije; kogeneracija električne i toplinske energije iz izvora ukupnog kapaciteta od najviše 5 MW, osim ako je riječ o obnovljivim izvorima energije; proizvodnja toplinske energije iz izvora ukupnog kapaciteta od najviše 5 MW;
- ii. skladištenje plinovitih goriva u skladišnim postrojenjima, ukapljivanje prirodnog plina i uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina na terminalima za ukapljeni prirodni plin (UPP) te skladištenje tekućeg plina, osim sljedećega: lokalno skladištenje tekućeg plina u postrojenjima kapaciteta manjeg od 1 MJ/s i skladištenja tekućih goriva u maloprodaji;
- iii. prijenos ili distribucija goriva ili električne energije, osim: distribucije plinovitih goriva u mrežama kapaciteta manjeg od 1 MJ/s te prijenosa i distribucije toplinske energije ako ukupan kapacitet koji su naručili kupci nije veći od 5 MW;

- iv. trgovina gorivima ili energijom, osim sljedećega: trgovina krutim gorivima; trgovina električnom energijom korištenjem postrojenja napona manjeg od 1 kV u vlasništvu kupca; trgovina plinovitim gorivima ako vrijednost godišnjeg prometa nije veća od ekvivalenta od 100 000 EUR; trgovina ukapljenim plinom ako vrijednost godišnjeg prometa nije veća od 10 000 EUR; i trgovina plinovitim gorivima i električnom energijom na burzi robe koju obavljaju brokerska društva koja brokerske usluge na burzi robe pružaju na temelju Zakona od 26. listopada 2000. o burzama robe, kao i trgovina toplinskom energijom ako kapacitet koji su naručili kupci ne premašuje 5 MW. Ograničenja u pogledu prometa ne primjenjuju se na usluge veleprodaje plinovitih goriva ili ukapljenog plina ili na usluge maloprodaje plina u boci.

Nadležno tijelo može izdati dozvolu samo podnositelju zahtjeva koji je registrirao svoj glavni ured ili boravište na državnom području države članice EGP-a ili Švicarske Konfederacije (ISIC Rev. 3.1 040, CPC 63297, 74220, CPC 887).

Mjere:

CZ: Zakon br. 458/2000 zb. o uvjetima poslovanja i javnoj upravi u sektoru energetike (Zakon o energetici).

LT: Zakon Republike Litve o prirodnom plinu od 10. listopada 2000. br. VIII-1973; i Zakon Republike Litve o električnoj energiji od 20. srpnja 2000. br. VIII-1881.

PL: Zakon o energiji od 10. travnja 1997., članci 32. i 33.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U SI: Za proizvodnju, trgovinu, prijenos i distribuciju električne energije i prirodnog plina te opskrbu krajnjih kupaca električnom energijom i prirodnim plinom obvezan je poslovni nastan u Uniji (ISIC Rev. 3.1 4010, 4020, CPC 7131, CPC 887).

Mjere:

SI: Energetski zakon (Zakon o energetici) 2014., Službeni list Republike Slovenije br. 17/2014; i Zakon o rudarstvu iz 2014.

Rezerva br. 18 – Poljoprivreda, ribarstvo i proizvodnja

Sektor – podsektor	Poljoprivreda, lov, šumarstvo; uzgoj životinja i sobova, ribolov i akvakultura; izdavaštvo, tiskanje i reproduciranje snimljenih medija
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531, 050, 0501, 0502, 221, 222, 323, 324, CPC 881, 882, 88442
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Zahtjevi u pogledu rezultata Viša uprava i upravni odbori Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja; prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	EU / država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

(a) Poljoprivreda, lov i šumarstvo (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531, CPC 881)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U IE: Poslovni nastan stranih državljana u djelatnostima proizvodnje brašna podliježe odobrenju (ISIC Rev. 3.1 1531).

Mjere:

IE: Zakon o poljoprivrednim proizvodima (žitarice) 1933.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FI: Samo državljani države članice EGP-a koji imaju boravište na području na kojem žive stada sobova mogu biti vlasnici sobova i uzgajati ih. Mogu se dodijeliti isključiva prava.

U FR: Kako bi osoba mogla postati član ili upravitelj poljoprivredne zadruge, mora dobiti prethodno odobrenje (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015).

U SE: Samo narod Sami može posjedovati i uzgajati sobove.

Mjere:

FI: Poronhoitolaki (Zakon o uzgoju sobova) (848/1990), poglavlje 1., odjeljak 4., Protokol 3. uz Ugovor o pristupanju Finske.

FR: Code rural et de la pêche maritime (Zakonik o poljoprivredi i morskom ribarstvu).

SE: Zakon o uzgoju sobova (1971:437), odjeljak 1.

(b) Ribarstvo i akvakultura (ISIC Rev. 3.1 050, 0501, 0502, CPC 882)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekograničnih usluga: Pristup tržištu:

U FR: Francuskom plovilu koje plovi pod francuskom zastavom može se izdati odobrenje za ribolov ili mu se može odobriti ribolov na temelju nacionalnih kvota samo ako se utvrdi stvarna gospodarska povezanost s državnim područjem Francuske te ako se plovilom upravlja i ako ga se kontrolira iz stalne poslovne jedinice koja se nalazi na državnom području Francuske (ISIC Rev. 3.1 050, CPC 882).

Mjere:

FR: Code rural et de la pêche maritime (Zakonik o poljoprivredi i morskom ribarstvu).

(c) Proizvodnja – Izdavaštvo, tiskanje i reproduciranje snimljenih medija (ISIC Rev. 3.1 221, 222, 323, 324, CPC 88442)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekograničnih usluga: Pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U LV: Samo pravne osobe osnovane u Latviji i fizičke osobe iz Latvije imaju pravo osnovati masovne medije i djelovati u tom području. Podružnice nisu dopuštene (CPC 88442).

Mjere:

LV: Zakon o tisku i drugim masovnim medijima, članak 8.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U DE (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): U svim novinama, časopisima i ostalim periodičnim publikacijama koje se javno distribuiraju ili tiskaju mora se jasno navesti „odgovorni urednik” (puno ime i adresa fizičke osobe). Za odgovornog urednika može biti obvezno trajno boravište u Njemačkoj, Uniji ili državi članici EGP-a. Savezni ministar unutarnjih poslova može dopustiti izuzeća (ISIC Rev. 3.1 223, 224).

Mjere:

DE:

Regionalna razina:

Gesetz über die Presse Baden-Württemberg (LPG BW);

Bayerisches Pressegesetz (BayPrG);

Berliner Pressegesetz (BlnPrG);

Brandenburgisches Landespressegesetz (BbgPG);

Gesetz über die Presse Bremen (BrPrG);

Hamburgisches Pressegesetz;

Hessisches Pressegesetz (HPresseG);

Landespressegesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LPrG M-V);

Niedersächsisches Pressegesetz (NPresseG);

Pressegesetz für das Land Nordrhein-Westfalen (Landespressegesetz NRW);

Landesmediengesetz (LMG) Rheinland-Pfalz;

Saarländisches Mediengesetz (SMG);

Sächsisches Gesetz über die Presse (SächsPresseG);

Pressegesetz für das Land Sachsen-Anhalt (Landespressegesetz);

Gesetz über die Presse Schleswig-Holstein (PressG SH);

Thüringer Pressegesetz (TPG).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U IT: Ako Ujedinjena Kraljevina Velike dopusti talijanskim ulagateljima da drže u vlasništvu više od 49 % kapitala i glasačkih prava u izdavačkim kućama Ujedinjene Kraljevine, i Italija će ulagateljima iz Ujedinjene Kraljevine dopustiti da drže u vlasništvu više od 49 % kapitala i glasačkih prava u talijanskim izdavačkim kućama pod istim uvjetima (ISIC Rev. 3.1 221, 222).

Mjere:

IT: Zakon 416/1981, članak 1. (i naknadne izmjene).

U pogledu liberalizacije ulaganja – viša uprava i upravni odbori:

U PL: Za obavljanje djelatnosti glavnog urednika novina i časopisâ obvezno je državljanstvo (ISIC Rev. 3.1 221, 222).

Mjere:

PL: Zakon od 26. siječnja 1984. o tisku, Službeni list, br. 5., točka 24., s naknadnim izmjenama.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U SE: Fizičke osobe koje su vlasnici periodičnih publikacija koje se tiskaju i objavljuju u Švedskoj moraju imati boravište u Švedskoj ili biti državljani države članice EGP-a. Vlasnici takvih periodičnih publikacija koji su pravne osobe moraju imati poslovni nastan u EGP-u. Periodične publikacije koje se tiskaju i objavljuju u Švedskoj te tehničke snimke moraju imati nadležnog urednika s domicilom u Švedskoj (ISIC Rev. 3.1 22, CPC 88442).

Mjere:

SE: Zakon o slobodi tiska (1949:105);

Temeljni zakon o slobodi izražavanja (1991:1469); i

Zakon o pravilnicima u pogledu Zakona o slobodi tiska i Temeljnog zakona o slobodi izražavanja (1991:1559).

Raspored Ujedinjene Kraljevine

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge (sve profesije osim zdravstvenih)

Rezerva br. 3 – Poslovne usluge (veterinarske usluge)

Rezerva br. 4 – Usluge istraživanja i razvoja

Rezerva br. 5 – Poslovne usluge

Rezerva br. 6 – Komunikacijske usluge

Rezerva br. 7 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge u prijevozu

Rezerva br. 8 – Djelatnosti povezane s energetikom

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Sektor: Svi sektori

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja

Razina vlasti: Središnja i regionalna (osim ako nije drukčije određeno)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – zahtjevi u pogledu rezultata

Ujedinjena Kraljevina može prisilno izvršiti obvezu preuzetu u skladu s odredbama o obvezama nakon ponude iz Kodeksa o preuzimanjima i spajanjima (City Code on Takeovers and Mergers) ili na temelju izjave o obvezama u vezi s preuzimanjima ili spajanjima, ako obveza nije nametnuta niti je uvjet za odobrenje preuzimanja ili spajanja.

Mjere:

The City Code on Takeovers and Mergers (Kodeks o preuzimanjima i spajanjima)

Zakon o trgovačkim društvima iz 2006.

Zakon o imovini (razne odredbe) iz 1989. o izvršavanju izjava o obvezama u vezi s preuzimanjima ili spajanjima

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori

Ova se rezerva primjenjuje samo na zdravstvene, socijalne ili obrazovne usluge:

Pri prodaji ili ustupanju svojih vlasničkih udjela ili imovine u postojećem državnom poduzeću ili postojećem vladinu tijelu koje pruža zdravstvene, socijalne ili obrazovne usluge (CPC 93, 92)

Ujedinjena Kraljevina može za ulagatelje iz Unije ili njihova poduzeća uvesti zabranu ili ograničenja u pogledu vlasništva nad tim udjelima ili imovinom i/ili ograničiti mogućnosti vlasnika tih udjela ili imovine da izvršavaju kontrolu nad poduzećima koja iz njih proizlaze. U pogledu te prodaje ili drugog ustupanja Ujedinjena Kraljevina može donijeti ili zadržati sve mjere koje se odnose na državljanstvo ili boravište članova više uprave ili upravnih odbora te sve mjere kojima se ograničava broj dobavljača.

Za potrebe ove rezerve:

- i. sve mjere koje se zadržavaju ili donose stupanja na snagu ovog Sporazuma, kojima se u trenutku prodaje ili drugog ustupanja uvode zabrane ili ograničenja u pogledu vlasništva nad vlasničkim udjelima ili imovinom, zahtjevi u pogledu državljanstva ili ograničenja u pogledu broja dobavljača te koje su opisane u ovoj rezervi smatraju se postojećim mjerama; i
- ii. „državno poduzeće” znači poduzeće u vlasništvu ili pod kontrolom, preko vlasničkih udjela, Ujedinjene Kraljevine te uključuje poduzeća osnovana nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma isključivo u svrhu prodaje ili ustupanja vlasničkih udjela u postojećem državnom poduzeću ili vladinu tijelu odnosno njegove imovine.

Mjere:

Kako je prethodno navedeno u elementu „opis”.

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge (sve profesije osim zdravstvenih)

Sektor – podsektor	Profesionalne usluge – pravne usluge; revizorske usluge
Industrijska klasifikacija:	CPC 861 (dio), 862
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
	Nacionalni tretman
	Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	Središnja i regionalna (osim ako nije drukčije određeno)
Opis:	
(a)	Pravne usluge (CPC 861 (dio))

Za pružanje određenih pravnih usluga može biti potrebno ishoditi odobrenje ili dozvolu nadležnog tijela ili ispuniti zahtjeve za registraciju. Ako su zahtjevi za dobivanje odobrenja ili dozvole, ili registracije, nediskriminirajući i u skladu su s obvezama iz članka 194. ovog Sporazuma, oni nisu navedeni. Među njima, na primjer, može biti zahtjev koji se odnosi na stečene kvalifikacije, završeno osposobljavanje u priznatom razdoblju ili pak članstvo, ured ili poštansku adresu na području nadležnosti nadležnog tijela.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost, nacionalni tretman:

Relevantno profesionalno ili regulatorno tijelo može zahtijevati boravište (komercijalnu prisutnost) za pružanje određenih usluga u području domaćeg prava Ujedinjene Kraljevine. Primjenjuju se zahtjevi nediskriminacije u pogledu pravnog oblika.

Relevantno profesionalno ili regulatorno tijelo može zahtijevati boravište za pružanje određenih usluga u području domaćeg prava Ujedinjene Kraljevine u odnosu na imigraciju.

Mjere:

Za Englesku i Wales, Solicitors Act 1974, Administration of Justice Act 1985 i Legal Services Act 2007. Za Škotsku, Solicitors (Scotland) Act 1980 i Legal Services (Scotland) Act 2010. Za Sjevernu Irsku, Solicitors (Northern Ireland) Order 1976. Za sve jurisdikcije Immigration and Asylum Act 1999. Osim toga, mjere koje se primjenjuju u svakoj nadležnosti obuhvaćaju zahtjeve koje određuju profesionalna i regulatorna tijela.

(b) Usluge revizije (CPC 86211 i 86212 osim računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

Nadležna tijela Ujedinjene Kraljevine mogu priznati jednakovrijednost kvalifikacija revizora koji je državljanin Unije ili bilo koje treće zemlje kako bi mu odobrila rad u svojstvu ovlaštenog revizora u Ujedinjenoj Kraljevini u skladu s načelom reciprociteta (CPC 8621).

Mjere:

Zakon o trgovačkim društvima iz 2006.

Rezerva br. 3 – Poslovne usluge (veterinarske usluge)

Sektor – podsektor	Profesionalne usluge – veterinarske usluge:
Industrijska klasifikacija:	CPC 932
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
	Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	Središnja i regionalna (osim ako nije drukčije određeno)

Opis:

Za obavljanje djelatnosti veterinarske kirurgije obvezna je fizička prisutnost. Obavljanje djelatnosti veterinarske kirurgije ograničeno je na kvalificirane veterinarske kirurge registrirane u udruženje Royal College of Veterinary Surgeons (RCVS).

Mjere:

Zakon o veterinarskoj medicini iz 1966.

Rezerva br. 4 – Usluge istraživanja i razvoja

Sektor – podsektor Usluge istraživanja i razvoja

Industrijska klasifikacija: CPC 851, 853

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: Središnja i regionalna (osim ako nije drukčije određeno)

Opis:

Za usluge istraživanja i razvoja financirane iz javnih izvora za koje sredstva osigurava Ujedinjena Kraljevina isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima Ujedinjene Kraljevine i pravnim osobama iz Ujedinjene Kraljevine koje imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavni ured u Ujedinjenoj Kraljevini (CPC 851, 853).

Ovom se rezervom ne dovode u pitanje dio peti ovog Sporazuma i isključenje javne nabave koje provodi jedna stranka niti subvencije ili bespovratna sredstva koje pružaju stranke iz članka 123. stavaka 6. i 7. ovog Sporazuma

Mjere:

Svi trenutačno postojeći i svi budući programi za istraživanje i inovacije.

Rezerva br. 5 – Poslovne usluge

Sektor – podsektor Poslovne usluge – usluge najma ili zakupa bez rukovatelja i ostale poslovne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 831 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: Središnja i regionalna (osim ako nije drukčije određeno)

Opis:

Za najam ili zakup zrakoplova bez posade (dry lease) na zrakoplove koje upotrebljavaju zračni prijevoznici iz Ujedinjene Kraljevine primjenjuju se mjerodavni zahtjevi za registraciju zrakoplova. Na ugovor o zakupu zrakoplova bez posade u kojem je jedna od stranaka zračni prijevoznik iz Ujedinjene Kraljevine primjenjuju se zahtjevi iz prava Ujedinjene Kraljevine ili nacionalnog prava u području sigurnosti zračnog prijevoza, primjerice zahtjev za prethodno odobrenje i drugi uvjeti koji se primjenjuju na upotrebu registriranih zrakoplova iz trećih zemalja. Za registraciju zrakoplova može se zahtijevati da bude u vlasništvu fizičkih osoba koje ispunjavaju posebne uvjete u pogledu državljanstva ili poduzeća koja ispunjavaju posebne uvjete u pogledu vlasništva kapitala i kontrole (CPC 83104).

Kad je riječ o uslugama računalnog sustava rezervacija (CRS), ako pružatelji usluga CRS-a koji posluju izvan Ujedinjene Kraljevine zračnim prijevoznicima iz Ujedinjene Kraljevine ne dodijele jednak (odnosno, nediskriminirajući) pristup kao onaj se pruža u Ujedinjenoj Kraljevini ili ako zračni prijevoznici izvan Ujedinjene Kraljevine pružateljima usluga CRS-a iz Ujedinjene Kraljevine ne dodijele jednak pristup kao onaj koji se pruža u Ujedinjenoj Kraljevini, mogu se poduzeti mjere kako bi pružatelji usluga CRS-a koji posluju u Ujedinjenoj Kraljevini osigurali jednak diskriminatorni pristup zračnim prijevoznicima izvan Ujedinjene Kraljevine odnosno kako bi zračni prijevoznici iz Ujedinjene Kraljevine osigurali jednak pristup pružateljima usluga CRS-a izvan Ujedinjene Kraljevine.

Mjere:

Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (preinaka), kako je zadržana u pravu Ujedinjene Kraljevine Zakonom o povlačenju iz Europske unije iz 2018. i kako je izmijenjena Uredbom o obavljanju zračnog prijevoza (izmjene itd.) (izlazak iz EU-a) (S.I. 2018/1392).

Uredba (EZ) br. 80/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. o Kodeksu poslovanja računalnih sustava rezervacija i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2299/89, kako je zadržana u pravu Ujedinjene Kraljevine Zakonom o povlačenju iz Europske unije iz 2018. i kako je izmijenjena Uredbom o računalnim sustavima rezervacija (izmjena) (izlazak iz EU-a) (S.I. 2018/1080).

Rezerva br. 6 – Komunikacijske usluge

Sektor – podsektor	Komunikacijske usluge – poštanske i kurirske usluge
Industrijska klasifikacija:	CPC 71235 (dio), 73210 (dio), 751 (dio)
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	Središnja i regionalna (osim ako nije drukčije određeno)

Opis:

Organizacija razmještaja poštanskih sandučića na javnim prometnicama, izdavanje poštanskih marki i usluge preporučene dostave koje se upotrebljavaju tijekom upravnih ili sudskih postupaka mogu se ograničiti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Podrazumijeva se da poštanski operateri mogu podlijevati posebnim obvezama univerzalnih usluga ili financijskim doprinosima kompenzacijskom fondu.

Mjere:

Zakon o poštanskim uslugama iz 2000. i Zakon o poštanskim uslugama iz 2011.

Rezerva br. 7 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge u prijevozu

Sektor – podsektor	Usluge prijevoza – pomoćne usluge u vodnom prijevozu; pomoćne usluge u željezničkom prijevozu; pomoćne usluge u cestovnom prijevozu; pomoćne usluge u zračnom prijevozu
Industrijska klasifikacija:	CPC 711, 712, 721, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 748, 749
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Razina vlasti:	Središnja i regionalna (osim ako nije drukčije određeno)
Opis:	

(a) Pomoćne usluge u zračnom prijevozu (CPC 746)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

Razina otvorenosti zemaljskih usluga ovisi o veličini zračne luke. Broj dobavljača u svakoj zračnoj luci može se ograničiti. Za „velike zračne luke” taj se broj ne može ograničiti na manje od dva dobavljača.

Mjere:

The Airports (Groundhandling) Regulations 1997 (S.I. 1997/2389)

(b) Popratne usluge u svim vrstama prijevoza

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost, nacionalni tretman:

Carinske usluge, uključujući usluge carinjenja i usluge povezane s uporabom prostora za privremeni smještaj ili carinskih skladišta, mogu pružati samo osobe iz Ujedinjene Kraljevine. Kako bi se izbjegla sumnja, to uključuje rezidente Ujedinjene Kraljevine, osobe sa stalnim mjestom poslovanja u Ujedinjenoj Kraljevini ili registriranim sjedištem u Ujedinjenoj Kraljevini.

Mjere:

Zakon o oporezivanju (prekogranična trgovina) iz 2018.; Zakon o upravljanju carinama i trošarinama iz 1979.; Uredba o carinama (izvoz) (izlazak iz EU-a) iz 2019.; Uredba o carinama (uvozne pristojbe) (izlazak iz EU-a) iz 2018.; Uredbe o carinama (posebni postupci i vanjska proizvodnja) (izlazak iz EU-a) iz 2018.; Uredbe o carinama i trošarinama (razne odredbe i izmjene) (izlazak iz EU-a) 2019/1215.

(c) Pomoćne usluge u vodnom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

Za lučke usluge upravljačko tijelo luke ili nadležno tijelo mogu ograničiti broj pružatelja lučkih usluga za određenu lučku uslugu.

Mjere:

Uredba (EU) 2017/352 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2017. o uspostavi okvira za pružanje lučkih usluga i zajedničkih pravila o financijskoj transparentnosti luka, članak 6., kako je zadržana u pravu Ujedinjene Kraljevine Zakonom o povlačenju iz Europske unije iz 2018. i kako je izmijenjena Uredbom o peljarenju i lučkim uslugama (izmjena) (izlazak iz EU-a) iz 2020. (S.I. 2020/671).

Propisi o lučkim uslugama iz 2019.

Rezerva br. 8 – Djelatnosti povezane s energetikom

Sektor – podsektor Djelatnosti povezane s energetikom – rudarstvo i vađenje

Industrijska klasifikacija: ISIC Rev. 3.1 11, 8675, 883

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Razina vlasti: Središnja i regionalna (osim ako nije drukčije određeno)

Opis:

Dozvola je potrebna za istraživanje i proizvodnju u epikontinentalnom pojasu Ujedinjene Kraljevine te za pružanje usluga za koje je obvezan izravan pristup prirodnim resursima ili njihovo iskorištavanje.

Ova se rezerva primjenjuje na dozvole za proizvodnju koje se izdaju za epikontinentalni pojas Ujedinjene Kraljevine. Kako bi dobilo dozvolu, društvo mora imati mjesto poslovanja u Ujedinjenoj Kraljevini. To podrazumijeva nešto od sljedećega:

- i. prisutnost osoblja u Ujedinjenoj Kraljevini;
- ii. upis društva iz Ujedinjene Kraljevine u registar trgovačkih društava (Companies House); ili

- iii. upis podružnice stranog društva u Ujedinjenoj Kraljevini u registar trgovačkih društava.

Taj se uvjet primjenjuje na sva društva koja podnose zahtjev za novu dozvolu i na sva društva koja se žele uključiti u postojeću dozvolu. Primjenjuje se na sve dozvole i sva poduzeća, neovisno o tome jesu li operatori. Kako bi se moglo uključiti u dozvolu kojom je obuhvaćeno određeno proizvodno polje, društvo mora: (a) biti upisano u registar trgovačkih društava kao trgovačko društvo iz Ujedinjene Kraljevine; ili (b) obavljati djelatnost putem fiksnog mjesta poslovanja u Ujedinjenoj Kraljevini, kako je definirano u članku 148. zakona Finance Act 2003 (za što je obično obvezna prisutnost osoblja) (ISIC Rev. 3.1 11, CPC 883, 8675).

Mjere:

Zakon o nafti iz 1998.

BUDUĆE MJERE

Uvodne napomene

1. U rasporedima za Ujedinjenu Kraljevinu i Uniju, u člancima 133., 139. i 195. ovog Sporazuma, utvrđuju se rezerve koje su donijele Ujedinjena Kraljevina i Unija u pogledu postojećih mjera koje nisu u skladu s obvezama iz sljedećih članaka:
 - (a) članka 128. ili 135. ovog Sporazuma;
 - (b) članka 136. ovog Sporazuma;
 - (c) članka 129. ili 137. ovog Sporazuma;
 - (d) članka 130. ili 138. ovog Sporazuma;
 - (e) članka 131. ovog Sporazuma;
 - (f) članka 132. ovog Sporazuma;
 - (g) članka 194. ovog Sporazuma.

2. Rezervama određene stranke ne dovode se u pitanje prava i obveze stranaka na temelju GATS-a.
3. Sve rezerve sadržavaju sljedeće elemente:
 - (a) „sektor” se odnosi na opći sektor za koji se rezerva donosi;
 - (b) „podsektor” se odnosi na posebni sektor za koji se rezerva donosi;
 - (c) „industrijska klasifikacija” odnosi se, ako je to primjenjivo, na djelatnost obuhvaćenu rezervom u skladu s CPC-om, ISIC Rev. 3.1 ili kako je izričito drukčije opisano u rezervi stranke;
 - (d) „vrsta rezerve” utvrđuje obvezu iz točke 1. za koju se rezerva donosi;
 - (e) „opis” utvrđuje opseg sektora, podsektora ili djelatnosti koji su obuhvaćeni rezervom; i
 - (f) „postojeće mjere” utvrđuju, u cilju transparentnosti, postojeće mjere koje se primjenjuju na sektore, podsektore ili djelatnosti koji su obuhvaćeni rezervom.
4. Pri tumačenju rezerve uzimaju se u obzir svi elementi rezerve. Element „opis” ima prednost pred svim ostalim elementima.

5. Za potrebe rasporeda Ujedinjene Kraljevine i Europske unije:
- (a) „ISIC Rev. 3.1” znači Međunarodna standardna industrijska klasifikacija svih gospodarskih djelatnosti kako je utvrđena u Statističkom uredu Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, br. 4, ISIC Rev. 3.1, 2002.;
 - (b) „CPC” znači privremena Središnja klasifikacija proizvoda (Statistički dokumenti, serija M, br. 77, Odjel za međunarodna gospodarska i socijalna pitanja, Statistički ured Ujedinjenih naroda, New York, 1991.).
6. Za potrebe rasporeda Ujedinjene Kraljevine i Unije, rezerva u pogledu zahtjeva za lokalnom prisutnošću na području Unije ili državnom području Ujedinjene Kraljevine odnosi se na članak 136. ovog Sporazuma, a ne na članak 135. ili 137. ovog Sporazuma. Nadalje, takav zahtjev ne uzima se kao rezerva u odnosu na članak 129. ovog Sporazuma.
7. Rezerva donesena na razini Unije primjenjuje se na mjeru Unije, na mjeru države članice na središnjoj razini ili na mjeru vlasti unutar države članice, osim ako je određena država članica isključena na temelju rezerve. Rezerva koju je donijela država članica primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini te države članice. Za potrebe rezerva u Belgiji središnjom razinom vlasti obuhvaćena je savezna vlast te vlasti regija i zajednica jer svaka od njih ima jednakovrijedne zakonodavne ovlasti. Za potrebe rezerva u Uniji i njezinim državama članicama regionalna razina vlasti u Finskoj znači Ålandski otoci. Rezerva donesena na razini Ujedinjene Kraljevine primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini.

8. U popis rezervi u nastavku nisu uključene mjere koje se odnose na kvalifikacijske zahtjeve i postupke, tehničke norme te zahtjeve i postupke za izdavanje dozvola ako oni nisu ograničenje pristupa tržištu ili nacionalnog tretmana u smislu članaka 128., 129., 135., 136., 137. ili 194. ovog Sporazuma. Te mjere posebice mogu obuhvaćati obvezu pribavljanja dozvole, ispunjenja obveza univerzalne usluge, pribavljanja priznanja kvalifikacija u reguliranim sektorima, pripadanja određenoj profesiji (npr. u obliku članstva u strukovnoj organizaciji), angažiranja lokalnog zastupnika za uslugu ili posjedovanja lokalne adrese ili bilo koji drugi zahtjev nediskriminacije da se određene djelatnosti ne smiju obavljati u zaštićenim zonama ili područjima. Iako nisu navedene, takve se mjere i dalje primjenjuju.
9. Podrazumijeva se da za Uniju obveza odobravanja nacionalnog tretmana ne podrazumijeva obvezu proširenja tretmana odobrenog u državi članici na fizičke ili pravne osobe iz Ujedinjene Kraljevine u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njezinu provedbu u državama članicama, na sljedeće:
- (a) fizičke osobe ili osobe s boravištem u drugoj državi članici; ili

- (b) pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Unije i koje imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja u državi članici Unije.
10. Tretmanom odobrenim pravnim osobama koje su ulagatelji jedne stranke osnovali u skladu s pravom druge stranke (uključujući, u slučaju Unije, pravo države članice), a čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u toj drugoj stranci, ne dovode se u pitanje uvjeti ili obveze u skladu s dijelom drugim naslovom prvim glavom II. poglavljem 2. ovog Sporazuma, koji su možda određeni tim pravnim osobama kad su osnovane u toj drugoj stranci te koji se i dalje primjenjuju.
11. Ovi se rasporedi primjenjuju samo na područja Ujedinjene Kraljevine i Europske unije u skladu s člankom 502. stavkom 2. i člankom 774. ovog Sporazuma i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između Unije i njezinih država članica s Ujedinjenom Kraljevinom. Ne utječu na prava i obveze država članica prema pravu Unije.
12. Podrazumijeva se da se nediskriminirajućim mjerama ne ograničava pristup tržištu u smislu članka 128., 135. ili 194. ovog Sporazuma za svaku mjeru:

- (a) kojom se zahtijeva odvajanje vlasništva nad infrastrukturom od vlasništva nad robom ili uslugama koje se pružaju tom infrastrukturom radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja, primjerice u području energetike, prometa i telekomunikacija;
- (b) kojom se ograničava koncentracija vlasništva radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja;
- (c) kojom se nastoji osigurati očuvanje i zaštita prirodnih resursa i okoliša, uključujući ograničavanje dostupnosti, broja i opsega dodijeljenih koncesija i određivanje moratorija ili zabrane;
- (d) kojom se ograničava broj dodijeljenih odobrenja zbog tehničkih ili fizičkih ograničenja, na primjer telekomunikacijskih spektara i frekvencija; ili
- (e) kojom se zahtijeva da određeni postotak dioničara, vlasnika, partnera ili direktora poduzeća mora biti kvalificiran ili se baviti određenim zanimanjem kao što su odvjetnici ili računovođe.

13. U pogledu financijskih usluga: Za razliku od stranih društava kćeri, podružnice koje su u državi članici izravno osnovale financijske institucije izvan Europske unije, uz određene rijetke iznimke, ne podliježu bonitetnim propisima usklađenima na razini Unije kojima se tim društvima kćerima omogućuje da iskoriste poboljšane mogućnosti za osnivanje novih subjekata i pružanje prekograničnih usluga diljem Unije. Tim se podružnicama stoga izdaju odobrenja za rad na državnom području države članice prema uvjetima istovjetnima onima koji se primjenjuju na domaće financijske institucije u toj državi članici i od njih se može zahtijevati da zadovolje niz određenih bonitetnih zahtjeva kao što su, u slučaju bankarstva i vrijednosnih papira, odvojena kapitalizacija i drugi uvjeti koji se odnose na solventnost, financijsko izvješćivanje i objavljivanje financijskih izvješća ili, u slučaju osiguranja, posebni uvjeti koji se odnose na jamstva i depozite, odvojenu kapitalizaciju i lokalizaciju u dotičnoj državi članici imovine koja predstavlja tehničke rezerve i najmanje jednu trećinu granice solventnosti.

Na popisu rezervi u nastavku upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

UK Ujedinjena Kraljevina

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

Raspored Unije

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge – osim usluga povezanih sa zdravstvom

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge – zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda

Rezerva br. 4 – Poslovne usluge – usluge istraživanja i razvoja

Rezerva br. 5 – Poslovne usluge – usluge poslovanja nekretninama

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge – usluge najma ili zakupa

Rezerva br. 7 – Poslovne usluge – usluge agencija za naplatu i usluge kreditnog izvješćivanja

Rezerva br. 8 – Poslovne usluge – usluge posredovanja

Rezerva br. 9 – Poslovne usluge – usluge zaštite i istražne usluge

Rezerva br. 10 – Poslovne usluge – ostale poslovne usluge

Rezerva br. 11 – Telekomunikacije

Rezerva br. 12 – Građevinarstvo

Rezerva br. 13 – Usluge distribucije

Rezerva br. 14 – Obrazovne usluge

Rezerva br. 15 – Usluge u području okoliša

Rezerva br. 16 – Financijske usluge

Rezerva br. 17 – Zdravstvene i socijalne usluge

Rezerva br. 18 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

Rezerva br. 19 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Rezerva br. 20 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge prijevoza

Rezerva br. 21 – Poljoprivreda, ribarstvo i vode

Rezerva br. 22 – Djelatnosti povezane s energetikom

Rezerva br. 23 – Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Sektor: Svi sektori

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Obveze za pravne usluge

Poglavlje/odjeljak: Liberalizacija ulaganja, prekogranična trgovina uslugama i regulatorni okvir za pravne usluge

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Osnivanje poslovne jedinice

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

EU: Usluge koje se smatraju javnim komunalnim uslugama na nacionalnoj ili lokalnoj razini mogu podlijevati javnim monopolima ili isključivim pravima dodijeljenima privatnim subjektima.

Javne komunalne usluge postoje u sektorima kao što su povezane usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja, usluge istraživanja i razvoja u društvenim i humanističkim znanostima, usluge tehničkog ispitivanja i analize, usluge u području okoliša, zdravstvene usluge, usluge prijevoza te pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza. Isključiva prava za takve usluge često se dodjeljuju privatnim subjektima, na primjer subjektima koji imaju koncesije tijela javne vlasti, podložno određenim obvezama u pogledu usluga. S obzirom na to da javne komunalne službe često postoje i na razini nižoj od središnje, detaljan i iscrpan popis na razini pojedinih sektora ne bi bio praktičan. Ova se rezerva ne primjenjuje na telekomunikacijske usluge te na računalne i srodne usluge.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

U FI: Na fizičke osobe koje nemaju regionalno državljanstvo na Ålandskim otocima i pravne osobe primjenjuju se ograničenja u pogledu prava na stjecanje i posjedovanje nekretnina na Ålandskim otocima bez dopuštenja nadležnih tijela Ålandskih otoka. Na fizičke osobe koje nemaju regionalno državljanstvo na Ålandskim otocima i sva poduzeća primjenjuju se ograničenja u pogledu prava na poslovni nastan i obavljanje gospodarskih djelatnosti bez dopuštenja nadležnih tijela Ålandskih otoka.

Postojeće mjere:

FI: Ahvenanmaan maanhankintalaki (Zakon o stjecanju zemljišta na Ålandskim otocima) (3/1975), odjeljak 2.; i Ahvenanmaan itsehallintolaki (Zakon o autonomiji Ålandskih otoka) (1144/1991), odjeljak 11.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori, regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

U FR: U skladu s člancima L151-1 i 151-1 i dalje financijskog i monetarnog zakonika, strana ulaganja u Francuskoj u sektore navedene u članku R.151-3 financijskog i monetarnog zakonika podliježu prethodnom odobrenju ministra gospodarstva.

Postojeće mjere:

FR: Kako je prethodno navedeno u elementu „opis”.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U FR: Strani udio u vlasništvu u novoprivatiziranim društvima može se ograničiti na promjenjivi udio vlastitog kapitala društva ponuđenog javnosti, koji francuska vlada utvrđuje na temelju svakog pojedinačnog slučaja. Za obavljanje određenih trgovinskih, industrijskih ili zanatskih djelatnosti potrebno je posebno odobrenje ako glavni direktor nema trajnu boravišnu dozvolu.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

U HU: Društvo može biti osnovano u obliku društva s ograničenom odgovornošću, dioničkog društva ili predstavništva. Početni ulazak na tržište u obliku podružnice dopušten je samo za financijske usluge.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Određene gospodarske djelatnosti povezane s iskorištavanjem ili upotrebom državnih ili javnih dobara podliježu izdavanju koncesija dodijeljenih u skladu s odredbama Zakona o koncesijama.

Komercijalna društva u kojima država ili općina drži udio u kapitalu veći od 50 % ne mogu izvršavati transakcije u svrhu prodaje dugotrajne imovine društva, sklapati ugovore o stjecanju udjela, zakupu, zajedničkim djelatnostima, kreditu, osiguranju tražbina ni preuzimati obveze na temelju mjenica bez ovlaštenja ili dopuštenja Agencije za privatizaciju ili drugih državnih ili regionalnih tijela, ovisno o tome koje je tijelo nadležno. Ova se rezerva ne primjenjuje na rudarstvo i vađenje jer se na njih primjenjuje posebna rezerva u rasporedu Unije u Prilogu 19. ovom Sporazumu.

U IT: Vlada može izvršavati određene posebne ovlasti u poduzećima koja posluju u području obrane i nacionalne sigurnosti i koja se bave određenim djelatnostima od strateške važnosti u području energetike, prometa i komunikacija. To se primjenjuje na sve pravne osobe koje se bave djelatnostima od strateške važnosti u području obrane i nacionalne sigurnosti, a ne samo na privatizirana društva.

Ako postoji prijetnja ozbiljne ugroze ključnih interesa obrane i nacionalne sigurnosti, vlada ima sljedeće posebne ovlasti:

- (a) uvesti posebne uvjete za kupnju dionica;
- (b) uložiti veto na donošenje odluka koje se odnose na posebne radnje, primjerice prijenose, spajanja, razdvajanja i promjene djelatnosti; ili
- (c) odbiti stjecanje dionica ako kupac želi steći razinu udjela u kapitalu kojom bi se mogli ugroziti interesi obrane i nacionalne sigurnosti.

Dotično društvo mora obavijestiti ured predsjednika vlade o svim odlukama, aktima i transakcijama (npr. prijenosi, spajanja, razdvajanja, promjene djelatnosti ili ukidanja) koji se odnose na stratešku imovinu u područjima energetike, prometa i komunikacija. Osobito je obvezno obavijestiti o stjecanjima od strane fizičkih ili pravnih osoba koje nisu iz Europske unije, a kojima te osobe preuzimaju kontrolu nad društvom.

Predsjednik vlade može izvršavati sljedeće posebne ovlasti:

- (a) uložiti veto na svaku odluku, akt i transakciju koja predstavlja iznimnu prijetnju ozbiljne ugroze javnog interesa u pogledu sigurnosti mreža i opskrbe te upravljanja njima;
- (b) uvesti posebne uvjete radi jamčenja javnog interesa; ili
- (c) odbiti stjecanje u iznimnim okolnostima u kojima su ugroženi ključni državni interesi.

Zakonom su utvrđeni kriteriji na temelju kojih se evaluiraju stvarne ili iznimne prijetnje te uvjeti i postupci izvršenja posebnih ovlasti.

Postojeće mjere:

IT: Zakon 56/2012 o posebnim ovlastima u društvima koja obavljaju djelatnost u području obrane i nacionalne sigurnosti te energetike, prometa i komunikacija; i

Dekret predsjednika vlade DPCM 253 od 30. studenoga 2012. kojim se definiraju djelatnosti od strateške važnosti u području obrane i nacionalne sigurnosti.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori:

U LT: Poduzeća, sektori i objekti od strateške važnosti za nacionalnu sigurnost.

Postojeće mjere:

LT: Zakon Republike Litve o zaštiti predmeta važnih za osiguravanje nacionalne sigurnosti od 10. listopada 2002. br. IX-1132, kako je zadnje izmijenjen 12. siječnja 2018. br. XIII-992.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i viša uprava i upravni odbori:

U SE: Zahtjevi diskriminacije za osnivače, višu upravu i upravne odbore kad se u švedsko zakonodavstvo uključe novi oblici pravnog udruživanja.

(b) Stjecanje nekretnina

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U HU: Stjecanje državne imovine.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U HU: Stjecanje obradivog zemljišta od strane stranih pravnih osoba i fizičkih osoba nerezidenata.

Postojeće mjere:

HU: Zakon CXXII. iz 2013. o trgovini poljoprivrednim i šumskim zemljištem (poglavlje II. (stavci 6.–36.) i poglavlje IV. (stavci 38.–59.)); i

Zakon CCXII. iz 2013. o prijelaznim mjerama i određenim odredbama povezanim sa Zakonom CXXII. iz 2013. o trgovini poljoprivrednim i šumskim zemljištem (poglavlje IV. (stavci 8.–20.)).

U LV: Stjecanje ruralnog zemljišta od strane državljana Ujedinjene Kraljevine ili treće zemlje.

Postojeće mjere:

LV: Zakon o privatizaciji zemljišta u ruralnim područjima, odjeljci 28., 29. i 30.

U SK: Strana društva ili fizičke osobe ne mogu steći poljoprivredno i šumsko zemljište koje se nalazi izvan urbane zone općine kao ni neke druge vrste zemljišta (npr. prirodne resurse, jezera, rijeke, javne ceste itd.).

Postojeće mjere:

SK: Zakon br. 44/1988 o zaštiti i iskorištavanju prirodnih resursa;
Zakon br. 229/1991 o regulaciji vlasništva nad zemljištem i drugom poljoprivrednom imovinom;
Zakon br. 460/1992 Ustava Slovačke Republike;
Zakon br. 180/1995 o određenim mjerama za uređenje vlasništva nad zemljištem;
Zakon br. 202/1995 o deviznom poslovanju;
Zakon br. 503/2003 o povratu vlasništva nad zemljištima;
Zakon br. 326/2005 o šumama; i
Zakon br. 140/2014 o stjecanju vlasništva nad poljoprivrednim zemljištima.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: Strane fizičke i pravne osobe ne mogu steći zemljište. Pravne osobe iz Bugarske sa stranim udjelom u vlasništvu ne mogu steći poljoprivredno zemljište. Strane pravne osobe i strane fizičke osobe s trajnim boravištem u inozemstvu mogu steći zgrade i vlasnička prava nad nekretninama (pravo upotrebe, pravo gradnje, pravo podizanja nadgradnje i pravo služnosti). Strane fizičke osobe sa stalnim boravištem u inozemstvu, strane pravne osobe u kojima strani udio osigurava većinu pri donošenju odluka ili može spriječiti donošenje odluka mogu steći prava vlasništva nad nekretninama u određenim geografskim regijama koje određuje Vijeće ministara podložno dobivanju dozvole.

BG: Ustav Republike Bugarske, članak 22.; Zakon o vlasništvu nad poljoprivrednim zemljištem i njegovoj upotrebi, članak 3.; i Zakon o šumama, članak 10.

U EE: Strane fizičke ili pravne osobe koje nisu iz EGP-a ili iz članica OECD-a mogu steći nepokretnu imovinu koja obuhvaća poljoprivredno i/ili šumsko zemljište samo uz odobrenje okružnog guvernera i općinskog vijeća te moraju na zakonom propisan način dokazati da će nepokretnu imovinu, u skladu s njezinom namjenom, upotrebljavati učinkovito, održivo i svrhovito.

Postojeće mjere:

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (Zakon o ograničenjima u pogledu stjecanja nepokretne imovine), poglavlja 2. i 3.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U LT: Sve mjere koje su u skladu s obvezama koje je preuzela Europska unija i koje se primjenjuju u Litvi u okviru GATS-a u pogledu stjecanja zemljišta. Postupci, uvjeti i ograničenja u pogledu stjecanja zemljišnih parcela utvrđuju se Ustavnim zakonom, Zakonom o zemljištu i Zakonom o stjecanju poljoprivrednog zemljišta.

Međutim, lokalnim vlastima (općine) i drugim nacionalnim subjektima iz zemalja članica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj i Organizacije sjevernoatlantskog ugovora koji obavljaju gospodarske djelatnosti u Litvi, koje su utvrđene ustavnim zakonom u skladu s kriterijima Europske unije i drugih integracija kojima se Litva pridružila, dopušteno je stjecanje vlasništva nad nepoljoprivrednim zemljišnim parcelama koje im trebaju za izgradnju i upotrebu zgrada i objekata potrebnih za njihove izravne djelatnosti.

Postojeće mjere:

LT: Ustav Republike Litve;

Ustavni zakon Republike Litve o provedbi članka 47. stavka 3. Ustava Republike Litve od 20. lipnja 1996., br. I-1392, kako je zadnje izmijenjen 20. ožujka 2003., br. IX-1381;

Zakon o zemljištu od 27. siječnja 2004., br. IX-1983; i

Zakon o stjecanju poljoprivrednog zemljišta od 24. travnja 2014., br. XII-854.

(c) Priznavanje

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U EU: Direktive Unije o uzajamnom priznavanju diploma i drugih stručnih kvalifikacija primjenjuju se samo na građane Unije. Pravo pružanja zakonski uređene usluge stručnjaka u jednoj državi članici ne daje pravo na pružanje te usluge u drugoj državi članici.

(d) Tretman najpovlaštenije nacije

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

EU: Osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s bilo kojim međunarodnim ugovorima o ulaganjima ili drugim sporazumima o trgovini koji su na snazi ili potpisani prije datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

EU: Osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim ili multilateralnim sporazumom kojim se:

- i. uspostavlja unutarnje tržište za usluge i ulaganja;
- ii. dodjeljuje pravo poslovnog nastana; ili
- iii. zahtijeva usklađivanje zakonodavstva u jednom gospodarskom sektoru ili više njih.

Unutarnje tržište uslugama i ulaganjima znači područje bez unutarnjih granica u kojem se jamči slobodno kretanje usluga, kapitala i osoba.

Pravo poslovnog nastana znači obvezu sadržajnog ukidanja svih prepreka poslovnom nastanu među strankama bilateralnog ili multilateralnog sporazuma stupanjem na snagu tog sporazuma.

Pravo poslovnog nastana uključuje pravo državljana stranaka bilateralnog ili multilateralnog sporazuma na osnivanje i upravljanje poduzećima pod uvjetima koji su jednaki uvjetima koji su na temelju nacionalnog zakonodavstva propisani za državljane stranke u kojoj se obavlja takvo osnivanje.

Usklađivanje zakonodavstva znači sljedeće:

- i. ujednačavanje zakonodavstva jedne stranke bilateralnog ili multilateralnog sporazuma ili više njih sa zakonodavstvom druge stranke ili stranaka tog sporazuma; ili
- ii. uključivanje zajedničkog zakonodavstva u pravni poredak stranaka bilateralnog ili multilateralnog sporazuma.

Takvo ujednačavanje ili uključivanje provodi se tek od onog trenutka kad ga se uvede u pravni poredak stranke ili stranaka bilateralnog ili multilateralnog sporazuma i tek se tada smatra da je provedeno.

Postojeće mjere:

EU: Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru;

Sporazumi o stabilizaciji;

Bilateralni sporazumi između EU-a i Švicarske Konfederacije; i

Detaljni i sveobuhvatni sporazumi o slobodnoj trgovini.

EU: Osiguravanje različitog postupanja u pogledu prava poslovnog nastana državljanima ili poduzećima na temelju postojećih ili budućih bilateralnih sporazuma između sljedećih država članica: BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT te bilo koje od sljedećih zemalja ili kneževina: Andore, Monaka, San Marina i Države Vatikanskoga Grada.

U DK, FI, SE: Mjere koje poduzimaju Danska, Švedska i Finska u cilju promicanja nordijske suradnje, kao što su:

- (a) financijska potpora projektima istraživanja i razvoja (Nordijski industrijski fond – Nordic Industrial Fund);
- (b) financiranje studija izvedivosti za međunarodne projekte (Nordijski fond za izvoz projekata – Nordic Fund for Project Exports); i
- (c) financijska pomoć trgovačkim društvima koja upotrebljavaju tehnologiju za zaštitu okoliša (Nordijska korporacija za financiranje zaštite okoliša – Nordic Environment Finance Corporation, NEFCO). Svrha NEFCO-a je promicanje ulaganja od nordijskog okolišnog interesa, s naglaskom na istočnu Europu.

Ovom se rezervom ne dovode u pitanje isključenje javne nabave koje provodi jedna stranka niti subvencije iz članka 123. stavaka 6. i 7. ovog Sporazuma.

U PL: Povlašteni uvjeti za poslovni nastan ili prekogranično pružanje usluga, što može uključivati ukidanje ili izmjene određenih ograničenja iz popisa rezervi koje se primjenjuju u Poljskoj, mogu se primijeniti u okviru ugovorâ o trgovini i plovidbi.

U PT: Zadržano pravo odustajanja od primjene uvjeta u pogledu državljanstva za obavljanje određenih djelatnosti i zanimanja fizičkih osoba koje pružaju usluge za zemlje u kojima je portugalski službeni jezik (Angola, Brazil, Cabo Verde, Gvineja Bisau, Ekvatorska Gvineja, Mozambik, Sveti Toma i Prinsipe i Timor-Leste).

(e) Oružje, streljivo i vojni materijal

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

U EU: Proizvodnja ili distribucija oružja, streljiva i vojnog materijala ili trgovina njima.

Ratni materijal ograničen je na bilo koji proizvod koji je namijenjen i izrađen isključivo za vojnu upotrebu u vezi s ratovanjem ili obranom.

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge – osim zdravstvenih usluga

Sektor:	Profesionalne usluge – pravne usluge; usluge javnih bilježnika i sudskih izvršitelja; računovodstvene i knjigovodstvene usluge; revizorske usluge, usluge poreznog savjetovanja; arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja, inženjerske usluge i integrirane inženjerske usluge
Industrijska klasifikacija:	CPC 861 (dio), 87902 (dio), 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, 879 (dio)
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Opis:	

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Pravne usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

EU, osim SE: Pružanje usluga pravnog savjetovanja te izdavanja pravnih potvrda, dokumentacije i ovjeravanja koje pružaju pravnici kojima su povjerene javne funkcije, primjerice bilježnici, *huissiers de justice* ili drugi *officiers publics et ministériels*, te mjere koje se odnose na usluge koje pružaju sudski izvršitelji koje imenuje vlada službenim aktom (CPC 861 (dio), 87902 (dio)).

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

U BG: Puni nacionalni tretman u pogledu osnivanja i upravljanja društvima te u pogledu pružanja usluga može se primijeniti samo na društva koja su osnovana u zemljama s kojima su sklopljeni odnosno s kojima će se sklopiti povlašteni sporazumi te na državljane tih zemalja (CPC 861 (dio)).

U LT: Odvjetnici iz trećih zemalja mogu sudjelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s međunarodnim sporazumima (CPC 861 (dio)), uključujući posebne odredbe o zastupanju pred sudovima.

(b) Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 8621 osim revizorskih usluga, 86213, 86219, 86220)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U HU: Prekogranično pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga.

Postojeće mjere:

HU: Zakon C. iz 2000.; i Zakon LXXV. iz 2007.

(c) Usluge revizije (CPC 86211 i 86212 osim računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U BG: Neovisne financijske revizije moraju provoditi registrirani revizori koji su članovi Instituta ovlaštenih javnih računovođa. Podložno načelu reciprociteta, Institut ovlaštenih javnih računovođa dužan je registrirati revizorske subjekte iz Ujedinjene Kraljevine ili treće zemlje nakon što mu dostave dokaze o sljedećem:

- (a) tri četvrtine članova upravljačkih tijela i registriranih revizora koji provode reviziju u ime subjekta zadovoljavaju zahtjeve istovjetne zahtjevima za bugarske revizore te su uspješno položili ispite kojima su to potvrdili;
- (b) revizorski subjekt provodi neovisne financijske revizije u skladu s uvjetima za neovisnost i objektivnost; i

- (c) revizorski subjekt na svojim internetskim stranicama objavljuje godišnje izvješće o transparentnosti ili na istovjetan način ispunjava uvjete za objavljivanje ako provodi revizije subjekata od javnog interesa.

Postojeće mjere:

BG: Zakon o neovisnoj financijskoj reviziji.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U CZ: Samo ona pravna osoba u kojoj je najmanje 60 % udjela u kapitalu ili glasačkih prava rezervirano za državljane Češke ili država članica EU-a ovlaštena je za obavljanje revizija u Češkoj.

Postojeće mjere:

CZ: Zakon od 14. travnja 2009. br. 93/2009 zb., o revizorima.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U HU: Prekogranično pružanje revizorskih usluga.

Postojeće mjere:

HU: Zakon C. iz 2000.; i Zakon LXXV. iz 2007.

U PT: Prekogranično pružanje revizorskih usluga.

(d) Arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja (CPC 8674)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U HR: Prekogranično pružanje usluga urbanističkog planiranja.

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge – zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda

Sektor: Profesionalne zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti

Industrijska klasifikacija: CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Medicinske i stomatološke usluge; usluge primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta, psihologa i paramedicinskog osoblja (CPC 63211, 85201, 9312, CPC 9319, CPC 932)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu i nacionalni tretman:

U FI: Pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge, usluge primalja, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja te usluge psihologa, osim usluga koje pružaju medicinske sestre (CPC 9312, 93191).

Postojeće mjere:

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (Zakon o privatnoj zdravstvenoj zaštiti) (152/1990).

U BG: Pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge, usluge medicinskih sestara, primalja, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja te usluge psihologa (CPC 9312, 9319 (dio)).

Postojeće mjere:

BG: Zakon o medicinskim ustanovama, Zakon o profesionalnoj organizaciji medicinskih sestara, primalja te udruženih liječnika specijalista.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu i nacionalni tretman:

U CZ, MT: Pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi, te drugih povezanih usluga (CPC 9312, 9319 (dio)).

Postojeće mjere:

CZ: Zakon br. 296/2008, zb., o zaštiti kvalitete i sigurnosti ljudskog tkiva i stanica namijenjenih za upotrebu u humanoj medicini (Zakon o ljudskom tkivu i stanicama); Zakon br. 378/2007 zb., o farmaceutskim proizvodima i o izmjeni određenih povezanih zakona (Zakon o farmaceutskim proizvodima); Zakon br. 268/2014, zb. o medicinskim uređajima i izmjeni Zakona br. 634/2004, zb. o administrativnim naknadama, kako je naknadno izmijenjen; Zakon 285/2002 zb., o darivanju, uzimanju i transplantaciji tkiva i organa te o izmjeni određenih zakona (Zakon o transplantaciji). Zakon br. 372/2011 zb. o zdravstvenim uslugama i uvjetima njihova pružanja. Zakon br. 373/2011, zb., o posebnim zdravstvenim uslugama).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU, osim NL i SE: Za pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi, obvezno je boravište. Te usluge mogu pružati samo fizičke osobe koje su fizički prisutne na području Europske unije (CPC 9312, 93191 (dio)).

U BE: Prekogranično pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge te usluge primalja i usluge medicinskih sestara, fizioterapeuta, psihologa i paramedicinskog osoblja. (CPC 85201 (dio), 9312, 93191 (dio)).

U PT: (Odnosi se i na tretman najpovlaštenije nacije) Za profesije fizioterapeuta, paramedicinskog osoblja i podijataru strani državljani mogu dobiti odobrenje za obavljanje na temelju reciprociteta.

(b) Veterinarske usluge (CPC 932)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BG: Veterinarske klinike mogu osnovati fizičke ili pravne osobe.

Obavljanje veterinarskih djelatnosti dopušteno je samo državljanima države članice EGP-a i osobama sa stalnim boravištem (za osobe sa stalnim boravištem obvezna je fizička prisutnost).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BE, LV: Prekogranično pružanje veterinarskih usluga.

- (c) Maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti (CPC 63211)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

EU, osim EL, IE, LU, LT i NL: Ograničenje broja dobavljača kojima je dopušteno pružati određenu uslugu u određenoj lokalnoj zoni ili na određenom lokalnom području na nediskriminirajućoj osnovi. U tu bi se svrhu moglo primjenjivati ispitivanje gospodarskih potreba, uzimajući u obzir čimbenike kao što su broj postojećih objekata i učinak na njih, prometna infrastruktura, gustoća naseljenosti te geografska rasprostranjenost.

EU, osim BE, BG, EE, ES, IE i IT: Naručivanje poštom moguće je samo iz država članica EGP-a, stoga je za maloprodaju farmaceutskih proizvoda i određenih medicinskih proizvoda široj javnosti u Uniji obvezan poslovni nastan u bilo kojoj od tih zemalja.

U CZ: Maloprodaja je moguća samo iz država članica.

U BE: Maloprodaju farmaceutskih i posebnih medicinskih proizvoda mogu obavljati samo ljekarne s poslovnim nastanom u Belgiji.

U BG, EE, ES, IT i LT: Prekogranična maloprodaja farmaceutskih proizvoda.

U IE i LT: Prekogranična prodaja farmaceutskih proizvoda koji se izdaju na recept.

U PL: Posrednici u trgovini lijekovima moraju biti registrirani i imati boravište ili registrirano sjedište na državnom području Republike Poljske.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FI: Maloprodaja farmaceutskih proizvoda te medicinske i ortopedske robe

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U SE: Maloprodaja farmaceutskih proizvoda i osiguravanje farmaceutskih proizvoda za opću javnost.

Postojeće mjere:

AT: Arzneimittelgesetz (Zakon o lijekovima), BGBl. br. 185/1983, kako je izmijenjen, članci 57., 59., 59.a; i Medizinproduktegesetz (Zakon o medicinskim proizvodima), BGBl. br. 657/1996, kako je izmijenjen, članak 99.

BE: Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens; i Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé.

CZ: Zakon br. 378/2007, zb., o farmaceutskim proizvodima, kako je izmijenjen; i Zakon br. 372/2011, zb., o zdravstvenim uslugama, kako je izmijenjen.

FI: Lääkelaki (Zakon o lijekovima) (395/1987).

PL: Zakon o lekarnictwie, članak 73.a (Službeni list iz 2020., točka. 944., 1493.).

SE: Zakon o trgovini farmaceutskim proizvodima (2009:336);

Uredba o trgovini farmaceutskim proizvodima (2009:659); i

Švedska agencija za medicinske proizvode donijela je dodatne propise, pojedinosti su dostupne na (LVFS 2009:9).

Rezerva br. 4 – Poslovne usluge – usluge istraživanja i razvoja

Sektor: Usluge istraživanja i razvoja

Industrijska klasifikacija: CPC 851, 852, 853

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U RO: Prekogranično pružanje usluga istraživanja i razvoja.

Postojeće mjere:

RO: Vladina uredba br. 6 / 2011;

Uredba ministra obrazovanja i istraživanja br. 3548 / 2006; i Vladina odluka br. 134/2011.

Rezerva br. 5 – Poslovne usluge – usluge poslovanja nekretninama

Sektor: Usluge povezane s nekretninama

Industrijska klasifikacija: CPC 821, 822

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U CZ i HU: Prekogranično pružanje usluga.

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge – usluge najma ili zakupa

Sektor: Usluge najma/davanja u zakup bez rukovatelja

Industrijska klasifikacija: CPC 832

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U BE i FR: Prekogranično pružanje usluga zakupa ili najma osobnih i kućanskih artikala bez rukovatelja.

Rezerva br. 7 – Poslovne usluge – usluge agencija za naplatu i usluge kreditnog izvješćivanja

Sektor: Usluge agencija za naplatu, usluge kreditnog izvješćivanja

Industrijska klasifikacija: CPC 87901, 87902

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

EU, osim ES, LV i SE, u pogledu pružanja usluga agencija za naplatu i usluga kreditnog izvješćivanja.

Rezerva br. 8 – Poslovne usluge – usluge posredovanja

Sektor – podsektor Poslovne usluge – usluge posredovanja

Industrijska klasifikacija: CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i
u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim HU i SE: Usluge pronalaženja pomoćnog osoblja u domaćinstvu, drugih komercijalnih ili industrijskih radnika, sestrinskog i drugog osoblja (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

U BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: Usluge traženja izvršnog osoblja (CPC 87201).

U AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV MT, PL, PT, RO, SI i SK: Usluge posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja (CPC 87202).

U AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: Usluge pronalaženja pomoćnog uredskog osoblja (CPC 87203).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim BE, HU i SE: Prekogranično pružanje usluga posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja (CPC 87202).

U IE: Prekogranično pružanje usluge angažiranja rukovodećeg osoblja (CPC 87201).

U FR, IE, IT i NL: Prekogranično pružanje usluga uredskog osoblja (CPC 87203).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U DE: Ograničenje broja pružatelja usluga posredovanja u zapošljavanju.

U ES: Ograničenje broja pružatelja usluga angažiranja rukovodećeg osoblja i usluga posredovanja u zapošljavanju (CPC 87201, 87202).

U FR: Te usluge mogu podlijevati državnom monopolu (CPC 87202).

U IT: Ograničenje broja pružatelja usluga angažiranja uredskog osoblja (CPC 87203).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U DE: Savezno ministarstvo rada i socijalnih poslova može izdati uredbu o posredovanju u zapošljavanju i zapošljavanju osoba koje nemaju boravište u Europskoj uniji ili EGP-u za određene djelatnosti (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209).

Postojeće mjere:

AT: Članci 97. i 135. austrijskog Zakona o trgovini (Gewerbeordnung), Savezni službeni list br. 194/1994 kako je izmijenjen; i

Zakon o privremenom zapošljavanju (Arbeitskräfteüberlassungsgesetz, AÜG), Savezni službeni list br. 196/1988, kako je izmijenjen.

BG: Zakon o socijalnoj sigurnosti, članci 26., 27., 27.a i 28.

CY: Zakon o privatnim agencijama za zapošljavanje br. 126(I)/2012, kako je izmijenjen.

CZ: Zakon o zapošljavanju (435/2004).

DE: Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG);

Sozialgesetzbuch Drittes Buch (SGB XI; Socijalni zakonik, svezak treći) – Promicanje zapošljavanja;

Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern (BeschV; Pravilnik o zapošljavanju stranaca).

DK: Članci 8.a–8.f Uredbe sa zakonskom snagom br. 73 od 17. siječnja 2014. i navedeno u Uredbi br. 228 od 7. ožujka 2013. (zapošljavanje pomoraca); i Zakon o radnim dozvolama iz 2006. S1(2) i (3).

EL: Zakon 4052/2012 (Službeni list vlade 41 A), kako su neke njegove odredbe izmijenjene Zakonom br. 4093/2012 (Službeni list vlade 222 A).

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia, artículo 117 (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

FI: Laki julkisesta työvoima-ja yrittyspalvelusta (Zakon o javnoj službi za zapošljavanje i poduzetništvo) (916/2012).

HR: Zakon o tržištu rada (NN 118/18, 32/20)

Zakon o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19)

Zakon o strancima (NN 130/11, 74/13, 67/17, 46/18, 53/20)

IE: Zakon o radnim dozvolama iz 2006. S1(2) i (3).

IT: Zakonodavni dekret 276/2003, članci 4. i 5.

LT: Zakonik Republike Litve o radu odobren Zakonom br. XII-2603 od 14. rujna 2016.,
Zakon Republike Litve o pravnom statusu stranaca od 29. travnja 2004. br. IX-2206, kako je zadnje
izmijenjen 3.12.2019. br. XIII-2582.

LU: Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi
(Zakon od 18. siječnja 2012. o osnivanju agencije za razvoj zapošljavanja (ADEM)).

MT: Zakon o službama za zapošljavanje i osposobljavanje (poglavlje 343.) (članci 23.–25.); i
Propisi o agencijama za zapošljavanje (S.L. 343.24).

PL: Članak 18. Zakona od 20. travnja 2004. o promicanju zapošljavanja i ustanovama tržišta rada
(Dz. U. iz 2015., točka 149., kako je izmijenjena).

PT: Uredba sa zakonskom snagom br. 260/2009 od 25. rujna, kako je izmijenjena Zakonom
br. 5/2014 od 12. veljače (pristup uslugama agencija za posredovanje u zapošljavanju i pružanje tih
usluga).

RO: Zakon br. 156/2000 o zaštiti rumunjskih državljana koji rade u inozemstvu, kako je ponovno objavljen, i Odluka Vlade br. 384/2001 o odobrenju metodoloških standarda za primjenu Zakona br. 156/2000, s naknadnim izmjenama;

Pravilnik Vlade br. 277/2002, kako je izmijenjen Pravilnikom Vlade br. 790/2004 i Pravilnikom Vlade br. 1122/2010; i

Zakon br. 53/2003 – Zakonik o radu, kako je ponovno objavljen, s naknadnim izmjenama i dodatkom te Odluka Vlade br. 1256/2011 o uvjetima rada i postupku odobrenja agencija za privremeno zapošljavanje.

SI: Zakon o regulaciji tržišta rada (Službeni list Republike Slovenije, br. 80/2010, 21/2013, 63/2013, 55/2017); i Zakon o zapošljavanju, samozapošljavanju i radu stranaca – ZZSDT (Službeni list Republike Slovenije, br. 47/2015), ZZSDT-UPB2 (Službeni list Republike Slovenije, br. 1 /2018).

SK: Zakon 5/2004 o službama za zapošljavanje; i Zakon 455/1991 o trgovinskim dozvolama.

Rezerva br. 9 – Poslovne usluge – usluge zaštite i istražne usluge

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – usluge zaštite i istražne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305, 87309

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Sigurnosne usluge (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG, CY, CZ, EE, ES, LT, LV, MT, PL, RO, SI i SK: Pružanje sigurnosnih usluga.

U DK, HR i HU: Pružanje usluga u sljedećim podsektorima: zaštitarske usluge (CPC 87305) u HR i HU, savjetodavne usluge u pogledu sigurnosti (CPC 87302) u HR, zaštitarska služba zračnih luka (CPC 87305 (dio)) u DK i usluge oklopnih vozila (CPC 87304) u HU.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: Obvezno je državljanstvo države članice za članove upravnih odbora poduzeća i pravnih osoba koje pružaju zaštitarske i sigurnosne usluge (87305) te konzultantske usluge i usluge obuke povezane sa sigurnosnim uslugama (87302). Članovi više uprave društava koja pružaju savjetodavne usluge povezane sa zaštitarskim i sigurnosnim uslugama moraju imati boravište i državljanstvo države članice.

U FI: Dozvole za pružanje sigurnosnih usluga mogu se dodijeliti samo fizičkim osobama koje imaju boravište u EGP-u ili pravnim osobama s poslovnim nastanom u EGP-u.

U ES: Prekogranično pružanje sigurnosnih usluga. Postoje zahtjevi u pogledu državljanstva za privatno zaštitarsko osoblje.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BE, FI, FR i PT: Stranim pružateljima sigurnosnih usluga nije dopušteno prekogranično pružanje tih usluga. Državljanstvo je uvjet za specijalizirano osoblje u PT i za glavne direktore i direktore u FR.

Postojeće mjere:

BE: Loi réglementant la sécurité privée et particulière, 2 octobre 2017

BG: Zakon o zaštitarskim djelatnostima u privatnom sektoru.

CZ: Zakon o trgovinskim dozvolama.

DK: Uredba o zaštiti zračnog prijevoza.

FI: Laki yksityisistä turvallisuukspalveluista 282/2002 (Zakon o privatnim sigurnosnim uslugama).

LT: Zakon o osiguranju osoba i imovine od 8. srpnja 2004. br. IX-2327.

LV: Zakon o zaštitarskim djelatnostima (odjeljci 6., 7. i 14.).

PL: Zakon od 22. kolovoza 1997. o zaštiti osoba i imovine (Službeni list iz 2016., točka 1432. kako je izmijenjena).

PT: Zakon 34/2013, izmijenjen Zakonom 46/2019, 16. svibnja; i Pravilnik 273/2013, izmijenjen Odlukom 106/2015, 13. travnja.

SI: Zakon o zasebnem varovanju (Zakon o privatnim sigurnosnim uslugama).

(b) Istražne usluge (CPC 87301)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU, osim AT i SE: Pružanje istražnih usluga.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U LT i PT: Istražne usluge podliježu državnom monopolu.

Rezerva br. 10 – Poslovne usluge – ostale poslovne usluge

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – ostale poslovne usluge (usluge pismenog i usmenog prevođenja, usluge umnožavanja, usluge povezane s distribucijom energije i usluge povezane s proizvodnjom)

Industrijska klasifikacija: CPC 87905, 87904, 884, 887

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Usluge usmenog i pismenog prevođenja (CPC 87905)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U HR: Prekogranično pružanje usluga pismenog i usmenog prevođenja službenih dokumenata.

(b) Usluge umnožavanja (CPC 87904)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U HU: Prekogranično pružanje usluga umnožavanja.

(c) Usluge povezane s distribucijom energije i usluge povezane s proizvodnjom (CPC 884 (dio), 887 osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U HU: Usluge povezane s distribucijom energije i prekogranično pružanje usluga povezanih s proizvodnjom, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga koje se odnose na te sektore.

(d) Održavanje i popravak plovila, opreme za željeznički prijevoz te zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 86764 (dio), CPC 86769, CPC 8868)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim DE, EE i HU: Prekogranično pružanje usluga održavanja i popravka opreme za željeznički prijevoz.

U EU, osim CZ, EE, HU, LU i SK: Prekogranično pružanje usluga održavanja i popravka plovila za prijevoz unutarnjim putovima.

U EU, osim EE, HU i LV: Prekogranično pružanje usluga održavanja i popravka pomorskih plovila.

U EU, osim AT, EE, HU, LV, i PL: Prekogranično pružanje usluga održavanja i popravka zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 86764 (dio), 86769, 8868)

U EU: Prekogranično pružanje usluga obveznog nadzora i certifikacije brodova.

Postojeće mjere:

EU: Uredba (EZ) br. 391/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

(e) Ostale poslovne usluge povezane sa zrakoplovstvom

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

¹ Uredba (EZ) br. 391/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o zajedničkim pravilima i normama za organizacije koje obavljaju pregled i nadzor brodova (SL EU L 131, 28.5.2009., str. 11.).

EU: Osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u pogledu sljedećih usluga:

- (a) usluge prodaje i stavljanja na tržište usluga zračnog prijevoza;
- (b) usluge računalnog sustava rezervacija (CRS);
- (c) održavanje i popravak zrakoplova i njihovih dijelova;
- (d) najam ili zakup zrakoplova bez posade.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U DE, FR: Gašenje požara iz zraka, letačko osposobljavanje, zaprašivanje, izmjera, kartiranje, fotografiranje i druge poljoprivredne, industrijske i inspeksijske usluge iz zraka.

U FI, SE: Gašenje požara iz zraka

Rezerva br. 11 – Telekomunikacije

Sektor: Usluge prijenosa radiodifuzije s pomoću satelita

Industrijska klasifikacija:

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U BE: Usluge prijenosa radiodifuzije s pomoću satelita

Rezerva br. 12 – Građevinarstvo

Sektor: Građevinske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 51

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U LT: Pravo izrade projektne dokumentacije za građevinske radove od iznimnog značaja dodjeljuje se samo projektnim poduzećima registriranim u Litvi ili stranim projektnim poduzećima koja su za obavljanje tih djelatnosti dobila odobrenje ustanove koju je ovlastila vlada. Pravo za obavljanje tehničkih djelatnosti u glavnim područjima građevinarstva može se dodijeliti osobi koja nije iz Litve, ali koja je dobila odobrenje ustanove koju je ovlastila litavska vlada.

Rezerva br. 13 – Usluge distribucije

Sektor: Usluge distribucije

Industrijska klasifikacija: CPC 62117, 62251, 8929, 62112 (dio), 62226, 631 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Distribucija farmaceutskih proizvoda

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Prekogranična veleprodajna distribucija farmaceutskih proizvoda (CPC 62251).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FI: Distribucija farmaceutskih proizvoda (CPC 62117, 62251, 8929).

Postojeće mjere:

BG: Zakon o lijekovima u humanoj medicini, Zakon o medicinskim proizvodima.

FI: Lääkelaki (Zakon o lijekovima) (395/1987).

(b) Distribucija alkoholnih pića

U FI: Distribucija alkoholnih pića (CPC 62112 (dio), 62226, 63107, 8929).

Postojeće mjere:

FI: Alkoholilaki (Zakon o alkoholu) (1102/2017).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U SE: Uvođenje monopola na maloprodaju likera, vina i piva (osim bezalkoholnog piva).

Trenutačno Systembolaget AB ima takav državni monopol na maloprodaju likera, vina i piva (osim bezalkoholnog piva). Alkoholnim pićima smatraju se pića s udjelom alkohola većim od 2,25 %.

Pivo mora imati udio alkohola veći od 3,5 % (CPC 631 (dio)).

Postojeće mjere:

SE: Zakon o alkoholu (2010:1622).

(c) Ostala distribucija (CPC 621 (dio), 62228, 62251, 62271, 62272 (dio), 62276, 63108, 6329 (dio))

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Veleprodajna distribucija kemijskih proizvoda, plemenitih metala i dragog kamenja, medicinskih tvari i proizvoda i predmeta za medicinsku upotrebu; duhana i duhanskih proizvoda te alkoholnih pića.

Bugarska zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na usluge koje pružaju posrednici u trgovini robom.

Postojeće mjere:

U BG: Zakon o lijekovima u humanoj medicini;

Zakon o medicinskim proizvodima;

Zakon o veterinarstvu;

Zakon o zabrani kemijskog oružja te o nadzoru nad toksičnim kemijskim tvarima i njihovim prekursorima;

Zakon o duhanu i duhanskim proizvodima. Zakon o trošarinama i trošarinskim skladištima i

Zakon o vinu i jakim alkoholnim pićima.

Rezerva br. 14 – Obrazovne usluge

Sektor: Obrazovne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 92

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Obrazovne usluge koje se financiraju iz javnih izvora ili potporama države u bilo kojem obliku. Ako je stranim pružateljima usluga dopušteno pružanje obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, sudjelovanje privatnih subjekata u obrazovnom sustavu može podlijegati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi.

EU, osim CZ, NL, SE i SK: U pogledu pružanja ostalih obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, odnosno osim onih koje su svrstane među usluge osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te usluga obrazovanja odraslih (CPC 929).

U CY, FI, MT i RO: Pružanje usluga osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja te usluga obrazovanja odraslih financiranih iz privatnih izvora (CPC 921, 922, 924).

U AT, BG, CY, FI, MT i RO: Pružanje usluga visokog obrazovanja financiranih iz privatnih izvora (CPC 923).

U CZ i SK: Većina članova upravnog odbora ustanove koja pruža obrazovne usluge financirane iz privatnih izvora mora imati državljanstvo te zemlje (CPC 921, 922, 923 za SK osim 92310 i 924).

U SI: Samo slovenske fizičke ili pravne osobe mogu osnovati osnovne škole financirane iz privatnih izvora. Pružatelj usluge mora osnovati registrirano sjedište ili podružnicu. Većina članova upravnog odbora u srednjim školama ili visokim učilištima financiranima iz privatnih izvora moraju biti slovenski državljani (CPC 922, 923).

U SE: Pružatelji obrazovnih usluga kojima su tijela javne vlasti izdala odobrenje za pružanje tih usluga. Ova se rezerva primjenjuje na pružatelje obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora koji primaju neku potporu države, među ostalim na pružatelje obrazovnih usluga koje je priznala država, koji su pod državnim nadzorom ili koji pružaju obrazovanje u okviru kojeg je moguće dobiti potporu za obrazovanje (CPC 92).

U SK: Pružatelji svih obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, osim usluga u području tehničkog i strukovnog obrazovanja nakon srednjoškolskog, moraju imati boravište u EGP-u. Može se primijeniti ispitivanje gospodarskih potreba i lokalna tijela vlasti mogu ograničiti broj škola koje se osnivaju (CPC 921, 922, 923 osim 92310, 924).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BG, IT i SI: Ograničenje prekograničnog pružanja usluga u području osnovnoškolskog obrazovanja financiranih iz privatnih izvora (CPC 921).

U BG i IT: Ograničenje prekograničnog pružanja usluga u području srednjoškolskog obrazovanja financiranih iz privatnih izvora (CPC 922).

U AT: Ograničenje prekograničnog pružanja usluga u području obrazovanja odraslih financiranih iz privatnih izvora putem radijskog ili televizijskog emitiranja (CPC 924).

Postojeće mjere:

BG: Zakon o javnom obrazovanju, članak 12.;

Zakon o visokom obrazovanju, stavak 4. dodatnih odredaba; i Zakon o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, članak 22.

FI: Perusopetuslaki (Zakon o osnovnoškolskom obrazovanju) (628/1998);

Lukiolaki (Zakon o općem srednjoškolskom obrazovanju) (629/1998);

Laki ammatillisesta koulutuksesta (Zakon o strukovnom osposobljavanju i obrazovanju) (630/1998);

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (Zakon o strukovnom obrazovanju odraslih) (631/1998);

Ammattikorkeakoululaki (Zakon o veleučilištima i visokim školama) (351/2003); i Yliopistolaki (Zakon o sveučilištima) (558/2009).

IT: Kraljevski dekret 1592/1933 (Zakon o srednjoškolskom obrazovanju);

Zakon 243/1991 (Povremeni javni doprinosi privatnim sveučilištima);

Rezolucija 20/2003 CNVSU-a (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario); i

Dekret predsjednika Republike 25/1998.

SK: Zakon 245/2008 o obrazovanju;

Zakon 131/2002 o sveučilištima; i

Zakon 596/2003 o javnom upravljanju obrazovanjem i školskoj samoupravi.

Rezerva br. 15 – Usluge u području okoliša

Sektor – podsektor: Usluge u području okoliša – gospodarenje otpadom i tlom

Industrijska klasifikacija: CPC 9401, 9402, 9403, 94060

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U DE: Pružanje usluga gospodarenja otpadom, osim savjetodavnih usluga, te usluga koje se odnose na zaštitu tla i upravljanje kontaminiranim tlom, osim usluga savjetovanja.

Rezerva br. 16 – Financijske usluge

Sektor: Financijske usluge

Industrijska klasifikacija: Nije primjenjivo.

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Sve financijske usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

EU: Pravo da od pružatelja financijske usluge, osim od podružnice, zahtijeva da u državi članici uspostavi poslovni nastan u određenom pravnom obliku i na nediskriminirajućoj osnovi.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Pravo donijeti ili zadržati mjeru koja se odnosi na prekogranično pružanje financijskih usluga, osim onih navedenih u nastavku.

U EU (osim BE, CY, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI):

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) i izravno posredovanje u osiguranju za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:
 - a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i
 - b. robom u međunarodnom provozu;
- ii. reosiguranje i retrocesija;
- iii. pomoćne osigurateljne usluge;

- iv. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezanih računalnih programa od strane pružatelja drugih financijskih usluga; i
- v. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

U BE:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) i izravno posredovanje u osiguranju za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:
 - a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i
 - b. robom u međunarodnom provozu;
- ii. reosiguranje i retrocesija;
- iii. pomoćne osigurateljne usluge;

- iv. pružanje i prijenos financijskih informacija i obrada financijskih podataka i dobava povezanog softvera od strane dobavljača drugih financijskih usluga.

U CY:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:
 - a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i
 - b. robom u međunarodnom provozu;
- ii. posredovanje u osiguranju;
- iii. reosiguranje i retrocesija;
- iv. pomoćne osigurateljne usluge;
- v. trgovanje prenosivim vrijednosnim papirima za vlastiti račun ili za račun klijenta, na burzi, izvanburzovnom tržištu ili na neki drugi način;

- vi. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezanih računalnih programa od strane pružatelja drugih financijskih usluga; i
- vii. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

U EE:

- i. neposredno osiguranje (uključujući suosiguranje);
- ii. reosiguranje i retrocesija;
- iii. posredovanje u osiguranju;
- iv. pomoćne osigurateljne usluge;
- v. prihvaćanje depozita;
- vi. sve vrste kreditiranja;
- vii. financijski leasing;
- viii. sve usluge plaćanja i prijenosa novca; jamstva i obveze;

- ix. trgovanje za vlastiti račun ili za račun klijenta, na burzi ili izvanburzovnom tržištu;
- x. sudjelovanje u izdanjima svih vrsta vrijednosnih papira, uključujući njihovu (javnu ili privatnu) kupnju i plasman u svojstvu agenta te pružanje usluga povezanih s takvim izdanjima;
- xi. brokerske novčane poslove;
- xii. upravljanje imovinom, npr. upravljanje gotovinom ili portfeljem, svi oblici upravljanja zajedničkim ulaganjima, usluge skrbništva, usluge pohrane i fiducijarne usluge;
- xiii. usluge namire i klirinške usluge za financijsku imovinu, uključujući vrijednosne papire, financijske izvedenice i druge prenosive instrumente;
- xiv. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezane programske opreme; i
- xv. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

U LT:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:

- a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i
 - b. robom u međunarodnom provozu;
- ii. reosiguranje i retrocesija;
 - iii. pomoćne osigurateljne usluge;
 - iv. prihvaćanje depozita;
 - v. sve vrste kreditiranja;
 - vi. financijski leasing;
 - vii. sve usluge plaćanja i prijenosa novca; jamstva i obveze;
 - viii. trgovanje za vlastiti račun ili za račun klijenta, na burzi ili izvanburzovnom tržištu;
 - ix. sudjelovanje u izdanjima svih vrsta vrijednosnih papira, uključujući njihovu (javnu ili privatnu) kupnju i plasman u svojstvu agenta te pružanje usluga povezanih s takvim izdanjima;

- x. brokerske novčane poslove;
- xi. upravljanje imovinom, npr. upravljanje gotovinom ili portfeljem, svi oblici upravljanja zajedničkim ulaganjima, usluge skrbništva, usluge pohrane i fiducijarne usluge;
- xii. usluge namire i klirinške usluge za financijsku imovinu, uključujući vrijednosne papire, financijske izvedenice i druge prenosive instrumente;
- xiii. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezane programske opreme; i
- xiv. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

U LV:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:
 - a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i
 - b. robom u međunarodnom provozu;

- ii. reosiguranje i retrocesija;
- iii. pomoćne osigurateljne usluge;
- iv. sudjelovanje u izdanjima svih vrsta vrijednosnih papira, uključujući njihovu (javnu ili privatnu) kupnju i plasman u svojstvu agenta te pružanje usluga povezanih s takvim izdanjima;
- v. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezanih računalnih programa od strane pružatelja drugih financijskih usluga; i
- vi. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

U MT:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:
 - a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i

- b. robom u međunarodnom provozu;
- ii. reosiguranje i retrocesija;
- iii. pomoćne osigurateljne usluge;
- iv. prihvaćanje depozita;
- v. sve vrste kreditiranja;
- vi. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezanih računalnih programa od strane pružatelja drugih financijskih usluga; i
- vii. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

U PL:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) za osiguranje od rizika povezanih s robom u međunarodnoj trgovini;
- ii. reosiguranje i retrocesija rizika povezanih s robom u međunarodnoj trgovini;

- iii. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje i retrocesiju) i izravno posredovanje u osiguranju za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:
 - a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i
 - b. robom u međunarodnom provozu;
- iv. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezanih računalnih programa od strane pružatelja drugih financijskih usluga; i
- v. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

U RO:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) i izravno posredovanje u osiguranju za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:

- a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i
 - b. robom u međunarodnom provozu;
- ii. reosiguranje i retrocesija;
 - iii. pomoćne osigurateljne usluge;
 - iv. prihvaćanje depozita;
 - v. sve vrste kreditiranja;
 - vi. jamstva i obveze;
 - vii. brokerske novčane poslove;
 - viii. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezanih računalnih programa; i

- ix. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

U SI:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) i izravno posredovanje u osiguranju za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:
 - a. pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i
 - b. robom u međunarodnom provozu;
- ii. reosiguranje i retrocesija;
- iii. pomoćne osigurateljne usluge;
- iv. sve vrste kreditiranja;
- v. prihvaćanje jamstava i obveza stranih kreditnih institucija u domaćim pravnim subjektima i obrtima;

- vi. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezanih računalnih programa od strane pružatelja drugih financijskih usluga; i
- ix. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

(b) Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Prometno osiguranje koje pokriva robu, osiguranje vozila kao takvih te osiguranje od odgovornosti u vezi s rizicima koji se nalaze u Bugarskoj ne mogu neposredno ugovarati strana osiguravajuća društva.

U DE: Ako je strano osiguravajuće društvo osnovalo podružnicu u Njemačkoj, može ugovarati ugovore o osiguranju u Njemačkoj koji se odnose na međunarodni promet samo preko podružnice osnovane u Njemačkoj.

Postojeće mjere:

DE: Luftverkehrsgesetz (LuftVG); i
Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U ES: Za obavljanje zanimanja aktuara obvezno je boravište ili dvije godine iskustva.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U FI: Pružanje usluga posrednika u osiguranju podliježe stalnom mjestu poslovanja u EU-u.

Samo osiguravatelji s glavnim uredom u Europskoj uniji ili s podružnicom u Finskoj mogu nuditi usluge izravnog osiguranja, uključujući suosiguranje.

Postojeće mjere:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (Zakon o stranim osiguravajućim društvima) (398/1995);

Vakuutusyhtiöläki (Zakon o osiguravajućim društvima) (521/2008);

Laki vakuutusten tarjoamisesta (Zakon o distribuciji osiguranja) (234/2018).

U FR: Osiguranje od rizika povezanih s kopnenim prijevozom mogu ugovoriti samo osiguravajuća društva osnovana u Europskoj uniji.

Postojeće mjere:

FR: Code des assurances (Zakonik o osiguranju).

U HU: Samo pravne osobe iz Unije i podružnice registrirane u Mađarskoj mogu pružati usluge izravnog osiguranja.

Postojeće mjere:

HU: Zakon LX. iz 2003.

U IT: Prometno osiguranje koje pokriva robu, osiguranje vozila kao takvih i osiguranje od odgovornosti u vezi s rizicima koji se nalaze u Italiji mogu ugovarati samo osiguravajuća društva osnovana u Uniji, osim međunarodnog prijevoza koji uključuje uvoz u Italiju.

Prekogranično pružanje aktuarskih usluga.

Postojeće mjere:

IT: Članak 29. Zakonika o privatnom osiguranju (Zakonodavni dekret br. 209 od 7. rujna 2005.), Zakon 194/1942 o zanimanju aktuara.

U PT: Osiguranje u zračnom i pomorskom prijevozu koje se odnosi na robu, zrakoplove, trup i osiguranje od odgovornosti mogu ugovarati samo poduzeća i pravne osobe iz Europske unije. Samo fizičke osobe iz Europske unije ili poduzeća s poslovnim nastanom u Europskoj uniji mogu obavljati djelatnost posrednika za takve osiguravajuće poslove u Portugalu.

Postojeća mjera:

PT: Članak 3. Zakona 147/2015, članak 8. Zakona 7/2019.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman

U SK: Strani državljani mogu osnovati osiguravajuće društvo u obliku dioničkog društva ili mogu obavljati djelatnost osiguranja preko svojih podružnica s registriranim sjedištem u Slovačkoj. U oba slučaja odobrenje podliježe evaluaciji nadzornog tijela.

Postojeće mjere:

SK: Zakon 39/2015 o osiguranju.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U FI: Najmanje polovina članova upravnog odbora i nadzornog odbora te izvršni direktor osiguravajućeg društva koje pruža usluge obveznog mirovinskog osiguranja moraju imati boravište u EGP-u, osim ako nadležna tijela odobre izuzeće. Strani osiguravatelji ne mogu ishoditi dozvolu u Finskoj kao podružnica za pružanje usluga obveznog mirovinskog osiguranja. Najmanje jedan revizor mora imati trajno boravište u EGP-u.

Za ostala osiguravajuća društva obvezno je boravište u EGP-u za najmanje jednog člana upravnog odbora, nadzornog odbora i izvršnog direktora. Najmanje jedan revizor mora imati trajno boravište u EGP-u. Glavni zastupnik osiguravajućeg društva iz Ujedinjene Kraljevine mora imati boravište u Finskoj, osim ako se glavni ured društva nalazi u Europskoj uniji.

Postojeće mjere:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (Zakon o stranim osiguravajućim društvima) (398/1995);
Vakuutusyhtiöistä (Zakon o osiguravajućim društvima) (521/2008);
Laki vakuutusedustuksesta (Zakon o posredovanju u osiguranju) (570/2005);
Laki vakuutusten tarjoamisesta (Zakon o distribuciji osiguranja) (234/2018) i
Laki työeläkevakuutusyhtiöistä (Zakon o društvima koja pružaju usluge obveznog mirovinskog osiguranja) (354/1997).

(c) Bankarske i druge financijske usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

EU: Samo pravne osobe s registriranim sjedištem u Uniji mogu obavljati djelatnost depozitorija imovine investicijskih fondova. Za obavljanje djelatnosti upravljanja zajedničkim fondovima, uključujući otvorene investicijske fondove, te investicijskim društvima, ako je to dopušteno u okviru nacionalnog prava, obvezna je uspostava specijaliziranog društva za upravljanje koje ima glavni ured i registrirano sjedište u istoj državi članici.

Postojeće mjere:

EU: Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹; i
Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća².

U EE: Za prihvaćanje depozita obvezno je odobrenje estonskog tijela za financijski nadzor i registracija dioničkog društva, društva kćeri ili podružnice u skladu s estonskim zakonodavstvom.

Postojeće mjere:

EE: Krediidiasutuste seadus (Zakon o kreditnim institucijama), članci 206. i 21.

U SK: Investicijske usluge mogu pružati samo ona društva za upravljanje koja imaju pravni oblik dioničkog društva u kojem je vlasnički udio utvrđen zakonodavstvom.

Postojeće mjere:

SK: Zakon 566/2001 o vrijednosnim papirima i investicijskim uslugama; i Zakon 483/2001 o bankama.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

¹ Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL EU L 302, 17.11.2009., str. 32.).

² Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL EU L 174, 1.7.2011., str. 1.).

U FI: Najmanje jedan od osnivača, članova upravnog odbora ili članova nadzornog odbora odnosno izvršni direktor pružatelja bankarskih usluga i osoba s pravom potpisa u ime kreditne institucije moraju imati trajno boravište u EGP-u. Najmanje jedan revizor mora imati trajno boravište u EGP-u.

Postojeće mjere:

FI: Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (Zakon o komercijalnim bankama i drugim kreditnim institucijama u obliku društva s ograničenom odgovornošću) (1501/2001);

Säästöpankkilaki (1502/2001) (Zakon o štedionicama);

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (1504/2001) (Zakon o zadružnim bankama i drugim kreditnim institucijama u obliku zadružne banke);

Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978) (Zakon o društvima za hipotekarne kredite);

Maksulaitoslaki (297/2010) (Zakon o institucijama za platni promet);

Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa (298/2010) (Zakon o poslovanju stranih institucija za platni promet u Finskoj); i

Laki luottolaitostoiminnasta (Zakon o kreditnim institucijama) (121/2007).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U IT: Usluge financijskih savjetnika (*consulenti finanziari*). U obavljanju djelatnosti prodaje od vrata do vrata posrednici moraju koristiti ovlaštenog financijskog trgovca s boravištem na državnom području države članice.

Postojeće mjere:

IT: Članci 91.–111. Uredbe Državne komisije za trgovačka društva i burzu (Consob) o posrednicima (br. 16190 od 29. listopada 2007.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U LT: Samo banke s registriranim sjedištem ili podružnicom u Litvi koje imaju odobrenje za pružanje investicijskih usluga u EGP-u mogu obavljati djelatnost depozitorija imovine mirovinskih fondova. Barem jedan član uprave banke mora govoriti litavski.

Postojeće mjere:

LT: Zakon o bankama Republike Litve od 30. ožujka 2004. br. IX-2085, kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-729 od 16. studenoga 2017.;

Zakon Republike Litve o subjektima za zajednička ulaganja od 4. srpnja 2003. br. IX-1709, kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-1872 od 20. prosinca 2018.;

Zakon Republike Litve o dodatnom dobrovoljnom mirovinskom osiguranju od 3. lipnja 1999. br. VIII-1212 (kako je izmijenjen Zakonom br. XII-70 od 20. prosinca 2012.);

Zakon Republike Litve o platnom prometu od 5. lipnja 2003. br. IX-1596, kako je zadnje izmijenjen 17. listopada 2019. br. XIII-2488

Zakon Republike Litve o ustanovama za platni promet od 10. prosinca 2009. br. XI-549 (nova verzija zakona: br. XIII-1093 od 17. travnja 2018.)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U FI: Za usluge plaćanja može biti obvezno boravište ili domicil u Finskoj.

Rezerva br. 17 – Zdravstvene i socijalne usluge

Sektor: Zdravstvene i socijalne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 93, 931 osim 9312, 93191 (dio), 9311, 93192, 93193, 93199

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Zdravstvene usluge – bolničke usluge, usluge hitne pomoći, usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje (CPC 93, 931, osim 9312, 93191 (dio), 9311, 93192, 93193, 93199)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori:

EU: Za pružanje svih zdravstvenih usluga koje se financiraju iz javnih izvora ili potporama države u bilo kojem obliku.

U EU: Za sve zdravstvene usluge financirane iz privatnih izvora, osim bolničkih usluga, usluga hitne pomoći te usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga financiranih iz privatnih izvora. Sudjelovanje privatnih subjekata u privatno financiranoj zdravstvenoj mreži može podlijegati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi. Može se primijeniti ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih ustanova i učinak na njih, prometna infrastruktura, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta.

Ova se rezerva ne odnosi na pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi; one su obuhvaćene drugim rezervama (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)).

U AT, PL i SI: Pružanje usluga hitne pomoći financiranih iz privatnih izvora (CPC 93192).

U BE: pružanje usluga hitne pomoći te usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga financiranih iz privatnih izvora (CPC 93192, 93193).

U BG, CY, CZ, FI, MT i SK: Pružanje bolničkih usluga, usluga hitne pomoći i usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga financiranih iz privatnih izvora (CPC 9311, 93192, 93193).

U FI: Pružanje ostalih usluga zdravstvene zaštite (CPC 93199).

Postojeće mjere:

CZ: Zakon br. 372/2011, zb. o zdravstvenim uslugama i uvjetima njihova pružanja.

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (Zakon o privatnoj zdravstvenoj zaštiti) (152/1990).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata:

U DE: Pružanje usluga iz njemačkog sustava socijalne sigurnosti, u kojem usluge mogu pružati različita društva ili subjekti, a one uključuju elemente tržišnog natjecanja te se stoga ne ubrajaju u „usluge koje se isključivo obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti”. Odobravanje boljeg postupanja za pružanje zdravstvenih i socijalnih usluga u okviru bilateralnog trgovinskog sporazuma (CPC 93).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U DE: Vlasništvo u bolnicama kojima upravljaju njemačke vojne snage.

Nacionalizacija drugih ključnih bolnica financiranih iz privatnih izvora (CPC 93110).

U FR: Pružanje usluga laboratorijskih analiza i ispitivanja financiranih iz privatnih izvora.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FR: Pružanje usluga laboratorijskih analiza i ispitivanja financiranih iz privatnih izvora (CPC 9311 (dio)).

Postojeće mjere:

FR: Code de la Santé Publique (Zakonik o javnom zdravstvu)

(b) Zdravstvene i socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU, osim HU: Prekogranično pružanje zdravstvenih usluga, socijalnih usluga i djelatnosti ili usluga koje su dio javnog mirovinskog fonda ili obveznog sustava socijalne sigurnosti. Ova se rezerva ne odnosi na pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi; one su obuhvaćene drugim rezervama (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)).

U HU: Prekogranično pružanje svih bolničkih usluga, usluga hitne pomoći te usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje, osim bolničkih usluga, koje se financiraju iz javnih izvora (CPC 9311, 93192, 93193).

(c) Socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata:

EU: Pružanje svih socijalnih usluga koje se financiraju iz javnih izvora ili potporama države u bilo kojem obliku te djelatnosti ili usluge koje su dio javnog mirovinskog sustava ili obveznog sustava socijalne sigurnosti. Sudjelovanje privatnih subjekata u mreži socijalnih usluga financiranoj iz privatnih izvora a može podlijegati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi. Može se primijeniti ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih ustanova i učinak na njih, prometna infrastruktura, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta.

U BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT i PT: Pružanje socijalnih usluga financiranih iz privatnih izvora, osim usluga povezanih s lječilištima i odmaralištima te domovima za starije osobe.

U CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK, i SI: Pružanje socijalnih usluga financiranih iz privatnih izvora.

U DE: Njemački sustav socijalne sigurnosti, u kojem usluge pružaju različita društva ili subjekti, a one uključuju elemente tržišnog natjecanja te se stoga možda ne ubrajaju u „usluge koje se isključivo obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti”.

Postojeće mjere:

FI: Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (Zakon o privatnim socijalnim uslugama) (922/2011).

IE: Zakon o zdravstvu iz 2004. (odjeljak 39.); i

Zakon o zdravstvu iz 1970. (kako je izmijenjen, odjeljak 61.A).

IT: Zakon 833/1978 o instituciji sustava javnog zdravstva;

Zakonodavni dekret 502/1992 o reorganizaciji regulative u području zdravstva; i Zakon 328/2000 o reformi socijalnih usluga.

Rezerva br. 18 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

Sektor: Usluge turističkih vodiča te zdravstvene i socijalne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 7472

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FR: Zahtjev državljanstva države članice za pružanje usluga turističkih vodiča.

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

U LT: Ako Ujedinjena Kraljevina litavskim državljanima dopusti pružanje usluga turističkih vodiča, i Litva će državljanima Ujedinjene Kraljevine dopustiti pružanje usluga turističkih vodiča pod istim uvjetima.

Rezerva br. 19 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Sektor: Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 962, 963, 9619, 964

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Usluge knjižnica, arhiva i muzeja te druge kulturne usluge (CPC 963)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU, osim AT i, u pogledu liberalizacije ulaganja, u LT: Pružanje usluga knjižnica, arhiva i muzeja te drugih kulturnih usluga.

U AT i LT: Za poslovni nastan može biti obvezna dozvola ili koncesija.

(b) Usluge zabavnog sadržaja, kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo i cirkusa (CPC 9619, 964 osim 96492)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

EU, osim AT i SE: Prekogranično pružanje usluga zabavnog sadržaja, uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa te diskoteka.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI i SK: U pogledu pružanja usluga zabavnog sadržaja, uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa te diskoteka.

U BG: Pružanje sljedećih usluga zabavnog sadržaja: usluga cirkusa, zabavnih parkova i sličnih atrakcija, usluga plesnih dvorana, diskoteka i učitelja plesa te drugih usluga zabavnog sadržaja.

U EE: Pružanje drugih usluga zabavnog sadržaja, osim usluga kinematografa.

U LT i LV: Pružanje svih usluga zabavnog sadržaja, osim usluga kinematografa.

U CY, CZ, LV, PL, RO i SK: Prekogranično pružanje sportskih i drugih rekreacijskih usluga.

(c) Usluge novinskih agencija (CPC 962)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FR: Strani udjeli u postojećim društvima koja objavljuju publikacije na francuskom jeziku ne smiju biti veći od 20 % udjela u kapitalu ili glasačkih prava društva. Na osnivanje novinskih agencija iz Ujedinjene Kraljevine primjenjuju se uvjeti utvrđeni domaćim propisima.

Osnivanje novinskih agencija od strane stranih ulagatelja podliježe načelu reciprociteta.

Postojeće mjere:

FR: Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse; i Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U HU: Za pružanje usluga novinskih agencija.

(d) Usluge kockarnica i kladionica (CPC 96492)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Pružanje usluga kockanja koje uključuju klađenje na uloge s novčanom vrijednosti u igrama na sreću, uključujući posebno lutrije, srećke, usluge kockanja u kockarnicama odnosno igraonicama ili licenciranim objektima, usluge klađenja, usluge binga te usluge kockanja kojima upravljaju dobrotvorne ustanove ili neprofitne organizacije koje ubiru prihode od tih usluga.

Rezerva br. 20 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge prijevoza

Sektor: Usluge prijevoza

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Pomorski prijevoz – sve ostale komercijalne djelatnosti koje se obavljaju brodom

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

EU: Državljanstvo članova posade plovila duge plovidbe ili unutarnje plovidbe.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori:

EU, osim LV i MT: Samo fizičke ili pravne osobe iz EU-a mogu registrirati plovilo i poslovati s flotom pod nacionalnom zastavom države poslovnog nastana (odnosi se na sve komercijalne pomorske aktivnosti broda duge plovidbe, uključujući ribolov, akvakulturu i usluge povezane s ribarstvom, međunarodni prijevoz putnika i tereta (CPC 721) te pomoćne usluge u pomorskom prijevozu).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U MT: Na pomorsku vezu između Malte i kontinentalne Europe preko Italije primjenjuju se isključiva prava (CPC 7213, 7214, 742 (dio), 745, 749 (dio)).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U SK: Strani ulagatelji moraju imati glavni ured u Slovačkoj kako bi mogli zatražiti dozvolu za pružanje usluge (CPC 722).

(b) Pomoćne usluge u pomorskom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Pružanje usluga peljarenja i pristajanja. Podrazumijeva se da, neovisno o kriterijima koji se mogu primjenjivati na registraciju brodova u državi članici EU-a, Unija zadržava pravo zahtijevati da samo brodovi registrirani u nacionalnim registrima država članica EU-a pružaju usluge peljarenja i pristajanja (CPC 7452).

EU, osim LT i LV: Samo plovila koja plovo pod zastavom države članice Europske unije mogu pružati usluge guranja i tegljenja (CPC 7214).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U LT: Samo pravne osobe iz Litve ili pravne osobe iz države članice Europske unije s podružnicom u Litvi koje imaju certifikat koji je izdala litavska Uprava za pomorsku sigurnost mogu pružati usluge peljarenja, pristajanja, guranja i tegljenja (CPC 7214, 7452).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: Usluge ukrcaja i iskrcaja tereta mogu pružati samo akreditirani zaposlenici koji imaju pravo rada u lukama utvrđenima kraljevskim dekretom (CPC 741).

Postojeće mjere:

BE: Zakon od 8. lipnja 1972. o uređenju lučkog rada;

Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des ports et fixant sa dénomination et sa compétence;

Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers);

Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Gand);

Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Zeebrugge);

Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une organisation d'employeur (Ostende); i

Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié.

(c) Pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost, tretman najpovlaštenije nacije:

EU: Pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima.

(d) Željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU: Željeznički prijevoz putnika (CPC 7111).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost:

U EU: Željeznički prijevoz robe (CPC 7112).

U LT: Usluge održavanja i popravka opreme za željeznički prijevoz podliježu državnom monopolu (CPC 86764, 86769, 8868 (dio)).

U SE (odnosi se samo na „pristup tržištu”): Usluge održavanja i popravka opreme za željeznički prijevoz podliježu ispitivanju gospodarskih potreba ako ulagatelj namjerava uspostaviti vlastite objekte terminalne infrastrukture. Glavni kriteriji: ograničenja u pogledu prostora i kapaciteta (CPC 86764, 86769, 8868 (dio)).

Postojeće mjere:

EU: Direktiva 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹.

SE: Zakon o planiranju i izgradnji (2010:900).

¹ Direktiva 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o uspostavi jedinstvenog Europskog željezničkog prostora (SL EU L 343, 14.12.2012., str. 32.).

- (e) Cestovni prijevoz (usluge prijevoza putnika, usluge prijevoza tereta, usluge međunarodnog kamionskog prijevoza) te pomoćne usluge u cestovnom prijevozu

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Za usluge cestovnog prijevoza obuhvaćene dijelom drugim naslovom trećim ovog Sporazuma i Prilogom 31. ovom Sporazumu.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

EU: Za usluge cestovnog prijevoza obuhvaćene dijelom drugim naslovom trećim ovog Sporazuma i Prilogom 31. ovom Sporazumu:

ograničenje pružanja kabotaže u određenoj državi članici Europske unije od strane stranih ulagatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici Europske unije (CPC 712).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Za usluge cestovnog prijevoza koje nisu obuhvaćene dijelom drugim naslovom trećim ovog Sporazuma i Prilogom 31. ovom Sporazumu:

- i. zahtjev poslovnog nastana za pružanje usluga cestovnog prijevoza i ograničenje prekograničnog pružanja tih usluga (CPC 712).
- ii. ograničenje pružanja kabotaže u određenoj državi članici od strane stranih ulagatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici (CPC 712).
- iii. na usluge prijevoza taksijem može se primjenjivati ispitivanje gospodarskih potreba u Uniji, na temelju čega se ograničava broj pružatelja usluga. Glavni kriteriji: lokalna potražnja kako je utvrđeno u primjenjivom pravu (CPC 71221).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U BE: Zakonodavstvom je utvrđen maksimalan broj dozvola (CPC 71221).

U IT: Na pružanje usluga limuzina primjenjuje ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta.

Na pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta.

Na pružanje usluga prijevoza tereta primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: lokalna potražnja (CPC 712).

U BG, DE: Za prijevoz putnika i tereta, isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo fizičkim osobama iz Unije te pravnim osobama iz Unije koje imaju sjedište u Uniji. (CPC 712).

U MT: Za usluge javnog autobusnog prijevoza: na cijelu se mrežu primjenjuju koncesije koje uključuju obvezu pružanja javne usluge za određene društvene skupine (primjerice studente i starije osobe) (CPC 712).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FI: Za pružanje usluga cestovnog prijevoza obvezno je odobrenje, koje se ne dodjeljuje za vozila registrirana u inozemstvu (CPC 712).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FR: Pružanje usluga međugradskog prijevoza (CPC 712).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U ES: Na pružanje usluga prijevoza putnika u okviru CPC-a 7122 primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: lokalna potražnja. Na pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta.

U SE: Usluge održavanja i popravka opreme za željeznički i cestovni prijevoz podliježu ispitivanju gospodarskih potreba ako pružatelj namjerava uspostaviti vlastite objekte terminalne infrastrukture. Glavni kriteriji: ograničenja u pogledu prostora i kapaciteta (CPC 6112, 6122, 86764, 86769, 8867 (dio)).

U SK: Na prijevoz tereta primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: lokalna potražnja (CPC 712).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U BG: Zahtjev poslovnog nastana za pružanje popratnih usluga u cestovnom prijevozu (CPC 744).

Postojeće mjere:

EU: Uredba (EZ) br. 1071/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹; Uredba (EZ) br. 1072/2009 Europskog parlamenta i Vijeća²; i Uredba (EZ) br. 1073/2009 Europskog parlamenta i Vijeća³.

¹ Uredba (EZ) br. 1071/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavljanju zajedničkih pravila koja se tiču uvjeta za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/26/EZ (SL EU L 300, 14.11.2009., str. 51.).

² Uredba (EZ) br. 1072/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o zajedničkim pravilima za pristup tržištu međunarodnog cestovnog prijevoza tereta (SL EU L 300, 14.11.2009., str. 72.).

³ Uredba (EZ) br. 1073/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o zajedničkim pravilima za pristup međunarodnom tržištu usluga prijevoza običnim i turističkim autobusima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 561/2006 (SL EU L 300, 14.11.2009., str. 88.).

FI: Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (Zakon o komercijalnom cestovnom prijevozu) 693/2006; Laki liikenteen palveluista (Zakon o uslugama prijevoza) 320/2017; Ajoneuvolaki (Zakon o vozilima) 1090/2002

IT: Zakonodavni dekret 285/1992 (Zakonik o cestama i naknadne izmjene), članak 85.; Zakonodavni dekret 395/2000, članak 8. (cestovni prijevoz putnika); Zakon 21/1992 (Okvirni zakon o izvanrednom javnom cestovnom prijevozu putnika); Zakon 218/2003, članak 1. (prijevoz putnika unajmljenim autobusima s vozačem); i Zakon 151/1981 (okvirni zakon o javnom lokalnom prijevozu).

SE: Zakon o planiranju i izgradnji (2010:900).

(f) Svemirski prijevoz i najam svemirskih letjelica

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Pružanje usluga svemirskog prijevoza i pružanje usluga najma svemirskih letjelica (CPC 733, 734 (dio)).

(g) Izuzeća u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

- Prijevoz (kabotaža) osim pomorskog prijevoza

U FI: Osiguravanje različitog postupanja prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima kojima se za plovila registrirana pod stranom zastavom određene druge zemlje ili vozila registrirana u inozemstvu propisuje izuzeće za pružanje usluga kabotažnog prijevoza (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) u Finskoj na temelju reciprociteta (CPC 711 (dio), 712 (dio), 722 (dio)).

- Popratne usluge za pomorski prijevoz

U BG: Ako Ujedinjena Kraljevina Velike dopusti pružateljima usluga iz Bugarske pružanje usluga iskrcaja i ukrcaja tereta te usluga pohrane i skladištenja u morskim i riječnim lukama, uključujući usluge povezane s kontejnerima i robom u kontejnerima, i Bugarska će dopustiti pružateljima usluga iz Ujedinjene Kraljevine da pod istim uvjetima pružaju usluge iskrcaja i ukrcaja tereta te usluge pohrane i skladištenja u morskim i riječnim lukama, uključujući usluge povezane s kontejnerima i robom u kontejnerima (CPC 741 (dio), 742 (dio)).

- Najam ili zakup plovila

U DE: Zakup stranih brodova od strane klijenata koji imaju boravište u Njemačkoj može podlijevati uvjetu reciprociteta (CPC 7213, 7223, 83103).

– Cestovni i željeznički prijevoz

EU: Osiguravanje različitog postupanja prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u području međunarodnog cestovnog prijevoza tereta (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) te prijevoza putnika, sklopljenih između Unije ili država članica i određene treće zemlje (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Tim se postupanjem može:

- (a) zadržati ili ograničiti pružanje relevantnih usluga prijevoza između ugovornih stranaka ili na njihovu području za vozila registrirana u svakoj ugovornoj stranci¹; ili
- (b) predvidjeti porezne olakšice za takva vozila.

– Cestovni prijevoz

U BG: Mjere poduzete na temelju postojećih ili budućih sporazuma i kojima se zadržava ili ograničava pružanje takvih usluga prijevoza te se utvrđuju uvjeti tog pružanja usluga, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, na državnom području Bugarske ili preko bugarskih granica (CPC 7121, 7122, 7123).

¹ Kad je riječ o Austriji, dio izuzeća u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije koji se odnosi na prometna prava obuhvaća sve zemlje s kojima postoje ili bi se u budućnosti mogli razmotriti bilateralni sporazumi o cestovnom prijevozu ili drugi dogovori u pogledu cestovnog prijevoza.

U CZ: Mjere poduzete na temelju postojećih ili budućih sporazuma i kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza te se određuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, za usluge prijevoza u Češku, u njoj i iz nje prema dotičnim ugovornim strankama (CPC 7121, 7122, 7123).

U ES: Odobrenje za uspostavljanje poslovne prisutnosti u Španjolskoj može se odbiti pružateljima usluga čija zemlja podrijetla ne odobrava stvaran tržišni pristup pružateljima usluge iz Španjolske (CPC 7123).

Postojeće mjere:

Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.

U HR: Mjere koje se primjenjuju na temelju postojećih ili budućih sporazuma o međunarodnom cestovnom prijevozu i kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza i određuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, za usluge prijevoza u Hrvatsku, u njoj i iz nje prema dotičnim ugovornim strankama (CPC 7121, 7122, 7123).

U LT: Mjere koje su poduzete na temelju bilateralnih sporazuma i kojima se uređuju usluge prijevoza i uvjeti obavljanja djelatnosti, uključujući dozvole za bilateralni tranzit i ostale dozvole za prijevoz u pogledu usluga prijevoza na državno područje Litve, kroz njega i iz njega do dotičnih ugovornih stranaka, te poreze i pristojbe za cestovni prijevoz (CPC 7121, 7122, 7123).

U SK: Mjere koje su poduzete na temelju postojećih ili budućih sporazuma i kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza i određuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, za usluge prijevoza u Slovačku, u njoj i iz nje prema dotičnim ugovornim strankama (CPC 7121, 7122, 7123).

– Željeznički promet

U BG, CZ i SK: Na temelju postojećih ili budućih sporazuma, kojima se uređuju prometna prava i uvjeti poslovanja te pružanje usluga prijevoza na državnom području Bugarske, Češke i Slovačke te između dotičnih zemalja. (CPC 7111, 7112).

– Zračni prijevoz – pomoćne usluge u zračnom prijevozu

EU: Osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u području usluga prihvata.

– Cestovni i željeznički prijevoz

U EE: Kad se osigurava različito postupanje prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima o međunarodnom cestovnom prijevozu (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) kojima se rezervira ili ograničava pružanje usluga prijevoza u Estoniju, u njoj i iz nje prema ugovornim strankama za vozila registrirana u svakoj ugovornoj stranci te kojima se omogućuju porezne olakšice za takva vozila (CPC 711 (dio), 712 (dio), 721 (dio)).

- Sve usluge prijevoza putnika i tereta, osim pomorskog i zračnog prijevoza

U PL: Ako Ujedinjena Kraljevina poljskim pružateljima usluga prijevoza putnika i tereta dopusti pružanje usluga prijevoza na državno područje Ujedinjene Kraljevine i preko njega, i Poljska će pružateljima usluga prijevoza putnika i tereta iz Ujedinjene Kraljevine dopustiti pružanje usluga prijevoza na državno područje Poljske i preko njega pod istim uvjetima.

Rezerva br. 21 – Poljoprivreda, ribarstvo i vode

Sektor: Poljoprivreda, lov, šumarstvo; ribarstvo, akvakultura, usluge povezane s ribarstvom; skupljanje, pročišćivanje i distribucija vode

Industrijska klasifikacija: ISIC Rev. 3.1 011, ISIC Rev. 3.1 012, ISIC Rev. 3.1 013, ISIC Rev. 3.1 014, ISIC Rev. 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga; ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Poljoprivreda, lov i šumarstvo

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U HR: Djelatnosti poljoprivrede i lova.

U HU: Djelatnosti poljoprivrede (ISIC Rev. 3.1 011, 3.1 012, 3.1 013, 3.1 014, 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

Postojeće mjere:

HR: Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18, 115/18, 98/19)

(b) Ribolov, akvakultura i usluge povezane s ribolovom (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

EU:

1. Posebno u okviru zajedničke ribarstvene politike te sporazumâ o ribarstvu s određenom trećom zemljom, pristup biološkim resursima i ribolovnim područjima u morskim vodama pod suverenitetom ili u nadležnosti država članica Europske unije te njihova upotreba, ili prava na ribarenje na temelju povlastice za ribolov države članice, uključujući:
 - (a) uređenje iskrcaja ulova iz plovila pod zastavom Ujedinjene Kraljevine ili treće zemlje u pogledu dodijeljenih im kvota ili, samo u pogledu plovila pod zastavom države članice, zahtjevom da se udio ukupnog ulova iskrca u lukama Unije;
 - (b) utvrđivanje najmanje potrebne veličine društva kako bi se zaštitila i tradicionalna ribarska plovila i obalna ribarska plovila;
 - (c) osiguravanje različitog postupanja u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u području ribarstva; i
 - (d) zahtijevanjem da posada plovila pod zastavom države članice budu državljani država članica.
2. Ribarsko plovilo koje ima pravo ploviti pod zastavom države članice samo:
 - (a) ako je potpuno u vlasništvu:

- i. trgovačkih društava osnovanih u Uniji; ili
 - ii. državljana država članica;
- (b) ako se njegov svakodnevni rad upravlja i nadzire iz Unije; i
- (c) ako je najmoprimac, upravitelj ili rukovatelj plovila društvo osnovano u Uniji ili državljanin države članice.
3. Dozvola za gospodarski ribolov kojom se dodjeljuju prava na obavljanje ribolova u teritorijalnim vodama određene države članice može se dodijeliti samo plovilima koja plove pod zastavom države članice.
4. Otvaranje morskih ili riječnih objekata akvakulture.
5. Točka 1. podtočke (a), (b), (c) (osim u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije) i (d), točka 2. podtočka (a) podpodtočka i., točka 2. podtočke (b) i (c) te točka 3. primjenjuju se samo na mjere koje se primjenjuju na plovila ili poduzeća neovisno o nacionalnosti njihovih stvarnih vlasnika.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U FR: Državljeni zemalja izvan EU-a ne mogu sudjelovati u uzgoju ribe, školjaka ili algi na državnom pomorskom dobru Francuske.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Lov živih morskih i riječnih resursa u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnome moru Bugarske smiju obavljati samo plovila koja plove pod zastavom Bugarske. Strani brodovi ne smiju obavljati gospodarski ribolov u isključivom gospodarskom pojasu, osim na temelju sporazuma između Bugarske i države zastave. Pri prolasku kroz isključivi gospodarski pojas strani ribolovni brodovi ne smiju zadržati svoju ribolovnu opremu u operativnom načinu rada.

(c) Skupljanje, pročišćivanje i distribucija vode

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Djelatnosti koje uključuju usluge povezane sa skupljanjem, pročišćivanjem i distribucijom vode kućanstvima te industrijskim, komercijalnim ili drugim korisnicima, kao i opskrbu pitkom vodom i gospodarenje vodama.

Rezerva br. 22 – Djelatnosti povezane s energetikom

Sektor: Proizvodnja energije i povezane usluge

Industrijska klasifikacija: ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, 4030 (dio), CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 (dio), 887.

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Energetske usluge – općenito (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, 403 (dio), 41; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422, 887 (osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga))

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Ako određena država članica dopušta strano vlasništvo nad sustavom za prijenos plina ili električne energije, ili sustavom za transport nafte i plina cjevovodima, u odnosu na poduzeća iz Ujedinjene Kraljevine pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba iz treće zemlje iz koje Unija uvozi više od 5 % svojeg ukupnog uvoza nafte, prirodnog plina ili električne energije, kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe energijom za Uniju u cijelosti odnosno za pojedinačne države članice. Ova se rezerva ne primjenjuje na savjetodavne i konzultantske usluge koje se pružaju kao usluge povezane s distribucijom energije.

Ova se rezerva ne primjenjuje na HR, HU i LT (za LT samo CPC 7131) u vezi s transportom goriva cjevovodima, ni na LV u vezi s uslugama povezanima s distribucijom energije, ni na SI u vezi s uslugama povezanima s distribucijom plina (ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, 887 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

U CY: Za proizvodnju proizvoda od rafinirane nafte, ako ulagatelja kontrolira fizička ili pravna osoba iz treće zemlje iz koje Europska unija uvozi više od 5 % svojeg ukupnog uvoza nafte ili prirodnog plina, te proizvodnja plina, distribucija plinovitih goriva distribucijskom mrežom za vlastite potrebe, proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije, transport goriva cjevovodima, usluge povezane s distribucijom električne energije i prirodnog plina, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga, usluge veleprodaje električne energije te usluge maloprodaje motornog goriva, električne energije i plina koji nije u bocama. Za pružanje usluga povezanih s električnom energijom obvezni su državljanstvo i boravište. (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131 i 887 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

U FI: Mreže i sustavi za prijenos i distribuciju energije te pare i tople vode.

U FI: Količinska ograničenja u obliku monopola ili isključivih prava za uvoz prirodnog plina te za proizvodnju i distribuciju pare i tople vode. Trenutačno se primjenjuju prirodni monopoli i isključiva prava (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 887, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

U FR: Sustavi prijenosa električne energije i plina te transport nafte i plina cjevovodima (CPC 7131).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: Usluge distribucije energije i usluge povezane s distribucijom energije (CPC 887, osim konzultantskih usluga).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: Za usluge prijenosa energije, u pogledu vrsta pravnih subjekata i postupanja prema javnim ili privatnim subjektima kojima je BE dodijelio isključiva prava. Obvezan je poslovni nastan u Europskoj uniji (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

U BG: Za usluge povezane s distribucijom energije (CPC 88 (dio)).

U PT: Za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, proizvodnju prirodnog plina, transport goriva cjevovodima, usluge veleprodaje električne energije, usluge maloprodaje električne energije i plina koji nije u bocama te usluge povezane s distribucijom električne energije i prirodnog plina. Koncesije u sektoru električne energije i plina dodjeljuju se samo društvima s ograničenom odgovornošću koje imaju sjedište i stvarnu upravu u PT (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

U SK: Obvezno je odobrenje za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, proizvodnju plina i distribuciju plinovitih goriva, proizvodnju i distribuciju pare i tople vode, transport goriva cjevovodima, veleprodaju i maloprodaju električne energije, pare i tople vode te usluge povezane s distribucijom energije, uključujući usluge u području energetske učinkovitosti, energetske uštede i energetskog pregleda. Primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba, a zahtjev se može odbiti samo ako je tržište zasićeno. Za sve te djelatnosti odobrenje se može dodijeliti samo fizičkoj osobi s trajnim boravištem u EGP-u odnosno pravnoj osobi iz EGP-a.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BE: Poduzećima pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba iz treće zemlje iz koje Europska unija uvozi više od 5 % svojeg ukupnog uvoza nafte, prirodnog plina ili električne energije može se zabraniti da steknu kontrolu nad tom djelatnošću, uz iznimku vađenja metalnih rudača te drugog rudarstva i vađenja. Obvezno je osnivanje društva (bez podružnica) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 4010 (dio), 4020 (dio), 4030 (dio)).

Postojeće mjere:

EU: Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2019.¹; i Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća².

BG: Zakon o energetici.

CY: Zakon o uređenju tržišta električne energije iz 2003., Zakon 122(I)/2003, kako je izmijenjen; Zakon o uređenju tržišta plina iz 2004., Zakon 183(I)/2004, kako je izmijenjen; Zakon o nafti (cjevovodi), poglavlje 273; Zakon o nafti, poglavlje 272., kako je izmijenjen; i Zakon o specifikacijama nafte i goriva iz 2003., Zakon 148(I)/2003, kako je izmijenjen.

FI: Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (508/2000); i Sähkömarkkinalaki (Zakon o tržištu električne energije) (386/1995); Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (587/2017).

FR: Code de l'énergie (Zakonik o energetici).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 230/2012 i Uredba sa zakonskom snagom 231/2012, 26. listopada – prirodni plin; Uredba sa zakonskom snagom 215-A/2012 i Uredba sa zakonskom snagom 215-B/2012, 8. listopada – električna energija; i Uredba sa zakonskom snagom 31/2006, 15. veljače – sirova nafta/naftni proizvodi.

¹ Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL EU L 158, 14.6.2019., str. 125.).

² Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL EU L 211, 14.8.2009., str. 94.).

SK: Zakon 51/1988 o rudarstvu, eksplozivima i državnim upravljanjem rudarstvom;
Zakon 569/2007 o obavljanju djelatnosti geoloških istraživanja;
Zakon 251/2012 o energetici; i Zakon 657/2004 o toplinskoj energiji.

(b) Električna energija (ISIC Rev. 3.1 40, 401, CPC 62271, CPC 887 (osim savjetodavnih i konzultantskih usluga))

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FI: Uvoz električne energije. U pogledu prekogranične trgovine, veleprodaje i maloprodaje električne energije.

U FR: Samo društva u kojima 100 % udjela u kapitalu drže francuska država, neka druga organizacija iz javnog sektora ili Electricité de France (EDF) mogu biti vlasnici sustava prijenosa ili distribucije električne energije te upravljati njima.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BG: Za proizvodnju električne energije i proizvodnju toplinske energije.

U PT: Djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije obavljaju se u okviru isključivih koncesija za javne usluge.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BE: Za pojedinačno odobrenje za proizvodnju električne energije kapaciteta 25 MW ili više obvezan je poslovni nastan u Europskoj uniji ili u drugoj državi koja ima režim sličan režimu utvrđenom važećom Direktivom 96/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ te u kojoj društvo ima učinkovitu i trajnu vezu s gospodarstvom.

Proizvodnja električne energije na odobalnom državnom području BE podliježe koncesiji i obvezi uspostave zajedničkog pothvata s pravnom osobom iz Unije odnosno s pravnom osobom iz zemlje koja ima režim sličan onome iz Direktive 2003/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća², posebno u pogledu uvjeta u pogledu odobrenja i odabira.

Osim toga, ta bi pravna osoba trebalo imati središnju upravu ili glavni ured u državi članici Europske unije ili zemlji koja ispunjava prethodno navedene kriterije i u kojoj ima učinkovitu i trajnu vezu s gospodarstvom.

Za izgradnju električnih vodova kojima se odobalno mjesto proizvodnje povezuje s prijenosnom mrežom Elije obvezno je odobrenje, a društvo mora ispuniti prethodno navedene uvjete, osim uvjeta za uspostavu zajedničkog pothvata.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

¹ Direktiva 96/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 1996. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (SL EU L 27, 30.1.1997., str. 20.).

² Direktiva 2003/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 96/92/EZ (SL EU L 176, 15.7.2003., str. 37.).

U BE: Za opskrbu električnom energijom koju provodi posrednik s klijentima iz BE koji su povezani na nacionalnu mrežu odnosno na izravnu liniju s nominalnim naponom većim od 70 000 V obvezno je odobrenje. To odobrenje može se dodijeliti samo fizičkim ili pravnim osobama iz EGP-a.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

U FR: Za proizvodnju električne energije.

Postojeće mjere:

BE: Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes;

Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer; and Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de pose de câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont installés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau continental, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d'installations ou d'ouvrages relevant de la juridiction belge.

Arrêté royal relatif aux autorisations de fourniture d'électricité par des intermédiaires et aux règles de conduite applicables à ceux-ci.

Arrêté royal du 12 juin 2001 relatif aux conditions générales de fourniture de gaz naturel et aux conditions d'octroi des autorisations de fourniture de gaz naturel

FI: Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (508/2000); i Sähkömarkkinalak (Zakon o tržištu električne energije) 588/2013; Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (587/2017);

FR: Code de l'énergie (Zakonik o energetici).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 215-A/2012; i

Uredba sa zakonskom snagom 215-B/2012, 8. listopada – električna energija.

(c) Goriva, plin, sirova nafta ili proizvodi od nafte (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 (dio), 887 (osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga))

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FI: Zbog razloga energetske sigurnosti sprečava se kontrola ili vlasništvo stranih fizičkih ili pravnih osoba nad terminalom za ukapljeni prirodni plin (UPP) (uključujući one dijelove terminala za LNG koji se upotrebljavaju za skladištenje ili uplinjavanje UPP-a).

U FR: Zbog razloga nacionalne energetske sigurnosti samo društva u kojima 100 % udjela u kapitalu drže francuska država, neka druga organizacija iz javnog sektora ili ENGIE mogu biti vlasnici sustava prijenosa ili distribucije plina te upravljati njima.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BE: Za usluge skladištenja plinova u rasutom stanju, u pogledu vrsta pravnih subjekata i postupanja prema javnim ili privatnim subjektima kojima je Belgija dodijelila isključiva prava. Za usluge skladištenja plinova u rasutom stanju obavezan je poslovni nastan u Europskoj uniji (CPC 742 (dio)).

U BG: Za prijevoz cjevovodima, pohranu i skladištenje nafte i prirodnog plina, uključujući prijevoz u tranzitu (CPC 71310, CPC 742 (dio)).

U PT: Za prekogranično pružanje usluga pohrane i skladištenja goriva prevezenih cjevovodima (prirodni plin). Također, koncesije koje se odnose na prijenos, distribuciju i podzemnu pohranu prirodnog plina te prihvata, skladištenje i uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina na terminalima za UPP dodjeljuju se u okviru ugovora o koncesiji na temelju javnih poziva na podnošenje ponuda (CPC 7131, CPC 7422).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U BE: Transport prirodnog plina i drugih goriva cjevovodima podliježe uvjetu u pogledu odobrenja. To odobrenje može se dodijeliti samo fizičkoj ili pravnoj osobi s poslovnim nastanom u državi članici (u skladu s člankom 3. propisa Arrêté Royal od 14. svibnja 2002.).

Ako zatraži odobrenje, društvo mora:

- (a) biti uspostavljeno u skladu s belgijskim zakonodavstvom, sa zakonodavstvom druge države članice ili sa zakonodavstvom treće zemlje koja je preuzela obveze za zadržavanje regulatornog okvira sličnog zajedničkim zahtjevima utvrđenima u Direktivi 98/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹; i
- (b) imati administrativno središte, glavni poslovni nastan ili glavni ured u državi članici odnosno u trećoj zemlji koja je preuzela obveze za održavanje regulatornog okvira sličnog zajedničkim zahtjevima utvrđenima u Direktivi 98/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, uz uvjet da djelatnost tog poslovnog nastana ili glavnog ureda predstavlja učinkovitu i trajnu vezu s gospodarstvom dotične zemlje (CPC 7131).

U BE: Općenito, opskrba prirodnim plinom klijenata s poslovnim nastanom u Belgiji (klijenti su i društva za distribuciju i potrošači čija ukupna kombinirana potrošnja plina iz svih točaka opskrbe iznosi najmanje 1 milijun kubičnih metara godišnje) podliježe pojedinačnom odobrenju koje dodjeljuje ministar, osim ako je dobavljač društvo za distribuciju koje upotrebljava vlastitu distribucijsku mrežu. Takvo odobrenje može se dodijeliti samo fizičkim ili pravnim osobama iz Europske unije.

U CY: Za prekogranično pružanje usluga pohrane i skladištenja goriva prevezenih cjevovodima te maloprodaju loživog ulja i plina u boci, osim naručivanja poštom (CPC 613, CPC 62271, CPC 63297, CPC 7131, CPC 742).

¹ Direktiva 98/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina (SL EU L 204, 21.7.1998., str. 1.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U HU: Za pružanje usluga prijevoza goriva cjevovodima obvezan je poslovni nastan. Usluge se mogu pružati na temelju ugovora o koncesiji koji dodjeljuje država ili lokalno tijelo vlasti. Pružanje tih usluga uređeno je mađarskim Zakonom o koncesijama (CPC 7131).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U LT: Za prijevoz goriva cjevovodima i pomoćne usluge u prijevozu robe cjevovodima, osim goriva.

Postojeće mjere:

BE: Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations; i

Loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (article 8.2).

BG: Zakon o energetici.

CY: Zakon o uređenju tržišta električne energije iz 2003., Zakon 122(I)/2003, kako je izmijenjen;

Zakon o uređenju tržišta plina iz 2004, Zakon 183(I)/2004, kako je izmijenjen;

Zakon o nafti (cjevovodi), poglavlje 273;

Zakon o nafti, poglavlje 272., kako je izmijenjen; i

Zakon o specifikacijama nafte i goriva iz 2003., Zakon 148(I)/2003, kako je izmijenjen.

FI: Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (508/2000); i Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (587/2017).

FR: Code de l'énergie (Zakonik o energetici).

HU: Zakon XVI iz 1991. o koncesijama.

LT: Zakon Republike Litve o prirodnom plinu od 10. listopada 2000. br. VIII-1973.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 230/2012 i Uredba sa zakonskom snagom 231/2012, 26. listopada – prirodni plin; Uredba sa zakonskom snagom 215-A/2012 i Uredba sa zakonskom snagom 215-B/2012, 8. listopada – električna energija; i Uredba sa zakonskom snagom 31/2006, 15. veljače – sirova nafta/naftni proizvodi.

(d) Nuklearna energija (ISIC Rev. 3.1 12, 3.1 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, 4010 (dio), CPC 887))

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U DE: Za proizvodnju, preradu ili prijevoz nuklearnog materijala te proizvodnju ili distribuciju električne energije iz nuklearnog materijala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U AT i FI: za proizvodnju, preradu, distribuciju ili prijevoz nuklearnog materijala te proizvodnju ili distribuciju električne energije iz nuklearnog materijala.

U BE: Za proizvodnju, preradu ili prijevoz nuklearnog materijala te proizvodnju ili distribuciju električne energije iz nuklearnog materijala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata:

U HU i SE: Za preradu nuklearnih goriva i proizvodnju električne energije iz nuklearnog materijala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U BG: Za obradu materijala za fisiju i fuziju ili materijala iz kojih se oni dobivaju, kao i na trgovinu tim materijalima, na održavanje i popravak opreme i sustava u objektima za proizvodnju nuklearne energije, na prijevoz tih materijala te otpadaka i otpadnih tvari iz njihove obrade, na upotrebu ionizirajuće radijacije te na sve ostale usluge povezane s upotrebom nuklearne energije u miroljubive svrhe (uključujući usluge inženjerstva i savjetovanja te usluge povezane sa softverom itd.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FR: Te djelatnosti moraju biti u skladu s obvezama iz Sporazuma Euratoma.

Postojeće mjere:

AT: Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (Ustavni zakon o Austriji bez nuklearne energije) BGBl. I br. 149/1999.

BG: Zakon o sigurnoj upotrebi nuklearne energije.

FI: Ydinenergi laki (Zakon o nuklearnoj energiji) (990/1987).

HU: Zakon CXVI. iz 1996. o nuklearnoj energiji; i
Uredba vlade br. 72/2000 o nuklearnoj energiji.

SE: Švedski zakonik o okolišu (1998:808); i Zakon o nuklearnim aktivnostima (1984:3).

Rezerva br. 23 – Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Sektor: Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Industrijska klasifikacija: CPC 9703, 612 (dio), 621 (dio), 625 (dio), 85990 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Pogrebne usluge, usluge kremiranja i usluge grobara (CPC 9703)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman:

U FI: Usluge kremiranja te upravljanja grobljima i njihova održavanja mogu pružati samo država, općine, župe, vjerske zajednice odnosno neprofitne fondacije ili društva.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U DE: Samo pravne osobe osnovane na temelju javnog prava mogu upravljati grobljem. Izgradnja groblja i upravljanje njima te pružanje usluga povezanih s pogrebima.

U PT: Za pružanje pogrebnih usluga i usluga grobara obvezna je poslovna prisutnost. Za pružanje usluga tehničkog upravitelja subjektima koji pružaju pogrebne usluge i usluge grobara obvezno je državljanstvo države članice EGP-a.

U SE: Monopol Švedske crkve ili lokalnog tijela vlasti na usluge kremiranja i pogrebne usluge.

U CY, SI: Pogrebne usluge, usluge kremiranja i usluge grobara.

Postojeće mjere:

FI: Hautaustoimilaki (Zakon o pogrebnim uslugama) (457/2003).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 10/2015 od 16. siječnja, kako je izmijenjena Zakonom 15/2018, 27. ožujka.

SE: Begravningslag (1990:1144) (Zakon o pogrebima); i Begravningsförrordningen (1990:1147) (Pravilnik o pogrebima).

(b) Ostale usluge povezane s poslovanjem

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu:

U FI: Zahtjev poslovnog nastana u Finskoj ili u drugoj državi članici EGP-a za potrebe pružanja usluga elektroničke identifikacije.

Postojeće mjere:

FI: Laki vahvasta sähköisistä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista 617/2009 (Zakon o pouzdanoj elektroničkoj identifikaciji i elektroničkim potpisima) 617/2009.

(c) Nove usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

EU: Za pružanje novih usluga koje nisu sadržane u privremenoj Središnjoj klasifikaciji proizvoda Ujedinjenih naroda (CPC) iz 1991.

Raspored Ujedinjene Kraljevine

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge (sve profesije osim zdravstvenih)

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge (zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda)

Rezerva br. 4 – Poslovne usluge (usluge agencija za naplatu i usluge kreditnog izvješćivanja)

Rezerva br. 5 – Poslovne usluge (usluge posredovanja)

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge (istražne usluge)

Rezerva br. 7 – Poslovne usluge (ostale poslovne usluge)

Rezerva br. 8 – Obrazovne usluge

Rezerva br. 9 – Financijske usluge

Rezerva br. 10 – Zdravstvene i socijalne usluge

Rezerva br. 11 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Rezerva br. 12 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge prijevoza

Rezerva br. 13 – Ribarstvo i vode

Rezerva br. 14 – Djelatnosti povezane s energetikom

Rezerva br. 15 – Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Sektor: Svi sektori

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Obveze za pravne usluge

Poglavlje/odjeljak: Liberalizacija ulaganja, prekogranična trgovina uslugama i regulatorni okvir za pravne usluge

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Poslovna prisutnost

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

Usluge koje se smatraju javnim komunalnim uslugama na nacionalnoj ili lokalnoj razini mogu podlijevati javnim monopolima ili isključivim pravima dodijeljenima privatnim subjektima.

Javne komunalne usluge postoje u sektorima kao što su povezane usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja, usluge istraživanja i razvoja u društvenim i humanističkim znanostima, usluge tehničkog ispitivanja i analize, usluge u području okoliša, zdravstvene usluge, usluge prijevoza te pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza. Isključiva prava za takve usluge često se dodjeljuju privatnim subjektima, na primjer subjektima koji imaju koncesije tijela javne vlasti, podložno određenim obvezama u pogledu usluga. S obzirom na to da javne komunalne službe često postoje i na razini nižoj od središnje, detaljan i iscrpan popis na razini pojedinih sektora ne bi bio praktičan. Ova se rezerva ne primjenjuje na telekomunikacijske usluge te na računalne i srodne usluge.

(b) Tretman najpovlaštenije nacije

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije i regulatorni okvir za pravne usluge – obveze:

Osiguravanje različitog postupanja u skladu s bilo kojim međunarodnim ugovorima o ulaganjima ili drugim sporazumima o trgovini koji su na snazi ili potpisani prije stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Osiguravanje različitog postupanja prema zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim ili multilateralnim sporazumom kojim se:

- i. uspostavlja unutarnje tržište za usluge i ulaganja;
- ii. dodjeljuje pravo poslovnog nastana; ili
- iii. zahtijeva usklađivanje zakonodavstva u jednom gospodarskom sektoru ili više njih.

Unutarnje tržište za usluge i osnivanje poslovnih jedinica znači područje bez unutarnjih granica u kojemu se jamči slobodno kretanje usluga, kapitala i osoba.

Pravo poslovnog nastana znači obvezu sadržajnog ukidanja svih prepreka poslovnom nastanu među strankama sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji stupanjem na snagu tog sporazuma.

Pravo poslovnog nastana uključuje pravo državljana stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji na osnivanje i upravljanje poduzećima pod uvjetima koji su jednaki uvjetima koji su na temelju nacionalnog zakonodavstva propisani za državljane stranke u kojoj se obavlja takvo osnivanje.

Usklađivanje zakonodavstva znači sljedeće:

- i. ujednačavanje zakonodavstva jedne stranke sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji ili više njih sa zakonodavstvom druge stranke ili stranaka tog sporazuma; ili
- ii. uključivanje zajedničkog zakonodavstva u pravni poredak stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji.

Takvo ujednačavanje ili uključivanje provodi se tek od onog trenutka kad ga se uvede u pravni poredak stranke ili stranaka sporazuma o regionalnoj gospodarskoj integraciji i tek se tada smatra da je provedeno.

Osiguravanje različitog postupanja u pogledu prava poslovnog nastana državljanima ili poduzećima na temelju postojećih ili budućih bilateralnih sporazuma između Ujedinjene Kraljevine i sljedećih država ili kneževina: Andore, Monaka, San Marina i Države Vatikanskoga Grada.

(c) Oružje, streljivo i vojni materijal

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

Proizvodnja ili distribucija oružja, streljiva i vojnog materijala ili trgovina njima. Ratni materijal ograničen je na bilo koji proizvod koji je namijenjen i izrađen isključivo za vojnu upotrebu u vezi s ratovanjem ili obranom.

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge (sve profesije osim zdravstvenih)

Sektor – podsektor: Profesionalne usluge – pravne usluge, revizorske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 861 (dio), 87902 (dio), 862 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Obveze za pravne usluge

Poglavlje/odjeljak: Liberalizacija ulaganja, prekogranična trgovina uslugama i regulatorni okvir za pravne usluge

Opis:

(a) Pravne usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, viša uprava i upravni odbori, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman i regulatorni okviri – za pravne usluge – obveze:

Ujedinjena Kraljevina zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na pružanje usluga pravnog savjetovanja te izdavanja pravnih potvrda, dokumentacije i ovjeravanja koje pružaju pravnici kojima su povjerene javne funkcije, primjerice bilježnici, te mjere koje se odnose na usluge koje pružaju sudski izvršitelji (CPC 861 (dio), 87902 (dio)).

(b) Usluge revizije (CPC 86211 i 86212 osim računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

Ujedinjena Kraljevina zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere koje se odnose na prekogranično pružanje revizorskih usluga.

Postojeće mjere:

Zakon o trgovačkim društvima iz 2006.

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge (zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda)

Sektor: Profesionalne zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti

Industrijska klasifikacija: CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Medicinske i stomatološke usluge; usluge primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta, psihologa i paramedicinskog osoblja (CPC 63211, 85201, 9312, 9319)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

Obavljanje liječničke djelatnosti u okviru sustava National Health Service podliježe planiranju zapošljavanja liječničkog osoblja (CPC 93121, 93122).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

Za pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi, obvezno je boravište. Te usluge mogu pružati samo fizičke osobe koje su fizički prisutne na državnom području Ujedinjene Kraljevine (CPC 9312, 93191 (dio)).

Prekogranično pružanje medicinskih i stomatoloških usluga, usluga primalja te usluga medicinskih sestara, fizioterapeuta, psihologa i paramedicinskog osoblja (dio CPC-a 85201, 9312, 93191 (dio)).

Za pružatelje usluga koji fizički ne borave na državnom području Ujedinjene Kraljevine (CPC 85201 (dio), 9312, 93191 (dio)).

(b) Maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti (CPC 63211)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost:

Naručivanje poštom moguće je samo iz Ujedinjene Kraljevine, stoga je za maloprodaju farmaceutskih proizvoda i određenih medicinskih proizvoda široj javnosti u Ujedinjenoj Kraljevini obvezan poslovni nastan u Ujedinjenoj Kraljevini.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

Prekogranična maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti.

Rezerva br. 4 – Poslovne usluge (usluge agencija za naplatu i usluge kreditnog izvješćivanja)

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – usluge agencija za naplatu, usluge kreditnog izvješćivanja

Industrijska klasifikacija: CPC 87901, 87902

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

Ujedinjena Kraljevina zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere koje se odnose na usluge agencija za naplatu i usluge kreditnog izvješćivanja.

Rezerva br. 5 – Poslovne usluge (usluge posredovanja)

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – usluge posredovanja

Industrijska klasifikacija: CPC 87202, 87204, 87205, 87206, 87209

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

Pružanje usluga posredovanja u zapošljavanju osoblja za pomoć u domaćinstvu, drugih komercijalnih ili industrijskih radnika te sestrinskog i drugog osoblja (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

Zahtjev poslovnog nastana za prekogranično pružanje usluga posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja i zabrana pružanja tih usluga.

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge (istražne usluge)

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – istražne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 87301

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere koje se odnose na pružanje istražnih usluga (CPC 87301).

Rezerva br. 7 – Poslovne usluge (ostale poslovne usluge)

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – ostale poslovne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 86764, 86769, 8868, 8790 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Održavanje i popravak plovila, opreme za željeznički prijevoz te zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 86764 (dio), CPC 86769, CPC 8868)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

Zahtjev poslovnog nastana ili fizičke prisutnosti na njegovu državnom području i zabrana prekograničnog pružanja usluga održavanja i popravka željezničke prijevozne opreme s mjesta izvan njegova državnog područja.

Zahtjev poslovnog nastana ili fizičke prisutnosti na njegovu državnom području i zabrana prekograničnog pružanja usluga održavanja i popravka plovila za prijevoz unutarnjim plovnim putovima s mjesta izvan njegova državnog područja.

Zahtjev poslovnog nastana ili fizičke prisutnosti na njegovu državnom području i zabrana prekograničnog pružanja usluga održavanja i popravka pomorskih plovila s mjesta izvan njegova državnog područja.

Zahtjev poslovnog nastana ili fizičke prisutnosti na njegovu državnom području i zabrana prekograničnog pružanja usluga održavanja i popravka zrakoplova i njihovih dijelova s mjesta izvan njegova državnog područja (CPC 86764 (dio), CPC 86769, CPC 8868).

Samo priznate organizacije s odobrenjem UK-a mogu provoditi statutarni nadzor i statutarnu certifikaciju brodova u ime UK-a. Može se zahtijevati poslovni nastan.

Postojeće mjere:

Uredba (EZ) br. 391/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o zajedničkim pravilima i normama za organizacije koje obavljaju pregled i nadzor brodova, kako je zadržana u pravu Ujedinjene Kraljevine Zakonom o povlačenju iz Europske unije iz 2018. i kako je izmijenjena uredbama o trgovačkoj mornarici (priznate organizacije) (izmjena) (izlazak iz EU-a) iz 2019.

(b) Ostale poslovne usluge povezane sa zrakoplovstvom

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

Osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u pogledu sljedećih usluga:

- ii. usluge popravka i održavanja zrakoplova;
- ii. najam ili zakup zrakoplova bez posade;
- iii. usluge računalnog sustava rezervacija (CRS);
- iv. sljedeće usluge koje se pružaju zrakoplovima s posadom, ako su usklađene sa zakonima i drugim propisima stranaka kojima se uređuje ulazak zrakoplova na njihovo područje, odlazak iz njega i let unutar njega: gašenje požara iz zraka, letačko osposobljavanje, zaprašivanje, izmjera, kartiranje, fotografiranje i druge poljoprivredne, industrijske i inspekcijske usluge iz zraka; i
- v. usluge prodaje i stavljanja na tržište usluga zračnog prijevoza.

Rezerva br. 8 – Obrazovne usluge

Sektor: Obrazovne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 92

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

Za pružanje svih obrazovnih usluga koje se financiraju iz javnih izvora ili potporama države u bilo kojem obliku te se stoga ne smatraju financiranim iz privatnih izvora. Ako je stranim pružateljima usluga dopušteno pružanje obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, sudjelovanje privatnih subjekata u obrazovnom sustavu može podliijegati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi.

Pružanje ostalih obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, odnosno osim onih koje su svrstane među usluge osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te usluga obrazovanja odraslih (CPC 929).

Rezerva br. 9 – Financijske usluge

Sektor: Financijske usluge

Industrijska klasifikacija:

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Sve financijske usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

Zahtijeva se da u Ujedinjenoj Kraljevini uspostavi poslovni nastan u određenom pravnom obliku i na nediskriminirajućoj osnovi.

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

osiguravanje različitog postupanja ulagatelju ili pružatelju finansijskih usluga iz treće zemlje u skladu s bilo kojim bilateralnim ili multilateralnim međunarodnim ugovorom o ulaganjima ili drugim sporazumom o trgovini.

(b) Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

Za pružanje osiguranja i usluga povezanih s osiguranjem, osim za sljedeće:

- i. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) i izravno posredovanje u osiguranju za osiguranje od rizika povezanih sa sljedećim:
 - pomorskim prijevozom, komercijalnim zrakoplovstvom te lansiranjem svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite), s osiguranjem koje pokriva sve ili samo dio navedenog: robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku odgovornost koja proizlazi iz toga; i

- robom u međunarodnom provozu;
- ii. reosiguranje i retrocesija; i
- iii. pomoćne osigurateljne usluge;

(c) Bankarske i druge financijske usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

Samo društva s registriranim sjedištem u Ujedinjenoj Kraljevini mogu obavljati djelatnost depozitorija imovine investicijskih fondova. Za obavljanje djelatnosti upravljanja zajedničkim fondovima, uključujući otvorene investicijske fondove, te investicijskim društvima, ako je to dopušteno u okviru nacionalnog prava, obvezna je uspostava specijaliziranog društva za upravljanje koje ima glavni ured i registrirano sjedište u Ujedinjenoj Kraljevini.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

Za pružanje usluga povezanih s bankarskim i ostalim financijskim uslugama, osim za sljedeće:

- i. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezanih računalnih programa od strane pružatelja drugih financijskih usluga; i

- ii. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama kako su opisane u točki (L) definicije bankarskih i ostalih financijskih usluga (osim osiguranja) u članku 183. točki (a) podtočki ii. ovog Sporazuma, ali bez posredovanja kako je opisano u toj točki.

Rezerva br. 10 – Zdravstvene i socijalne usluge

Sektor: Zdravstvene i socijalne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Zdravstvene usluge – bolničke usluge, usluge hitne pomoći, usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio))

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori:

Za pružanje svih zdravstvenih usluga koje se financiraju iz javnih izvora ili potporama države u bilo kojem obliku te se stoga ne smatraju financiranim iz privatnih izvora.

Sve zdravstvene usluge financirane iz privatnih izvora osim bolničkih usluga.

Sudjelovanje privatnih subjekata u zdravstvenoj mreži financiranoj iz privatnih izvora može podlijegati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi. Može se primijeniti ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih ustanova i učinak na njih, prometna infrastruktura, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta.

Ova se rezerva ne odnosi na pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi; one su obuhvaćene drugim rezervama (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)).

(b) Zdravstvene i socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

Zahtijeva se poslovni nastan ili fizička prisutnost pružatelja usluga na njegovu državnom području i ograničava prekogranično pružanje zdravstvenih usluga s mjesta izvan njegova državnog područja, prekogranično pružanje socijalnih usluga s mjesta izvan njegova državnog područja te djelatnosti ili usluge koje su dio javnog mirovinskog sustava ili obveznog sustava socijalne sigurnosti. Ova se rezerva ne odnosi na pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi; one su obuhvaćene drugim rezervama (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)).

(c) Socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata:

Pružanje svih socijalnih usluga koje se financiraju iz javnih izvora ili potporama države u bilo kojem obliku te se stoga ne smatraju financiranim iz privatnih izvora, te djelatnosti ili usluge koje su dio javnog mirovinskog sustava ili obveznog sustava socijalne sigurnosti. Sudjelovanje privatnih subjekata u mreži socijalnih usluga financiranoj iz privatnih izvora može podlijevati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi. Može se primijeniti ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih ustanova i učinak na njih, prometna infrastruktura, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta.

Pružanje socijalnih usluga financiranih iz privatnih izvora, osim usluga povezanih s lječilištima i odmaralištima te domovima za starije osobe.

Rezerva br. 11 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Sektor: Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 963, 9619, 964

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Usluge knjižnica, arhiva i muzeja te druge kulturne usluge (CPC 963)

Pružanje usluga knjižnica, arhiva i muzeja te drugih kulturnih usluga.

- (b) Usluge zabavnog sadržaja, kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo i cirkusa (CPC 9619, 964 osim 96492)

Prekogranično pružanje usluga zabavnog sadržaja, uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa te diskoteka.

- (c) Usluga kockarnica i kladionica (CPC 96492)

Pružanje usluga kockanja koje uključuju klađenje na uloge s novčanom vrijednosti u igrama na sreću, uključujući posebno lutrije, srećke, usluge kockanja u kockarnicama odnosno igraonicama ili licenciranim objektima, usluge klađenja, usluge binga te usluge kockanja kojima upravljaju dobrotvorne ustanove ili neprofitne organizacije koje ubiru prihode od tih usluga.

Rezerva br. 12 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge prijevoza

Sektor: Usluge prijevoza

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Pomorski prijevoz – sve ostale komercijalne djelatnosti koje se obavljaju brodom

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

Državljanstvo članova posade plovila duge plovidbe ili unutarnje plovidbe.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori:

Za potrebe registracije ribarskog plovila i poslovanja flote pod zastavom Ujedinjene Kraljevine (sve komercijalne pomorske aktivnosti broda duge plovidbe, uključujući ribolov, akvakulturu i usluge povezane s ribarstvom; međunarodni prijevoz putnika i tereta (CPC 721); te pomoćne usluge u pomorskom prijevozu). Ova se rezerva ne primjenjuje na pravne osobe osnovane u Ujedinjenoj Kraljevini koje imaju učinkovitu i trajnu vezu s njezinim gospodarstvom.

(b) Pomoćne usluge u pomorskom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

Pružanje usluga peljarenja i pristajanja. Podrazumijeva se da, neovisno o kriterijima koji se mogu primjenjivati na registraciju brodova u Ujedinjenoj Kraljevini, Ujedinjena Kraljevina zadržava pravo zahtijevati da samo brodovi registrirani u nacionalnim registrima Ujedinjene Kraljevine pružaju usluge peljarenja i pristajanja (CPC 7452).

Samo plovila koja plove pod zastavom Ujedinjene Kraljevine mogu pružati usluge guranja i tegljenja (CPC 7214).

(c) Pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost, nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

Pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima.

(d) Željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost, nacionalni tretman:

Željeznički prijevoz putnika (CPC 7111).

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost:

Željeznički prijevoz robe (CPC 7112).

- (e) Cestovni prijevoz (usluge prijevoza putnika, usluge prijevoza tereta, usluge međunarodnog kamionskog prijevoza) te pomoćne usluge u cestovnom prijevozu

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

Za usluge cestovnog prijevoza obuhvaćene dijelom drugim naslovom trećim ovog Sporazuma i Prilogom 31. ovom Sporazumu.

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

Za usluge cestovnog prijevoza koje nisu obuhvaćene dijelom drugim naslovom trećim ovog Sporazuma i Prilogom 31. ovom Sporazumu:

- i. zahtjev poslovnog nastana za pružanje usluga cestovnog prijevoza i ograničenje prekograničnog pružanja tih usluga (CPC 712);

- ii. na usluge prijevoza taksijem može se primjenjivati ispitivanje gospodarskih potreba u Ujedinjenoj Kraljevini, na temelju čega se ograničava broj pružatelja usluga. Glavni kriteriji: lokalna potražnja kako je utvrđeno u primjenjivom pravu (CPC 71221).

Postojeće mjere:

Uredba (EZ) br. 1071/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavljanju zajedničkih pravila koja se tiču uvjeta za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/26/EZ, kako je zadržana u pravu Ujedinjene Kraljevine Zakonom o povlačenju iz Europske unije iz 2018. i kako je izmijenjena uredbama o dozvolama za cestovne prijevoznike i međunarodni cestovni prijevoz tereta (izmjena itd.) (izlazak iz EU-a) iz 2019.

Uredba (EZ) br. 1072/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o zajedničkim pravilima za pristup tržištu međunarodnog cestovnog prijevoza tereta, kako je zadržana u pravu Ujedinjene Kraljevine Zakonom o povlačenju iz Europske unije iz 2018. i kako je izmijenjena uredbama o dozvolama za cestovne prijevoznike i međunarodni cestovni prijevoz tereta (izmjena itd.) (izlazak iz EU-a) iz 2019.; i

Uredba (EZ) br. 1073/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o zajedničkim pravilima za pristup međunarodnom tržištu usluga prijevoza običnim i turističkim autobusima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 561/2006, kako je zadržana u pravu Ujedinjene Kraljevine Zakonom o povlačenju iz Europske unije iz 2018. i kako je izmijenjena uredbama o zajedničkim pravilima za pristup međunarodnom tržištu usluga prijevoza običnim i turističkim autobusima (izmjena itd.) (izlazak iz EU-a) iz 2019.

(f) Svemirski prijevoz i najam svemirskih letjelica

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman:

Usluge svemirskog prijevoza i najam svemirskih letjelica (CPC 733, 734 (dio)).

(g) Izuzeća u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

(i) Cestovni i željeznički prijevoz

Osiguravanje različitog postupanja prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u području međunarodnog cestovnog prijevoza tereta (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) te prijevoza putnika, sklopljenih između Ujedinjene Kraljevine i određene treće zemlje (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Tim se postupanjem može:

- zadržati ili ograničiti pružanje relevantnih usluga prijevoza između ugovornih stranaka ili na njihovu državnom području za vozila registrirana u svakoj ugovornoj stranci; ili
- predvidjeti porezne olakšice za takva vozila.

ii. Zračni prijevoz – pomoćne usluge u zračnom prijevozu

Osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u području usluga prihvata.

Rezerva br. 13 – Ribarstvo i vode

Sektor: Ribarstvo, akvakultura, usluge povezane s ribarstvom; skupljanje, pročišćivanje i distribucija vode

Industrijska klasifikacija: ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882, ISIC Rev. 3.1 41

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

UK zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Ribolov, akvakultura i usluge povezane s ribolovom (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, nacionalni tretman, lokalna prisutnost, tretman najpovlaštenije nacije:

1. Posebno u okviru ribarstvene politike Ujedinjene Kraljevine te sporazumâ o ribarstvu s određenom trećom zemljom, pristup biološkim resursima i ribolovnim područjima u morskim vodama pod suverenitetom ili u nadležnosti Ujedinjene Kraljevine te njihova upotreba, ili prava na ribarenje na temelju povlastice za ribolov Ujedinjene Kraljevine, uključujući:
 - (a) uređenje iskrcaja ulova iz plovilima pod zastavom države članice ili treće zemlje u pogledu dodijeljenih im kvota ili, samo u pogledu plovila pod zastavom Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije, zahtjevom da se udio ukupnog ulova iskrca u lukama Ujedinjene Kraljevine;
 - (b) utvrđivanje najmanje potrebne veličine društva kako bi se zaštitila i tradicionalna ribarska plovila i obalna ribarska plovila;
 - (c) osiguravanje različitog postupanja u skladu s postojećim ili budućim međunarodnim sporazumima u području ribarstva; i

- (d) zahtijevanjem da posada plovila pod zastavom Ujedinjene Kraljevine budu državljani Ujedinjene Kraljevine.
2. Ribarsko plovilo ima pravo ploviti pod zastavom Ujedinjene Kraljevine samo:
- (a) ako je potpuno u vlasništvu:
 - i. društava osnovanih u Ujedinjenoj Kraljevini; ili
 - ii. državljana Ujedinjene Kraljevine;
 - (b) ako se njegov svakodnevni rad upravlja i nadzire iz Ujedinjene Kraljevine; i
 - (c) ako je najmoprimac, upravitelj ili rukovatelj plovila društvo osnovano u Ujedinjenoj Kraljevini ili državljanin Ujedinjene Kraljevine.
3. Dozvola za gospodarski ribolov kojom se dodjeljuju prava na obavljanje ribolova u teritorijalnim vodama Ujedinjene Kraljevine može se dodijeliti samo plovilima koja plove pod zastavom Ujedinjene Kraljevine.
4. Otvaranje morskih ili riječnih objekata akvakulture.
5. Točka 1. podtočke (a), (b), (c) (osim u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije) i (d), točka 2. podtočka (a) podpodtočka i., točka 2. podtočke (b) i (c) te točka 3. primjenjuju se samo na mjere koje se primjenjuju na plovila ili poduzeća neovisno o nacionalnosti njihovih stvarnih vlasnika.

(b) Skupljanje, pročišćivanje i distribucija vode

U pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu, nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – pristup tržištu, lokalna prisutnost, nacionalni tretman:

Djelatnosti koje uključuju usluge povezane sa skupljanjem, pročišćivanjem i distribucijom vode kućanstvima te industrijskim, komercijalnim ili drugim korisnicima, kao i opskrbu pitkom vodom i gospodarenje vodama.

Rezerva br. 14 – Djelatnosti povezane s energetikom

Sektor:	Proizvodnja energije i povezane usluge
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, CPC 887 (osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).
Vrsta rezerve:	Pristup tržištu
	Nacionalni tretman
	Viša uprava i upravni odbori
	Zahtjevi u pogledu rezultata
	Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama
Opis:	

Ujedinjena Kraljevina zadržava pravo donijeti ili zadržati bilo koju mjeru ako Ujedinjena Kraljevina dopušta strano vlasništvo nad sustavom za prijenos plina ili električne energije, ili sustavom za transport nafte i plina cjevovodima, u odnosu na poduzeća iz Unije pod kontrolom fizičkih osoba ili poduzeća iz treće zemlje iz koje Ujedinjena Kraljevina uvozi više od 5 % svojeg ukupnog uvoza nafte, prirodnog plina ili električne energije, kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe energijom za Ujedinjenu Kraljevinu. Ova se rezerva ne primjenjuje na savjetodavne i konzultantske usluge koje se pružaju kao usluge povezane s distribucijom energije.

Rezerva br. 15 – Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Sektor: Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Vrsta rezerve: Pristup tržištu

Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

Ujedinjena Kraljevina zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere koje se odnose na pružanje novih usluga koje nisu one sadržane u privremenoj Središnjoj klasifikaciji proizvoda Ujedinjenih naroda (CPC) iz 1991.

POSLOVNI POSJETITELJI U SVRHU OSNIVANJA POSLOVNE JEDINICE,
OSOBE PREMJEŠTENE UNUTAR DRUŠTVA I POSLOVNI POSJETITELJI U
KRATKOROČNOM POSJETU

1. Mjera navedena u ovom Prilogu može se zadržati, nastaviti primjenjivati, odmah obnoviti ili izmijeniti pod uvjetom da se izmjenom ne smanjuje sukladnost mjere s člancima 141. i 142. ovog Sporazuma kakva je bila neposredno prije izmjene.
2. Članci 141. i 142. ovog Sporazuma ne primjenjuju se ni na jednu postojeću nesukladnu mjeru navedenu u ovom Prilogu, u mjeri u kojoj je ona nesukladna.
3. Rasporedi iz stavaka 6., 7. i 8. primjenjuju se samo na državno područje Ujedinjene Kraljevine i područje Unije u skladu s člankom 502. stavkom 2. i člankom 774. ovog Sporazuma i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između Unije i njezinih država članica s Ujedinjenom Kraljevinom. Ne utječu na prava i obveze država članica prema pravu Unije.

4. Podrazumijeva se da za Uniju obveza odobravanja nacionalnog tretmana ne podrazumijeva obvezu proširenja tretmana odobrenog u državi članici na fizičke ili pravne osobe iz Ujedinjene Kraljevine primjenom Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili bilo koje mjere donesene u skladu s tim Ugovorom, uključujući njezinu provedbu u državama članicama, na sljedeće:
- i. fizičke osobe ili osobe s boravištem u drugoj državi članici; ili
 - ii. pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Unije i koje imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja u državi članici Unije.

5. U stavcima u nastavku upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

6. Nesukladne mjere Unije jesu:

Poslovni posjetitelji u svrhu osnivanja poslovne jedinice

Svi sektori	AT, CZ: Poslovni posjetitelj u svrhu osnivanja poslovne jedinice mora raditi za poduzeće koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: Ne preuzimaju se obveze. SK: Poslovni posjetitelj u svrhu osnivanja poslovne jedinice mora raditi za poduzeće koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: Ne preuzimaju se obveze. Obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba. CY: Dopušteno trajanje privremenog boravka: najviše 90 dana tijekom bilo kojeg razdoblja od dvanaest mjeseci. Poslovni posjetitelj u svrhu osnivanja poslovne jedinice mora raditi za poduzeće koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: Ne preuzimaju se obveze.
-------------	---

Osobe premještene unutar društva

Svi sektori	EU: Do 31. prosinca 2022. sve naknade, pristojbe ili poreze koje stranka odredi (osim naknada povezanih s obradom zahtjeva za izdavanje ili produljenje vize, radne dozvole ili boravišne dozvole) na temelju toga što joj je dopušteno obavljanje djelatnosti ili unajmljivanje osobe koja može obavljati takvu djelatnost na području stranke, osim ako je taj zahtjev u skladu s člankom 140. stavkom 3. ovog Sporazuma ili naknade za zdravstveno osiguranje u skladu s nacionalnim zakonodavstvom u vezi sa zahtjevom za dozvolu ulaska, privremenog boravka, rada ili boravka na području stranke. AT, CZ, SK: Osobe premještene unutar društva moraju biti zaposlene u poduzeću koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: Ne preuzimaju se obveze. FI: Rukovodeće osoblje mora biti zaposleno u poduzeću koje nije neprofitna organizacija. HU: Fizičke osobe koje su bile partner u poduzeću ne mogu se premještati kao osobe premještene unutar društva.
-------------	--

Poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu

Sve djelatnosti iz stavka 8.:	CY, DK, HR: Ako poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu pruža usluge potrebni su radna dozvola i ispitivanje gospodarskih potreba. LV: Za obavljanje poslova/djelatnosti na temelju ugovora potrebna je radna dozvola. MT: Obvezna je radna dozvola. Ne provodi se ispitivanje gospodarskih potreba. SI: Jedinstvena boravišna i radna dozvola potrebna je za pružanje usluga u razdoblju duljem od 14 dana i za određene aktivnosti (istraživanje i dizajn; seminari za osposobljavanje; kupnja; komercijalne transakcije; pismeno i usmeno prevođenje). Nije obvezno ispitivanje gospodarskih potreba. SK: Za pružanje usluge na državnom području Slovačke dulje od sedam dana u mjesecu ili 30 dana u kalendarskoj godini obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba.
Istraživanje i dizajn	AT: Obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba, osim za istraživačke aktivnosti znanstvenih i statističkih istraživača.

Istraživanje tržišta	AT: Obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba. Aktivnosti istraživanja i analize do sedam dana u mjesecu ili 30 dana u kalendarskoj godini oslobođene su ispitivanja gospodarskih potreba. Obvezna je sveučilišna diploma. CY: Obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba.
Sajmovi i izložbe	AT, CY: Za aktivnosti koje traju više od sedam dana u mjesecu ili 30 dana u kalendarskoj godini obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba.
Usluga nakon prodaje ili nakon iznajmljivanja	AT: Obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba. Fizičke osobe koje osposobljavaju radnike da pružaju usluge i koje posjeduju specijalizirano znanje oslobođene su ispitivanja gospodarskih potreba. CY, CZ: Radna dozvola obvezna je za više od sedam dana u mjesecu ili 30 dana u kalendarskoj godini. ES: Instalateri, osoblje za popravak i održavanje moraju biti zaposleni kod pravne osobe koja dobavlja robu ili pruža uslugu ili poduzeća koje je član iste grupe kao matična pravna osoba, i to najmanje tri mjeseca koja neposredno prethode danu podnošenje zahtjeva za ulazak, te moraju imati najmanje tri godine odgovarajućeg stručnog iskustva, ako je to primjenjivo, stečenog nakon punoljetnosti. FI: Ovisno o djelatnosti, može biti obvezna boravišna dozvola. SE: Obvezna je radna dozvola, osim za i. fizičke osobe koje sudjeluju u osposobljavanju, ispitivanju, pripremi ili dovršavanju isporuka ili u sličnim aktivnostima u okviru poslovne transakcije ili ii. instalatere ili tehničke instruktore u vezi s hitnom instalacijom ili popravkom strojeva do dva mjeseca, u kontekstu hitne situacije. Nije obvezno ispitivanje gospodarskih potreba.
Komercijalne transakcije	AT, CY: Za aktivnosti koje traju više od sedam dana u mjesecu ili 30 dana u kalendarskoj godini obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba. FI: Fizička osoba mora pružati usluge kao zaposlenik pravne osobe druge stranke.

Zaposlenici u turizmu	CY, ES, PL: Ne preuzimaju se obveze. FI: Fizička osoba mora pružati usluge kao zaposlenik pravne osobe druge stranke. SE: Obvezna je radna dozvola, osim za vozače i osoblje turističkih autobusa. Nije obvezno ispitivanje gospodarskih potreba.
Pismeno i usmeno prevođenje	AT: Obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba. CY, PL: Ne preuzimaju se obveze.

7. Nesukladne mjere Ujedinjene Kraljevine jesu:

Poslovni posjetitelji u svrhu osnivanja poslovne jedinice

Svi sektori	Poslovni posjetitelj u svrhu osnivanja poslovne jedinice mora raditi za poduzeće koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: Ne preuzimaju se obveze.
-------------	--

Osobe premještene unutar društva

Svi sektori	Osobe premještene unutar društva moraju biti zaposlene u poduzeću koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: Ne preuzimaju se obveze. Do 31. prosinca 2022. sve naknade, pristojbe ili poreze koje stranka odredi (osim naknada povezanih s obradom zahtjeva za izdavanje ili produljenje vize, radne dozvole ili boravišne dozvole) na temelju toga što joj je dopušteno obavljanje djelatnosti ili unajmljivanje osobe koja može obavljati takvu djelatnost na području stranke, osim ako je taj zahtjev u skladu s člankom 140. stavkom 3. ovog Sporazuma ili naknade za zdravstveno osiguranje u skladu s nacionalnim zakonodavstvom u vezi sa zahtjevom za dozvolu ulaska, privremenog boravka, rada ili boravka na području stranke.
-------------	--

Poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu

Sve djelatnosti iz stavka 8.:	Nema ograničenja
-------------------------------	------------------

8. Djelatnosti koje poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu smiju obavljati su:

- (a) sastanci i savjetovanja: fizičke osobe koje sudjeluju na sastancima ili konferencijama ili u savjetovanjima s poslovnim suradnicima;
- (b) istraživanje i dizajn: tehnički, zdravstveni i statistički istraživači koji provode neovisno istraživanje ili istraživanje za pravnu osobu stranke čiji je poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu fizička osoba;
- (c) istraživanje tržišta: istraživači i analitičari tržišta koji provode istraživanje ili analizu za pravnu osobu stranke čiji je poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu fizička osoba;
- (d) seminari za osposobljavanje: osoblje poduzeća koje ulazi na područje koje posjećuje poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu radi osposobljavanja iz tehnika i prakse rada koje upotrebljavaju društva ili organizacije na području koje posjećuje poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu pod uvjetom da je primljeno osposobljavanje ograničeno isključivo na promatranje, upoznavanje i podučavanje u učionicama;
- (e) sajmovi i izložbe: osoblje koje posjećuje sajam za potrebe promidžbe svojeg poduzeća ili njegovih proizvoda ili usluga;

- (f) prodaja: predstavnici pružatelja usluga ili dobavljača robe koji uzimaju narudžbe ili pregovaraju o prodaji usluga ili robe ili sklapaju sporazume za prodaju usluga ili robe za tog dobavljača, ali ne isporučuju robu i ne pružaju usluge sami. Poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu ne bave se izravnom prodajom javnosti;
- (g) kupnja: kupci koji kupuju robu ili usluge za poduzeće, ili osoblje uprave i nadzorno osoblje, koji sudjeluju u poslovnoj transakciji koja se izvodi na području stranke čiji je poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu fizička osoba;
- (h) usluga nakon prodaje ili nakon iznajmljivanja: instalateri, osoblje za popravak i održavanje te nadzornici, koji imaju stručno znanje od ključne važnosti za ugovornu obvezu prodavača, koji pružaju usluge ili osposobljavaju radnike za pružanje usluga, na temelju jamstva ili drugog ugovora o pružanju usluge povezanog s prodajom ili iznajmljivanjem trgovačke ili industrijske opreme ili strojeva, uključujući računalne programe, kupljene ili iznajmljene od pravne osobe iz stranke čiji je poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu fizička osoba, za vrijeme trajanja jamstva ili ugovora o pružanju usluge;
- (i) komercijalne transakcije: osoblje uprave i nadzorno osoblje te osoblje koje pruža financijske usluge (uključujući osiguravatelje, bankare i investicijske posrednike) koji obavljaju komercijalne transakcije za pravnu osobu iz stranke čiji je poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu fizička osoba;

- (j) zaposlenici u turizmu: turistički i putni agenti, turistički vodiči ili turoperator koji pohađaju konvencije ili sudjeluju u njima ili vode turistički posjet koji je započeo na području stranke čiji je poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu fizička osoba; i
 - (k) pismeno i usmeno prevođenje: pismeni i usmeni prevoditelji koji pružaju usluge kao zaposlenici pravne osobe stranke čiji je poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu fizička osoba.
-

UGOVORNI PRUŽATELJI USLUGA I SAMOSTALNI DJELATNICI

1. Svaka stranka dopušta ugovornim pružateljima usluga ili samostalnim djelatnicima iz druge stranke da pružaju usluge na njezinu području prisutnošću fizičkih osoba, u skladu s člankom 143. ovog Sporazuma, za sektore navedene u ovom Prilogu, podložno primjenjivim ograničenjima.
2. Popis u nastavku čine sljedeći elementi:
 - (a) prvi stupac u kojem se navodi sektor ili podsektor za koji je kategorija ugovornih pružatelja usluga i samostalnih djelatnika liberalizirana; i
 - (b) drugi stupac u kojem su opisana primjenjiva ograničenja.

3. Povrh popisa rezervi iz ovog Priloga, svaka stranka može donijeti ili zadržati mjeru koja se odnosi na zahtjeve povezane s kvalifikacijama, postupke stjecanja kvalifikacija, tehničke norme, zahtjeve ili postupke za izdavanje dozvola i koja ne čini ograničenje u smislu članka 143. ovog Sporazuma. Te mjere, koje uključuju zahtjeve za pribavljanje dozvole, pribavljanje priznavanja kvalifikacija u reguliranim sektorima ili polaganje posebnih ispita, kao što su jezični ispiti, čak i ako nisu navedene u ovom Prilogu, u svakom se slučaju primjenjuju na ugovorne pružatelje usluga ili samostalne djelatnike iz stranaka.
4. Stranke ne preuzimaju nikakve obveze za ugovorne pružatelje usluga i samostalne djelatnike u području gospodarskih djelatnosti koje nisu uvrštene na popis.
5. Pri utvrđivanju pojedinačnih sektora i podsektora: CPC znači Središnja klasifikacija proizvoda koju je utvrdio Ured za statistiku Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, br. 77, CPC prov, 1991.
6. U sektorima u kojima se primjenjuju ispitivanja gospodarskih potreba, njihovi glavni kriteriji bit će procjena:
 - (a) za Ujedinjenu Kraljevinu, relevantnog stanja na tržištu u Ujedinjenoj Kraljevini; i
 - (b) za Uniju, relevantnog stanja na tržištu u državi članici ili regiji u kojoj će se usluga pružati, među ostalim u pogledu broja pružatelja usluga koji već pružaju uslugu u trenutku procjene i u pogledu utjecaja na te pružatelje.

7. Rasporedi iz stavaka od 10. do 13. primjenjuju se samo na državno područje Ujedinjene Kraljevine i područje Unije u skladu s člankom 502. stavkom 2. i člankom 774. ovog Sporazuma i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između Unije i njezinih država članica s Ujedinjenom Kraljevinom. Ne utječu na prava i obveze država članica prema pravu Unije.
8. Podrazumijeva se da za Uniju obveza odobravanja nacionalnog tretmana ne podrazumijeva obvezu proširenja tretmana odobrenog u državi članici na fizičke ili pravne osobe iz Ujedinjene Kraljevine primjenom Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili bilo koje mjere donesene u skladu s tim Ugovorom, uključujući njihovu provedbu u državama članicama, na sljedeće:
- i. fizičke osobe ili osobe s boravištem u drugoj državi članici; ili
 - ii. pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Unije i koje imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja u državi članici Unije.
9. U popisima u nastavku upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

UPU Ugovorni pružatelji usluga

SD Samostalni djelatnici

Ugovorni pružatelji usluga

10. Podložno popisu rezervi iz stavaka 12. i 13., stranke preuzimaju obveze u skladu s člankom 143. ovog Sporazuma u odnosu na kategoriju modaliteta 4 ugovornih pružatelja usluga u sljedećim sektorima ili podsektorima:
- (a) usluge pravnog savjetovanja u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije;
 - (b) računovodstvene i knjigovodstvene usluge;
 - (c) usluge poreznog savjetovanja;
 - (d) arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture;
 - (e) inženjerske usluge i usluge integriranog inženjerstva;
 - (f) medicinske i stomatološke usluge;
 - (g) veterinarske usluge;
 - (h) usluge primalja;
 - (i) usluge medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja;
 - (j) računalne i srodne usluge;

- (k) usluge istraživanja i razvoja;
- (l) usluge oglašavanja;
- (m) usluge istraživanja tržišta i anketiranja;
- (n) usluge savjetovanja u pogledu upravljanja;
- (o) usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja;
- (p) usluge tehničkog ispitivanja i analize;
- (q) srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja;
- (r) rudarstvo;
- (s) održavanje i popravak plovila;
- (t) održavanje i popravak opreme za željeznički prijevoz;
- (u) održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih sanjki i opreme za cestovni prijevoz;
- (v) održavanje i popravak zrakoplova i njihovih dijelova;

- (w) održavanje i popravak metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te proizvoda za osobnu upotrebu i upotrebu u kućanstvu;
- (x) usluge pismenog i usmenog prevođenja;
- (y) telekomunikacijske usluge;
- (z) poštanske i kurirske usluge;
- (aa) graditeljstvo i povezane inženjerske usluge;
- (bb) usluge istraživanja lokacije;
- (cc) usluge u području visokog obrazovanja;
- (dd) usluge povezane s poljoprivredom, lovom i šumarstvom;
- (ee) usluge u području okoliša;
- (ff) osiguranje i usluge povezane s osiguranjem, savjetodavne i konzultantske usluge;
- (gg) ostale financijske usluge, savjetodavne i konzultantske usluge;
- (hh) savjetodavne i konzultantske usluge u području prometa;

- (ii) usluge putničkih agencija i turoperatora;
- (jj) usluge turističkih vodiča;
- (kk) savjetodavne i konzultantske usluge u području proizvodnje.

Samostalni djelatnici

11. Podložno popisu rezervi iz stavaka 12. i 13., stranke preuzimaju obveze u skladu s člankom 143. ovog Sporazuma u odnosu na kategoriju modaliteta 4 samostalnih djelatnika u sljedećim sektorima ili podsektorima:

- (a) Usluge pravnog savjetovanja u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije;
- (b) arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture;
- (c) inženjerske usluge i usluge integriranog inženjerstva;
- (d) računalne i srodne usluge;
- (e) usluge istraživanja i razvoja;
- (f) usluge istraživanja tržišta i anketiranja;

- (g) usluge savjetovanja u pogledu upravljanja;
- (h) usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja;
- (i) rudarstvo;
- (j) usluge pismenog i usmenog prevođenja;
- (k) telekomunikacijske usluge;
- (l) poštanske i kurirske usluge;
- (m) usluge u području visokog obrazovanja;
- (n) usluge povezane s osiguranjem, savjetodavne i konzultantske usluge;
- (o) ostale financijske usluge, savjetodavne i konzultantske usluge;
- (p) savjetodavne i konzultantske usluge u području prometa;
- (q) savjetodavne i konzultantske usluge u području proizvodnje.

12. Rezerve Unije jesu:

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Svi sektori	UPU i SD: U AT: Najdulje trajanje privremenog boravka za ukupno razdoblje ne smije iznositi više od šest mjeseci u bilo kojem razdoblju od 12 mjeseci ili za vrijeme trajanja ugovora, ovisno o tome što je kraće. U CZ: Najdulje trajanje privremenog boravka iznosi najviše 12 uzastopnih mjeseci ili za vrijeme trajanja ugovora, ovisno o tome što je kraće.
Usluge pravnog savjetovanja u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije (CPC 861 (dio))	UPU: U AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE: Nema ograničenja. U BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: U AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE: Nema ograničenja. U BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba.
Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 86212 osim „usluga revizije”, 86213, 86219 i 86220)	UPU: U AT, BE, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U BG, CZ, CY, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863) ¹	UPU: U AT, BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Nema ograničenja. U BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U PT: Ne preuzimaju se obveze. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.
Arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8671 i 8674)	UPU: U BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U FI: Nema ograničenja, osim: Fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja bitna za uslugu koju pruža. U BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U AT: Samo usluge planiranja, pod uvjetom: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: U CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U FI: Nema ograničenja, osim: Fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja bitna za uslugu koju pruža. U BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U AT: Samo usluge planiranja, pod uvjetom: Ispitivanje gospodarskih potreba.

¹ Ne uključuju usluge pravnog savjetovanja i usluge pravnog zastupanja u poreznim pitanjima, koje su u okviru usluga pravnog savjetovanja u skladu s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Inženjerske usluge i integrirane inženjerske usluge (CPC 8672 i 8673)	UPU: U BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U FI: Nema ograničenja, osim: Fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja bitna za uslugu koju pruža. U BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U AT: Samo usluge planiranja, pod uvjetom: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: U CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U FI: Nema ograničenja, osim: Fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja bitna za uslugu koju pruža. U BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U AT: Samo usluge planiranja, pod uvjetom: Ispitivanje gospodarskih potreba.
Medicinske (uključujući psihologe) i stomatološke usluge (CPC 9312 i 85201 (dio))	UPU: U SE: Nema ograničenja. U CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Ispitivanje gospodarskih potreba. U FR: Ispitivanje gospodarskih potreba, osim za psihologe, pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze. U AT: Ne preuzimaju se obveze, osim za usluge psihologa i stomatologa, pod uvjetom: Ispitivanje gospodarskih potreba. U BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK: Ne preuzimaju se obveze. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Veterinarske usluge (CPC 932)	UPU: U SE: Nema ograničenja. U CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Ispitivanje gospodarskih potreba. U AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK: Ne preuzimaju se obveze. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge primalja (CPC 93191 (dio))	UPU: U IE, SE: Nema ograničenja. U AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Ispitivanje gospodarskih potreba. U BE, BG, FI, HR, HU, SK: Ne preuzimaju se obveze. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja (CPC 93191 (dio))	UPU: U IE, SE: Nema ograničenja. U AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Ispitivanje gospodarskih potreba. U BE, BG, FI, HR, HU, SK: Ne preuzimaju se obveze. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Računalne i srodne usluge (CPC 84)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U FI: Nema ograničenja, osim: Fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja bitna za uslugu koju pruža. U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. SD: U DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U FI: Nema ograničenja, osim: Fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja bitna za uslugu koju pruža. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U HR: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge istraživanja i razvoja (CPC 851, 852 osim usluga psihologa ¹ i 853)	UPU: EU osim NL, SE: Zahtijeva se sporazum o gostovanju s odobrenom istraživačkom organizacijom². EU osim CZ, DK, SK: Nema ograničenja U CZ, DK, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU osim NL, SE: Zahtijeva se sporazum o gostovanju s odobrenom istraživačkom organizacijom³. EU osim BE, CZ, DK, IT, SK: Nema ograničenja U BE, CZ, DK, IT, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba.
Usluge oglašivanja (CPC 871)	UPU: U BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.

¹ Dio CPC-a 85201 koji se nalazi u okviru medicinskih i stomatoloških usluga.

² Za sve države članice osim za DK, odobrenje istraživačke organizacije i sporazum o gostovanju moraju ispunjavati uvjete iz Direktive EU-a 2005/71/EZ od 12. listopada 2005.

³ Za sve države članice osim za DK, odobrenje istraživačke organizacije i sporazum o gostovanju moraju ispunjavati uvjete iz Direktive EU-a 2005/71/EZ od 12. listopada 2005.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja (CPC 864)	UPU: U BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U PT: Nema ih, osim za usluge ispitivanja javnog mnijenja (CPC 86402), pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze. U HU, LT: Ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge ispitivanja javnog mnijenja (CPC 86402), pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze. SD: U DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U PT: Nema ih, osim za usluge ispitivanja javnog mnijenja (CPC 86402), pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze. U HU, LT: Ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge ispitivanja javnog mnijenja (CPC 86402), pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge savjetovanja u pogledu upravljanja (CPC 865)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. SD: U CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 866)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U HU: Ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge arbitraže i mirenja (CPC 86602), pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze. SD: U CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba U HU: Ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge arbitraže i mirenja (CPC 86602), pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	UPU: U BE, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DE: Nema ih, osim za javno imenovane geodete, pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze. U FR: Nema ih, osim za postupke „izmjere” povezane s utvrđivanjem prava vlasništva i zemljišnih zakona, pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze. U BG: Ne preuzimaju se obveze. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.
Rudarstvo (CPC 883, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. SD: U DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Održavanje i popravak plovila (CPC 8868 (dio))	UPU: U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.
Održavanje i popravak opreme za željeznički promet (CPC 8868 (dio))	UPU: U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.
Održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih sanjki i opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112, 6122, 8867 (dio) i 8868 (dio))	UPU: U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Održavanje i popravak zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 8868 (dio))	UPU: U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.
Održavanje i popravak metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te proizvoda za osobnu upotrebu i upotrebu u kućanstvu ¹ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 i 8866)	UPU: U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U FI: Ne preuzimaju se obveze, osim u kontekstu ugovora nakon prodaje ili iznajmljivanja; za održavanje i popravak proizvoda za osobnu upotrebu i upotrebu u kućanstvu (CPC 633): Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.

¹ Usluge održavanja i popravka uredskih strojeva i opreme uključujući i računala (CPC 845) navedene su pod računalnim uslugama.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905, isključujući službene ili certificirane djelatnosti)	UPU: U BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: U CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U HR: Ne preuzimaju se obveze.
Telekomunikacijske usluge (CPC 7544, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. SD: U DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Poštanske i kurirske usluge (CPC 751, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. SD: U DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba.
Graditeljstvo i povezane inženjerske usluge (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 i 518. BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 i 517)	UPU: EU: Ne preuzimaju se obveze osim u BE, CZ, DK, ES, NL i SE. U BE, DK, ES, NL, SE: Nema ograničenja. U CZ: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.
Usluge istraživanja lokacije (CPC 5111)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge u području visokog obrazovanja (CPC 923)	UPU: EU osim u LU, SE: Ne preuzimaju se obveze. U LU: Ne preuzimaju se obveze, osim za sveučilišne profesore, pod uvjetom: Nema ograničenja. U SE: Nema ih, osim za pružatelje obrazovnih usluga financiranih iz javnih i privatnih izvora s nekom vrstom državne potpore, pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze. SD: EU osim u SE: Ne preuzimaju se obveze. U SE: Nema ih, osim za pružatelje obrazovnih usluga financiranih iz javnih i privatnih izvora s nekom vrstom državne potpore, pod uvjetom: Ne preuzimaju se obveze.
Poljoprivreda, lov i šumarstvo (CPC 881, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: EU osim u BE, DE, DK, ES, FI, HR i SE: ne preuzimaju se obveze U BE, DE, ES, HR, SE: Nema ograničenja U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U FI: ne preuzimaju se obveze, osim za savjetodavne i konzultantske usluge koje se odnose na šumarstvo, pod uvjetom: Nema ograničenja. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge u području okoliša (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 94060 (dio), 9405, dio 9406 i 9409)	UPU: U BE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem (samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U HU: Ne preuzimaju se obveze. SD: U DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U HU: Ne preuzimaju se obveze.
Ostale financijske usluge (samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: U BE, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U HU: Ne preuzimaju se obveze. SD: U DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U HU: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Promet (CPC 71, 72, 73 i 74, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: U DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U BE: Ne preuzimaju se obveze. SD: U CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. In PL: Ispitivanje gospodarskih potreba, osim za zračni prijevoz, pod uvjetom: Nema ograničenja. U BE: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući vođitelje putovanja ¹) (CPC 7471)	UPU: U AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Nema ograničenja. U BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U BE, IE: Ne preuzimaju se obveze, osim za vođitelje putovanja, pod uvjetom: Nema ograničenja. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.

¹ Pružatelji usluga čija je funkcija pratiti skupinu na putovanju koja se sastoji od najmanje 10 fizičkih osoba, a ne posluju kao vođiči na konkretnim lokacijama.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge turističkih vodiča (CPC 7472)	UPU: U NL, PT, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, RO, SK, SI: Ispitivanje gospodarskih potreba. U ES, HR, LT, PL: Ne preuzimaju se obveze. SD: EU: Ne preuzimaju se obveze.
Proizvodnja (CPC 884 i 885, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: Ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. SD: U DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: Ispitivanje gospodarskih potreba.

13. Rezerve Ujedinjene Kraljevine jesu:

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Svi sektori	Nema ograničenja
Usluge pravnog savjetovanja u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije (CPC 861 (dio))	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 86212 osim „usluga revizije”, 86213, 86219 i 86220)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863) ¹	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8671 i 8674)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.

¹ Ne uključuju usluge pravnog savjetovanja i usluge pravnog zastupanja u poreznim pitanjima, koje su u okviru usluga pravnog savjetovanja u skladu s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Inženjerske usluge i integrirane inženjerske usluge (CPC 8672 i 8673)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Medicinske (uključujući psihologe) i stomatološke usluge (CPC 9312 i 85201 (dio))	UPU: Ne preuzimaju se obveze. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Veterinarske usluge (CPC 932)	UPU: Ne preuzimaju se obveze. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge primalja (CPC 93191 (dio))	UPU: Ne preuzimaju se obveze. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja (CPC 93191 (dio))	UPU: Ne preuzimaju se obveze. SD: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Računalne i srodne usluge (CPC 84)	UPU: UK: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Usluge istraživanja i razvoja (CPC 851, 852 osim usluga psihologa ¹ i 853)	UPU: Nema ograničenja SD: Nema ograničenja
Usluge oglašivanja (CPC 871)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja (CPC 864)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Usluge savjetovanja u pogledu upravljanja (CPC 865)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.

¹ Dio CPC-a 85201 koji se nalazi u okviru medicinskih i stomatoloških usluga.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 866)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Rudarstvo (CPC 883, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Održavanje i popravak plovila (CPC 8868 (dio))	UPU: Nema ograničenja SD: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Održavanje i popravak opreme za željeznički promet (CPC 8868 (dio))	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih sanjki i opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112, 6122, 8867 (dio) i 8868 (dio))	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Održavanje i popravak zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 8868 (dio))	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Održavanje i popravak metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te proizvoda za osobnu upotrebu i upotrebu u kućanstvu ¹ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 i 8866)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.

¹ Usluge održavanja i popravka uredskih strojeva i opreme uključujući i računala (CPC 845) navedene su pod računalnim uslugama.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905, isključujući službene ili certificirane djelatnosti)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Telekomunikacijske usluge (CPC 7544, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Poštanske i kurirske usluge (CPC 751, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Graditeljstvo i povezane inženjerske usluge (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 i 518. BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 i 517)	UPU: Ne preuzimaju se obveze. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge istraživanja lokacije (CPC 5111)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge u području visokog obrazovanja (CPC 923)	UPU: Ne preuzimaju se obveze. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Poljoprivreda, lov i šumarstvo (CPC 881, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: Ne preuzimaju se obveze SD: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge u području okoliša (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 94060 (dio), 9405, dio 9406 (dio) i 9409)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem (samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Ostale financijske usluge (samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Promet (CPC 71, 72, 73 i 74, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.
Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući voditelje putovanja ¹) (CPC 7471)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Usluge turističkih vodiča (CPC 7472)	UPU: Nema ograničenja. SD: Ne preuzimaju se obveze.
Proizvodnja (CPC 884 i 885, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: Nema ograničenja. SD: Nema ograničenja.

¹ Pružatelji usluga čija je funkcija pratiti skupinu na putovanju koja se sastoji od najmanje 10 fizičkih osoba, a ne posluju kao vodiči na konkretnim lokacijama.

KRETANJE FIZIČKIH OSOBA

ČLANAK 1.

Postupovne obveze povezane s ulaskom i privremenim boravkom

Stranke nastoje osigurati da se pri obradi zahtjeva za ulazak i privremeni boravak na temelju njihovih odgovarajućih obveza iz Sporazuma poštuje dobra upravna praksa:

- (a) svaka stranka osigurava da naknade koje naplaćuju nadležna tijela za obradu zahtjeva za ulazak i privremeni boravak neopravdano ne narušavaju ni ne odgađaju trgovinu uslugama na temelju ovog Sporazuma;
- (b) podložno diskrecijskoj ocjeni nadležnih tijela svake stranke, dokumenti koji se traže od podnositelja zahtjeva za odobrenje ulaska i privremenog boravka poslovnog posjetitelja u kratkoročnom posjetu trebali bi biti razmjerni svrsi njihova prikupljanja;
- (c) nadležna tijela svake stranke obrađuju potpune zahtjeve za odobrenje ulaska i privremenog boravka što je brže moguće;

- (d) nadležna tijela svake stranke nastoje bez nepotrebne odgode informativno odgovoriti na svaki razuman upit podnositelja zahtjeva o statusu zahtjeva;
- (e) ako nadležna tijela stranke traže dodatne informacije od podnositelja zahtjeva kako bi obradila zahtjev, ona nastoje bez nepotrebne odgode obavijestiti podnositelja zahtjeva;
- (f) nadležna tijela svake stranke odmah nakon donošenja odluke obavješćuju podnositelja zahtjeva o ishodu zahtjeva;
- (g) ako je zahtjev odobren, nadležna tijela svake stranke obavješćuju podnositelja zahtjeva o razdoblju privremenog boravka i ostalim relevantnim uvjetima;
- (h) ako je zahtjev odbijen, nadležna tijela stranke, na zahtjev ili na vlastitu inicijativu, podnositelju zahtjeva dostavljaju informacije o svim dostupnim postupcima preispitivanja ili žalbe; i
- (i) svaka stranka nastoji prihvaćati i obrađivati zahtjeve u elektroničkom obliku.

ČLANAK 2.

Dodatne postupovne obveze koje se primjenjuju na osobe premještene unutar društva i njihove partnere, djecu i članove obitelji¹

1. Nadležna tijela svake stranke donose odluku o zahtjevu za izdavanje ili produljenje dozvole za ulazak ili privremeni boravak osobe premještene unutar društva te pisanim putem obavješćuju podnositelja zahtjeva o odluci, u skladu s postupcima obavješćivanja prema nacionalnom pravu, što je prije moguće, ali najkasnije 90 dana od dana podnošenja potpunog zahtjeva.
2. Ako su informacije ili dokumentacija priložene u zahtjevu nepotpune, dotična nadležna tijela nastoje u razumnom roku obavijestiti podnositelja zahtjeva o potrebnim dodatnim informacijama te odrediti razuman rok za njihovu dostavu. Rok iz stavka 1. suspendira se sve dok se nadležnim tijelima ne dostave potrebne dodatne informacije.
3. Unija članovima obitelji fizičkih osoba iz Ujedinjene Kraljevine koje su premještene unutar društva u Uniju odobrava pravo na ulazak i privremeni boravak dodijeljeno članovima obitelji osobe premještene unutar društva na temelju članka 19. Direktive 2014/66/EU Europskog parlamenta i Vijeća².

¹ Stavci 1., 2. i 3. ne primjenjuju se na države članice koje ne podliježu primjeni Direktive 2014/66/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještaja unutar društva (SL EU L 157, 27.5.2014., str. 1.) („Direktiva o premještaju unutar društva”).

² Direktiva 2014/66/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještaja unutar društva (SL EU L 157, 27.5.2014., str. 1.).

4. Ujedinjena Kraljevina dopušta ulazak i privremeni boravak partnera i uzdržavane djece osoba premještenih unutar društva, kako je to dopušteno u okviru pravila Ujedinjene Kraljevine u području imigracije.
 5. Ujedinjena Kraljevina partnerima i uzdržavanoj djeci osoba premještenih unutar društva iz stavka 4. dopušta da tijekom trajanja njihove vize rade kao zaposlene ili samozaposlene osobe te od njih ne zahtijeva da ishode radnu dozvolu.
-

SMJERNICE ZA DOGOVORE
O PRIZNAVANJU STRUČNIH KVALIFIKACIJA

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

Uvod

1. Ovaj Prilog sadržava smjernice za dogovore o uvjetima za priznavanje stručnih kvalifikacija („dogovori”), kako je predviđeno člankom 158. ovog Sporazuma.
2. U skladu s člankom 158. ovog Sporazuma ove se smjernice uzimaju u obzir pri izradi zajedničkih preporuka stručnih ili nadležnih tijela stranaka („zajedničke preporuke”).
3. Smjernice nisu obvezujuće ni iscrpne i njima se ne mijenjaju prava i obveze stranaka prema ovom Sporazumu niti se na njih utječe. U njima se iznose uobičajeni sadržaj dogovora i opći pokazatelji o gospodarskoj vrijednosti dogovora i usklađenosti relevantnih režima stručnih kvalifikacija.

4. Ne moraju svi elementi ovih smjernica biti relevantni za sve slučajeve, a stručna i nadležna tijela mogu u svoje zajedničke preporuke uvrstiti i sve druge elemente koji smatraju važnima za dogovore o dotičnoj profesiji i profesionalnim djelatnostima, u skladu s ovim Sporazumom.
5. Vijeće za partnerstvo trebalo bi te smjernice uzeti u obzir pri odlučivanju o izradi i donošenju dogovora. Smjernicama se ne dovodi u pitanje njegovo preispitivanje usklađenosti zajedničkih preporuka s dijelom drugim naslovom prvim glavom II. ovog Sporazuma ni diskrecijsko pravo Vijeća za partnerstvo da razmotri elemente koje smatra relevantnima, uključujući one sadržane u zajedničkim preporukama.

ODJELJAK B

OBLIK I SADRŽAJ DOGOVORA

6. U ovom se odjeljku opisuje uobičajeni sadržaj dogovora, koji je djelomično izvan nadležnosti stručnih ili nadležnih tijela koja izrađuju zajedničke preporuke. Međutim, ti aspekti sadržavaju korisne informacije koje valja uzeti u obzir pri izradi zajedničkih preporuka radi njihove što bolje prilagodbe mogućem području primjene dogovora.

7. Pitanja koja su izrijekom obuhvaćena ovim Sporazumom, a primjenjuju se na dogovore (kao što su geografsko područje primjene pojedinog dogovora, njegova interakcija s planiranim nesukladnim mjerama, sustav rješavanja sporova, žalbeni mehanizmi, mehanizmi praćenja i preispitivanja dogovora) ne bi trebala biti obuhvaćena zajedničkim preporukama.
8. U okviru dogovora mogu se predvidjeti različiti mehanizmi za priznavanje stručnih kvalifikacija unutar stranke. Osim toga, može se, ali i ne mora, ograničiti na utvrđivanje područja primjene dogovora, postupovne odredbe, učinke priznanja i dodatne zahtjeve te na upravljanje dogovorom.
9. Dogovor koji donese Vijeće za partnerstvo trebao bi sadržavati stupanj diskrecije koji namjeravaju zadržati nadležna tijela koja odlučuju o priznavanju.

Područje primjene dogovora

10. U dogovoru bi trebalo utvrditi sljedeće elemente:
 - (a) regulirane profesije, relevantne stručne nazive i djelatnost ili skupinu djelatnosti obuhvaćene opsegom obavljanja regulirane profesije u objema strankama („opseg obavljanja profesije”); i
 - (b) je li njime obuhvaćeno priznavanje stručnih kvalifikacija u svrhu pristupa profesionalnim djelatnostima na određeno ili neodređeno vrijeme.

Uvjeti priznavanja

11. U dogovoru se mogu posebno utvrditi:

- (a) stručne kvalifikacije potrebne za priznavanje u skladu s dogovorom (na primjer dokaz o formalnoj osposobljenosti, stručnom iskustvu ili druga potvrda kompetencije);
- (b) stupanj diskrecije koji zadržavaju tijela za priznavanje pri procjeni zahtjeva za priznavanje tih kvalifikacija; i
- (c) postupci koji se primjenjuju u slučaju razlika i nedostataka između stručnih kvalifikacija i sredstva za premošćivanje tih razlika, među ostalim mogućnost uvođenja kompenzacijskih mjera i drugih relevantnih uvjeta i ograničenja.

Postupovne odredbe

12. U dogovoru se mogu utvrditi:

- (a) traženi dokumenti i oblik u kojem bi ih trebalo dostaviti (npr. elektronički ili drukčije, uz prijevode ili potvrde o autentičnosti ili bez njih itd.);
- (b) koraci i faze u postupku priznavanja, uključujući one koji se odnose na moguće kompenzacijske mjere, odgovarajuće obveze i rokove; i
- (c) dostupnost informacija relevantnih za sve aspekte postupaka i zahtjeva priznavanja.

Učinci priznavanja i dodatni zahtjevi

13. U dogovoru se mogu utvrditi odredbe o učincima priznavanja (ako je to relevantno, s obzirom na različite načine izvršenja).
14. U dogovoru se mogu opisati dodatni zahtjevi za učinkovito obavljanje regulirane profesije u stranci domaćinu. Takvi zahtjevi mogu obuhvaćati:
 - (a) registraciju kod lokalnih tijela,
 - (b) odgovarajuće jezične vještine,
 - (c) dokaz dobrog karaktera,
 - (d) usklađenost sa zahtjevima stranke domaćina u pogledu upotrebe poslovnog naziva ili tvrtke,
 - (e) poštovanje etičkih pravila i zahtjeva stranke domaćina u pogledu neovisnosti i profesionalnog ponašanja,
 - (f) potrebu za osiguranjem od profesionalne odgovornosti,
 - (g) pravila o disciplinskim mjerama, financijskoj i profesionalnoj odgovornosti, i
 - (h) zahtjeve za kontinuirani profesionalni razvoj.

Upravljanje dogovorom

15. U dogovoru bi trebalo utvrditi uvjete pod kojima ga se može preispitati ili opozvati te učinke preispitivanja ili opoziva. Može se razmotriti i uvrštenje odredaba o učincima svih prethodno dodijeljenih priznanja.

ODJELJAK C

GOSPODARSKA VRIJEDNOST PREDVIĐENOG DOGOVORA

16. U skladu s člankom 158. stavkom 2. ovog Sporazuma, uz zajedničke preporuke prilaže se dokazima potkrijepljena procjena gospodarske vrijednosti predviđenog dogovora. Ona se može sastojati od evaluacije gospodarskih koristi koje bi dogovor trebao donijeti gospodarstvima stranaka. Takva procjena može pomoći Vijeću za partnerstvo pri izradi i donošenju dogovora.
17. Bilo bi korisno uvrstiti i elemente kao što su postojeća razina otvorenosti tržišta, potrebe dotične gospodarske grane, tržišni trendovi i kretanja, očekivanja i zahtjevi klijenata te poslovne prilike.
18. Evaluacija ne mora biti potpuna i detaljna gospodarska analiza, no trebala bi objasniti interese profesije za donošenje dogovora i očekivane koristi za stranke od donošenja dogovora.

ODJELJAK D

USKLAĐENOST RELEVANTNIH REŽIMA STRUČNIH KVALIFIKACIJA

19. U skladu s člankom 158. stavkom 2. ovog Sporazuma, uz zajedničke preporuke prilaže se dokazima potkrijepljena procjena usklađenosti relevantnih režima stručnih kvalifikacija. Ta procjena može pomoći Vijeću za partnerstvo pri izradi i donošenju dogovora.
20. Svrha je sljedećeg postupka usmjeriti stručna i nadležna tijela pri ocjenjivanju usklađenosti relevantnih stručnih kvalifikacija i djelatnosti radi pojednostavnjenja i olakšavanja priznavanja stručnih kvalifikacija.

Prvi korak: procjena opsega obavljanja profesije i stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje regulirane profesije u svakoj stranci.

21. Procjena opsega obavljanja profesije i stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje regulirane profesije u svakoj stranci trebala bi se temeljiti na svim relevantnim informacijama.
22. Potrebno je utvrditi sljedeće elemente:
 - (a) djelatnosti ili skupine djelatnosti obuhvaćene opsegom obavljanja regulirane profesije u svakoj stranci; i

- (b) stručne kvalifikacije potrebne u svakoj stranci za obavljanje regulirane profesije, koje mogu uključivati bilo koji od sljedećih elemenata:
- i. minimalna razina obrazovanja (na primjer, uvjeti upisa, stupanj obrazovanja, trajanje i sadržaj studija),
 - ii. minimalna razina stručnog iskustva (na primjer, mjesto, trajanje i uvjete praktičnog osposobljavanja ili stručne prakse pod nadzorom prije registracije, licenciranja ili jednakovrijedne dozvole),
 - iii. položene ispite, posebno u okviru stručne kompetencije, i
 - iv. stjecanje licencije ili jednakovrijedne dozvole kojom se, među ostalim, potvrđuje ispunjenje potrebnih zahtjeva u pogledu stručnih kvalifikacija za obavljanje profesije.

Drugi korak: evaluacija razlika u opsegu obavljanja profesije ili stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje regulirane profesije u svakoj stranci.

23. Pri evaluaciji razlika u opsegu obavljanja profesije ili stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje regulirane profesije u svakoj stranci trebalo bi posebno utvrditi one razlike koje su znatne.

24. Znatna razlika u opsegu obavljanja profesije može postojati ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
- (a) jedna ili više djelatnosti obuhvaćenih reguliranom profesijom u stranci domaćinu nije obuhvaćena odgovarajućom profesijom u stranci podrijetla;
 - (b) za takve djelatnosti u stranci domaćinu potrebno je posebno osposobljavanje;
 - (c) osposobljavanje za takve djelatnosti u stranci domaćinu obuhvaća pitanja koja se bitno razlikuju od onih obuhvaćenih kvalifikacijama podnositelja zahtjeva.
25. Znatne razlike u stručnim kvalifikacijama potrebnima za obavljanje regulirane profesije mogu postojati ako postoje razlike u zahtjevima stranaka u pogledu stupnja, trajanja ili sadržaja osposobljavanja potrebnog za obavljanje djelatnosti obuhvaćenih reguliranom profesijom.

Treći korak: mehanizmi priznavanja

26. Ovisno o okolnostima, mogući su različiti mehanizmi za priznavanje stručnih kvalifikacija. Mogući su različiti mehanizmi unutar stranke.
27. Ako u opsegu obavljanja profesije i u stručnim kvalifikacijama potrebnima za obavljanje regulirane profesije nema znatnih razlika, dogovorom se može predvidjeti jednostavniji postupak priznavanja nego ako takve znatne razlike postoje.

28. Ako postoje znatne razlike, dogovorom se mogu predvidjeti kompenzacijske mjere koje su dovoljne za ispravljanje takvih razlika.
29. Ako se primjenjuju kompenzacijske mjere za smanjenje znatnih razlika, one bi trebale biti razmjerne razlikama koje se njima nastoje ispraviti. Svako praktično stručno iskustvo ili službeno potvrđeno osposobljavanje moglo bi se uzeti u obzir pri procjeni opsega potrebnih kompenzacijskih mjera.
30. Bez obzira na to jesu li razlike znatne ili nisu, dogovorom se može uzeti u obzir stupanj diskrecije koji namjeravaju zadržati nadležna tijela pri odlučivanju o zahtjevima za priznavanje.
31. Vrste kompenzacijskih mjera raznovrsne su i uključuju:
- (a) obavljanje regulirane profesije pod nadzorom u stranci domaćinu tijekom određenog razdoblja, po mogućnosti popraćeno daljnjim usavršavanjem pod nadzorom kvalificirane osobe i podložno reguliranoj procjeni;
 - (b) ispit koji provode ili priznaju odgovarajuća tijela stranke domaćina radi procjene sposobnosti podnositelja zahtjeva za obavljanje regulirane profesije u toj stranci; ili
 - (c) privremeno ograničenje opsega obavljanja profesije; ili kombinaciju navedenog.

32. Dogovorom bi se moglo predvidjeti da se podnositeljima zahtjeva omogući da odaberu neku od jednakovrijednih kompenzacijskih mjera ako bi se time ograničilo administrativno opterećenje za podnositelje zahtjeva.

JAVNA NABAVA

ODJELJAK A

RELEVANTNE ODREDBE GPA-a

Članci od I. do III., IV.1.a, od IV.2. do IV.7., od VI. do XV., od XVI.1. do XVI.3., XVII. i XVIII.

ODJELJAK B

OBVEZE U POGLEDU PRISTUPA TRŽIŠTU

Za potrebe ovog odjeljka „CPC” znači privremena Središnja klasifikacija proizvoda (Statistički dokumenti, serija M, br. 77, Odjel za međunarodna gospodarska i socijalna pitanja, Statistički ured Ujedinjenih naroda, New York, 1991.).

PODODJELJAK B1.

Europska unija

U skladu s člankom 277. stavcima 2. i 3. ovog Sporazuma, na javnu nabavu obuhvaćenu ovim pododjeljkom primjenjuje se dio drugi naslov prvi glava VI. ovog Sporazuma, uz javnu nabavu obuhvaćenu prilogima Europske unije Dodatku I. GPA-u.

Napomene u prilogima od 1. do 7. Europske unije Dodatku I. GPA-u primjenjuju se i na javnu nabavu obuhvaćenu ovim pododjeljkom, osim ako je u ovom pododjeljku navedeno drukčije.

Javna nabava obuhvaćena ovim pododjeljkom

1. Dodatni naručitelji

Javna nabava robe i usluga kako je utvrđeno u prilogima od 4. do 6. Europske unije Dodatku I. GPA-u te kako je utvrđeno u točki 2. ovog pododjeljka koju provode sljedeći naručitelji država članica:

- (a) svi naručitelji čija je javna nabava obuhvaćena Direktivom 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹ („Direktiva EU-a o komunalnim uslugama”) koji su javni naručitelji (na primjer oni obuhvaćeni prilogima 1. i 2. Dodatku I. GPA-u) ili javna poduzeća² koja na popisu djelatnosti imaju neku od sljedećih djelatnosti:
- i. stavljanje na raspolaganje nepokretnih mreža ili njihovo upravljanje s ciljem pružanja javne usluge u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom plina ili toplinske energije ili isporuka plina ili toplinske energije u te mreže; ili
 - ii. bilo koju kombinaciju takve djelatnosti i onih iz Priloga 3. Dodatku I. GPA-u;
- (b) naručitelji u privatnom vlasništvu čija je jedna od djelatnosti bilo koja od djelatnosti iz točke (a) ovog stavka, točke 1. Priloga 3. Dodatku I. GPA-u ili bilo koje njihove kombinacije i koji posluju na temelju posebnih ili isključivih prava koja je dodijelilo nadležno tijelo države članice;

¹ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL EU L 94, 28.3.2014., str. 243.).

² U skladu s Direktivom EU-a o komunalnim uslugama javno je poduzeće svako poduzeće u kojem javni naručitelji mogu imati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju svojeg vlasništva u njemu, svojeg financijskog sudjelovanja u njemu ili na temelju pravila kojima je ono uređeno. Prevladavajući utjecaj javnih naručitelja pretpostavlja se kada oni, izravno ili neizravno, u odnosu na poduzeće:

- i. posjeduju većinu upisanog kapitala poduzeća,
- ii. imaju utjecaj na većinu glasova povezanih s ulozima koje je izdalo poduzeće, ili
- iii. mogu imenovati više od polovice članova upravnog, upraviteljskog ili nadzornog tijela društva.

Za javnu nabavu u iznosu koji je jednak sljedećim pragovima ili viši:

- 400 000 posebnih prava vučenja za javnu nabavu robe i usluga;
- 5 000 000 posebnih prava vučenja za javnu nabavu građevinskih usluga (CPC 51).

2. Dodatne usluge

Javna nabava sljedećih usluga, uz javnu nabavu iz Priloga 5. Europske unije Dodatku I. GPA-u., za naručitelje obuhvaćene prilogima od 1. do 3. Europske unije Dodatku I. GPA-u. ili stavkom 1. ovog pododjeljka:

- hotelijerske i ugostiteljske usluge (CPC 641),
- usluge posluživanja hrane (CPC 642),
- usluge posluživanja pića (CPC 643),
- usluge povezane s telekomunikacijom (CPC 754),
- usluge poslovanja nekretninama na temelju naknade ili ugovora (CPC 8220),
- ostale poslovne usluge (CPC 87901, 87903, 87905-87907),
- obrazovne usluge (CPC 92).

Napomene:

1. Ugovori za hotelijerske i ugostiteljske usluge (CPC 641), usluge posluživanja hrane (CPC 642), usluge posluživanja pića (CPC 643) i obrazovne usluge (CPC 92) obuhvaćeni su režimom nacionalnog tretmana za dobavljače, uključujući pružatelje usluga, iz Ujedinjene Kraljevine, pod uvjetom da njihova vrijednost nije manja od 750 000 EUR kad ih dodjeljuju naručitelji obuhvaćeni prilogima 1. i 2. Europske unije Dodatku I. GPA-u, odnosno da njihova vrijednost nije manja od 1 000 000 EUR kad ih dodjeljuju naručitelji obuhvaćeni Prilogom 3. Europske unije Dodatku I. GPA-u ili naručitelji obuhvaćeni stavkom 1. ovog pododjeljka.
2. Isporuka plina ili toplinske energije mrežama koje pružaju uslugu javnosti od strane naručitelja koji nije javni naručitelj ne smatra se djelatnošću u smislu ovog pododjeljka ako:
 - (a) se proizvodnja plina ili toplinske energije tog tijela obavlja zbog toga što je njezina potrošnja potrebna za obavljanje djelatnosti koja nije navedena u ovom pododjeljku ili stavcima od (a) do (f) Priloga 3. Europske unije Dodatku I. GPA-u; i
 - (b) je jedini cilj isporuke javnoj mreži ekonomsko iskorištavanje takve proizvodnje i ne iznosi više od 20 % prometa tog subjekta uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

3. Dio drugi naslov prvi glava VI. ovog Sporazuma i ovaj Prilog ne obuhvaćaju javnu nabavu sljedećih usluga:

- (a) usluge zdravstvene zaštite (CPC 931);
- (b) administrativne usluge zdravstvene zaštite (CPC 91122); i
- (c) usluge pronalaženja sestrinskog i medicinskog osoblja (CPC 87206 i CPC 87209).

PODODJELJAK B2.:

Ujedinjena Kraljevina

U skladu s člankom 277. stavcima 2. i 3. ovog Sporazuma, na javnu nabavu obuhvaćenu ovim pododjeljkom primjenjuje se dio drugi naslov prvi glava VI. ovog Sporazuma, uz javnu nabavu obuhvaćenu člankom II. GPA-a.

Napomene u prilogima od 1. do 7. Ujedinjene Kraljevine Dodatku I. GPA-u primjenjuju se i na javnu nabavu obuhvaćenu ovim pododjeljkom, osim ako je u ovom pododjeljku navedeno drukčije.

Javna nabava obuhvaćena ovim pododjeljkom

1. Dodatni naručitelji

Javna nabava robe i usluga kako je utvrđeno u prilogima od 4. do 6. Ujedinjene Kraljevine Dodatku I. GPA-u te kako je utvrđeno u točki 2. ovog pododjeljka koju provode sljedeći naručitelji Ujedinjene Kraljevine:

- (a) svi naručitelji čija je javna nabava obuhvaćena Uredbom o komunalnim uslugama iz 2016. i uredbama o komunalnim ugovorima (Škotska) iz 2016. koji su javni naručitelji (na primjer oni obuhvaćeni prilogima 1. i 2. Dodatku I. GPA-u) ili javna poduzeća (vidjeti napomenu 1.) koja na popisu djelatnosti imaju neku od sljedećih djelatnosti:
 - i. stavljanje na raspolaganje nepokretnih mreža ili njihovo upravljanje s ciljem pružanja javne usluge u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom plina ili toplinske energije ili isporuka plina ili toplinske energije u te mreže; ili
 - ii. bilo koju kombinaciju takve djelatnosti i onih iz Priloga 3. Dodatka I. GPA-u;
- (b) naručitelji u privatnom vlasništvu čija je jedna od djelatnosti bilo koja od djelatnosti iz točke (a) ovog stavka, točke 1. Priloga 3. Dodatka I. GPA-u ili bilo koje njihove kombinacije i koja posluju na temelju posebnih ili isključivih prava koja je dodijelilo nadležno tijelo Ujedinjene Kraljevine;

Za javnu nabavu u iznosu koji je jednak sljedećim pragovima ili viši:

- 400 000 posebnih prava vučenja za javnu nabavu robe i usluga;
- 5 000 000 posebnih prava vučenja za javnu nabavu građevinskih usluga (CPC 51).

Napomene uz stavak 1.:

1. U skladu s uredbama o komunalnim uslugama iz 2016. „javno poduzeće” znači svako poduzeće nad kojim javni naručitelji mogu izvršavati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju:
 - (a) svojeg vlasništva u tom poduzeću;
 - (b) svojeg financijskog udjela u tom poduzeću; ili
 - (c) pravila kojima je to poduzeće uređeno.
2. U skladu s uredbama o komunalnim uslugama (Škotska) iz 2016. „javno poduzeće” znači osoba nad kojom javni naručitelji mogu izvršavati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju barem jednog od sljedećeg:
 - (a) svojeg vlasništva nad tom osobom;
 - (b) svojeg financijskog udjela u toj osobi;

(c) prava koja su im dodijeljena pravilima kojima je ta osoba uređena.

3. U skladu i s Uredbom o komunalnim ugovorima iz 2016. i s uredbama o komunalnim uslugama (Škotska) iz 2016. prevladavajući utjecaj javnog naručitelja pretpostavlja se u sljedećim slučajevima u kojima ti naručitelji izravno ili neizravno:

(a) posjeduju većinu upisanog kapitala poduzeća,

(b) imaju utjecaj na većinu glasova povezanih s ulozima koje je izdalo poduzeće,

(c) mogu imenovati više od polovice članova upravnog, upraviteljskog ili nadzornog tijela društva.

2. Dodatne usluge

Javna nabava sljedećih usluga, uz javnu nabavu iz Priloga 5. Ujedinjene Kraljevine Dodatku I. GPA-u, za naručitelje obuhvaćene priložima od 1. do 3. Ujedinjene Kraljevine Dodatku I. GPA-u ili stavkom 1. ovog pododjeljka:

- hotelijerske i ugostiteljske usluge (CPC 641),
- usluge posluživanja hrane (CPC 642),
- usluge posluživanja pića (CPC 643),

- usluge povezane s telekomunikacijom (CPC 754),
- usluge poslovanja nekretninama na temelju naknade ili ugovora (CPC 8220),
- ostale poslovne usluge (CPC 87901, 87903, 87905-87907),
- obrazovne usluge (CPC 92).

Napomene:

1. Ugovori za hotelijerske i ugostiteljske usluge (CPC 641), usluge posluživanja hrane (CPC 642), usluge posluživanja pića (CPC 643) i obrazovne usluge (CPC 92) obuhvaćeni su režimom nacionalnog tretmana za dobavljače, uključujući pružatelje usluga, iz Europske unije, pod uvjetom da njihova vrijednost nije manja od 663 540 GBP kad ih dodjeljuju naručitelji obuhvaćeni prilogima 1. i 2. Ujedinjene Kraljevine Dodatku I. GPA-u, odnosno da njihova vrijednost nije manja od 884 720 GBP kad ih dodjeljuju naručitelji obuhvaćeni Prilogom 3. Ujedinjene Kraljevine Dodatku I. GPA-u ili naručitelji obuhvaćeni stavkom 1. ovog odjeljka.
2. Isporuka plina ili toplinske energije mrežama koje pružaju uslugu javnosti od strane naručitelja koji nije javni naručitelj ne smatra se djelatnošću u smislu ovog odjeljka ako:

- (a) se proizvodnja plina ili toplinske energije tog tijela obavlja zbog toga što je njezina potrošnja potrebna za obavljanje djelatnosti koja nije navedena u ovom odjeljku ili stavcima od (a) do (f) Priloga 3. Ujedinjene Kraljevine Dodatku I. GPA-u; i
 - (b) je jedini cilj isporuke javnoj mreži ekonomsko iskorištavanje takve proizvodnje i ne iznosi više od 20 % prometa tog subjekta uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.
3. Dio drugi naslov prvi glava VI. ovog Sporazuma i ovaj Prilog ne obuhvaćaju javnu nabavu sljedećih usluga:
- (a) usluge zdravstvene zaštite (CPC 931);
 - (b) administrativne usluge zdravstvene zaštite (CPC 91122); i
 - (c) usluge pronalaženja sestrinskog i medicinskog osoblja (CPC 87206 i CPC 87209).
-

POPISI ENERGENATA, UGLJIKOVODIKA I SIROVINA

POPIS ENERGENATA PREMA OZNAKAMA HS

- Prirodni plin, uključujući ukapljeni prirodni plin, ukapljeni naftni plin (UNP) (oznaka HS 27.11)
- Električna energija (oznaka HS 27.16)
- Sirova nafta i naftni proizvodi (oznaka HS 27.09 – 27.10, 27.13 – 27.15)
- Kruta goriva (oznaka HS 27.01, oznaka HS 27.02, oznaka HS 27.04)
- Ogrjevno drvo i drveni ugljen (oznaka HS 44.01 i oznaka HS 44.02 roba koja se upotrebljava za energiju)
- Bioplin (oznaka HS 38.25)

POPIS UGLJIKOVODIKA PREMA OZNAKAMA HS

- Sirova nafta (oznaka HS 27.09)
- Prirodni plin (oznaka HS 27.11)

POPIS SIROVINA PREMA POGLAVLJIMA HS

Poglavlje	Naslov
25.	Sol, sumpor, zemlja i kamen, sadra, vapno i cement
26.	Rudače, troske i pepeli uz iznimku rudača i koncentrata uranija i torija (oznaka HS 26.12)
27.	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi
28.	Anorganski kemijski spojevi; organski ili anorganski spojevi plemenitih kovina, kovina rijetkih zemalja, radioaktivnih elemenata ili izotopa, uz iznimku radioaktivnih kemijskih elemenata i radioaktivnih izotopa (uključujući fisilne i oplodive kemijske elemente i izotope) i njihove spojeve; mješavine i ostaci što sadržavaju te proizvode (oznaka HS 28.44); i izotopi koji nisu oni pod naslovom br. 28.44; organski ili anorganski spojevi takvih izotopa, neovisno o tome jesu li kemijski definirani (oznaka HS 28.45)
29.	Organski kemijski proizvodi
31.	Gnojiva
71.	Prirodni ili kultivirani biseri, dragulji ili poludragulji, plemeniti metali, metali platirani plemenitim metalima i proizvodi od njih, uz iznimku bisera, prirodnih ili kultiviranih, neovisno o tome jesu li obrađeni ili sortirani, ali nenanzani, nemontirani niti umetnuti; biseri, prirodni ili kultivirani, privremeno nanizani radi lakšeg transporta (oznaka HS 7101)
72.	Željezo i čelik
74.	Bakar i proizvodi od bakra
75.	Nikal i proizvodi od nikla
76.	Aluminij i proizvodi od aluminija
78.	Olovo i proizvodi od olova
79.	Cink i proizvodi od cinka
80.	Kositar i proizvodi od kositra
81.	Ostale obične kovine; kermeti; proizvodi od njih

ENERGETSKE I OKOLIŠNE SUBVENCije

U okviru načela utvrđenih u članku 367. stavku 14. ovog Sporazuma:

1. Subvencije za adekvatnost proizvodnje električne energije, obnovljivu energiju i kogeneraciju ne smiju narušavati sposobnost stranke da ispuni svoje obveze iz članka 304. ovog Sporazuma niti nepotrebno utjecati na učinkovito korištenje interkonekcijskih elektroenergetskih vodova iz članka 311. ovog Sporazuma te se, ne dovodeći u pitanje članak 304. stavak 3. ovog Sporazuma, utvrđuju transparentnim, nediskriminatornim i djelotvornim natječajnim postupkom; i
 - (a) subvencije za adekvatnost proizvodnje električne energije moraju poticati pružatelje kapaciteta da stave kapacitet na raspolaganje u vrijeme očekivanog opterećenja sustava te mogu biti ograničene na postrojenja koja ne prekoračuju utvrđene granične vrijednosti emisija CO₂; i
 - (b) subvencije za obnovljivu energiju i kogeneraciju ne smiju utjecati na obveze ili prilike korisnika u pogledu sudjelovanja na tržištima električne energije.

2. Neovisno o točki 1., pod uvjetom da su uspostavljene odgovarajuće mjere za sprečavanje prekomjerne naknade, za dodjelu subvencija za obnovljivu energiju i kogeneraciju mogu se iskoristiti nekonkurentni postupci ako je potencijalna opskrba nedostatna da bi se osigurao natjecateljski postupak, ako nije vjerojatno da će prihvatljiv kapacitet imati bitan učinak na trgovinu ili ulaganja između stranaka ili ako se subvencije dodjeljuju za demonstracijske projekte.
3. Ako se uvedu djelomična izuzeća od poreza i davanja povezanih s energijom¹ za velike potrošače energije, takva izuzeća ne smiju biti veća od ukupnog iznosa poreza ni davanja.
4. Ako se naknada za velike potrošače električne energije dodjeljuje u slučaju povećanja troškova električne energije zbog primjene instrumenata klimatske politike, ta je naknada ograničena na sektore sa znatnim rizikom od istjecanja ugljika zbog povećanja troškova.
5. Subvencijama za dekarbonizaciju emisija povezanih s vlastitim industrijskim aktivnostima postiže se ukupno smanjenje emisija stakleničkih plinova. Te subvencije moraju smanjivati emisije koje su izravna posljedica industrijske aktivnosti. Subvencije za poboljšanje energetske učinkovitosti vlastitih industrijskih aktivnosti poboljšavaju energetska učinkovitost smanjenjem potrošnje energije, izravno ili po jedinici proizvodnje.

¹ Podrazumijeva se da davanja ne uključuju mrežne naknade ni tarife.

NEPRIMJENJIVANJE PRISTUPA TREĆE STRANE
I RAZDVAJANJA VLASNIŠTVA NA NOVU INFRASTRUKTURU

Stranka može odlučiti da neće primjenjivati članke 306. i 307. ovog Sporazuma na novu infrastrukturu ili na znatno proširenje postojeće infrastrukture:

- (a) ako je rizik koji je povezan s ulaganjem u infrastrukturu takav da do ulaganja ne bi došlo da nije odobreno izuzeće;
 - (b) ako se ulaganjem poboljšava tržišno natjecanje ili sigurnost opskrbe;
 - (c) ako je infrastruktura u vlasništvu fizičke ili pravne osobe koja je odvojena, barem u smislu svojeg pravnog oblika, od operatorâ sustava u čijim se sustavima izgradila ili će se graditi;
 - (d) ako je prije odobravanja izuzeća stranka odlučila o pravilima i mehanizmima za upravljanje kapacitetom i njegovu raspodjelu.
-

**DODJELA KAPACITETA INTERKONEKCIJSKIH ELEKTROENERGETSKIH VODOVA
U RAZDOBLJU TRŽIŠTA DAN UNAPRIJED**

DIO 1.

1. Novi postupak za dodjelu kapaciteta interkonekcijskih elektroenergetskih vodova u razdoblju tržišta dan unaprijed temelji se na konceptu „višeregionalnog labavog povezivanja obujma”.

Opći je cilj novog postupka postići najveću moguću korist od trgovine.

Kao prvi korak u razvoju novog postupka stranke osiguravaju da operatori prijenosnih sustava izrade nacrt prijedloga i analizu troškova i koristi.

2. Višeregionalno labavo povezivanje obujma podrazumijeva razvoj funkcije povezivanja tržišta kako bi se odredili neto energetske položaji (implicitna raspodjela) između:
 - (a) zona trgovanja uspostavljenih u skladu s Uredbom (EU) 2019/943 koje su s Ujedinjenom Kraljevinom povezane izravnim interkonekcijskim elektroenergetskim vodovima; i
 - (b) Ujedinjene Kraljevine.

3. Neto elektroenergetski položaji preko interkonekcijskih elektroenergetskih vodova izračunavaju se implicitnim postupkom dodjele primjenom posebnog algoritma na:
- (a) komercijalne ponude za kupnju i prodaju za razdoblje dan unaprijed iz zona trgovanja uspostavljenih u Uniji u skladu s Uredbom (EU) 2019/943 koje su s Ujedinjenom Kraljevinom povezane izravnim interkonekcijskim elektroenergetskim vodovima;
 - (b) komercijalne ponude za kupnju i prodaju za razdoblje dan unaprijed iz relevantnih tržišta za razdoblje dan unaprijed u Ujedinjenoj Kraljevini;
 - (c) podatke o mrežnom kapacitetu i kapacitetima sustava utvrđene u skladu s postupcima dogovorenima između operatora prijenosnih sustava; i
 - (d) podatke o očekivanim komercijalnim tokovima interkonekcijskih elektroenergetskih vodova između zona trgovanja povezanih s Ujedinjenom Kraljevinom i drugih zona trgovanja u Uniji, kako odrede operateri prijenosnih sustava Unije primjenom pouzdanih metodologija.

Taj postupak u skladu je s posebnim karakteristikama interkonekcijskih elektroenergetskih vodova istosmjerne struje, uključujući gubitke i zahtjeve u pogledu promjene snage.

4. Funkcija povezivanja tržišta:

- (a) postiže rezultate dovoljno prije funkcioniranja tržišta dan unaprijed svake stranke (za Uniju to je jedinstveno povezivanje dan unaprijed uspostavljeno u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2015/1222¹) kako bi se ti rezultati mogli upotrijebiti kao ulazni podaci u postupcima kojima se određuju rezultati na tim tržištima;
 - (b) postiže rezultate koji su pouzdani i ponovljivi;
 - (c) poseban je postupak kojim se povezuju različita i odvojena tržišta dan unaprijed u Uniji i Ujedinjenoj Kraljevini; to posebno znači da je specifični algoritam različit i odvojen od onog koji se upotrebljava u jedinstvenom povezivanju dan unaprijed uspostavljenom u skladu s Uredbom (EU) 2015/1222 te u pogledu Unijinih komercijalnih ponuda za kupnju i prodaju ima pristup samo onim zonama trgovanja koje su izravno povezane s Ujedinjenom Kraljevinom interkonekcijskim elektroenergetskim vodom.
5. Izračunani neto energetske položaji objavljuju se nakon validacije i verifikacije. Ako funkcija povezivanja tržišta ne može funkcionirati ni proizvesti rezultat, kapacitet interkonekcijskog elektroenergetskog voda dodjeljuje se zamjenskim postupkom, a sudionici na tržištu obavješćuju se da će se primjenjivati zamjenski postupak.
6. Troškovi razvoja i provedbe tehničkih postupaka ravnomjerno se dijele između relevantnih operatora prijenosnih sustava i drugih subjekata iz Ujedinjene Kraljevine, s jedne strane, i relevantnih operatora prijenosnih sustava i drugih subjekata iz Unije, s druge strane, osim ako Posebni odbor za energetiku odluči drukčije.

¹ Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (SL EU L 197, 25.7.2015., str. 24.).

DIO 2.

Rok za provedbu ovog Priloga utvrđuje se kako slijedi u odnosu na stupanje na snagu ovog Sporazuma:

- (a) u roku od 3 mjeseca – analiza troškova i koristi i nacrt prijedloga za tehničke postupke;
 - (b) u roku od 10 mjeseci – prijedlog tehničkih postupaka;
 - (c) u roku od 15 mjeseci – početak primjene tehničkih postupaka.
-

SVJEDODŽBE O PLOVIDBENOSTI I CERTIFIKATI O UTJECAJU NA OKOLIŠ

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 1.

Svrha i područje primjene

1. Svrha je ovog Priloga provedba suradnje u sljedećim područjima, u skladu s člankom 445. stavkom 2. ovog Sporazuma, i u njemu se opisuju uvjeti i metode za recipročno prihvaćanje nalazâ o usklađenosti i svjedodžbi odnosno certifikata:
 - (a) svjedodžbe o plovidbenosti i praćenje aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva iz članka 445. stavka 1. točke (a) ovog Sporazuma;

- (b) certifikati o utjecaju na okoliš i ispitivanje utjecaja na okoliš aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva iz članka 445. stavka 1. točke (b) ovog Sporazuma; i
 - (c) certifikati za projektiranje i proizvodnju te praćenje projektnih i proizvodnih organizacija iz članka 445. stavka 1. točke (c) ovog Sporazuma.
2. Neovisno o stavku 1., rabljeni aeronautički proizvodi civilnog zrakoplovstva, osim rabljenih zrakoplova, isključeni su iz područja primjene ovog Priloga.

ČLANAK 2.

Definicije

Za potrebe ovog Priloga primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „prihvaćanje” znači da jedna stranka priznaje svjedodžbe odnosno certifikate, odobrenja, promjene, popravke, dokumente i podatke druge stranke bez aktivnosti potvrđivanja i bez izdavanja odgovarajuće svjedodžbe odnosno certifikata od strane druge stranke;
- (b) „potvrda o ovlaštenom otpuštanju u upotrebu” znači potvrda koju je izdala odobrena organizacija ili nadležno tijelo stranke izvoznice kao priznanje da je novi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva, osim zrakoplova, usklađen s projektom koji je odobrila stranka izvoznica i da je u stanju za siguran rad;
- (c) „kategorija aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva” znači skup proizvoda koji imaju zajednička obilježja, kako su grupirani u tehničkim provedbenim postupcima na temelju certifikacijskih specifikacija EASA-e i UK CAA-e.

- (d) „tijelo za certificiranje” znači tehnički predstavnik stranke izvoznice koji izdaje certifikat projekta za aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva u svojstvu tijela koje obavlja dužnosti države projektiranja utvrđene u Prilogu 8. Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu. Ako je certifikat projekta izdala odobrena organizacija stranke izvoznice, tehnički zastupnik stranke izvoznice smatra se tijelom za certificiranje;
- (e) „certifikat projekta” znači priznanje tehničkog predstavnika ili odobrene organizacije stranke da projekt ili promjena projekta aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva ispunjava zahtjeve u pogledu plovidbenosti, i ako je to primjenjivo, zahtjeve u području zaštite okoliša, posebice u pogledu okolišnih karakteristika utvrđenih u zakonima i drugim propisima te stranke;
- (f) „operativni zahtjevi povezani s projektom” znači operativni zahtjevi, uključujući zahtjeve u području zaštite okoliša koji utječu na projektna svojstva aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva ili podatke o projektu povezane s upotrebom ili održavanjem proizvoda zbog kojih ispunjava uvjete za određenu vrstu upotrebe;
- (g) „izvoz” znači postupak kojim se aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva prenosi iz regulatornog sustava za sigurnost civilnog zrakoplovstva jedne stranke u sustav druge stranke;
- (h) „svjedodžba o plovidbenosti za izvoz” znači certifikat koji je izdalo nadležno tijelo stranke izvoznice ili, u slučaju rabljenog zrakoplova, nadležno tijelo države u kojoj je proizvod registriran i iz koje se izvozi kao oblik priznavanja da zrakoplov ispunjava primjenjive zahtjeve o plovidbenosti i zaštiti okoliša stranke uvoznice;

- (i) „stranka izvoznica” znači stranka iz čijeg se regulatornog sustava za sigurnost civilnog zrakoplovstva prenosi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva;
- (j) „uvoz” znači postupak kojim se izvezeni aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva iz regulatornog sustava za sigurnost civilnog zrakoplovstva jedne stranke uvodi u sustav druge stranke;
- (k) „stranka uvoznica” znači stranka u čiji se regulatorni sustav za sigurnost civilnog zrakoplovstva uvodi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva;
- (l) „veća promjena” znači sve promjene projekta tipa osim „manjih promjena”;
- (m) „manja promjena” znači promjena projekta tipa koja nema znatnog učinka na masu, ravnotežu, izdržljivost konstrukcije, pouzdanost, operativne karakteristike, okolišne karakteristike ili druge karakteristike koje utječu na plovidbenost aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva;
- (n) „podaci o operativnoj prikladnosti” znači obvezni skup podataka za podršku i dozvolu operativnih aspekata za određene tipove zrakoplova regulirane u okviru regulatornog sustava za sigurnost civilnog zrakoplovstva Unije ili Ujedinjene Kraljevine. Mora ga projektirati podnositelj zahtjeva za certifikat tipa ili nositelj za zrakoplov te mora biti dio certifikata tipa. U okviru regulatornog sustava za sigurnost civilnog zrakoplovstva Unije ili Ujedinjene Kraljevine početni zahtjev za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa mora uključivati prijavu za odobrenje podataka o operativnoj prikladnosti ili se mora tom prijavom naknadno dopuniti, ako je to primjenjivo na tip zrakoplova;

- (o) „odobrenje za proizvodnju” znači certifikat koji je izdalo nadležno tijelo stranke proizvođaču koji proizvodi aeronautičke proizvode civilnog zrakoplovstva kao oblik priznavanja da proizvođač ispunjava primjenjive zahtjeve utvrđene u zakonima i drugim propisima te stranke za proizvodnju određenih aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva;
- (p) „tehnički provedbeni postupci” znači provedbeni postupci za ovaj Prilog koje su izradili tehnički predstavnici stranaka u skladu s člankom 445. stavkom 5. ovog Sporazuma;
- (q) „tijelo za ovjeru” znači tehnički predstavnik stranke uvoznice koji prihvaća ili ovjerava certifikat projekta koji je izdalo tijelo za certificiranje ili odobrena organizacija, kako je navedeno u ovom Prilogu.

ODJELJAK B

ODBOR ZA NADZOR CERTIFIKACIJE

ČLANAK 3.

Osnivanje i sastav

1. Osniva se odbor za nadzor certifikacije, odgovoran Posebnom odboru za sigurnost zračnog prometa, pod supredsjedanjem tehničkih predstavnika stranaka, kao tehničko koordinacijsko tijelo nadležno za djelotvornu provedbu ovog Priloga. Čine ga zastupnici tehničkog predstavnika svake stranke i može pozvati dodatne sudionike kako bi olakšao ispunjenje svojeg mandata.
2. Odbor za nadzor certifikacije sastaje se redovito, na zahtjev tehničkog predstavnika bilo koje stranke, te konsenzusom donosi odluke i daje preporuke. Odbor za nadzor certifikacije izrađuje i donosi svoj poslovnik.

ČLANAK 4.

Mandat

Mandat Odbora za nadzor certifikacije posebice uključuje:

- (a) izradu, donošenje i izmjenu tehničkih provedbenih postupaka iz članka 6.;
- (b) dijeljenje informacija o glavnim sigurnosnim pitanjima i, ako je to primjereno, pripremu akcijskih planova za njihovo rješavanje;
- (c) rješavanje tehničkih pitanja za koja su odgovorna nadležna tijela i koja utječu na provedbu ovog Priloga;
- (d) ako je to primjereno, razvoj djelotvornih načina suradnje, tehničke podrške i razmjene informacija o sigurnosnim zahtjevima i zahtjevima u području zaštite okoliša, sustava certificiranja, upravljanja kvalitetom i standardizacije;
- (e) provedbu periodičnih preispitivanja načina ovjere ili prihvaćanja certifikata projekta iz članaka 10. i 13.;
- (f) predlaganje izmjena ovog Priloga Posebnom odboru za sigurnost zračnog prometa;
- (g) u skladu s člankom 29., definiranje postupaka kako bi se osiguralo stalno povjerenje svake stranke u pouzdanost postupaka druge stranke za utvrđivanje rezultata provjere usklađenosti;
- (h) analizu provedbe postupaka iz točke (g) i poduzimanje mjera u vezi s tom provedbom; i

- (i) prijavu neriješenih pitanja Posebnom odboru za sigurnost zračnog prometa te osiguravanje provedbe odluka koje je Posebni odbor za sigurnost zračnog prometa donio u vezi s ovim Prilogom.

ODJELJAK C

PROVEDBA

ČLANAK 5.

Nadležna tijela za certifikaciju projekta,
certifikaciju proizvodnje i izvozne certifikate

1. Nadležna tijela za certifikaciju projekta jesu:
 - (a) za Uniju: Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa; i
 - (b) za Ujedinjenu Kraljevinu: tijelo Ujedinjene Kraljevine za civilno zrakoplovstvo.
2. Nadležna tijela za certifikaciju proizvodnje i izvozne certifikate jesu:

- (a) za Uniju: Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa i nadležna tijela država članica. Za izvozni certifikat za rabljeni zrakoplov to je nadležno tijelo države u kojoj je zrakoplov registriran i iz koje se izvozi; i
- (b) za Ujedinjenu Kraljevinu: tijelo Ujedinjene Kraljevine za civilno zrakoplovstvo.

ČLANAK 6.

Tehnički provedbeni postupci

1. Tehničke provedbene postupke izrađuju tehnički predstavnici stranaka preko Odbora za nadzor certifikacije kako bi se omogućili konkretni postupci za lakšu provedbu ovog Priloga definiranjem postupaka za komunikacijske aktivnosti među nadležnim tijelima stranaka.
2. U tehničkim provedbenim postupcima obrađuju se i razlike u normama, pravilima, praksama, postupcima i sustavima civilnog zrakoplovstva stranaka u vezi s provedbom ovog Priloga, kako je predviđeno člankom 445. stavkom 5. ovog Sporazuma.

ČLANAK 7.

Razmjena i zaštita povjerljivih te vlasničkih podataka i informacija

1. Podaci i informacije razmijenjeni u okviru provedbe ovog Priloga podliježu članku 453. ovog Sporazuma.
2. Podaci i informacije razmijenjeni tijekom postupka ovjere ograničeni su prirodom i sadržajem na ono što je potrebno za dokazivanje usklađenosti s primjenjivim tehničkim zahtjevima kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.
3. Svaki spor povezan s razmjenom podataka i informacija među nadležnim tijelima stranaka rješava se kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima. Svaka stranka zadržava pravo da spor uputi Odboru za nadzor certifikacije u svrhu rješavanja.

ODJELJAK D

CERTIFIKACIJA PROJEKTA

ČLANAK 8.

Opća načela

1. Ovaj odjeljak obuhvaća sve certifikate projekta i njihove promjene, ako je to primjenjivo, obuhvaćene područjem primjene ovog Priloga, a osobito:
 - (a) certifikate tipa, uključujući ograničene certifikate tipa;
 - (b) dodatne certifikate tipa;
 - (c) odobrenja projekta popravka; i
 - (d) ovlaštenja na temelju naredbe o tehničkim standardima.
2. Tijelo za ovjeru ovjerava, uzimajući u obzir razinu uključenosti iz članka 12., ili prihvaća certifikat projekta ili promjenu koja je izdana ili odobrena ili je u postupku izdavanja ili odobravanja od strane tijela za certificiranje, u skladu s uvjetima iz ovog Priloga i kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima, uključujući svoje načine prihvaćanja i ovjere certifikata.

3. Za provedbu ovog Priloga svaka stranka osigurava da se u njezinu regulatornom sustavu za sigurnost civilnog zrakoplovstva demonstracija sposobnosti svake projektne organizacije da preuzme odgovornost dovoljno nadzire u okviru sustava certifikacije projektnih organizacija.

ČLANAK 9.

Postupak ovjere

1. Zahtjev za ovjeru certifikata projekta aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva podnosi se tijelu za ovjeru preko tijela za certificiranje kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.
2. Tijelo za certificiranje osigurava da tijelo za ovjeru primi sve relevantne podatke i informacije potrebne za ovjeru certifikata projekta, kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.
3. Nakon primitka zahtjeva za ovjeru certifikata projekta tijelo za ovjeru utvrđuje certifikacijsku osnovu za ovjeru u skladu s člankom 11. te razinu uključenosti tijela za ovjeru u postupak ovjere u skladu s člankom 12.

4. Tijelo za ovjeru, kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima, temelji svoju ovjeru u najvećoj izvedivoj mjeri na tehničkim evaluacijama, ispitivanjima, inspekcijskim pregledima i nalazima o usklađenosti koje je provelo tijelo za certificiranje.
5. Tijelo za ovjeru nakon pregleda relevantnih podataka i informacija koje je dostavilo tijelo za certificiranje izdaje certifikat projekta za ovjereni aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva („ovjereni certifikat projekta”) ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) potvrđeno je da je tijelo za certificiranje izdalo vlastiti certifikat projekta za aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva;
 - (b) tijelo za certificiranje izjavilo je da je aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva usklađen s certifikacijskom osnovom iz članka 11.;
 - (c) riješena su sva pitanja koja su se pojavila tijekom postupka ovjere koji provodi tijelo za ovjeru; i
 - (d) podnositelj zahtjeva zadovoljio je dodatne administrativne zahtjeve kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.

6. Svaka stranka osigurava da podnositelj zahtjeva čuva i drži na raspolaganju tijelu za certificiranje sve relevantne informacije o projektu, nacрте i izvješća o ispitivanju, uključujući evidenciju o inspekcijskim pregledima za certificirani aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva, kako bi ishodio i zadržao ovjereni certifikat projekta te stavio na raspolaganje informacije potrebne za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti i usklađenosti proizvoda s primjenjivim zahtjevima u području zaštite okoliša za aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva.

ČLANAK 10.

Načini ovjere certifikata projekta

1. Certifikate tipa koje je izdao tehnički predstavnik Unije kao tijelo za certificiranje ovjerava tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za ovjeru. Sljedeći podaci provjeravaju se radi prihvatanja:
 - (a) priručnik za ugradnju motora (za certifikat tipa za motor);
 - (b) priručnik za strukturne popravke;
 - (c) upute za kontinuiranu plovidbenost sustava električnih kabela i priključaka; i
 - (d) priručnik za uravnoteživanje mase.

Tehničkim provedbenim postupcima mogu se utvrditi pojedinosti postupka u vezi s prihvaćanjem relevantnih podataka. Nijedna takva pojedinost postupka ne smije utjecati na zahtjev za prihvaćanje utvrđen u prvom podstavku.

2. Značajne dodatne certifikate tipa i odobrenja značajnih većih promjena koje je izdao tehnički predstavnik Unije kao tijelo za certificiranje ovjerava tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za ovjeru. Načelno se primjenjuje pojednostavnjeni postupak ovjere ograničen na tehničko upoznavanje bez sudjelovanja tijela za ovjeru u aktivnostima dokazivanja usklađenosti podnositelja zahtjeva, osim ako tehnički predstavnici odluče drukčije na pojedinačnoj osnovi.
3. Certifikate tipa koje je izdao tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za certificiranje ovjerava tehnički predstavnik Unije kao tijelo za ovjeru.
4. Tehnički predstavnik Unije kao tijelo za ovjeru validira dodatne certifikate tipa, odobrenja većih promjena, veće popravke i odobrenja naredbe o tehničkim standardima koje je izdao tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za certificiranje ili odobrena organizacija u skladu sa zakonima i drugim propisima Ujedinjene Kraljevine. Može se primijeniti pojednostavnjeni postupak ovjere ograničen na tehničko upoznavanje bez sudjelovanja tijela za ovjeru u aktivnostima dokazivanja usklađenosti podnositelja zahtjeva ako tako odluče tehnički predstavnici na pojedinačnoj osnovi.

ČLANAK 11.

Certifikacijska osnova za ovjeru

1. Za potrebe ovjere certifikata projekta aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva tijelo za ovjeru pri određivanju certifikacijske osnove uzima u obzir sljedeće zahtjeve utvrđene u zakonima i drugim propisima svoje stranke:
 - (a) zahtjeve u pogledu plovidbenosti za sličan aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva koji su bili na snazi na datum podnošenja zahtjeva i koje je odredilo tijelo za certificiranje te koji su dopunjeni, prema potrebi, dodatnim tehničkim uvjetima kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima; i
 - (b) zahtjeve u pogledu zaštite okoliša za aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva koji su bili na snazi na datum na koji je zahtjev za ovjeru podnesen tijelu za ovjeru.
2. Tijelo za ovjeru određuje, ako je to primjenjivo:
 - (a) iznimke u primjenjivim zahtjevima;
 - (b) odstupanja od primjenjivih zahtjeva; ili

- (c) kompenzacijske faktore kojima se osigurava jednakovrijedna razina sigurnosti kada ne postoji usklađenost s primjenjivim zahtjevima.
3. Uz zahtjeve iz stavaka 1. i 2. tijelo za ovjeru određuje i sve posebne uvjete koje treba primijeniti ako povezani kodovi plovidbenosti, zakoni i drugi propisi ne sadržavaju primjerene ili odgovarajuće sigurnosne standarde za aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva jer:
- (a) aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva ima nova ili neuobičajena svojstva projekta u odnosu na prakse projekta na kojima se temelje primjenjivi kodovi plovidbenosti, zakoni i drugi propisi;
 - (b) predviđena je namjena aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva nekonvencionalna; ili
 - (c) iskustvo s drugim sličnim aeronautičkim proizvodima civilnog zrakoplovstva u upotrebi ili aeronautičkim proizvodima civilnog zrakoplovstva koji imaju slična svojstva projekta pokazalo je da bi moglo doći do nesigurnih uvjeta.
4. Pri određivanju iznimki, odstupanja, kompenzacijskih faktora ili posebnih uvjeta tijelo za ovjeru uzima u obzir one koje primjenjuje tijelo za certificiranje i ne postavlja veće zahtjeve za aeronautičke proizvode civilnog zrakoplovstva koje treba ovjeriti od onih koje bi postavilo za vlastite slične proizvode. Tijelo za ovjeru obavješćuje tijelo za certificiranje o takvim iznimkama, odstupanjima, kompenzacijskim faktorima ili posebnim uvjetima.

ČLANAK 12.

Razina uključenosti tijela za ovjeru

1. Razina uključenosti tijela za ovjeru stranke tijekom postupka ovjere iz članka 9. i kako je opisano u tehničkim provedbenim postupcima većinom je određena:
 - (a) iskustvom i evidencijom nadležnog tijela druge stranke kao tijela za certificiranje;
 - (b) već stečenim iskustvom tog tijela za ovjeru tijekom prethodnih ovjera s nadležnim tijelom druge stranke;
 - (c) prirodom projekta koji treba ovjeriti;
 - (d) rezultatima i iskustvom podnositelja zahtjeva s tijelom za ovjeru; i
 - (e) ishodom procjena zahtjeva u vezi s kvalifikacijama iz članaka 28. i 29.

2. Tijelo za ovjeru provodi posebne postupke i nadzor, posebno u pogledu postupaka i metoda tijela za certificiranje, tijekom prve ovjere bilo kojeg certifikata ako tijelo za certificiranje nije prethodno izdalo certifikat za dotičnu kategoriju aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva nakon 30. rujna 2004. Postupci i kriteriji koje treba primjenjivati navedeni su u tehničkim provedbenim postupcima.
3. Odbor za nadzor certifikacije redovito mjeri, prati i preispituje djelotvornost provedbe načela iz stavaka 1. i 2. s pomoću mjerila kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.

ČLANAK 13.

Prihvaćanje

1. Za certifikat projekta koji podliježe prihvaćanju tijelo za ovjeru prihvaća certifikat projekta koji je izdalo tijelo za certificiranje bez aktivnosti ovjere. U tom slučaju tijelo za ovjeru priznaje certifikat projekta kao jednakovrijedan certifikatu izdanom u skladu sa zakonima i drugim propisima svoje stranke te ne izdaje odgovarajući vlastiti certifikat.

2. Tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za ovjeru prihvaća neznačajne dodatne certifikate tipa, neznačajne veće promjene i odobrenja naredbe o tehničkim standardima koje izda tehnički predstavnik Unije kao tijelo za certificiranje ili odobrena organizacija u skladu s pravom Unije.
3. Tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za ovjeru prihvaća manje promjene i popravke koje su odobrili tehnički predstavnik Unije kao tijelo za certificiranje ili u skladu s pravom Unije odobrena organizacija.
4. Tehnički predstavnik Unije kao tijelo za ovjeru prihvaća manje promjene i manje popravke koje su odobrili tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za certificiranje ili u skladu sa zakonima i drugim propisima Ujedinjene Kraljevine odobrena organizacija.

ČLANAK 14.

Provedbene odredbe za članke 10. i 13.

1. Tijelo za certificiranje utvrđuje je li riječ o manjoj promjeni ili većoj promjeni u skladu s definicijama iz ovog Priloga i tumači navedeno u skladu s primjenjivima pravilima i postupcima tijela za certificiranje.

2. Pri utvrđivanju jesu li dodatni certifikat tipa ili veća promjena značajni ili neznčajni, tijelo za certificiranje razmatra promjenu u kontekstu svih prethodnih relevantnih promjena projekta i svih povezanih revizija primjenjivih certifikacijskih specifikacija koje su uključene u certifikat tipa aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva. Promjene koje ispunjavaju bilo koji od sljedećih kriterija automatski se smatraju značajnima:
- (a) opća konfiguracija ili načela konstruiranja nisu zadržani; ili
 - (b) pretpostavke korištene za certifikaciju proizvoda koji se mijenja više nisu na snazi.

ČLANAK 15.

Postojeći certifikati projekta

Za potrebe ovog Priloga primjenjuje se sljedeće:

- (a) smatra se da je certifikate tipa, dodatne certifikate tipa, odobrenja promjena i popravaka te odobrenja naredbe o tehničkim standardima i njihove izmjene koje je izdao tehnički predstavnik Unije podnositeljima zahtjeva iz Ujedinjene Kraljevine, ili odobrena projektna organizacija smještena u Ujedinjenoj Kraljevini, na temelju prava Unije i valjane 31. prosinca 2020. izdao tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za certificiranje ili odobrena organizacija u skladu sa zakonima i drugim propisima Ujedinjene Kraljevine te da ih je tehnički predstavnik Unije prihvatio kao tijelo za ovjeru u skladu s člankom 13. stavkom 1.;

- (b) smatra se da je certifikate tipa, dodatne certifikate tipa, odobrenja promjena i popravaka te odobrenja naredbe o tehničkim standardima i njihove izmjene koje je izdao tehnički predstavnik Unije podnositeljima zahtjeva iz Unije, ili projektna organizacija smještena u Uniji, na temelju prava Unije i valjane 31. prosinca 2020. prihvatio tehnički predstavnik Ujedinjene Kraljevine kao tijelo za ovjeru u skladu s člankom 13. stavkom 1.

ČLANAK 16.

Prijenos certifikata projekta

U slučaju da nositelj certifikata projekta prenese certifikat projekta na drugi subjekt, tijelo za certificiranje odgovorno za certifikat projekta odmah obavještuje tijelo za ovjeru o prijenosu i primjenjuje postupak u vezi s prijenosom certifikata projekta kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.

ČLANAK 17.

Operativni zahtjevi povezani s projektom

1. Tehnički predstavnici osiguravaju da se, kada je to potrebno, tijekom postupka ovjere razmjenjuju podaci i informacije o operativnim zahtjevima povezanim s projektom.
2. Podložno odluci između tehničkih predstavnika, tijelo za ovjeru za pojedine operativne zahtjeve povezane s projektom može prihvatiti izjavu o usklađenosti tijela za certificiranje u okviru postupka ovjere.

ČLANAK 18.

Operativni dokumenti i podaci povezani s tipom

1. Tijelo za certificiranje odobrava ili prihvaća pojedine skupove operativnih dokumenata i podataka za određeni tip, uključujući podatke o operativnoj prikladnosti u sustavu Unije i jednakovrijedne podatke iz sustava Ujedinjene Kraljevine, koje su nositelji certifikata tipa stavili na raspolaganje te ih prema potrebi razmjenjuje tijekom postupka ovjere.
2. Tijelo za ovjeru može prihvatiti ili ovjeriti operativne dokumente i podatke iz stavka 1. ovog članka, kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.

ČLANAK 19.

Istodobna ovjera

Ako tako odluče podnositelj zahtjeva i tehnički predstavnici, može se primijeniti postupak istodobne certifikacije i ovjere, ako je to primjereno i kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.

ČLANAK 20.

Kontinuirana plovidbenost

1. Nadležna tijela poduzimaju mjere kako bi uklonila nesigurne uvjete u aeronautičkim proizvodima civilnog zrakoplovstva za koje su ona tijelo za certificiranje.
2. Nadležno tijelo jedne stranke u pogledu aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva projektiranih ili proizvedenih u skladu s vlastitim regulatornim sustavom pomaže na zahtjev nadležnom tijelu druge stranke pri određivanju svih mjera koje se smatraju neophodnima za kontinuiranu plovidbenost aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva.

3. Kada poteškoće pri održavanju ili drugi potencijalni sigurnosni problemi koji utječu na aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva obuhvaćen područjem primjene ovog Priloga dovedu do istrage koju provodi tehnički predstavnik stranke koji je tijelo za certificiranje za aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva, tehnički predstavnik druge stranke na zahtjev podupire tu istragu, među ostalim pružanjem relevantnih informacija koje su dostavili relevantni subjekti o kvarovima, neispravnostima, nedostacima ili drugim poteškoćama koje utječu na taj aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva.
4. Smatra se da se obvezama izvješćivanja nositeljâ certifikata projekta prema tijelu za certificiranje i mehanizmom razmjene informacija utvrđenim ovim Prilogom ispunjava obveza svakog nositelja certifikata projekta da tijelu za ovjeru prijavi kvarove, neispravnosti, nedostatke ili druge poteškoće koje utječu na taj aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva.
5. Mjere za uklanjanje nesigurnih uvjeta i razmjenu sigurnosnih informacija iz stavaka od 1. do 4. ovog članka navedene su u tehničkim provedbenim postupcima.
6. Tehnički predstavnik jedne stranke obavješćuje tehničkog predstavnika druge stranke o svim svojim obveznim informacijama o kontinuiranoj plovidbenosti u pogledu aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva koji su projektirani ili proizvedeni u okviru njegova sustava za nadzor i koji su obuhvaćeni područjem primjene ovog Priloga.
7. Sve promjene statusa svjedodžbe o plovidbenosti koju je izdao tehnički predstavnik jedne stranke pravodobno se šalju tehničkom predstavniku druge stranke.

ODJELJAK E

CERTIFIKACIJA PROIZVODNJE

ČLANAK 21.

Priznavanje sustava certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje

1. Stranka uvoznica priznaje sustav certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje stranke izvoznice jer se taj sustav smatra dovoljno jednakovrijednim sustavu stranke uvoznice unutar područja primjene ovog Priloga, podložno odredbama ovog članka.
2. Priznanje sustava certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje Ujedinjene Kraljevine od strane Unije ograničeno je na priznanje proizvodnje kategorija aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva koji su 31. prosinca 2020. već bili u tom sustavu, kako je detaljno navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.

3. Ako se u sustav certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje stranke izvoznice doda nova kategorija aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva, nadležno tijelo stranke izvoznice obavješćuje tehničkog predstavnika stranke uvoznice. Prije proširenja priznavanja sustava certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje na novu kategoriju aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva, tehnički predstavnik stranke uvoznice može odlučiti provesti procjenu kako bi se potvrdilo da je sustav certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje stranke izvoznice za tu kategoriju aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva dovoljno jednakovrijedan sustavu certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje stranke uvoznice. Ta se procjena obavlja kako je detaljno opisano u tehničkim provedbenim postupcima te može obuhvaćati procjenu nositelja odobrenja za proizvodnju pod nadzorom nadležnog tijela stranke izvoznice. Postupak proširenja priznavanja sustava certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje stranke izvoznice na novu kategoriju aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva od strane stranke uvoznice detaljno je opisan u tehničkim provedbenim postupcima.
4. Priznavanje sustava certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje stranke izvoznice od strane stranke uvoznice podložno je razini sigurnosti koja je predviđena u sustavu certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje stranke izvoznice i dovoljno jednakovrijedna onoj koja je predviđena u sustavu stranke uvoznice. Jednakovrijednost sustava certifikacije proizvodnje i nadzora proizvodnje trajno se prati postupcima iz članka 29.

5. Stavci od 1. do 3. primjenjuju se i na proizvodnju aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva za koji je nositelj dužnosti države projekta zemlja koja nije stranka izvoznica aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva, pod uvjetom da je nadležno tijelo stranke izvoznice uspostavilo i provelo potrebne postupke s relevantnim tijelom države projekta radi ostvarivanja kontrole nad sučeljem između nositelja certifikata projekta i nositelja odobrenja za proizvodnju za taj aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva.

ČLANAK 22.

Proširenje odobrenja za proizvodnju

1. Odobrenje za proizvodnju koje je izdalo nadležno tijelo stranke izvoznice proizvođaču koji se primarno nalazi na području stranke izvoznice i koje je priznato na temelju članka 21. stavka 1. može se proširiti tako da uključuje proizvodne pogone i objekte proizvođača koji se nalaze na području druge stranke ili državnom području treće zemlje, bez obzira na pravni status tih proizvodnih pogona i objekata i bez obzira na tip aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva koji se proizvode u tim pogonima i objektima. Nadležno tijelo države izvoznice u tom slučaju ostaje odgovorno za nadzor tih proizvodnih pogona i objekata, a nadležno tijelo stranke uvoznice ne izdaje svoje odobrenje za proizvodnju tim proizvodnim pogonima i objektima za isti aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva.

2. Ako se objekti i proizvodni pogoni određenog proizvođača koji se primarno nalazi na području stranke izvoznice nalaze u drugoj stranci, nadležna tijela obiju stranaka međusobno surađuju u okviru članka 32. kako bi stranka uvoznica sudjelovala u nadzornim aktivnostima stranke izvoznice u vezi s tim objektima.

ČLANAK 23.

Sučelje između nositelja odobrenja za proizvodnju i nositelja certifikata projekta

1. U slučajevima kada nositelj odobrenja za proizvodnju aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva podliježe regulaciji nadležnog tijela jedne stranke, a nositelj certifikata projekta istog aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva podliježe regulaciji nadležnog tijela druge stranke, nadležna tijela stranaka uspostavljaju postupke radi definiranja odgovornosti svake stranke za ostvarivanje kontrole nad sučeljem između nositelja odobrenja za proizvodnju i nositelja certifikata projekta.
2. U svrhu izvoza aeronautičkih proizvoda civilnog zrakoplovstva u okviru ovog Priloga, kada nositelj certifikata projekta i nositelj odobrenja za proizvodnju nisu isti pravni subjekt, nadležna tijela stranaka osiguravaju da nositelj certifikata projekta uspostavi odgovarajuće dogovore s nositeljem odobrenja za proizvodnju kako bi se osigurala zadovoljavajuća koordinacija između projekta i proizvodnje te odgovarajuća podrška kontinuiranoj plovidbenosti aeronautičkog proizvoda civilnog zrakoplovstva.

ODJELJAK F

IZVOZNI CERTIFIKATI

ČLANAK 24.

Obrasci

Obrasci stranke izvoznice su:

- (a) ako je stranka izvoznica Ujedinjena Kraljevina, Obrazac CAA 52 za nove zrakoplove, svjedodžba o plovidbenosti za izvoz za rabljene zrakoplove i Obrazac CAA 1 za druge nove proizvode; i
- (b) ako je stranka izvoznica Unija, Obrazac EASA 52 za nove zrakoplove, svjedodžba o plovidbenosti za izvoz za rabljene zrakoplove i Obrazac EASA 1 za druge nove proizvode.

ČLANAK 25.

Izdavanje izvoznog certifikata

1. Pri izdavanju izvoznog certifikata nadležno tijelo ili nositelj odobrenja za proizvodnju stranke izvoznice osigurava da takav aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva:

- (a) bude usklađen s projektom koji automatski prihvaća ili ovjerava ili certificira stranka uvoznica u skladu s ovim Prilogom i kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima;
 - (b) bude primjeren za sigurnu upotrebu;
 - (c) zadovoljava sve dodatne zahtjeve o kojima je obavijestila stranka uvoznica; i
 - (d) u pogledu civilnih zrakoplova, motora zrakoplova i propelera zrakoplova bude usklađen s primjenjivim obveznim informacijama o kontinuiranoj plovidbenosti, uključujući direktive o plovidbenosti stranke uvoznice, kako je o njima obavijestila ta stranka.
2. Pri izdavanju svjedodžbe o plovidbenosti za izvoz za rabljeni zrakoplov registriran u stranci izvoznici, dodatno uz zahtjeve iz stavka 1. točaka od (a) do (d), nadležno tijelo stranke izvoznice osigurava da je taj zrakoplov tijekom životnog vijeka primjereno održavan uz primjenu odobrenih postupaka i metoda stranke izvoznice, što je vidljivo iz dnevnika i dokumentacije o održavanju.

ČLANAK 26.

Prihvaćanje izvoznog certifikata za novi aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva

Nadležno tijelo stranke uvoznice prihvaća izvozni certifikat koji je izdalo nadležno tijelo ili nositelj odobrenja za proizvodnju stranke izvoznice za aeronautički proizvod civilnog zrakoplovstva, u skladu s uvjetima iz ovog Priloga i kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.

ČLANAK 27.

Prihvaćanje svjedodžbe o plovidbenosti za izvoz za rabljeni zrakoplov

1. Nadležno tijelo stranke uvoznice prihvaća svjedodžbu o plovidbenosti za izvoz koju je izdalo nadležno tijelo stranke izvoznice za rabljeni zrakoplov u skladu s uvjetima iz ovog Priloga i tehničkim provedbenim postupcima samo ako postoji nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa za rabljeni zrakoplov koji podržava kontinuiranu plovidbenost tog tipa zrakoplova.
2. Da bi svjedodžba o plovidbenosti za izvoz za rabljeni zrakoplov proizveden pod nadzorom proizvodnje koji provodi stranka izvoznica bila prihvaćena u skladu sa stavkom 1. ovog članka, nadležno tijelo stranke izvoznice pomaže na zahtjev nadležnom tijelu stranke uvoznice pri pribavljanju podataka i informacija u pogledu:

- (a) konfiguracije zrakoplova u trenutku otpreme od proizvođača; i
 - (b) naknadnih promjena i popravaka zrakoplova koje je odobrilo nadležno tijelo stranke izvoznice.
3. Stranka uvoznica može zatražiti dokumentaciju o inspekcijskim pregledima i održavanju kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.
4. Ako tijekom postupka procjene statusa plovidbenosti rabljenog zrakoplova koji je namijenjen za izvoz nadležno tijelo stranke izvoznice ne može zadovoljiti sve zahtjeve iz članka 25. stavka 2. te stavaka 1. i 2. ovog članka, ono:
- (a) o tome obavješćuje nadležno tijelo stranke uvoznice;
 - (b) s nadležnim tijelom stranke uvoznice koordinira, kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima, njihovo prihvaćanje ili odbijanje izuzeća od primjenjivih zahtjeva; i
 - (c) dokumentira sva prihvaćena izuzeća pri izvozu.

ODJELJAK G

KVALIFIKACIJA NADLEŽNIH TIJELA

ČLANAK 28.

Zahtjevi u vezi s kvalifikacijama za prihvaćanje nalazâ o usklađenosti i certifikatâ

1. Svaka stranka zadržava strukturiran i učinkovit sustav certifikacije i nadzora za provedbu ovog Priloga, uključujući:
 - (a) pravni i regulatorni okvir kojim se posebice osiguravaju regulatorne ovlasti nad subjektima reguliranim u okviru regulatornog sustava za sigurnost civilnog zrakoplovstva stranke;
 - (b) organizacijsku strukturu, među ostalim s jasnim opisom odgovornosti;
 - (c) dostatne resurse, uključujući kvalificirano osoblje s dovoljno znanja, iskustva i obuke;
 - (d) odgovarajuće procese dokumentirane u politikama i postupcima;
 - (e) dokumentaciju i evidencije; i

- (f) utvrđeni program inspekcijskih pregleda kojim se osigurava ujednačena razina provedbe pravnog i regulatornog okvira među različitim komponentama sustava nadzora.

ČLANAK 29.

Daljnja kvalifikacija nadležnih tijela

1. Da bi se održalo povjerenje u regulatorni sustav druge stranke u pogledu provedbe ovog Priloga kako bi se njime osigurala dovoljno jednakovrijedna razina sigurnosti, tehnički predstavnik svake stranke redovito procjenjuje usklađenost nadležnih tijela druge stranke sa zahtjevima u vezi s kvalifikacijama iz članka 28. Načini tih kontinuiranih uzajamnih procjena navedeni su u tehničkim provedbenim postupcima.
2. Nadležno tijelo stranke surađuje s nadležnim tijelom druge stranke kad god su potrebne takve procjene i osigurava da regulirani subjekti koji podliježu njegovu nadzoru omogućuju pristup tehničkim predstavnicima stranaka.

3. Ako tehnički predstavnik jedne stranke smatra da tehnička kompetencija nadležnog tijela druge stranke više nije prikladna ili da bi trebalo suspendirati prihvaćanje nalaza o usklađenosti ili certifikata koje je izdalo to nadležno tijelo jer sustavi druge stranke u pogledu provedbe ovog Priloga više ne osiguravaju dovoljno jednakovrijednu razinu sigurnosti da bi se dopustilo takvo prihvaćanje, tehnički predstavnici stranaka savjetuju se radi utvrđivanja korektivnih mjera.
4. Ako uzajamno prihvatljivim sredstvima nije ponovno uspostavljeno povjerenje, tehnički predstavnik stranke može uputiti predmet iz stavka 3. ovog članka Odboru za nadzor certifikacije.
5. Ako Odbor za nadzor certifikacije ne riješi to pitanje, svaka stranka može uputiti predmet iz stavka 3. Posebnom odboru za sigurnost zračnog prometa.

ODJELJAK H

KOMUNIKACIJA, SAVJETOVANJE I PODRŠKA

ČLANAK 30.

Komunikacija

Podložno izuzećima o kojima odlučuju tehnički predstavnici stranaka na pojedinačnoj osnovi, sva komunikacija između nadležnih tijela stranaka odvija se na engleskom jeziku, što uključuje dokumentaciju kako je navedeno u tehničkim provedbenim postupcima.

ČLANAK 31.

Tehničko savjetovanje

1. Tehnički predstavnici stranaka savjetovanjem rješavaju pitanja povezana s provedbom ovog Priloga.
2. Ako se savjetovanjem održanim u skladu sa stavkom 1. ovog članka ne postigne uzajamno prihvatljivo rješenje, tehnički predstavnik svake stranke može uputiti pitanje iz stavka 1. ovog članka Odboru za nadzor certifikacije.

3. Ako odbor za nadzor certifikacije ne riješi to pitanje, svaka stranka može uputiti pitanje iz stavka 1. Posebnom odboru za sigurnost zračnog prometa.

ČLANAK 32.

Podrška za aktivnosti certificiranja i nadzora kontinuirane plovidbenosti

Nadležna tijela jedne stranke mogu na zahtjev i nakon zajedničke suglasnosti te u skladu s dostupnim resursima pružiti tehničku podršku, podatke i informacije nadležnom tijelu druge stranke u okviru aktivnosti certificiranja i nadzora kontinuirane plovidbenosti koje su povezane s certificiranjem projektiranja, proizvodnje i zaštite okoliša. Podrška koja se treba pružiti i postupak za pružanje takve podrške navode se u tehničkim provedbenim postupcima.
